

SV. ALFONZ LIG.

VIANOČNÁ NOVENA A TRI POBOŽNOSTI

Z českého prekladu poslovenčil

P. KAROL STAŠÍK, redemptorista

1 9 3 5

Tlačil »LEV« kníhtiač. a nakl. spolok úč. spol. v Ružomberku

SBIERKA Z ASKETICKÝCH SPISOV
SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI,
učiteľa Cirkvi sv. a zakladateľa Kongregácie
Najsv. Vykupiteľa.

Sväzok I.

SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI:

VIANOČNÁ NOVENA

A

**ROZJÍMANIA NA KAŽDÝ DEŇ
V ADVENTE A CEZ DOBU VIANOČNÚ
AŽ DO OKTÁVY ZJAVENIA PÁNA.**

Z českého prekladu poslovenčil
P. KAROL STAŠÍK, REDEMPTORISTA.

S povolením cirkevnej a rehoľnej vrchnosti.

1 9 3 5

TLAČIL »LEV« KNÍHTLAČ. A NAKL. SPOLOK ÚČ. SPOL.
V RUŽOMBERKU.

OHRADENIE SV. PÔVODCU.

Z poslušnosti k dekrétom pápeža Urbana VIII. prehlasujem, že kedykoľvek v tejto knihe je reč o zázrakoch, zjaveniach a iných zvláštnych milostiach, neprikladám im inej hodnovernosti, leda číro ľudskú, a dávajúc komu názov svätého alebo blahoslaveného, nedávam mu ho, leda podľa obyčaje a všeobecného mienenia; vynímajúc veci a osoby, ktoré sú už od Sv. Apoštolskej Stolicy potvrdené.

Cirkevné schválenie českého prekladu :

Č. 3411.

Z k. a. konsistoře

v PRAZE, dne 21. dubna 1897.

Dr. FR. HRÁDEK, gen. vik.

Dr. JAN SEDIÁK, kancléř.

IMPRIMI POTEST.

Pragae, 22. Septembris 1933.

P. JOANNES HADERKA mp,
C. SS. R. Superior Provincialis.

IMPRIMATUR.

Čís. 2755/934.

Spišská Kapitula, 23. októbra 1934.

† JÁN VOJTAŠŠÁK m. p.,
biskup spišský.

Oslávenému Pôvodcovi,

SV. ALFONZOVI MARIÍ Z LIGUORI,

biskupovi, učiteľovi Cirkvi sv. a zakladateľovi

KONGREGÁCIE

NAJSV. VYKUPITEĽA,

ktorá práve slávi

200-ROČNÉ JUBILEUM

SVOJHO TRVANIA, v mene vďačných
katolíkov Slovenskej Krajiny

najpokornejšie venuje

PREKLADATEĽ.

PREDMLUVA,

ktorú nech nik nezanedbá prečítať.

Musíme so žiaľom uznať, že slovenského asketického písomníctva nemáme, a tú medzeru najbolestnejšie pociťujú rehoľné rodiny, najmä ženské; preto ako novinku, ktorá bude iste vítaná, podávame v slovenskej reči tento najnežnejšou láskou k Božskému Dieťatku dýchajúci spis sv. Alfonza, svojho duchovného otca, ktorého veľkú dôležitosť poznáme z nasledujúcich riadkov prekladateľa pôvodiny:

Pán Ježiš u sv. Matúša hovorí: „*Veru, povedám vám, ak sa neobrátite a nebudete ako maľučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského*“ (18, 3.). Zo samých slov je zrejmé, že tu ide o prísne a výslovné prikázanie, ktoré by sme inými slovami takto povedali: Brat, sestra v Kristu, ak chceš prísť do neba, buď po druhý raz dieťaťom. Tými vlastnosťami, ktoré zdobia deti od prirodzenosti a ktoré nám ich robia tak milými, nech sú u teba ctnosti, ktoré ťa činia Bohu milým(ou) a otvárajú ti zlatú nebeskú bránu. Čistota, nevinnosť, jednoduchosť, pokora a poslušnosť — to sú tie vlastnosti, čo zdobia deti aj bez ich zásluhy. — Čistota srdca i tela, ako ju ten ktorý stav vyžaduje; *jednoduchosť*, ktorou sa pri každom svojom skutku hľadáme zaľúbiť len Bohu a riadime sa pri tom len jeho Božskou vôľou; prirodzená, hlboká *pokora*, ktorou poznáme vlastnú ničotu, nedostatočnosť a

hriešnosť a preto žijeme v ustavičnej závislosti od Boha, svojho Stvoriteľa, Spasiteľa, Posvätitela a prameňa všetkého dobrého; a konečne *poslušnosť*, ktorou sa dobrovoľne a radi podrobujeme jeho vôli a plníme jeho prikázania i Cirkvi sv. — to sú tie ctnosti, ktoré nás znovu robia *dietkami Božími* a bez ktorých sa nemožno nikdy Bohu ľúbiť, ani prísť do neba.

A hľa, aby sme si tým skôr zamilovali tieto ctnosti Božích detí a aby sme popri všetkých falošných názoroch pyšného sveta nepokladali za hanbu, ale za *česť* byť deťmi pred Bohom, preto sa stal sám Syn Najvyššieho maľučkým a dal nám najkrajší príklad čistoty, jednoduchosti, pokory a poslušnosti, tak že sa v ňom tieto ctnosti skvejú a odrážajú ako v najčistejšom zrkadle a zvú nás k sebe ako spanilé, nebeské kvety svojou ľúbeznom vôňou, aby sme si ich i my zamilovali a Ježiška v nich nasledovali.

Potom sa táto knižka obšírne rozpisuje o všetkých týchto ctnostiach Božského Dieťaťa a opisuje nám ich tak živými a vábivými farbami a písaná je s takou vrúcnosťou, nežnosťou a detinskou láskou, že brat, sestra v Kristu, keď o nich rozjímaš alebo budeš rozjímať, div sa nerozplačeš. Nuž teda, milý kresťane, čítaj ju usilovne a rád z nej rozjímaj, rád sa ňou zaoberaj a bude ti zaiste výdatnou pomôckou, aby si vyplnil spomenuté prikázanie a vošiel(a) raz do nebeského kráľovstva.

Nenazdávaj sa však, že smieš z nej rozjímať iba v čas adventný a vianočný. Ó nie! V každom čase máš čerpať z nej hojný úžitok pre svoju dušu. Najdeš v nej posilu, osvietenie, povzbudenie a iné pohnútky lásky k Ježišovi, ktorý si nás až tak zamiloval, že sa z lásky k nám stal i maľučkým, slabým dieťaťom, a bude ti spolu i nevyčerpatelným zdrojom všetkej potechy a všetkého požehnania. Obzvlášte ti radím, milý kresťane, aby si 25. deň každého mesiaca zasvätil Božskému Dieťaťu, a

k tomu cieľu ti toto dielo preukáže výbornú službu. Lebo to je ten prešastný deň, v ktorom „*Slovo telom sa stalo*“ pri svojom vtelení a „*prebývalo medzi nami*“ viditeľne po svojom požehnanom narodení.“

To je krásne odporúčanie prekladateľa pôvodiny.

Slovenský prekladateľ tento spis najpokornejšie venuje jeho sv. pôvodcovi, sv. Alfonzovi z Liguori, z príležitosti 200-ročného jubilea trvania Kongregácie najsv. Vykupiteľa, ktorú on založil r. 1732, a zároveň aj ako poďakovanie, že svojich duchovných synov, redemptoristov-misionárov, ráčil poslať do Slovenskej krajiny, aby chudobnému, ale dobrému slovenskému ľudu účinne pomáhali k duševnému spaseniu. — Tým mu aspoň čiastočne chcem splatiť i svoj dlh, že ma nehodného — druhého to Slováka — prijal do svojej duchovnej rodiny a prvého poslal na Slovensko, aby som tu jeho synom a svojim spolubratom pripravil útulok.

Dobrá slovenský ľud nás prijal a uvítal s radosťou a nadšením, preto úfam, že i túto knihu na *prímluvu sv. Alfonza* prijme s radosťou a že mu bude vzácnou pamiatkou a drahým pokladom.

Vydaj sa teda, milé dielo, na cestu po krásnej Slovenskej krajine, ako posol s pozdravom redemptoristov-misionárov na Slovensku; nech ti žehná P. Boh a *duch sv. Alfonza*, prevrúcného čitateľa Božského Dietatka, nech prechádza a vlieva sa do srdc tých, ktorí ti vo svojom dome poprajú pohostinstva a ktorí si ňu radi a často prečítajú.

Písané v Siropkove, v kolíske slovenských redemptoristov, roku Pána 1933.

P. Karol Stašík,
redemptorista.

J. M. J. A.

PRVÁ ÚVAHA.

Večné slovo sa vtelilo.

»Prišiel som oheň složiť na zemi :
a čože chcem, než aby sa zapálil?«

Luk. 12, 51.

Židia mali slávnosť, ktorú nazývali „dňom ohňa“, na pamiatku ohňa, ktorým Nehemiáš, keď sa so svojími rodákmi vrátil z babylonského zajatia zapálil obeť. Tým istým, ba väčším právom by sa mal aj deň narodenia Pána menovať dňom ohňa, keďže v ňom Boh ako dieťa prišiel s neba, aby složil oheň svojej lásky v ľudských srdciach: „*Prišiel som oheň složiť na zem*“ — hovorí Pán Ježiš, a naozaj. Veď ktože na zemi, prv, ako prišiel Mesiáš, miloval Boha? V Judsku, v tom jedinom kútiku sveta ho tiež sotva poznali; a i tam, keď prišiel na svet, ho len málokto miloval. Na celom ostatnom svete sa klaňali jedni slnku, iní zvieratám, iní zasa kameňom a nižším tvorom. Sotva však prišiel Ježiš Kristus, meno pravého Boha sa všade stalo známym a veľmi mnohí ho milovali. Pár rokov po príchode Vykupiteľovom ľudia, ktorých roznietil tento svätý oheň, milovali Boha viacej než za tých celých štyritisíc rokov po stvorení človečenstva.

Premnohí kresťania si už od dávna napred stroja doma jasličky, ktorými znázorňujú narodenie Ježiša Krista, ale len málokto pripravujú svoje srdcia, aby sa v nich mohol Ježiško narodiť a odpočívať. Aj my budme zpomedzi tých zriedkavých, aby sme si zaslúžili to roz-

nietenie, ktoré spôsobuje onen blažený oheň, čo nás urobí šťastnými na zemi a blaženými v nebi. Tento prvý deň uvažujme, ako sa večné Slovo práve preto vtelilo, aby nás roznieťilo svojou Božskou láskou. Prosme Ježiša Krista a jeho najsvätejšiu Rodičku za osvietenie a začnime.

Adam, náš praotec, zhrešil. Nevďačný za toľkoraké dobrodenia, vzbúrili sa oproti Bohu, keď prestúpil jeho zákaz, aby nejedol zo zakázaného ovocia. Preto bol Boh nútený vypovedať ho zo zemského raja a vylúčiť ako Adama, tak i všetkých potomkov toho odbojníka z nebeského a večného raja, ktorý im bol pripravený po tomto časnom živote. Teda všetci ľudia boli odsúdení k životu plnému útrap a bied a navždy boli vylúčení z neba. Čujme však, ako nám Boh ľudským spôsobom dáva na javo, ako ho to rmúti — ako narieka a žiali u proroka Izaiáša, slovami: „*A teraz čo tu mám robiť . . . keď môj ľud odviedli bez príčiny*“? (52, 5.). A teraz, hovorí Boh, akáže mi ostáva tu na zemi radosť, keď som stratil človeka, ktorý bol mojou radosťou? „*Moja rozkoš je bývať so synami ľudskými*“. (Prís. 2, 31.) Ale ako to, Pane, či nemáš v nebi toľko Serafínov a anjelov? A tak sa preto rmútiš, že si stratil človeka? A či azda potrebuješ anjelov a ľudí, aby bola dokonalá Tvoja blaženosť? Ty si vždy bol a sám v sebe si nanajvýš šťastný — čoho by sa Ti teda nedostávalo k Tvojej blaženosti, ktorá je nekonečná? To všetko je pravda, hovorí Boh, ale keď som stratil človeka, „domnievam sa, ako by som ničoho nemal“ — slová, ktoré kardinál Hugo kladie do Božích úst na hore uvedené Izaiášove slová. Pokladám všetko za stratené, keďže moja rozkoš je bývať medzi ľuďmi, a teraz som týchto ľudí stratil, a úbohí sú odsúdení k tomu, aby naveky neuzreli mojej tvári. — Ale ako môže Boh povedať, že ľudia sú jeho rozkošou? To preto, hovorí sv. Tomáš, že Boh až tak priveľmi miluje človeka, ako by

človek bol jeho Bohom a ako by nemohol byť bez človeka ani šťastný: „*Ako by bol človek Bohom Boha a ako by bez neho nemohol byť blažený.*“ (Opusc. 63. c. 7.) — Sv. Gregor Naziánsky však dokladá, že sa zdá, ako by bol Boh všetok unesený láskou, ktorú má k ľuďom: „*Trúfame si tvrdiť, že sa Boh dal uniesť veľkou láskou.*“ (Ep. 8.) — Osvedčuje sa tu príslovie, že „láska sa neovláda.“

Nie, povedal na to Boh, nedopustím, aby človek zahynul. Azda sa najde Vykupiteľ, ktorý by zadostučínil zaň mojej spravodlivosti a ktorý by ho vytrhol z rúk jeho nepriateľov a vyslobodil od večnej smrti, čo si zasľúžil. Tu však sv. Bernard uvažuje a predstavuje si, ako by Božská spravodlivosť a milosrdenstvo Božie zápasily medzi sebou. Spravodlivosť hovorí: Je po mne, ak nepotrescem Adama. Ale i milosrdenstvo vraví: Je po mne, ak neodpustím človekovi. Boh, keď rozhodol, že za človeka, ktorý upadol do večnej smrti, zomrie nevinný a tak ho spasí, rozriešil a odstránil ten zápas. „Nech umrie, ktorý by nijak nemal umrieť.“ Ale na zemi nebolo nikoho nevinného. Nuž teda, povedal večný Otec, keď niet medzi ľuďmi nikoho, aby smieril moju spravodlivosť, kto z vás chce človeka vykúpiť? Anjeli, Cherubíni a Serafíni mlčia všetci — nikto neodpovedá. Tu sa ujíma slova večné Slovo a povie: „*Hľa, tu som ja, pošli mňa!*“ (Iz. 6, 8.) — Otče, hovorí jednorodený Boží Syn, Tvojej nekonečnej velebnosti, ktorú človek znevážil, nemôže zadostučíniť púhy tvor; a keby si sa aj uspokojil jeho zadostučinením, pováž, že ani po toľkorakých dobrodeniach, ktoré sme preukázali človekovi, ani pri toľkorakých sľuboch a hrozbách nedosiahli sme toho, aby nás miloval, lebo sa dosiaľ nepresvedčil o láske, akou ho milujeme. Keď ho teda jednako chceme zaviazať, aby nás miloval, či sa nám kedy naskytne krajšia príležitosť, ako je táto, aby som ja, Tvoj Syn, pre jeho vykúpenie sostúpil na zem, prijal ľudské telo a pokutu, ktorú si za-

slúžil, zaplatil svojou smrťou a tak úplne smieril Tvoju spravodlivosť? A tak sa i človek dokonale presvedčí o našej láske.

Ale pripomeň si, Synu, hovorí Otec, ak sám mieniš za človeka zadoštučiniť, že budeš musieť žiť život plný útrap. Nech je i tak, odpovedá Syn: „*Hľa, tu som ja, pošli mňa!*“ — Spomni, že sa budeš musieť narodiť v jaskyni, v maštali, odtiaľ budeš musieť ako nemluvňa utekať do Egypta, aby si unikol rukám ľudí, ktorí už od kolísky budú číhať na Tvoj život. — Nič to: „*Hľa, tu som ja, pošli mňa!*“ — Spomni, až sa potom navrátiš do Palestíny, že budeš musieť žiť život veľmi krušný a opovrhlivý, že budeš musieť byť jednoduchým tovaryšom chudobného remeselníka. Nič to: „*Hľa, tu som ja, pošli mňa!*“ — Spomni, keď začneš kázať a dosvedčovať, kto si, že Ťa síce niektorí — ale tých bude málo, — budú nasledovať, avšak väčšina z nich Ťa opovrhne, budú Ťa nazývať podvodníkom, čarodejníkom, pošetilcom, Samaritánom, a ich prenasledovanie sa až tak vyostří, že Ťa za strašných múk zničia hanebnou smrťou na potupnom dreve. Nič to: „*Hľa, tu som ja, pošli mňa!*“

Keď teda bolo usnesené, že sa Boží Syn vteliť a bude Vykupiteľom človečenstva, odobral sa Gabriel archanjel k Panne Marii s posolstvom. Panna Maria privolila stať sa matkou, a „*Slovo telom sa stalo!*“ Vtedy Ježiš, keď už bol na tomto svete, v živote Panny Marie, plný pokory a poslušnosti povedal: Otče môj, keďže ľudia svojimi skutkami a obetami nezvládzu smieriť Tvoju obraznú spravodlivosť, hľa, ja, Tvoj Syn, keď som už priodetý ľudským telom, ochotný som ju miesto ľudí smieriť svojím umučením a svojou smrťou: „*Preto pri vkročení na svet povedá: Obety a daru nechcel si, ale telo dal si mi . . . Vtedy som riekol: „Hľa, prichádzam . . . aby som plnil, Bože, tvoju vôľu“.* (Žid. 10, 5—7.)

Teda k vôli nám, biednym červom, a aby si získal našu lásku, Boh sa stal človekom. Áno, to je článok viery, ako sv. Cirkev učí: „K vôli nám a pre naše spasenie sostúpil s neba a stal sa človekom.“ Áno, tak ďaleko zašiel Boh, aby si zabezpečil našu lásku. — Keď Alexander Veľký porazil Daria a keď si podmanil Persko, chcel si nakloniť jeho obyvateľstvo, preto sa obliekol do perského kroja. Zdá sa, že Boh zamýšľal to isté: aby si získal lásku ľudí, odel sa úplne do ľudského odevu, stal sa človekom: „*Zovňajškom považovaný bol za človeka*“ (Fil. 2, 7.), a tým chcel dať na javo, až kam dospela jeho láska, ktorou miloval človeka. „*Lebo milosť Boha, Spasiteľa nášho, zjavila sa všetkým ľuďom*“ (Tit. 2, 11.). Ako by bol Pán usudzoval: Človek ma nemiluje, lebo ma nevidí. Ukážem sa mu teda a budem s ním obcovať, aby ma miloval. „*Videli ho na zemi a chodil medzi ľuďmi*“ (Bar. 3, 38.) Božia láska k ľuďom bola nad všetko pomyslenie a vždy bola takou, od večnosti. „*Večnou láskou som ťa miloval: preto som ťa z milosrdenstva pritiahol k sebe*“ (Jer. 31, 3.) Ale tá láska sa dosiaľ neukázala, hoci bola veľká a nepochopiteľná. Až vtedy sa ukázala, keď sa Boží Syn objavil ako dieťa v maštali na slame. „*Keď sa však zjavila dobrotivosť a láskavosť Spasiteľa nášho, Boha...*“ (Tit. 3, 4.) Grécky text znie: „Ukázala sa obzvláštna Božia láska k ľuďom.“ Sv. Bernard poznamenáva, že sa už prv, hneď pri stvorení sveta zjavila Božia moc a že sa v riadení sveta zjavila Božia múdrosť, ale až vtelením Slova sa odokryla veľkosť dobroty a milosrdenstva Božieho. (Serm. de Nat.) — Skôr, ako sa Boh ukázal na zemi v ľudskom tele, ľudia nemohli vedieť, aká veľká je Božia dobrota, preto vzal Boh na seba ľudské telo, aby, keď sa ukázal ako človek, zjavil ľuďom svoju preveľkú dobrotivosť. „Skôr, ako sa ukázalo človečenstvo, dobrotivosť bola skrytá — ako bolo možno poznať jej veľkosť? Prišiel v tele, aby bola

zo zjaveného človečenstva uznaná dobrotivosť.“ (Serm. 1. in Epi.) — A či mohol Pán nevďačného človeka lepšie presvedčiť o svojej dobrotivosti a láske k nemu? Keď človek Bohom pohrdol, hovorí sv. Fulgens, navždy sa odlúčil od Boha; pretože sa však už nemohol vrátiť k Bohu, prišiel Boh na zem, aby ho vyhľadal. „Človek, keď pohrdol Bohom, odišiel od Boha; a Boh, milujúc človeka, prišiel k ľuďom.“ (Serm. sup. Nat. Chr.) — Už predtým povedal sv. Augustín: „Keďže nám nebolo možné dostať sa k prostredníkovi, sám ráčil prísť k nám.“ „*Ludskými sväzkami ich pritiahnem k sebe, väzbami lásky*“ (Os. 11, 4.). Ľudia bývajú láskou priťahovaní. Znaký lásky, ktoré im niekto prejaví, sú — povedal by som — putami, ktorými ich viaže a ktorými ich temer násilím núti milovať toho, kto ich miluje. Preto sa vtelilo večné Slovo, aby týmto dôkazom lásky, nad ktorý nebolo väčšieho, získalo si lásku ľudí. „Boh sa stal človekom, aby človek dôvernejšie miloval Boha“, hovorí Hugo od sv. Viktora. (In lib. Sent.) — To asi chcel náš Spasiteľ dať na javo istému nábožnému františkánovi, Františkovi od sv. Jakuba, ako je zaznamenané vo františkánskej kronike na deň 15. decembra. Častejšie sa mu totiž zjavil Pán Ježiš ako krásne dieťa; kedykoľvek ho však nábožný brat chcel pri sebe zadržať, zakaždým mu dieťa zmizlo. Božiemu služobníkovi bolo preto ľúto a nežne sa naň sťažoval. Jedného dňa sa mu zjavilo sväté dieťa znovu, ale ako? V rukách malo zlaté putá na znak, že prichádza, aby ho sputnalo, ale aj od neho sa dalo sputnať ako väzeň a už nikdy sa od neho neodlúčilo. Tu František roznietený láskou pripnul Ježiškovi putá na nohy a pritískal ho k svojmu srdcu — a naozaj, odvtedy sa mu zdalo, ako by jeho srdce bolo väzením a ako by v ňom bol milý Ježiško ustavičným väzňom. — Čo teda P. Ježiš urobil tomuto svojmu služobníkovi, to, keď sa vtelil, urobil všetkým ľuďom. Tým-

to divom svojej lásky chcel byť od nás takrečeno sputným a chcel si navzájom pripútať i naše srdcia, keď ich prinútil, aby ho milovaly, podľa onej predpovedi proroka Oseáša: „*Ludskými sväzkami ich pritiahnem k sebe, väzbami lásky.*“

Sv. Lev hovorí, že Boh ľuďom preukázal už rozličné dobrodenia, ale dosiaľ im nikdy tak zreteľne neosvedčil svoju prenesmiernu lásku, ako vtedy, keď im poslal Vykupiteľa, aby ich učil ceste spasenia a zaslúžil im život milosti. „Božská dobrotivosť sa rozličnými spôsobami preukazuje štedrou ľudskému pokoleniu, ale mieru obvyklej štedrosti prevýšila, keď v Kristovi sostúpilo samo milosrdenstvo k hriešnikom, pravda k blúdiacim, život k mŕtvym.“ (Serm. 4. de Nat.) — Sv. Tomáš sa opytuje, prečo sa asi vtelenie Slova nazýva dielom Ducha svätého? „A vtelil sa z Ducha svätého.“ Isté je, že všetky Božie diela, ktoré bohoslovci nazývajú „zovňajšími dielami“, pochádzajú od všetkých troch Božských osôb. Prečo sa teda vtelenie Božieho Slova pripisuje výhradne Duchu svätému? Hlavná príčina toho, že sa všetky diela Božej lásky pripisujú Duchu svätému, je tá — hovorí anjelský učiteľ — že je (totiž Duch sv.) zosobnenou láskou Otca a Syna; dielo vtelenia Syna Božieho však je čírym a výhradným účinkom nesmiernej lásky, ktorou Boh miluje ľudí. „To však, že Boží Syn prijal telo z pozemského lona, pochádza z preveľkej Božej lásky.“ (III. p. q. 32. a. 1.) — Tomu nasvedčujú i slová proroka Habakuka: „*Boh príde od poludnia*“ (3, 3), totižto ako záblesk veľkej Božej lásky — vysvetľuje tieto slová opát Robert. Hlavne preto prišlo večné Slovo na zem, hovorí aj sv. Augustín, aby človek poznal, ako veľmi ho Boh miluje. (C. 4. de cat.) A sv. Vavrinec Justiniani vraví: „Boh neukázal ľuďom svoju lásku nikdy tak zrejme, ako práve vtedy, keď sa stal človekom.“ (De casto connub. c. 23.)

Aká veľká je Božia láska k ľudskému pokoleniu, ešte lepšie vysvitá z toho, že Syn Boží, keď človek utekal pred ním, prišiel ho hľadať. Apoštol to naznačuje slovami: „*Nezaujal sa nikde za anjelov, ale zaujal sa za Abrahámovu semeno.*“ (Žid. 2, 16.) Či vlastne zachytil, hovorí sv. Ján Zlatoústý vo výklade tohoto latinského textu, — ako sa chytajú tí, ktorí utekajú a ktorých dohonia. Prišiel teda Boh s neba, aby takrečené zatknul nevďačného človeka, ktorý bol pred ním na úteku, ako by mu povedal: Človeče, či nevidíš, že som z lásky k tebe prišiel na tento svet, aby som ťa hľadal? Prečo teda utekáš? Stoj! Miluj ma! Neutekaj ďalej predomnou, ktorý ťa tak milujem! Boh teda prišiel hľadať strateného človeka, aby človek tým lepšie poznal, ako ho veľmi miluje, aby sa mu za jeho lásku odmenil láskou, hneď, len čo prišiel viditeľne na svet, ukázal sa mu ako útle dieťa, ležiace na slame. Ó blažená slama — volá sv. Peter Chrysolog — krásnejšia než ruže a ľalie; len ktorý šťastný kraj ťa splodil? A akého vzácného šťastia sa ti dostalo, že si bola vyvolená za lôžko nebeského Kráľa. Ach, ty si priveľmi studená pre Ježiška — hovorí Svätý ďalej — keďže ho v tejto vlhkej jaskyni, kde sa úbožiatko trasie zimou, nevládzeš zohriať. Ale nám, keďže v nás rozduchuje žiaru lásky, ktorú neuhasia ani vody všetkých riek, si ohňom a plameňom. „Nespôsobuješ iba chvíľkový zápal slamy, ale udržuješ ustavičný požiar, ktorého neuhasi žiadna z riek.“ (Serm. 58.)

Božia láska — hovorí sv. Augustín — sa neuspokojila tým, že stvorila prvého človeka, Adama, podľa svojho obrazu; ale nedalo jej pokoja, pokým sa i sama pri našom vykúpení neučinila podľa nášho obrazu. „V človekovi nás stvoril Boh podľa svojho obrazu, v tento deň sa vtelil sám podľa nášho obrazu.“ Adam jedol zo zapovedeného ovocia, oklamáný súc od hada, ktorý povedal Eve: kto sa naje tohoto ovocia, bude podobný

Bohu, pozná dobro i zlo. Preto potom povedal Pán Adamovi: „*Hľa, Adam sa stal ako jeden z nás*“ (Gen. 3, 22). Boh to povedal posmešne, aby Adamovi vyčítal jeho opovážlivosť, ale my — hovorí Richard od sv. Viktora — môžeme po vtelení Slova opravdive povedať: hľa, Boh sa stal ako jeden z nás. „Nuž, hľaď, ó človeče — hovorí sv. Augustín — tvoj Boh sa stal tvojím bratom;“ stal sa, tak ako ty, Adamovým synom; odel sa tým istým telom, aké máš ty; učinil sa, ako ty, schopným a podrobeným umučeniu a smrti. Mohol vziať na seba anjelskú prirodzenosť, ale nie, prijal tvoje telo, aby v ňom (hoci hriechom neporušenom) zadostučinil Bohu za Adamov hriech. A vynášal sa tým, keď sa chvíľa nazval Synom človeka; preto ho správne nazývame svojím bratom. Tým, že sa Boh stal človekom, ponížil sa nekonečne viac, ako keby sa všetky kniežatá na zemi a všetci anjeli a Svätí v nebi aj s najsv. Matkou Pána tak snížili, že by sa stali lupeňom alebo hrstkou smetí; čo je zrejmé, lebo ako lupeň a smeti tak i kniežatá, anjeli a svätí sú tvory; v tom sa teda od seba nelíšia, ale medzi tvorom a Bohom je nekonečný rozdiel.

Ó čím sa viac Boh ponížil k vôli nám, keď sa stal človekom, tým viac — hovorí sv. Bernard — poznávame jeho dobrotivosť. „Čím menším sa stal pokorou, tým väčším sa osvedčil v dobrotivosti.“ Láska však, ktorou nás Ježiš Kristus miluje, nás veľmi zaväzuje, ba núti, aby sme ho milovali, volá Apoštol Pána: „*Láska Kristova nás núti*“ (II. Kor. 5, 14.). Ó Bože, keby nás o tom neuistovala viera, kto by tomu kedy uveril, že Boh z lásky k červu — veď čo iného je človek — stal sa sám červom, človekovi podobným? Keby sa stalo — hovorí istý nábožný spisovateľ — že by ste cestou náhodou stupili na červa, že by ste ho rozšliapali a že by vám niekto, vidiac, ako je vám ho ľúto, povedal:

Ak chcete tomuto mŕtvemu červíkovi navrátiť život, staňte sa najprv červom, ako je on, a potom sa dajte pristúpiť, lebo z vašej krvi pripraví sa kúpeľ, v ktorom tento červ ožije — čo by ste mu povedali? Čo mi je do červa — bola by zaiste vaša odpoveď — či ožije, či zostane mŕtvy, čo by som si ja preň márn(a) život. A tým skôr by ste tak hovorili, keby nešlo o nevinného červa, ale o zradnú vretenicu, ktorej ste preukázali dobrodenie a ktorá by vás za to chcela pripraviť o život. Keby však vaša láska k tomuto nevďačnému hadovi bola tak veľká, že by ste smrť podstúpili, aby ste mu vrátili život, čo by tomu hovorili ľudia? A čo by asi, keby mal rozum, urobil pre vás ten had, ktorému ste svojou smrťou zachránili život? Ale to všetko, o čom sa práve hovorilo, Ježiš Kristus urobil pre teba, prabiedneho červa. Ty si bol(a) však nevďačný(á), že keby Ježiš Kristus bol mohol znova umrieť, bol(a) by si ho už mnohokrát hľadel(a) svojími hriechami pripraviť o život. O čo nižší(ia) si ty oproti Bohu než akýkoľvek červ oproti tebe. Čo by na tom záležalo Bohu, keby si zostal(a) mŕtvy(a) a keby si, ako si si to zaslúžil(a), zahynul(a) vo svojich hriechoch? A predsa Boh mal k tebe toľko lásky, že sa stal najprv červom, akým si ty, aby ťa vyslobodil od večnej smrti, a že pre tvoju spásu vydil všetku svoju krv a podstúpil smrť, ktorú si si ty zaslúžil(a).

Áno, to sú samé články viery: „*A Slovo telom sa stalo*“ (Ján 1, 14.). „*Ktorý si nás zamiloval a umyl nás svojou krvou od našich hriechov*“. (Zjav. 1, 5.) Cirkev sv., uvažujúc dielo vykúpenia, žasne a volá: „*Uvažovala som Tvoje diela a strýpla som*.“ (Resp. 3. in 2. Noct. Circ.) A už predtým prorok Habakuk povedal: „*Vyšiel si k spaseniu tvojho ľudu, k spaseniu Pomazaným svojím*“. (3, 13.) Preto sv. Tomáš právom nazýva tajomstvo vtelenia „zázrakom zázrakov“, nepochopiteľným

zázrakom, kde Boh zjavil moc svojej lásky k ľuďom, ktorá ho učinila človekom, Stvoriteľa tvorom. „Stvoriteľ z tvora splodený“, hovorí sv. Peter Damiani. (Serm. 1. de Nat.) Pána učinila služobníkom, utrpeniu podliehajúceho podrobeným mukám a smrti. „*Dokázal silu svojím ramenom*“. (Luk. 1, 51.) — Sv. Peter z Alkantary, keď jedného dňa počúval spievať evanjelium, ktoré je pri sv. omši na Vianoce: „*Na počiatku bolo Slovo...*“ a uvažoval o tomto veľkom tajomstve, tak bol roznietený láskou k Bohu, že upadol do vytrženia mysli a povzniesol sa pred svätostánkom vysoko do vzduchu. A sv. Augustín sa priznáva, že by bol jednoducho uvažoval o nevystižnej Božej dobrotivosti, javiacej sa v diele vykúpenia. „Nemohol som sa nasýtiť uvažovaním vysokosti Tvojho plánu spásy ľudského pokolenia“. (Vyzn. hl. 6.) A keďže svätý bol takým vrúcnyim ctiteľom tohoto tajomstva, Pán ho poslal, aby napísal na srdce sv. Marie Magdaleny z Pazzi tieto slová: „A Slovo telom sa stalo.“

Kto miluje, miluje iba preto, aby bol milovaný; keďže nás teda Boh miloval, nežiada od nás iného — hovorí sv. Bernard — iba lásku. „Keď Boh miluje, iného nechce, ako byť milovaný“. (Serm. 83. in Cant.) Preto napomína jedného každého z nás: „Zjavnou urobil svoju lásku, aby poznal i tvoju“. Človeče, nech si ktokoľvek, videl si lásku, ktorou ťa Boh miloval, keď sa stal človekom a za teba trpel a umrel? Kedyže už svojími skutkami dokážeš, že ho i ty miluješ? Ó ktokoľvek vidí Boha, ktorý sa vtelil a za človeka cez celý svoj život toľko trpel a tak ukrutnú smrť podstúpil, či by nemal stále horieť láskou ku tak láskyplnému Bohu? „*Ó keby si roztrhol nebesá a sostúpil! Pred tvárou tvojou hory by sa roztopily... vody by vzkypely v pále.*“ (Iz. 64, 1. 2.) Bože môj, povedal prorok už vtedy, keď na zemi nebolo ešte Slova Božieho, ó bár by si ráčil nebo opustiť

a k nám prísť a človekom sa stať! Ó keby ľudia videli, že si sa im stal podobným, ako by sa „hory roztopily“, ako by zmizly všetky prekážky a ťažkosti, s ktorými sa teraz pri plnení Tvojich prikázaní ľudia stretávajú. „Vody by vzkypely v pale“ — ó ako by onen plameň, ktorý si zapálil v ľudských srdciach, rozpálil i tie najstudenejšie duše Tvojou láskou! A naozaj, aká spanilá Božia žiara zahorela v toľkých dušiach, roznieťených po vtelení Božieho Syna. Isté je, že Boh bol viacej milovaný od ľudí v jednom storočí po tom, ako Ježiš žil medzi nami, ako pred jeho príchodom za všetkých štyridať storočí. Koľko mladíkov, veľmožov, ba i panovníkov vzdalo sa svojich bohatstiev, čestných postavení, ba i kráľovského trónu, a odobrali sa na púšť alebo do kláštora, aby v chudobe a opovržení mohli svojho Spasiteľa lepšie milovať. Koľko mučeníkov išlo s plesaním a s úsmevom v ústrety mukám a smrti! Koľko panien odmietlo ruku nápadníkov a išly na smrť pre Ježiša Krista, aby sa aspoň ako-tak odmenily Bohu za jeho lásku, ktorý sa z lásky k nim ráčil vteliť a smrť podstúpiť.

Áno, to všetko je pravda, lenže — a tu by sme mali zaplakať — či to platí o všetkých ľuďoch? Či sa všetci hľadia Ježišu Kristovi za jeho veľkú lásku preukázať vďačnými? Ach, Bože, akým nevďakom sa mu väčšina z nich odplatila a ako sa mu odpláca! A čo ty, brat (sestra) môj (moja), povedz mi, ako si uznal(a) lásku, ktorú Boh prechovával k tebe? Ďakoval(a) si mu za ňu? Premýšľal(a) si o tom, čo to značí: Boh sa vteliť a umrel za teba? — Istý človek, prítomný na sv. omši bez všetkej pobožnosti — čo nebýva zriedkavou vecou — neurobil pri slovách: „*A Slovo telom sa stalo*“ na konci sv. omše žiadnej poklony. I vylepil mu diabol silné zaucho a povedal mu: Nevďačník, či nečuješ, že sa Boh stal pre teba človekom, a ty sa ani nepokloníš? Ó

keby to bol za mňa Boh urobil, ďakoval by som mu za to naveky vekov. Povedz, milý(á) kresťan(ka), čo mal Ježiš Kristus ešte urobiť, aby si získal tvoju lásku? Keby bol mal Boží Syn svojho vlastného Otca od smrti vyslobodiť, či by bol mohol viac urobiť a hlbšie sa ponížiť, než prijať ľudské telo a obetovať svoj život za jeho vyslobodenie? Ba poviem ešte viac: Keby bol býval Ježiš Kristus len človekom, a nie Božskou osobou, a keby bol skúšal, ktorým dôkazom lásky by si asi získal lásku svojho Boha, či by bol mohol viac urobiť nad to, čo urobil pre teba? Keby tvoj(a) sluha(žka) z lásky k tebe vycedil(a) všetku krv a obetoval(a) život, neprípútal(a) by si tým viac tvoje srdce a neprinútil(a) by ťa, aby si ho (ju) aspoň z vďačnosti miloval(a)? Ó prečo si tedy Ježiš Kristus dosiaľ nezískal tvojej lásky, hoci ťa tak miloval, že za teba obetoval i svoj vlastný život?

Ach, že ľudia pohrdajú Božou láskou, to preto, lebo neznajú — povedzme lepšie, že nechcú znáť — aký poklad je Božia milosť, ktorá predsa podľa výroku múdreho muža je nekonečným pokladom: „*Ona je nekonečným pokladom pre ľudí a ktorí ho užívajú, sú účastnými Božieho priateľstva*“. (Múdr. 7, 14.) Vážime si milostivosti kniežata, preláta, šľachtica, učného muža, ba dokonca hocakej(ého) záletnice(ka), a Božej milosti, žiaľbohu, si premnohí nevážia, ba zriekajú sa jej za číry dym, za hriešnu zvieráciu rozkoš, za hŕstku zeme, za akýkoľvek rozmar, pre nič za nič! Čo na to povieš, drahý(á) brat (sestra) môj(a), či aj ty chceš, aby si patril(a) medzi týchto nevďačníkov? Viď — hovorí sv. Augustín — keď pohrdáš Bohom, či najdeš niečo lepšieho nad neho?! Id' a hľadaj láskavejšie knieža, láskavejšieho pána, brata, milšieho priateľa, ktorý by ťa miloval viac než Boh. Id' a hľadaj, či ťa kto šťastnejším(ou) urobí tu na zemi aj na onom svete než Boh.

Kto Boha miluje, nemá sa čoho báť, pretože Boh nemôže nemilovať toho, kto jeho miluje. „*Ja milujem tých, ktorí mňa milujú*“. (Prísl. 8, 17.) A kto je pred Bohom v láske, čoho by sa bál? „*Pán je moje osvietenie a moje spasenie: koho by som sa bál?*“ (Ž. 26, 1.) Tak sa pcosmeľoval Dávid a podobne i Lazarove sestry povedaly Pánovi: „*Pane, hľa, onemocnel ten, ktorého miluješ*“. (Ján 11, 3.) Stačilo im vedieť, že Ježiš Kristus miluje ich brata, aby boli presvedčené, že urobí všetko, čo bude treba k jeho uzdraveniu. — Ale naopak, ako môže Boh milovať toho, kto pohŕda jeho láskou? Nuž, odhodlajme sa raz predsa i my milovať Boha, ktorý nás až tak miloval! A neprestávajme ho prosiť za vzácny dar sv. lásky! — Sv. František Salezský hovorieval, že po tejto milosti lásky Božej by sme mali viac túžiť a viac o ňu prosiť, viac ako o ktorúkoľvek milosť, pretože s Božou láskou prichádza do duše všetko dobré. „*Spolu s ňou mi prišlo všetko dobré*.“ (Múdr. 7, 11.) Preto vravieval sv. Augustín: „Miluj a rob, čo sa ti ľúbi“. Kto koho miluje, chráni sa, ako len môže, aby ho nezarmútil, a hľadí sa mu viac a viac zaľúbiť. Podobne, kto Boha ozajstne miluje, neurobí vedome ničoho, čo by sa Bohu neľúbilo, ale sa bude snažiť, nakoľko len môže, aby mu urobil radosť.

Aby sme však tým skôr a tým istejšie dosiahli tohoto daru Božej lásky, utiekajme sa k tej, ktorá vyniká láskou k Bohu, utiekajme sa k Panne Marii, jeho Rodičke. Ona bola Božou láskou tak roznietená, že podľa sv. Bonaventúru zlí duchovia neodvážili sa k nej ani priblížiť, aby ju pokúšali: „Jej plamennou láskou boli tak zaplašení, že sa neosmeľovali k nej priblížiť.“ A Richard dokladá, že i Serafíni, s neba sostúpivší, boli by sa mohli od srdca Panny Marie učiť, ako by mali milovať Boha. A keďže srdce Panny Marie bolo číra žiara Božej lásky, preto všetkých — dodáva sv. Bonaventura

— ktorí túto Matku Pána milujú, rozpaľuje tou istou láskou a činí ich sebe podobnými. „Pretože všetka bola rozpalená, všetkých ju milujúcich a dotýkajúcich sa rozpaľuje a pripodobňuje sebe.“

Vrúcna modlitba.

„Ó oheň, ktorý vždy horíš“ — prosím so sv. Augustínom — „rozpál ma!“ Ó Slovo vtelené, Ty si sa stalo človekom, aby si zapálilo oheň lásky v našich srdciach. Ako si sa len mohlo stretnúť s takou neuznanlivosťou v ľudských srdciach? Ničoho si nešetril, aby si si získal našu lásku, obetoval si dokonca i svoju krv a svoj život — prečo sú teda ľudia k Tebe takí nevďační? Azda to nevedia? Ó dobre to vedia a i veria, že si pre nich sostúpil s neba, že si sa odel ľudským telom a že si vzal na seba naše biedy; vedia, že si z lásky k nim žil životom plným útrap a že si prijal potupnú smrť. Prečože teda žijú, zabúdajúc na Teba? Milujú príbuzných, milujú priateľov, milujú i nemú tvár, a keď sa im dostane od nich i najmenšieho dôkazu lásky, hľadia sa odmeniť — jedine k Tebe sú bez citu a neuznanliví. Ale ach, keď žalujem na týchto nevďačníkov, žalujem i sám(a) na seba, lebo som s Tebou nakladal(a) horšie ako iní. Avšak Tvoja dobrotivosť mi dodáva dôvery, keďže ma, ako dobre viem, tak dlho znášala, aby mi odpustila a aby ma, ak len mám ľútosť a ak Ťa len chcem milovať, rozpálila láskou k Tebe. Ó áno, Bože môj, ľutujem, ľutujem z celej svojej duše, že som Ťa hneval(a) a chcem Ťa milovať z celého srdca. Viem, pravda, Vykupiteľ môj, že by si už moje srdce nezaslúžilo, aby si ho prijal, keďže sa Ťa zrieklo z lásky k tvorom, ale i to viem, že nedbáš na to a jednako ho chceš, a preto Ti ho s najväčšou ochotou zasväcujem a darujem. Rozpál ho teda úplne svojou svätou láskou a

daj, aby som od terajška miloval(a) iba Teba, nekonečnú dobrotu, ktorá je hodná nekonečnej lásky. Milujem Ťa, Ježiš môj, milujem Ťa, najvyššie dobro, milujem Ťa, jediná láska mojej duše! — Ó Maria, moja Matka, Ty si „matka krásneho milovania“, vypros mi tej milosti, aby som miloval(a) svojho Boha; tú milosť dúfam od Teba.

DRUHÁ ÚVAHA.

Večné slovo sa stalo z veľkého maľučkým.

*»Maľučký sa nám narodil a syn
nám je daný.«* Iz. 9, 6.

Plato vraví, že láska je magnetom lásky: „Magnet lásky je láska.“ Odtiaľ to všeobecné príslovie, ktoré uvádza sv. Ján Zlatoústý: „Keď chceš byť milovaným, miluj!“ Keď chceme, aby nás niekto miloval, niet výdatnejšieho prostriedku než ten, aby sme ho i my milovali, aby sme mu dali na javo, že ho milujeme. Ale ach, Ježiš môj, toto pravidlo a príslovie hodí sa na iných a platí pre všetkých, len nie pre Teba! Ty už nevieš, čo by si mal robiť, aby si ľuďom dokázal, ako ich miluješ. Ba už Ti je ani nemožné viac urobiť, aby si si získal lásku ľudí — a koľko ich je, čo Ťa milujú? Ó Bože, väčšina, ba povedzme lepšie, temer nikto Ťa nemiluje a ani si toho nežiadajú, ba obrážajú Ťa a pohŕdajú Tebou. A máme azda i my náležať k týmto nevďačníkom? Nie, nikdy nie, lebo tak dobrotivý a nás tak milujúci Boh, že súc „veľkým“, ba nekonečne veľkým, stal sa „maľučkým“, aby si získal našu lásku, si toho nezaslúži! — Prosme Ježiša a Pannu Mariu, aby nás osvietili.

Aby sme pochopili, aká to bola veľká Božia láska k ľuďom, keď sa Boh z lásky k nám vtelil a keď sa stal malým dieťaťom, museli by sme vedieť, aký veľký je Boh. Avšak ktorý ľudský alebo anjelský rozum môže vystihnúť Božiu veľkosť, ktorá nemá hraníc ani konca? Sv. Ambróz hovorí: Povedať, Boh je omnoho väčší než nebesá, väčší než všetci kráľovia, všetci svätí a anjeli, je vlastne urážkou Boha; práve tak, ako by obrazil knieža, kto by mu povedal, že je omnoho väčší než lupienok alebo komár. Boh je sama veľkosť, a všetka ostatná veľkosť je iba nepatrná čiastočka Božej veľkosti. Keď Dávid uvažoval o Božskej veľkosti a keď poznal, že mu je nemožno a že mu ani nebude možno dakedy ju pochopiť, nevedel, čo by povedal, okrem: „*Ó Pane, kto je ti rovný?*“ (Ž. 34, 10.) Pane, nuž ktorá veľkosť sa môže prirovnáť Tvojej veľkosti! A akože by ju Dávid bol mohol pochopiť, keď jeho rozum bol obmedzený, a Božia veľkosť je nekonečná? „*Veľký je Pán a všetkej chvály hodný: a jeho veľkosť nemá konca*“ (Ž. 144, 3.) „*Či nebo i zem ja nenaplnujem?*“ hovorí Pán. (Jer. 23, 24.) Teda my všetci, aby sme sa tak vyjadrili, sme len ako úbohé rybky v tomto neobsiahnuteľnom oceáne Božej bytnosti: „*V ňom žijeme a hýbeme sa a sme.*“ (Sk. ap. 17, 28.)

Čo sme teda oproti Bohu? A čo sú všetci ľudia, všetci panovníci tu na zemi a všetci svätí a anjeli v nebi oproti nekonečnej Božej veľkosti? Sme naskrze ako zrnko piesku oproti celej zemeguli, ba ešte menej. „*Hľa, národy sú (pred ním) ako kvapky na okove a ako prášok na váhe sa počítujú*“ (Iz. 40, 15.) „*Všetky národy sú pred ním, ako by ich nebolo*“ (v. 17.).

A hľa, tento tak veľký Boh stal sa malým dieťaťom: „*Maľucký sa nám narodil.*“ A prečo? „*On sa stal maľuckým*“, odpovedá sv. Ambróz, „*aby teba povýšil v dokonalosti; on bol v plienkach obvinutý, aby teba uvoľnil od pút smrti; on bol na zemi, aby si ty prišiel do neba*“.

(In Luc. I. 2. c. 2.) — Stal sa maľučkým, hovorí svätý, aby nás urobil veľkými; do plienok sa dal obvinúť, aby nás zbavil večnej smrti; na zem sostúpil, aby sme my prišli do neba. Nesmierny teda stal sa dieťaťom, čo nechápu ani nebesia! Ó vidme, ako je sviazaný v chatrných plienkach a položený do malých, biednych jasiel na troške slamy, ktorá mu je lôžkom i vankúšom. „Pozri“, hovorí sv. Bernard, „ako moc dáva nad sebou vládnúť, múdrosť sa cvičiť, sila nosiť sa. Vid' kojeneho a plačúceho, ale úbohých tešiaceho Boha“. Hľa, Boh, ktorý môže všetko, je tak poviazaný plienkami, že sa nemôže ani pohnúť; Boh, ktorý vie všetko onemel a nehovorí; Boha, ktorý riadi nebesá i zem, treba nosiť v náručí; Boh, ktorý nasycuje všetkých ľudí a všetky živé stvorenia, potrebuje trochu mlieka, aby sa zachoval na žive; Boh, ktorý teší zarmútených a je radostou nebesťanov, plače a vzdychá a hľadá, kto by ho potešil!

Slovom, hovorí sv. Pavel, keď Syn Boží sostúpil na zem, takrečené sa zničil, „*zmaril seba samého*“. (Fil. 2, 7.) A prečo? Aby spasil človeka a aby ho človek miloval. Áno, drahý môj Vykupiteľ, — hovorí sv. Bernard — čím viac si sa snížil a skoro seba zmaril, keď si sa vtelil a narodil ako dieťa, tým viac vyniklo Tvoje milosrdenstvo a Tvoja láska, ktoré si nám dal na javo, aby si zachytil naše srdcia. Židia boli tak istí, že majú pravého Boha, pretoľkoraké divy a zázraky, ktoré konal, a predsa sa tým neuspokojili, ale žiadali si ho vidieť z tvári do tvári. Boh vymyslel spôsob, aby bol i v tom ľudom po vôli. Stal sa človekom, aby ho videli. „Keďže Boh vedel, že ľudí szierra túžba, aby ho videli, rozhodol sa stať sa viditeľným“, hovorí sv. Peter Chrysolog. (Serm. 47.) — A aby sa nám tým viacej zavďačil — hovorí svätý ďalej — ukázal sa nám ako dieťa, vediac, že nám bude v tej podobe omnoho milším a vítanejším. Ponížil sa, keď sa nám ukázal ako malé nemluvniatko, aby sa takýmto poníže-

ním nášmu srdcu tým viacej zapáčil. „Zmaril sa k vôli nám“, hovorí sv. Cyril Alexandrijský, „bol to totiž najvhodnejší spôsob, aby si dobyl našej lásky“. Právom teda prorok Ezechiel o Tebe, vtelené Slovo, povedal, že doba Tvojho príchodu na tento svet bude dobou lásky a dobou milujúcich. „*Prišiel tvoj čas, čas milujúcich*“ (16, 8.). A prečo by nás Boh toľko miloval a dal nám toľko dôkazov svojej lásky, keby nie preto, aby bol od nás milovaný? „Boh nemiluje, iba aby bol milovaný“, vraví sv. Bernard. A už prv to sám Boh povedal: „*A teraz, Izrael, čo tvoj Pán Boh žiada od teba: jedine aby si sa bál svojho Pána Boha . . . a miloval ho*“ (Deut. 10, 12.)

Aby nás donútil, by sme ho milovali, neposlal nikoho, ale sám prišiel, aby sa vtelil a aby nás vykúpil. Veľmi duchapľne vykladá sv. Ján Zlatousty apoštolove slová: „*Nezaujal sa nikde za anjelov, ale zaujal sa za Abrahámovu semeno*“ (Žid. 2, 16.) Prečo nehovorí sv. Pavel jednoducho: „prijal ľudské telo“ — vyzvedá sa svätý — prečo hovorí „*zaujal sa*“, ako by ho bol svojím zakročením vytrhol z nebezpečenstva, alebo ako by ho vzal násilím, lebo i ten smysel má latinské slovo „*apprehendit*“. A odpovedá, že je to obrazne povedané o tých, ktorí naháňajú utekajúceho, na označenie veľkej Božej túžby, aby bol od ľudí milovaný; keďže sa však človek od Boha odvrátil a ani poznať nechcel jeho lásku, preto prišiel Boh s neba a prijal ľudské telo, aby sa mu dal poznať a aby prinútil temer násilím nevďačného človeka, utekajúceho pred ním, aby ho miloval.

Preto sa teda vtelilo večné Slovo a preto sa tiež stalo dieťaťom. Mohlo prísť na svet ako dospelý muž, ako prvý človek, Adam. Ale nie: Syn Boží chcel sa človekovi ukázať v podobe milostného pacholiatka, aby sa tým skôr a tým istejšie zmocnil našej lásky. — Deti má i tak už každý rád, hneď si naklonia srdce každého, kto ich vidí. Preto sa nám Slovo Božie ukázalo ako dieťa — hovorí

sv. František Salezský — aby si tak získalo lásku všetkých ľudí. — A sv. Peter Chrysolog píše: „Ako mal prísť ten, ktorý chcel bázeň zaplašiť a najstť lásku? Akú surovosť neskrotí toto nemluvňa, ktoré tvrdé srdce neobmäkčí, akú lásku nevymôže? Tak sa ráčil narodiť, ktorý chcel, aby sme ho milovali, a nie, aby sme sa ho báli.“ (Serm. 158.) — Keby bol chcel náš Spasiteľ svojím príchodom vzbudiť u ľudí strach a úctu — mieni svätý — bol by vzal na seba zaiste podobu už dospelého a v kráľovskej dôstojnosti postaveného muža; ale že si prišiel získať našu lásku, prišiel a ukázal sa nám ako dieťa, a to najchudobnejšie a najnižšie zo všetkých detí — narodené v studenej jaskyni, uprostred dvoch nemých tvárí a položené v jasliach na slame, kde nemalo ani dosť plienok ani chňa, aby sa aspoň zohrialo. „Tak sa chcel narodiť, ktorý chcel, aby sme ho milovali, a nie, aby sme sa ho báli.“ Ach, Pane môj, kto Ťa len donútil sostúpiť s trónu a narodiť sa v maštali? Láska, ktorou miluješ ľudí, tá láska to urobila. — Kto Ťa pohnul k tomu, aby si opustil pravicu svojho Otca a aby si sa položil do jasiel? Kto to zavinil, že si prestal kraľovať nad hviezdami a že si sa dal položiť na slamu? Kto Ťa len preniesol od anjelov medzi dve nemé tváre? Láska to urobila. Ty rozpaľuješ Serafínov, a sám sa trasieš zimou? Ty držiš nebesá, a teraz Ťa nosia na rukách? Ty živíš ľudí aj zvieratá, a teraz Ti treba troška mlieka, aby si sa udržal na žive? Ty oblažuješ svätých v nebi, a teraz plačeš a vzlykáš? Kto Ti uvalil toľko bied? Láska to urobila! „Tak sa ráčil narodiť, ktorý chcel, aby sme ho milovali, a nie, aby sme sa ho báli.“

Ó milujteže teda, najmilejší — volá sv. Bernard — milujte toto tak roztomilé dieťa! „Veľký je Pán a veľmi chvály hodný. Maľucký je Pán a preveľmi lásky hodný.“ (Serm. 47. in Cant.) — Ba, vraví svätý, tento Boh bol pre svoju veľkosť už od večnosti a je až dosiaľ hodný

všetkej chvály a úcty: „Veľký je Pán a preveľmi chvály hodný.“ Ale teraz, keď ho vidíme, ako malé dieťa, ktoré túži po prsníku, ktoré nemôže panovať nad sebou, ktoré sa trasie zimou, ktoré plače a vzdychá a ktoré čaká, kto by ho vzal do náručia, zohrial a potešil, — ó ako sa tu veľmi natíska naším srdciam: „Maľucký je Pán a preveľmi lásky hodný.“ Treba nám klaňať sa mu ako Bohu, ale nech je naša úcta spojená s láskou k Bohu tak láskyhodnému a tak nás milujúcemu. „Dieťa býva najradšej s deťmi, medzi kvetinami a v náručí“, podotýka sv. Bernard. Ak sa chceme tomuto dieťaťku zaľúbiť — hovorí svätý — treba, aby sme boli jednoduchosťou a pokorou tiež deťmi; aby sme mu doniesli kvetiny ctností: tichosti, sebazapierania a lásky; aby sme ho láskou objali a túlili k svojmu srdcu. A čo si, ó človeče, žiadaš ešte vedieť, aby si sa úplne daroval(a) svojmu Bohu? Nuž teda vid' — hovorí svätý ďalej — akú obeť to stálo Ježiša a s akou plamennou láskou prišiel s neba, aby ťa hľadal. Čuj, sotva narodený, ako deti zvykli, plačom ťa volá, ako by vravel: Ó duša moja, duša moja, hľadám ťa, kde si? K vôli tebe a pretože si chcem získať tvoju lásku, prišiel som s neba na zem.

Ó Bože, veď i tá nemá tvár, keď jej preukážeme nejaké dobrodenie a keď jej dáme i len malý kúsok, je nám vďačná a beží za nami, poslúcha nás svojím spôsobom, ako vie, a dáva svoju radosť na javo. Ó prečo sme len my takí nevďační k Bohu, ktorý nám daroval sám seba, ktorý prišiel s neba na zem a stal sa dieťaťom, aby nás spasil a aby bol od nás milovaný? „Ó milujmeže betlehemske pacholiatko“ — volá sv. František rozničený láskou — milujmeže Ježiša Krista, ktorý s takýmito obeťmi hľadal naše srdcia, aby ich získal pre svoju lásku!

A z lásky k Ježišu Kristovi máme milovať i našich bližných, i tých, ktorí nás obrazili. Prorok Izaiáš nazýva Mesiáša: „Otcom budúcich vekov“; aby sme teda boli

dietkami tohoto Otca, treba nám milovať i našich nepriateľov a odplácať zlé dobrým. K tomu nás napomína sám Pán Ježiš slovami: „*Milujte svojich nepriateľov, dobre činite tým, ktorí vás nenávidia . . . aby ste boli dietkami vášho Otca*“. (Mat. 5, 44—45.). A sám nám dal príklad na kríži, keď prosil svojho nebeského Otca, aby odpustil tým, ktorí ho ukrižovali. — Kto odpustí nepriateľovi — hovorí sv. Ján Zlatoústy — tomu nemôže Boh neodpustiť: „Nie je možné, aby človek, ktorý odpustil bližnému, nedošiel odpustenia od Pána.“ Vedť nám to sám Boh sľúbil: „*Odpúšťajte, a odpustí sa i vám*“. (Luk. 6, 37.) — Istý rehoľník, ktorý nežil práve najvzornejším životom, oplakával pred smrťou svoje hriechy a prejavoval veľkú dôveru a bol veselej mysli, „lebo nikdy — povedal — som nebol pomstychtivým pre urážky“, čím chcel povedať: Zaiste som sa dosť Boha naobrážal, ale on sľúbil odpustiť tomu, kto odpustí svojim nepriateľom; ja som vždy odpustil každému, kto ma obrazil, preto som istý, že i mne Boh odpustí.

Ale, všeobecne povedané, prečo by sme my úbohí hriešnici pochybovali o tom, že nám nebude odpustené, keď si spomenieme na Ježiša Krista? Večné Slovo sa preto tak ponížilo, keď prijalo ľudské telo, aby nám u Boha vydobylo odpustenie. „*Neprišiel som povolávať spravедlivých, ale hriešnikov*.“ (Mat. 9, 13.) Preto mu povedzme so sv. Bernardom: „Keď si zmaril sám seba, sľutovnosť a svoju lásku si nám tým jasnejšie ukázal.“ Podobne hovorí aj sv. Tomáš z Vilanovy: Hriešniku, čo sa bojíš? Ako ťa ten, ktorý umrel, aby si nebol zatratený, zatratí činiaceho pokánie? Ako ťa ten, ktorý prišiel s neba, aby ťa hľadal, odoženie k nemu sa vracajúceho?

Nech sa teda nebojí hriešnik(ca), ktorý(á) už nechce byť hriešnikom(cou), ale chce milovať Ježiša Krista; nech sa neľaká, ale dôveruje, keď nenávidí hriech a keď hľadá

Boha; nech sa nermúti, ale nech je dobrej mysli. „*Nech sa teší srdce hladajúcich Pána*“ (Ž. 104, 3.) Pán nás uistuje, že zabudne na učinené urážky, ak ich hriešnik oľutuje: „*Keď by bezbožník činil pokánenie za všetky svoje hriechy, ktoré popáchal . . . nespomeniem nijakej jeho neprávosti*.“ (Ezech. 18, 21—22.) A aby nám náš Spasiteľ dodal ešte väčšej dôvery, stal sa dieťaťom. „Kto by sa bál k dieťaťu pristúpiť?“ opytuje sa ten istý sv. Tomáš z Vilanovy. Deti nebudia v nás ani strachu ani odporu, ale radosť a lásku: „Dieťa sa nevie hnevať, a keď sa rozhnevá, ľahko sa smieri“, hovorí sv. Peter Chrysolog. Dajme im len jablčko, kvetinku, pohladíme ich, povedzme im láskavé slovíčko, a hneď nám odpustia a zabudnú na všetko, čím sme ich pohnevali. — Jediná slza ľútosti, jediný skrúšený vzdych, a Ježiško je smierený! „Poznáte vlastnosť detí“, vraví ďalej sv. Tomáš z Vilanovy, „jedinou slzou sa smieri, a ani nespomína utrpené krivdy. Pristúpme teda k nemu, dokiaľ je maľučký, dokiaľ ako by zabudol na svoju velebnosť.“ Keď odložil svoju Božskú velebnosť, ukazuje sa nám ako dieťa, aby sme sa s čím väčšou odvahou blížili k jeho nohám. „Narodil sa maľučkým, aby si sa neľakal(a) jeho moci a jeho spravodlivosti“, vraví sv. Bonaventúra. Aby nás zbavil nedôvery, akú by v nás azda vzbudila spomienka na jeho moc a spravodlivosť, predstavuje sa nám ako dieťa, súc samá lúbeznosť a samé milosrdenstvo. Zakryl si, ó Bože sľutovný — volá Gerson — zakryl si svojím útlym detinstvom svoju Božskú múdrosť, aby nás neusvedčovala z našich hriechov; pokorou si zakryl svoju spravodlivosť, aby nás neodsudzovala; a svojou slabosťou si zastrel svoju moc, aby nás netrestala. — Adam, podotýka sv. Bernard, keď po spáchanom hriechu počul hlas Boží, ktorý ho volal: Adam, „*keď si?*“ sa veľmi bál a odpovedal: „*Tvoj hlas som počul v raji: a bál som sa.*“ Ale keď sa vtelilo večné Slovo a ukázalo sa na zemi ako človek, od-

ložilo všetko, čo by pôsobilo hrôzu. Neboj sa, dokladá preto svätý. Tvoj Boh neprišiel, aby ťa trestal, ale aby ťa spasil. Hľa, ten, ktorý by ťa mal trestať, sa stal nemluvniatkom, a jeho hlas nebudí strachu, lebo detinský hlas je slabučký a vzbudzuje skôr sústrasť, ako strach, niet sa ti čo báť, že Ježiš Kristus pozdvihne svoje ruky, aby ťa trestal, lebo mu matka, aby ťa nemohol trestať, plienkami poviazala ruky. „Radujte sa preto a plesajte, hriešnici“, hovorí sv. Lev, „narodenie Pána je dňom pokoja.“ — „*Kniežaťom pokoja*“ ho nazýva Izaiáš. Pán Ježiš je kniežaťom, nie však kniežaťom pomsty oproti hriešnikom, ale kniežaťom milosrdenstva a pokoja, pretože prišiel, aby medzi hriešnikmi a medzi Bohom sprostredkoval pokoj. „Ak nás tlačia naše hriechy“, hovorí sv. Augustín, „Boh nepohrdne svojou krvou.“ Ak my nemôžeme zadostučiniť Božskej spravodlivosti za svoje hriechy, večný Otec nemôže pohrdať krvou, ktorú Ježiš Kristus obetuje za nás. Keď sa raz povestný námorník Don Alfonz Alburquerque plavil po mori, bola jeho loď zahnatá na úskalíe, takže sa už považoval za strateného. Tu náhodou zazrel v kútiku plačúce dieťa. I čo urobil? Vzal ho na ruky a keď ho k nebu pozdvihol, povedal: „Pane, keď si ja nezaslúžim, aby si ma vyslyšal, shliadni aspoň na plač tohoto nevinného dieťaťa a zachráň nás.“ A hľa, sotva dohovoril, búrka sa utíšila a boli zachránení. — Aj my, úbohí hriešnici, urobme podobne. Obrazili sme Boha a zaslúžili sme si večnú smrť; Božia spravodlivosť žiada zadostučinenie, a právom. Čo máme robiť? Máme zúfať? Nie! Obetujme Bohu toto dieťa: je to jeho Syn, a s dôverou mu povedzme: Pane, keďže nám nemožno zadostučiniť za urážky spáchané proti Tebe, vid' toto dieťa, ako plače a vzlyká, ako sa zimou trasie v tejto jaskyni, aby zadostučinilo za nás a aby prosilo za sľutovanie. Keď si my nezaslúžime odpustenia, zaslúžia ho útrapy a slzy tohoto nevinného Tvojho Syna, ktorý Ťa

prosí, aby si nám odpustil. — Aj sv. Anzelm nás vyzýva k tomu: Ježiš sám — hovorí svätý — má veľkú túžbu spasiť nás, preto tomu, kto sa z nás oproti Bohu previnil, dodáva odvahy hovoriac: Hriešnik(ca) nezúfaj, ak si sa pre svoje hriechy stal(a) otrokom(yňou) pekla a ak nevieš, ako sa mu vymknúť, ale urob, čo ti radím: Vezmi ma a obetuj ma za seba môjmu Otcovi a tak unikneš smrti a budeš spasený(á). „Či si možno pomyslieť ešte väčšie milosrdenstvo nad toto Synovo vyzvanie: Vezmi mňa a vykúp sa?“ — To isté najblah. Panna Marie radila Sestre Františke Farnesovej: položila jej Ježiška do náručia so slovami: Tu máš môjho Syna, a aby si vedela z neho ťažiť, obetuj ho často Bohu.

A ak si chceme zabezpečiť odpustenie, prosme Božiu Matku o jej prímluvu, lebo keď je všemožúca u svojho Syna, môže nám — podľa slov sv. Jána Damascenského — zaiste zaopatriť odpustenie hriechov. Sú totiž prosby Panny Marie — ako tvrdí sv. Augustín — rozkazy u Syna, ktorý ju tak miluje a tak sa stará o jej česť a oslavu. „Prosba Bohocrodičky má vlastnosť rozkazu“. Preto sv. Peter Damián píše, že keď Panna Maria prosí Ježiša Krista za svojho ctiteľa o nejakú milosť, „tu ako by (v istom ohľade) rozkazovala, nie však prosila, pri čom je Paňou, nie však služobnicou, lebo Syn ju ctí tým, že jej ničoho neodopre.“ (Serm. de Nat. B. V.) — A preto dokladá sv. Germán, že najblah. Panna Maria pre moc, ktorú má, alebo povedzme lepšie, ktorú mala — dokiaľ žil na zemi — nad svojím Synom, môže vyprosiť odpustenie každému, i tomu najzvrhlejšiemu hriešnikovi. „Ty materinskou mocou, ktorú požívaš, i tým, čo príliš hrešili, vydobývaš prevzácnu milosť odpustenia.“ (In encom. B. V.)

Vrúcna modlitba.

Ó lúbezné, ó roztomilé moje dieťa, už si ani nevedelo, čo ešte urobiť, aby si si vydobylo lásku ľudí. Dost, keď pripomeniem, že si sa zo Syna Božieho stalo Synom človeka; že si ako dieťa tak ako aj iní ľudia prišlo na svet, ale ako dieťa zo všetkých najchudobnejšie a najnižšie, keď si si zvolilo maštal za príbytok, jasle za kôlisku a trochu slamy za lôžko. V tejto podobe chudobného dieťaťa si sa nám zjavil, aby si už od maľučka k sebe tiahol a vábil naše srdcia; potom si nám cez celý život podával väčšie a väčšie dôkazy svojej lásky, až si naposledy násilnou a ukrutnou smrťou zomrel na potupnom dreve. Ako je to teda možné, že sa u väčšiny ľudí stretávaš s takýmto nevďakom, keďže len máloktorí Ťa poznajú, a ešte menej je tých, ktorí Ťa milujú!? Ó Ježiš môj, i ja chcem náležať k tejto hŕstke. Prv som Ťa neuznával(a) a zabúdal(a) som na Tvoju lásku, pričom som hovel(a) len svojim chútkam a svojim žiadostiam, nemal(a) som ohľadu ani na Teba ani na Tvoju lásku. Ale teraz poznávam, ako zle som rebil(a); ľutujem to a nenávidím z celého srdca. Ježiško môj a môj Bože, odpusť mi to pre zásluhy svojho svätého detinstva. Milujem Ťa a natoľko Ťa milujem, Ježiš môj, že keby som vedel(a), že celý svet povstane oproti Tebe a že Ťa opustí, ja sa Ťa nespustím, to Ti sľubujem, keby som mal(a) i tisíckrát umrieť. Poznávam, že toto svetlo a táto dobrá vôľa, ktorú mám teraz, sú Tvoje dary. Ďakujem Ti za ne, moja láska, a prosím Ťa, aby si mi ich ráčil zachovať spolu so Svojou milosťou. Ale Ty poznáš moju slabosť, vieš i to, jak často som Ťa zradil(a) — ach, prosím, neopúšťaj ma, lebo vtedy moje posledné veci budú horšie než prvé. Dovoľ, aby Ťa moje úbohé srdce smelo milovať; nejaký čas Tebou pohŕdalo, ale teraz, ó Božské dieťa, je celé roznieťené láskou k Tvojej

dobrotivosti. — Ó Maria, slavná Matka večného Slova, ani Ty ma neopúšťaj, keďže si Matkou zotrvania v dobrom a rozdávatelkou Božích milostí. Stoj pri mne a buď mi ustavične nápomocná! S Tvojou pomocou, ó moja nádej, dúfam, že zostanem až do smrti verný(á) Bohu.

TRETIA ÚVAHA.

Večné slovo sa stalo z Pána služobníkom.

»Zmaril seba samého, keď si vzal služovskú podobu.«
Fil. 2, 7.

Sv. Zachariáš, premýšľajúc o veľkom Božom milosrdenstve, ktoré sa javí v diele ľudského vykúpenia, volá, a to celým právom: „*Požehnaný Pán Boh Izraelov, lebo navštívil a vykúpil svoj ľud*“ (Luk. 1, 68.) Nech je velebený Boh, že ráčil na zem sostúpiť a že sa ráčil vteliť, aby vykúpil človečenstvo. „*Aby sme mu slúžili bez strachu, vyslobodení z ruky svojich nepriateľov*“ (v. 74), aby sme mu, oslobodení od okôv hriechu a smrti, ktorými nás naši nepriatelia držali ako spútaných a zajatých otrokov, slúžili bez strachu a slobodne ako Božie dieťky a aby sme ho milovali v tomto živote, a potom ho požívali a s ním sa radovali z tvári do tvári v nebeskom kráľovstve, ktoré nám bolo prv zavreté, teraz sa nám však otvorilo skrze nášho Spasiteľa. Všetci sme teda boli otrokmi pekla, ale čo neurobilo večné Slovo, náš najvyšší Pán, aby nás z tejto poroby vyslobodilo? Z „Pána“ sa stalo „služobníkom“. — Uvažujme, aké sa v tom javí milosrdenstvo a aká nesmierna láska, ale najprv prosme Ježiša a Pannu Mariu o osvietenie.

Boh je Pánom všetkého, čo je a čo môže byť na svete: „*V tvojej moci sú položené všetky veci. Ty si učinil*

nebo i zem.“ Či môže kto odprieť Bohu svrchovanú moc nad všetkými vecmi, keď všetko stvoril a zachováva? „*A má na rúchu a na svojich bedrách napísané: Kráľ kráľov a Pán Pánov*“ (Zjav. 19, 16.). Slovo „*na bedrách*“ podľa výkladu Maldonatovho značí toľko ako „z jeho vlastnej prirodzenosti“, lebo pancovníci tohto sveta majú svoju vonkajšiu velebnosť darom z milosti najvyššieho Kráľa — Boha. Boh je však už svojou bytnosťou Kráľom, takže ani nemôže byť kráľom a pánom celého sveta. A tento svrchovaný Kráľ panoval v nebi nad anjelmi a nad všetkými tvormi, ale dosiaľ nevládol nad ľudskými srdcami. Ľudia biedne úpeli v diablovej porobe. Áno, tento tyran bol pánom pred príchodom Ježiša Krista, pred ním sa klonilo všetko a jemu páľili aj kadidlo ako Bohu a za obeť mu prinášali nielen zvieratá, ale i vlastné deti a samých seba. A ako sa im odmeňoval tento nepriateľ a ukrutník? Ako s nimi zaobchodil? S neľudskou ukrutnosťou im trápil telo, zaslepoval im myseľ a časnou trýznou ich viedol do večnej trýzne. A Slovo Božie prišlo na hlavu poraziť tohto tyrana a ľudí vyslobodiť z jeho prenešťastnej peroby, aby títo úbožiaci, keď budú vyslobodení z mrákot smrti a zbavení ukrutného panstva tohto vtrelca, a keď budú osvietení a privedení k poznaniu, ktorá je pravá cesta, vedúca k spaseniu, slúžili pravému a riadnemu svojmu Pánovi, ktorý ich ako otec miluje a ktorý ich chce z Luciferových otrokov urobiť svojimi premilými dieťkami: „*Aby sme mu slúžili bez strachu, vyslobodení z ruky svojich nepriateľov*“. (Luk. 1, 74.) Už prorok Izaiáš predpovedal, že náš Vykupiteľ zlomí moc, ktorú mal diabol nad ľuďmi: „*Berlu jeho násilníka polámeš ako za dňov Madianských*“ (9, 4.) Prečo nazýva prorok diabla násilníkom? Preto — hovorí sv. Cyril — že tento ukrutný pán vymáha od úbohých hriešnikov, svojich otrokov, preťažké dane náruživosti, nenávisť a hnev a zlých náklonností, ktorými ich k se-

be viac a viac priputnáva, šlahá a tresce. Preto teda prišiel náš Spasiteľ, aby nás vyslobodil z poroby tohoto nepriateľa, — ale ako? Akým spôsobom nás oslobodil? Čujme, čo o ňom vraví sv. Pavel: „*Ktorý, keďže bol v spôsobe Boha, nepokladal to za lúpež, že je rovný Bohu, ale zmaril seba samého, keď si vzal sluhovskú podobu a stal sa podobný ľuďom*“ (Fil. 2, 6—7.) Bol jednorodeným Božím Synom — hovorí apoštol — rovný súc Otcovi: večný ako Otec, všemožúci ako Otec, nesmierny, nekonečne múdry a blažený a svrchovaný Pán nebies i zeme, anjelov i ľudí — ako Otec; ale z lásky k ľuďom sa snížil za služobníka, keď sa priedel ľudským telom a stal sa podobným človekovi; a keďže sa ľudia pre svoje hriechy stali otrokmi diabla, preto prišiel v ľudskej podobe, aby ich vykúpil — zadostučinením svojími mukami a svojou smrťou Božskej spravodlivosti za tresty, ktoré oni zaslúžili. Ó keby nás neuistovala o tom sv. viera, kto by tomu veril? Kto by sa to bol kedy nazdal? Ba komu by bolo kedy niečo takého čo len um prišlo? Ale sv. viera nás tomu učí, nás o tom uisťuje, že tento najvyšší, svrchovaný Pán „zmaril seba samého, keď si vzal sluhovskú podobu.“

A už od kolísky náš Vykupiteľ, stanúc sa sluhom, počal diablovu moc, ktorú mal nad ľuďmi, ničiť, ako už preroek Izaiáš naznačil slovami: „Daj mu meno: Rýchlo ber korysť a chytro lúp“ (8, 3.). „Nestrp totiž“ vykladá tieto slová sv. Jeronym — „aby diabol bol ďalej pánom.“ — Ajhľa, hovorí sv. Beda Ctihodný, ako Ježiš, sotva sa narodil, berie si sluhovskú podobu, aby nás vymanil z poroby pekla, a ako sluha sa dáva zapísať za poddaného cisára a platí mu predpísanú daň. (In Luc. 2.) — Ajhľa, ako na znamenie, že je sluhom, svojími mukami platí naše dlhy, lebo už ako dieťa sa ako otrok povoľuje obvinúť do plienok ako by do povrazov, ktorými ho raz kati sviažu a povedú na popravisko. Hľa, ako neskôr cez celý svoj život je poslušný ani poddaný panny a muž: „*A bol im*

poddaný“. — Hľa, ako pomáha ako sluha v chudobnom nazaretskom domku Panne Marii a sv. Jozefovi: tu drevo prisekávať, tak ako sv. Jozef potreboval, tu odrezky z neho na oheň sbierať, tu zasa dom zametať, vodu nosiť, dielňu odmykať a zamykať — slovom, hovorí sv. Bazil, — keďže Maria a Jozef boli chudobní a keďže sa živili prácou svojich rúk, Ježiš Kristus, jednak aby sa cvičil v poslušnosti, jednak z úcty k nim, ako k svojim predstaveným, konal všetky práce, ktorých bol ako človek schopný. (Instit. Monach. c. 4.) — Boh teda slúži! Boh zametá dom! Boh pracuje do únavy! Ó ako by nás všetkých táto myšlienka nemala roznieť a stráviť láskou!

Keď však neskôr začal náš Spasiteľ kázať, stal sa sluhom všetkých, čo tiež prehlásil, že neprišiel, aby si dal posluhovať, ale aby sám posluhoval. „*Syn človeka neprišiel dať si posluhovať, lež posluhovať*“. (Mat. 20, 28.) Ako by povedal, podľa vysvetlenia Kornela a Lapide: „Tak som sa choval a tak robím, žeby som chcel slúžiť všetkým ako sluha.“ Na konci svojho života však — hovorí sv. Bernard — nestačilo Ježišu Kristovi, že vôbec prijal sluhovskú podobu, ale, aby sa podrobil všetkým, vzal na seba podobu nešťachetného sluha, aby bol ako taký trestaný a aby tým spôsobom zaplatil pokutu, ktorú sme my, ako otroci pekla, zaslúžili za svoje hriechy. „Prijal nielen sluhovskú podobu, aby bol poddaný, ale prijal podobu zlého sluha, aby ho zbili a aby zaplatil pokutu hriešneho sluha.“ — Vidíme naposledy — hovorí sv. Gregor Nysenský — ako Pán vesmíru poslušne — ako poddaný — prijíma Pilátov rozsudok, hoci nespravodlivý, a ako sa dáva do rúk katov, ktorí ho neľudsky týrajú a križujú. „Pán všetkých podrobuje sa súdnemu rozsudku, kráľ všetkých neobťažuje sa vydať rukám katov.“ (Tom. 2. C. 7. — A ešte prv povedal sv. Peter: „*Vydal sa tomu, ktorý súdil nespravodlivo*“. (I. Pet. 2, 23.) A ako sluha, ktorý prijíma dobrovoľne trest, ako by ho bol

právom zaslúžil, *„keď mu zlorečili, nezlorečil, keď trpel, nevyhráždal sa“*. Náš Boh nás teda tak veľmi miloval, že z lásky k nám bol poslušný ako sluha až na smrť, a to na smrť tak trpkú a potupnú, akou bola smrť kríža: *„Bol poslušný až na smrť, a to na smrť kríža“*. (Fil. 2, 8.) Poslušný bol nie ako Boh, ale ako človek a ako sluha, keď sa stal sluhom. „Vzal si sluhovskú podobu a stal sa podobný ľuďom.“ Svet sa divil veľkej láske sv. Paulína, ktorý sa predal za otroka, aby vyslobodil z otroctva syna chudobnej vdovy. Lenže čo je táto láska oproti láske nášho Vykupiteľa, ktorý sa ako Boh, aby nás vyslobodil z diablovho otroctva a od smrti, ktorú sme si zaslúžili, stal sluhom a ktorý sa dal povrazmi sviazať a na kríž pribiť, kde v hiesmiernych bolestiach a pchaneniach i svoj život dokonal? „Aby sa zo služobníka stal pán“, — hovorí sv. Augustín — „Pán prijal podobu služobníka.“

„Ó podivuhodné smilovanie Tvojej lásky k nám! ó neoceniteľná milosť lásky! — volá Cirkev sv. — aby si vykúpil služobníka, vydal si Syna“. — Ó Bože nekonečnej velebnosti, teda tak si bol nadšený láskou k ľuďom, že si jediného svojho Syna odsúdil na smrť, aby si vykúpil týchto odbojných služobníkov? Lež, ó Pane, volá Job: *„Čo je človek, že si ho tak vážiš? Alebo čo prikladáš k nemu svoje srdce?“* (7, 17.) *Prečo povyšuješ človeka, tak nízkeho a nevďačného, keď ho toľko ctíš a miluješ? Povedz — hovorí sv. Job ďalej — či Ti toľko záleží na spasení človeka a na jeho šťastí? Povedz, prečo ho toľko miluješ, že sa zdá, akoby Tvoje srdce nemalo inej starosti, nad tú milovať človeka a urobiť ho šťastným?“*

Nuž, radujte sa, ó duše, ktoré milujete Boha a ktoré v neho dúfate. Ak nám hriech Adamov, a nad to i naše osobné hriechy priveľmi uškodily, vedzme, že úžitok, ktorý nám prinesie vykúpenie Ježiša Krista, je omnoho väčší než škoda. *„Keď sa rozmnožil hriech, ešte nad to sa rozhojnila milosť“*. (Rím 5, 20.) „Viaccej sme získali“,

hovorí sv. Lev, „milosťou Kristovou, než sme stratili diablovou závišťou.“ — A už Izaiáš predpovedal, že milosti, ktoré obdrží človek skrze Ježiša Krista, budú väčšie než tresty, ktoré zaslúžil pre svoje hriechy. „*Dvojnásobne vzal z Pánovej ruky za všetky svoje hriechy*“ (40, 2.). Tak aspoň vykladá učený Adam tieto slová u Kornelia a Lapide: „Boh skrze Ježiša Krista tou mierou odpúšťa veriacim hriechy, že dvojnásobné (t. j. mnohonásobné) dobro dostávajú za tresty, ktoré ich hriechy zaslúžily.“ Pán totiž hovorí: „*Ja som prišiel, aby malý život a aby ho hojnejšie malý*“. (Ján 10, 10.) Prišiel som, aby som dal človekovi život, a to život omnoho hojnejší nad ten, ktorý stratil hriechom: „*Nie ako hriech, tak i dar*“. (Rím. 5, 15.) Hriech človeka bol síce veľký, avšak dar vykúpenia — hovorí apoštol — bol omnoho väčší, keďže nestačoval len k vyličeniu, ale bol až nadbytočný. „*A u neho je hojné vykúpenie*“. (Ž. 129, 7.) — Sv. Anzelm píše, že obeť života Ježiša Krista prevyšuje všetek dlh hriešnikov. Preto Cirkev sv. šťastnou nazýva Adamovu vinu. „Ó šťastná vina, ktorou sme zaslúžili takého-to Vykupiteľa!“ Hriech zaiste zatemnil našu myseľ, že nepoznávame tak jasne večných právd, a uviedol do duše žiadosť po smyslných rozkošiach, zákonom Božím zakázaných — ale koľko pomôciek a prostriedkov nám Ježiš Kristus vydobyl svojími zásluhami k dosiahnutiu potrebného svetla a sily, aby sme odolali všetkým svojim nepriateľom a aby sme v ctnostiach rástli! Sväté sviatosti, najdrahšia obeta sv. omše, modlitba skrze zásluhy Ježiša Krista, ó aké sú to mocné zbrane a prostriedky, aby sme nielen že zvíťazili nad každým pokušením, ale aby sme i chytro kráčali na ceste dokonalosti, ba aby sme skoro leteli. Isté je, že sa všetci svätí Nového Zákona posvätili tými istými prostriedkami, ktoré sú poskytované i nám. My sme teda na vine, ak tie zbrane a prostriedky nezužítujeme.

Ó ako by sme mali ďakovať Bohu za to, že sa nám dal narodiť po príchode Ježiša Krista! O koľko väčších milostí sa nám dostalo po vykúpení skrze Ježiša Krista! Ako túžil Abrahám, ako túžili proroci a praotcovia Starého Zákona vidieť narodeného Vykupiteľa, ale ho nevideli! Vrúcnyimi vzdychami a svojimi modlitbami temer útočili na neho: „*Rosu dajte nebesá, a oblaky pršte spravodlivého*“ (Iz. 45, 8.) Pršte nebesá a pošlite nám spravodlivého, aby nás smieril s rozchnevaným Bohom, ktorého nemôže nikto z nás smieriť, pretože sme všetci hriešnici: „*Pošli, ó Pane, baránka, Panovníka zeme*“ (Iz. 16, 1.) Pošli, ó Pane, baránka, ktorý sám seba za nás obetuje na zadostučinenie Tvojej spravodlivosti, a tak založí svoj trón v srdciach ľudí, ktorí tu na zemi biedne žijú ako diablove otroci. „*Ukáž nám, Pane, svoju milosť: a udeľ nám svojho spasenia*“ (Ž. 84, 8.) Ukáž nám chytro, ó Bože, milosrdenstvo, to najväčšie milosrdenstvo, ktoré si nám sľúbil, totiž nášho Spasiteľa. Tak volali a vzdychali títo svätí, lež jednako nebolo im cez štyritisíc rokov dané dočkať sa Spasiteľovho narodenia. Až nám sa dostalo toho šťastia. A čo robíme? Ako si ho vážime? Milujeme, ako sa sluší, tohoto milovania hodného Vykupiteľa, ktorý už prišiel, ktorý nás už vytrhol z rúk našich nepriateľov, ktorý nás svojou smrťou oslobodil od večnej smrti, ktorú sme zaslúžili, ktorý nám otvoril nebeskú bránu, a dal nám toľko svätých sviatostí a toľko pomôciek, aby sme mu v tomto živote pokojne slúžili a aby sme ho milovali, a aby sme sa s ním v onom živote radovali? „*Plienkami bol obvinutý*“, hovorí sv. Ambróz, „*aby si ty bol(a) vyslobodený(á) z osídíel; jeho chudoba je moje dedičstvo; slabosť Pána je moja sila; jeho slzy smyly moje neprávosti.*“ Ó duša moja, bola by si preveľmi nevďačná k svojmu Bohu, keby si ho nemilovala, keď sa on dal do plienok obvinúť, aby si ty bola zbavená pekelných pút; keď sa stal chudobným, aby si mala ú-

častenstvo v jeho bohatstvách; keď sa stal slabým, aby teba vyzbrojil silou proti tvojim nepriateľom; keď trpel a plakal, aby smyl svojimi slzami tvoje hriechy.

Avšak, ó Bože, jak málokto sú vďační za takúto lásku, aby lásku svojho Vykupiteľa splácali láskou! Ach, väčšina ľudí i napriek tak veľkej láske hovorí k Bohu: Pane, nechcem Ťi slúžiť; milšie nám je zostať otrokmi diabla a byť zatratenými než slúžiť Tebe. Toto vyčíta Boh toľkým nevďačným dušiam slovami: „*Roztrhla si moje sväzky a riekla si: Nebudem slúžiť*“ (Jer. 2, 20.) Čo povieš na to, brat (sestra) môj(a)? Nepatril(a) si aj ty medzi nich? Ale povedz, bol(a) si vtedy, keď si odišiel(a) od Boha, keď si žil(a) v porobe zlého ducha, bol(a) si vtedy šťastný(á)? Mal(a) si vtedy pokoj? Ó veď nemôžu byť falšné slová: „*Pretože si neslúžil svojmu Pánu Bohu s radosťou... budeš slúžiť svojmu nepriateľovi... o hlade a smäde a nahote a všelikom nedostatku*“ (Deut. 28, 47—48.) Že si radšej slúžil(a) svojmu nepriateľovi než Bohu, nuž skúsil(a) si, ako nakladá tento tyran so svojimi služobníkmi. Úpel(a) si ako otrok(yňa), spútaný(á) okovami, v biede a zármutku a zbavený(á) všetkej vnútornej potechy. Lež vzmuž sa, hovorí Boh, teraz môžeš striasť so seba tie okovy smrti, ktorými si bol(a) spútaný(á). „*Zbav sa okovy svojho hrdla, zajatá dcéro sionská!*“ (Iz. 52, 2.) Chytro, úbohá duša, ktorá si sa dobrovoľne stala otrokyňou pekla, shoď so seba, dokiaľ je ešte čas, tieto nešťastné putá, s ktorými prináležíš peklu, a daj sa sviazať mojimi zlatými pútami, pútami lásky, pútami pokoja a pútami spasenia. „*Jej okovy sú spasiteľná väzba*“ (Sir. 6, 31.)

Ale ako sa majú duše sputnať s Bohom? Skrze lásku. „*Ale rad to všetko majte lásku, čo je sväzkom dokonaloosti*“ (Kol. 3, 14.) Duša, ktorá chodí len po ceste strachu pred trestami a ktorá sa jedine z bázne pred nimi zdržuje hriechu, je vo veľkom nebezpečenstve, že zase skoro kles-

ne. Kto je však láskou s Bohom spojený, dokiaľ ho miluje, je istý, že ho nestratí. A preto zavše máme prosiť Boha o dar jeho svätej lásky. Pane, hovorme, daj, nech som vždy spojený(á) s Tebou a nedopušť, aby som sa odlúčil(a) od Teba a od Tvojej lásky. — Bázeň, ktorú si máme jedine žiadať a o ktorú máme prosiť Boha, nech je taká, aby sme hriechom nezarmútili tohoto dobrého Pána a svojho Otca. — Utekajme sa tiež zavše k svojej najsvätejšej Matke, Panne Marii, a prosme ju, aby nám vymohla milosť, aby sme milovali iba Boha a aby nás spojila tak púťom lásky so svojím Synom, aby sme sa od neho nikdy neodlúčili hriechom.

Vrúcna modlitba.

Ó Ježiš môj, z lásky ku mne a aby si ma zbavil pekelných pút, stal si sa sluhom, a to nielen sluhom svojho Otca, ale dokonca i sluhom ľudí a katov, že si z poslušnosti k nim aj život stratil. A ja som Ti toľkokrát vypovedal(a) službu pre hocijakú mrzkú a otravnú rozkoš a stal(a) som sa otrokom diabla. Tisíckrát preklínam tie chvíle, v ktorých som pohrdol(a) Tvojou milosťou, ó nekonečná velebnosť, keď som tak hanebne zneužil(a) svojej slobodnej vôle. Ach, odpušť mi, a sviaž ma so sebou tými púťami lásky, ktorými máš k sebe pripútané svoje milé duše. Milujem Ťa, ó vtelené Slovo, milujem Ťa, moje svrchované dobro. Teraz si žiadam iba Teba milovať, a iného sa nebojím, iba toho, aby som nebol(a) pozbavený(á) Tvojej lásky. Ach, nedaj, aby som sa kedy odlúčil(a) od Teba! Prosím Ťa, ó Ježiš môj, pre všetky muky Tvojho života a pre Tvoju smrť nedopušť, aby som sa odlúčil(a) od Teba: Nedaj sa mi odlúčiť od Teba; nedaj sa mi odlúčiť od Teba! Ach, môj Bože, keby som po toľkorakých mne preukázaných milostiach, po toľkorakom odpustení, po toľkorakých osvieteniach a po toľkorakom

láskavom Tvojom primlúvaní, aby som Ťa miloval(a), od Teba znovu odišiel(a), či by som smel(a) dúfať v opätovné odpustenie? Či by som sa nemusel(a) obávať, že ma v tejszej chvíli právom zavrhnješ do pekla? Ach, nedopušť toho. Znova Ťa prosím: „Nedaj sa mi odlúčiť od Teba“. — Ó Maria, moje útočisko, Ty si sa dosiaľ tak šťastne za mňa primlúvala a Ty si mi vyprosila, že mi Boh poshovel a že mi tak milostive odpustil. Buď mi aj teraz nápomocná a vypros mi, aby som radšej umrel(a), ako by som poznovu stratil(a) Božiu milosť.

ŠTVRTÁ ÚVAHA.

Večné slovo sa stalo z nevinného vinným.

»Poteš sa, poteš sa, môj ľud,
vraví váš Boh. Izai. 40, 1.

Prv než prišiel Vykupiteľ, všetci ľudia úpeli na zemi v biednom, poľutovaniahodnom stave. Boli totiž úplne synmi hnevu, a nebolo nikoho, kto by ich smieril s Bohom, spravodlivo rozhnevaným pre ich hriechy. To dalo prorokovi Izaiášovi podnet k povzdychu: „*Hľa, ty si sa rozhneval, preto že sme hrešili . . . niet toho . . . kto by povstal a kto by sa teba pridržal*“ (64, 5—7.). A ako by nie, veď to bol Boh, ktorého človek obrazil; a keď je iba biedny tvor, urážky nekonečnej velebnosti nemohol napraviť žiadnym utrpením. Bolo treba, aby iný Boh zadostučinil Božej spravodlivosti. Ale okrem jediného Boha iného nebolo a ani nemohlo byť. Ten však, ktorý bol obrazený, nemohol predsa sebe samému zadostučiniť. A tak bolo naše postavenie úplne beznádejné. Ale „*poteš sa, poteš sa, môj ľud, vraví váš Boh . . . že sa doplnila jeho bieda*.“ Boh sám totiž našiel spôsob, ako by spa-

sil človeka a akoby zadostučinil jak svojej spravodlivosti, tak i svojmu milosrdenstvu. „*Spravodlivosť a pokoj sa bozkajú*“. (Ž. 84, 11.) A ako sa to stalo? Sám Syn Boží sa vteliť, prijal podobu hriešnika a podobral sa zadostučiniť za pokolenie ľudské; a svojím utrpením a svojou smrťou dal dokonalú náhradu Božej spravodlivosti za trest, ktorý si ľudia zaslúžili, a tak uspokojil i Božiu spravodlivosť i milosrdenstvo Božie. Aby teda vyslobodil ľudstvo od večnej smrti, Ježiš Kristus sa stal „z nevinného“ — „vinným“, keď vzal na seba podobu hriešnika. Tak ďaleko ho zaviedla láska k ľuďom. To nech je predmetom tohoto rozjímania; prosme však napred Ježiša a Pannu Mariu za osvietenie, aby sme z neho mali úžitok.

Aký bol Ježiš Kristus? Bol „*svätý, nevinný, nepoškvrnený*“, znie odpoveď sv. Pavla. (Žid. 7, 26.) — Povedzme lepšie, bol samá svätosť, nevinnosť a čistota; bol pravý Syn Boží, pravý Boh ako Otec a tak milý Otcovi, že na rieke Jordáne verejne prehlásil, že v tomto svojom Synovi má najväčšie zaľúbenie. Avšak čo urobil tento premilý Syn, aby zbavil ľudí ich hriechov a aby ich vyslobodil od smrti zaslúženej za ne? „*On sa zjavil, aby sňal naše hriechy*“. (I. Ján 3, 5.) Predstúpil pred svojho Otca a ponúkol sa mu, že sám zadostučiní za ľudí; i poslal ho Otec na zem, ako vraví apoštol, aby sa priodel ľudským telom, vzal na seba podobu hriešneho človeka, aby sa vo všetkom prispôbil hriešnym ľuďom. „*Boh poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela*“. (Rím. 8, 3.) A sv. Pavel ešte dodáva: „a pre hriech zatratil hriech v tele“, čím chcel povedať, ako vykladajú sv. Ján Zlatošty a Theodoret, že Otec odňal hriechu právo panovať nad človekom, pretože svojho Božského Syna odsúdil k smrti, ktorý síce, ako sa zdalo, bol odetý telom poškvrneným hriechom, predsa však bol svätý a nevinný.

Aby teda Boh dopomohol ľuďom k spaseniu a spolu aby zadostučinil svojej spravodlivosti, — že by bol odsúdil svojho vlastného Syna k strastiplnému životu a k preukrutnej smrti? Či je to možné? Zaiste! Je to článok viery a sv. Pavel to dosvedčuje slovami: „*Ani svojho vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých.*“ (R. 8, 32.) A sám Ježiš nás uisťuje, hovoriac: „*Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nikto, kto v neho verí, nezahynul.*“ (Ján 3, 16.) — Celius Rodigin vypráva o istom človekovi, menom Dejotarovi, ktorý mal viacej detí; keďže však jedno z nich miloval nad iné — ukrutník — všetky ostatné povraždil, aby jeho miláčkovi pripadlo celé dedičstvo. Boh však urobil pravý opak toho: odsúdil na smrť jediného a najmilejšieho svojho Syna, aby nám biednym a nevďačným červom zaistil spasenie. „*Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna.*“ Uvážme tieto slová: „*Tak miloval svet.*“ Ako? Že Boh ráči milovať biedne, ba odbojné a nevďačné červy? A že „*tak*“ miloval, (slovíčko „*tak*“ podľa sv. Jána Zlatoústeho, naznačuje totiž prudkosť lásky), že dal svojho vlastného jednorodeného Syna, ktorého miluje ako seba samého? “Nie teda sluhu, nie anjela, ani nie archanjela, ale Syna dal“, dokladá sv. Učiteľ. A akého dal? Dal ho pokoreného, chudobného, opovrženého; dal ho do rúk neviazanej čliadky, aby s ním naložili ako s buričom a aby ho usmrtili nečestnou smrťou na potupnom dreve. „Ó milosť! ó sila Božej lásky!“ volá tu sv. Bernard. Ó Bože, kto by nebol hlboko dojatý, keď počuje, ako istý mocnár, chcjúc zachrániť svojho otrocka, nútený bol dovoliť, aby bol usmrtený jediný syn a jeho miláček, ktorého miloval ako seba samého. Keby Boh nebol toto urobil, komu by to kedy prišlo čo i len na um? Alebo kto by bol očakával niečo takéhoto? — hovorí sv. Ján Zlatoústý.

Lež ó Pane, či sa to nezdá nespravodlivým k smrti odsúdiť nevinného Syna, aby bol zachránený otrok, ktorý Ťa obrazil? Podľa ľudského rozumu, vraví Salvián, iste by sa pokladal za veľmi nespravodlivého, kto by chcel zabiť nevinného syna, aby ušli smrti sluhovia, ktorí si to zaslúžili. (De prov. I., 4.) — Avšak nie! Boh sa nedopustil žiadnej nespravodlivosti, pretože sa Syn sám ponúkol, že sa obetuje na zadostučinenie za ľudí. „Obetovaný bol preto, že sám chcel“. (Iz. 53, 7.) Nuž viďme, ako sa Ježiš čo obeť lásky obetuje za nás, ako sa mlčky ako baránok vydáva do rúk tých, ktorí ho strihajú, a hoci nevinný, ochotne znáša všetku potupu a všetky muky, a ani nereptá. „Vedený ako baránok k zabitiu, a ako ovca pred tým, ktorý ju strihá, onemie, a neotvorí svojich úst“ (tam). Slovom, viďme, ako náš milý Vykupiteľ, aby nás spasil, sám podstupuje smrť a znáša tresty, ktoré sme si my zaslúžili. „V pravde neduhy naše on vzal na seba, bolesti naše on niesol“. (Iz. 53, 4.) „Ako bezbožník, — hovorí sv. Gregor Nazianský, — nezdráhal sa trpieť, len keď ľudia došli spasenia.“ (Orat. pr. apolog.)

A kto to urobil? opytuje sa sv. Bernard. Čo bolo príčinou tak neslýchaného divu, že Boh umiera za svoje tvory? „Kto to urobil? Láska to urobila“, — láska, ktorou tento Boh miluje ľudí. Svätý uvažuje v duchu, ako žoldnieri nášho premilého Spasiteľa v záhrade Getsemánskej chytajú a viažu (Ján 18, 12), a potom sa ho opytuje, hovoriac: „Čo Ty máš s povrazmi?“ Akoby povedal: Pane môj, vidím Ťa ako zločinca sviazaného od tejto luzy, ktorá Ťa oproti všetkému právu vedie na smrť; lenže, ó Bože, čo Ty máš do roboty s povrazmi a reťazmi? Tie patria zločincovi a nie Tebe, ktorý si nevinný, Boží Syn, ba sama svätosť a nevinnosť. — Sv. Vavrinec Justiniani hovorí, že povrazy, ktorými bol Ježiš Kristus na smrť vedený, neboly hmotné povrazy, kto-

rými ho sviazali vojaci, ale láska k ľuďom; preto volá: „Ó láska, akým mocným si pútom, keď si aj Boha zdo-
lala spútať!“ Aj sv. Bernard uvažuje nespravodlivý Pi-
látov ortieľ, ktorým Ježiša odsúdil na smrť, hoci ho sám
niekoľko ráz prehlásil za nevinného, — a obracia sa po-
tom k Pánu Ježišovi a s plačom ho oslovuje: „Čím si
sa previnil, ó najnevinnejší Spasiteľu, že Ťa tak súdia?“
Ach, Pane môj, čujem, ako Ťa tento nespravodlivý sud-
ca odsudzuje na smrť kríža — akéže zlo si len spáchal?
Akého zločinu si sa dopustil, že si odsúdený na tak bo-
lestnú a tak nečestnú smrť, na smrť, na akú bývajú len
odsudzovaní najväčší zločinci? Ale hneď zasa vraví: Ó
už viem, Ježiš môj, ktorý zločin si spáchal! To je prí-
lišná láska, ktorú si mal k ľuďom: „Tvoja láska — Tvoj
hriech!“ Ba táto láska ťa ešte viacej než Pilát odsúdila
k smrti, lebo len preto si sa podvolil umrieť, aby si za-
platil pokutu, ktorú ľudia uvalili na seba. Keď sa blížil
čas, kedy mal trpieť náš Vykupiteľ, prosil svojho Otca,
aby ho čím pív oslávil, aby mu totiž dovolil obetovať
svoj život. „*Teraz zas ty, Otče, mňa osláv*“! (Ján 17, 5.)
Plný úžasu opytuje sa sv. Ján Zlatoústý: „Čo vravíš? A
toto menuješ oslavou?“ Umučenie a smrť, spojené s tol-
kými bolesťami a pohanami, to nazývaš svojou oslavou?
A svätý si sám odpovedá namiesto Ježiša Krista: „Áno,
toto pokladám oproti svojim milým za oslavu.“ Áno, ta-
kou veľkou láskou ľniem k ľuďom, že si pokladám za
česť a za oslavu za nich trpieť a umrieť.

„Povedzte malomyselným: Posilnite sa a nebojte sa:
hľa, náš Boh s pomstou privedie odplatu: *Sám Boh príde
a spasí vás*“ (Iz. 35, 4.) Nebojte sa teda, úbohí hriešnici,
vraví prorok, a netraťte dôvery! Čo by ste sa báli, že
vám nebude odpustené, keď Boží Syn sostúpil s neba, aby
vás spasil, a keď sám obeťou svojho života dáva Bohu
náhradu za spravodlivú pomstu, ktorú naše hriechy za-
slúžily? Ak vám vašimi skutkami nemožno smieriť obra-

zeného Boha, hľa, toto dieťa, ktoré tu vidíte ležať na slame a triasť sa zimou a plakať, ukája jeho hnev svojími slzami. Nemáte sa prečo kormútiť pre rozsudok smrti vyneseny nad vami, hovorí sv. Lev, keď vám vzišiel život. — A sv. Augustín hovorí: „Sladký to deň kajúcim; dnes sníma sa hriech, a hriešnik by predsa zúfal?“ Keď vám nemožno, ako sa sluší, zadostučiniť Božej spravodlivosti, ajhľa, sám Ježiš sa kaja za vás. Už v tejto jaskyni počal pokánie; a neprestane ho činiť cez celý svoj život, až ho konečne dokoná na kríži, na ktorom podľa slov sv. Pavla „pribije vaše odsúdenie, keď ho smaže svojou krvou“. *„A sotrel rukopis proti nám vydaného výroku, čo nám bol protivný, i vzal ho preč, a pribil na kríž“.* (Kol. 2, 14.) Ten istý apoštol vraví, že sa Ježiš Kristus, keď podstúpil za nás smrť, stal našou spravodlivosťou: *„No vy ste z neho v Kristu Ježišovi, ktorý nám je od Boha múdrosťou i spravodlivosťou, i posvätením i vykúpením“.* (I. Kor. 1, 30.) „Spravodlivosťou na smazanie našich hriechov“, hovorí na vysvetlenie sv. Bernard. Keď totiž Boh prijal za nás muky a smrť Ježiša Krista, uzavrel smluvu a zaviazaný je nám podľa práva odpustiť. *„Toho, ktorý nevedel ničoho o hriechu, učinil za nás hriechom, aby sme my boli v ňom učinení Božou spravodlivosťou“.* (II. Kor. 5, 21.) Nevinný sa obetoval za naše hriechy, aby sme pre jeho zásluhy mali právo na odpustenie. Preto tiež Dávid prosil Boha, aby mu nielen pre svoje milosrdenstvo, ale i pre svoju spravodlivosť nedal zahnúť. *„Vyslobod' ma pre svoju spravodlivosť“.* (Ž. 30, 2.)

Boh si zavše čo najtúžobnejšie žiadal spasiť hriešnikov. Tuto žiadosťou pudený, hľadal ich, volajúc: *„Pri-pustte si to, priestupníci k srdcu“* (Iz. 46, 8.) Hriešnici, vstúpte predsa do seba; spomeňte si, koľko dobrodení som sa vám napreukazoval, ako som vás miloval, a neobrážajte ma ďalej. *„Obráťte sa ku mne, vraví Pán zá-*

stupov; a i ja sa obrátim k vám". (Zach. 1, 3.) Vráťte sa ku mne a priviniem vás na svoje srdce. „*Prečo by ste mali zomrieť, dome izraelský? . . . obráťte sa a žite*". (Ez. 18, 31—32.) Dietky moje, prečo silou-mocou chcete zahynúť a prečo sa chcete sami dobrovoľne odsúdiť k večnej smrti? Vráťte sa ku mne a budete žiť. Slovom, jeho nekonečné milosrdenstvo ho nútilo, i sostúpil s neba na zem, aby nás zachránil od smrti: „*Pre srdečné milosrdenstvo nášho Boha, v ktorom nás navštívil Východ z výsosti*". (Luk. 1, 78.) Tu nemožno ani to mlčaním obísť, čo hovorí sv. Pavel, že ako Boh bol už pred svojím vteľením síce plný milosrdenstva k nám, ale vtedy nemohol mať sústrasti s našimi biedami, pretože sústrasť si nemožno myslieť bez bolesti, ktorej je Boh neschopný. Aby teda večné Slovo, vraví apoštol, mohlo tiež mať ľútosť s nami: „*Vcd' nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol mať útrpnosti s našimi nemocami, ale vo všetkom podobne pokúšaného okrem hriechu*". (Žid. 4, 15.), dodáva inde: „*A preto musel sa vo všetkom pripodobniť bratom, aby bol milosrdný*". (2, 17.)

Ó akú veľkú ľútosť má Ježiš Kristus s nami, úbohými hriešnikami! Preto sa prirovnáva k pastierovi, ktorý, keď hľadá stratenú ovečku a keď ju najde, plesá radosťou, hovoriac: „*Radujte sa so mnou, lebo som našiel svoju stratenú ovcu*". (Luk. 15, 6.) A s radosťou ju berie na ramená a pevne ju drží, lebo sa o ňu bojí, aby sa mu zasa nestratila. — Preto sa tiež nazýva láskavým otcom, ktorý, keď ho opustí jeden alebo druhý márnotravný syn a keď sa k nemu zasa vráti, nezaženie ho, ale mu padne okolo krku a vybozkáva ho a jeho nežnosť a radosť je nezmiera, pretože vidí syna kajúceho. „*Pribehol, padol mu okolo krku a pobožkal ho*" (v. 20.). Odtiaľ aj tieto jeho slová: „*Hľa, stojím u dverí a klopem*". (Zjav. 3, 20.) Hoci bol totiž hriechom vyhnaný z duše, predsa neodchádza, ale čaká vonku za dvermi srdca a klope na ne

svojimi dobrými vnuknutiami a žiada, aby mu bolo znovu ctvorené. Odtiaľ tiež tá výčitka, keď dohováral apoštolom pre ich slepú horlivosť, keď svolávali pomstu na tých, ktorí ho vyhнали. „*Neviete, čieho ste vy ducha*“. (Luk. 9, 55.) Či neviete, ako je mi ľúto hriešnikov, a vy túžite po pomste? Preč, odstúpte odo mňa, lebo nemáte môjho ducha! — Konečne mu tá istá útrpnosť vložila do úst slová: „*Podte ku mne všetci, ktorí sa ustávajú a ste obťažení, a ja vás občerstvím*“. (Mat. 11, 28.) Ponáhľajte sa ku mne všetci, ktorých sužuje a trápi bremeno hriechov, a ja vás poteším. A naozaj, s akou nežnosťou tento láskavý Vykupiteľ odpustil Marii Magdalene a urobil z nej svätú, len čo vstúpila do seba a dala sa na pokánie. S akou nežnou láskou odpustil mŕtvicu ranenému a spolu ho uzdravil z jeho choroby. A najmä akú nežnú lásku preukázal cudzoložnej žene: Kňazi priviedli k nemu túto hriešnicu, aby vyniesol nad ňou rozsudok, avšak Ježiš sa obrátil k nej a riekol jej: „*Nikto ťa neodsúdil?* ... *Ani ja ťa neodsúdim*“. (Ján 8, 11.) Akoby bol povedal: Nikto z tých, ktorí ťa sem priviedli, ťa neodsúdil, ako by som ťa mal ja odsúdiť, keď som prišiel spasiť hriešnikov? Odíď v pokoji a prestaň hrešiť: „*Id', a už nehreš viac*.“

Ó nebojme sa teda Ježiša Krista, ale bojme sa jedine svojej zatvrdlivosti, aby sme, keď sme ho hriechom obrazilili, neodpierali jeho hlasu, volajúcemu nás ku pokániu: „*Kto je, kto by zatratil? Kristus Ježiš je* — povedá apoštol — *ktorý umrel, ba čo viac, i z mŕtvych vstal*“. (Rím. 8, 34.) Ak zostaneme zatvrdlivými, Ježiš Kristus bude nás nútený odsúdiť. Ak však za spáchaný hriech ľutujeme, čo by sme sa báli Ježiša Krista? Kto by ťa mal odsúdiť? Pováž, vraví apoštol, ten istý Vykupiteľ by ťa odsúdil, ktorý zomrel, aby ťa nemusel odsúdiť; ktorý seba samému neodpustil, aby mohol tebe odpustiť? „*Aby sluhu vykúpil*“, hovorí sv. Bernard, „*neušetril samého seba*.“

Preto, ó hriešnik(ca), id' do betlehemskej maštale a poďakuj Ježiškovi, ktorý sa v nej k vôli tebe trasie zimou, k vôli tebe plače a stene na slame. Poďakuj svojmu Vykupiteľovi, ktorý prišiel s neba, aby ťa hľadal a spasil. Keď túžiš po odpustení, hľa, on ťa očakáva v jasliach, aby ti odpustil. Chytro, ponáhľaj sa, aby si došiel(a) odpustenia. A potom nezabúdaj na lásku, ktorou ťa Ježiš Kristus miloval. „*Nezabúdaj na dobrodenie zaručiteľa*“. (Sir. 29, 20.) Nepúšťaj z pamäti, hovorí prorok, tej neoceniteľnej milosti, ktorú ti preukázal, že sa stal zaručiteľom u Boha za tvoje dlhy a podrobil sa trestu, ktorý si ty zaslúžil(a). Nech ti to nikdy nevypadá z pamäti, a miluj ho za to! A vedz, že, keď ho budeš milovať, tvoje hriechy ti nebudú na prekážku, aby si obdržal(a) od Boha veľmi veľké a neobyčajné milosti, ktorými obdarúva duše sebe zvlášť milé. „*Tým, ktorí milujú Boha, všetko dopomáha k dobrému*“ (Rím. 8, 28.), „i hriechy“, ako sa dodáva vo výklade. Ba i spomienka na spáchané hriechy býva hriešnikovi, ktorý ich oplakáva a nenávidí, k úžitku, lebo keď vidí, s akou veľkou láskou ho prijal Boh na milosť, robia ho tým pokornejším a Bohu povďačnejším. „*Väčšia bude radosť v nebi nad jedným hriešnikom pokánie činiacim, než nad deväťdesiatim deviatimi spravodlivými*“ (Luk. 15, 7.) Avšak ktorý hriešnik sa tu asi mieni, z ktorého sa nebo raduje viacej než z mnohých spravodlivých? Ten hriešnik, ktorý z vďačnosti k Božej dobru začne Boha milovať so všetkou vrúcnosťou, ako vidieť pri sv. Pavlovi, sv. Marii Magdalene, sv. Marii Egyptskej, pri sv. Augustínovi, sv. Margarete Kortonskej. Čo sa týka najmä tejto svätej, ktorá bola zprvu dlhé roky hriešnicou, ukázal jej Boh v nebi miesto prichytené medzi Serafínmi, a dokiaľ len žila, zahrňoval ju milosťami tou mierou, že tak omilostnená, povedala kedysi Bohu: Pane, odkiaľ mi toľko milostí? Či si zabudol, ako som Ťa obrážala? — Boh nato odpovedal: Či

nevieš, čo som povedal, že keď niekto ľutuje za svoje previnenia, zabúdam na všetko, čímkoľvek ma obráždil a hneval? To sa srovnáva s tým, o čom nás Boh uisťuje skrze Ezechiela proroka: „*Ak by bezbožný činil pokánenie . . . nespomniem nijakej jeho neprávosti*“ (18, 21—22.).

Zakončme! Teda naše spáchané hriechy nebránia nám stať sa svätými. Boh nám ochotne ponúka všelikú pomoc, keď sme jej žiadostiví a keď ho za ňu prosíme. Čo ešte treba, aby sme urobili? Nič iné, iba Bohu sa zcela obetovať a zasvätiť mu aspoň ostatok svojho života. Nuž, k čomu sa odhodláme? Ak nám ešte niečo chýba, to je našou, a nie Božou vinou. Nech je nám nie toto milosrdenstvo a tieto láskyplné vnuknutia a Božie volania v hodinke smrti podnetom výčitiek a zúfalstva, lebo vtedy už nebude možno nič robiť: bude noc. „*Prichádza noc, keď nikto nemôže pracovať*“. (Ján 9, 4.) — Odporúčajme sa i najsvätejšej Panne, ktorá sa honosí, ako vraví sv. Germán, že i najzvrhlejších hriešnikov vie premeniť vo svätých, keď im vymáha nielen obyčajnú, ale aj obzvláštnu milosť obrátenia. To môže zaiste ľahko, lebo o čokoľvek prosí Ježiša Krista, prosí o to ako matka. „Ty však, keď používaš u Boha svojej materinskej moci, i tým, ktorí veľmi zhrešili, vymáhaš znamenitú milosť odpustenia.“ (In encom. Deip.) — A ona sama dodáva nám odvahy, ako v jej mene hovorí Cirkev sv.: „*U mňa je bohatstvo . . . aby som tých, ktorí ma milujú, obohatila*“. (Prísl. 8, 18—21.) A inde: „*U mňa je všetka milosť cesty a pravdy, u mňa je všetka nádej života a ctnosti*“. (Sir. 24, 25.) Poďte všetci ku mne, vraví, lebo najdete všetku nádej, že budete spasení, ba spasení ako svätí.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó môj Božský Vykupiteľ, kto som ja, že si ma tak miloval a že ma neprestávaš milovať? Čím som si Ťa zaviazal(a) k takejto láske? Ničím, iba ak urážkami a pohrdaním Tebou, čím som si zaslúžil(a), aby som bol(a) od Teba opustený(á) a navždy zahnaný(á) od Tvojej tvári. Ó Pane, podrobujem sa každému trestu, len toto mi nesošielaj! Ak ma opustiš a ak mi odnímeš svoju milosť, už Ťa nebudem môcť milovať. Nežiadam si ujsť trestu, žiadam si Ťa však milovať, a to milovať mnoho, mnoho! Chcem Ťa tak milovať, ako sa sluší na hriešnika(cu), ktorý(á) sa Ti po toľkých vzácnych milostiach a po toľkých dôkazoch Tvojej lásky odmeňoval(a) nevďakom, keď Ťa toľkokrát opustil(a) a keď sa pre mrzké, chvílkové a jedovaté rozkoše zriekol(a) Tvojej milosti a lásky. Odpusť mi, moje milostné dieťa, lebo srdečne ľutujem, že som Ťa toľkokrát hneval(a) a obráždil(a). Vezď však, že mi samotné odpustenie nestačí; rád by som Ťa vrúčne milovať, aby som, nakoľko len môžem, svojou láskou vynahradil(a) ten nevďak, ktorého sa Ti odo mňa dostávalo. Nevinná duša Ťa miluje, ako jej prináleží, a ďakuje Ti, že si ju zachránil od smrti hriechu. Mne prísluší, aby som Ťa miloval(a) ako hriešnik(ca), ktorý(á) sa vzbúrila(a) oproti Tebe, a ktorý bol toľkokrát odsúdený(á) do pekla, koľkokrát si to zaslúžil(a), ktorému(ej) si však zasa toľkokrát odpustil a ktorého(ú) si toľkokrát prijal na milosť, ktorého si zahrňoval a zval toľkými milosťami a vnuknutiami, aby sa stal(a) svätým(ou). — Ó Vykupiteľ môj, nie raz, ale toľkokrát si vykúpil moju dušu; moja duša je láskou k Tebe celá zaujatá a vrúčne Ťa miluje. Až priveľmi si ma miloval, takže premožený(á) naposledy Tvojou láskou, nemôžem tak nežnej láske ďalej odporovať, a preto v Tebe jedinom som složil(a) všetku svoju lásku. Teba teda milu-

jem, ó nekonečná dobrota, milujem Ťa, ó Bože lásky najhodnejší! Rozmnožuj väčšími tieto plamene, tieto ohnivé šípy v mojom srdci! Ku Tvojej cti a sláve nech Ťa veľmi milujem, ktorý(á) som Ťa veľmi obžalal(a). — Maria, moja Matka, Ty si nádej a útočisko hriešnikov, prispej na pomoc hriešnikovi(ci), ktorý(á) chce byť povďačným(ou). Pomôž mi milovať ho, pomôž mi ho veľmi milovať.

PIATA ÚVAHA.

Večné slovo stalo sa zo silného slabým.

»Rieknite malomyseľným: Posilnite sa a nebojte sa . . . Sám Boh príde a spasí vás.« Izai. 35, 4.

Izaiáš, hovoriac o Vykupiteľovom príchode, predpovedal: „*Veseliť sa bude pústa a bezcestná, plesť bude pustatina a kvitnúť ako ľalia*“. (z. 35, 1.) Prorok tu hovorí o pohanstve, ktoré žilo v pohanstve ako v pustej zemi, prázdnej od ľudí, ktorí by mali známosť o pravom Bohu a ktorí by sa mu klaňali; zato však plnej tých, ktorí stonali pod jarmom zlého ducha; zem pústa a bezcestná, pretože títo jej úbohí obyvatelia nepoznali cesty vedúcej k spaseniu. Predpovedá však, že sa táto nešťastná zem rozveselí pri Mesiášovom príchode, až bude plná služebníkov pravého Boha, ktorí posilnení jeho milosťou, budú vzdorovať všetkým nepriateľom svojho spasenia a budú čistotou mravov kvitnúť ako ľalie a budú vydávať ctnosti svätých. Potom prorok hovorí ďalej: „*Rieknite malomyseľným: Posilnite sa a nebojte sa . . . Sám Boh príde a spasí vás.*“ Toto Izaiášovo proroctvo sa už vyplnilo, preto vclám plný radosti: Plesajte, synovia (dcéry) Adamovi(e), a veselte sa; nebuďte už malomy-

selní(é), keď vidíte, že ste slabí(é) a neschopní(é) odolať toľkým nepriateľom: „*Nebojte sa . . . Sám Boh príde a spasí vás.*“ Sám Boh prišiel na svet a zaopatril nám spasenie a vyzbrojil vás dostatočnou silou, aby ste mohli zvíťaziť nad každým nepriateľom svojho spasenia a aby ste ho mohli poraziť. A ako nám náš Vykupiteľ zaopatril túto silu? Tým, že sa, súc „silný“ a všemožúci, stal „slabým“. Prijal našu slabosť, a tým sa podelil s nami o svoju silu. Uvažujme o tom; najprv však prosme Ježiša a Pannu Mariu o dar osvietenia.

Jedine Boha sluší nazývať silným, pretože je samá sila, a všetci ostatní, ktorí sú silní, od neho prijímajú svoju silu: „*Moja je sila*“, vraví, „*skerze mňa kráľujú kráľovia*“ (Prisl. 8, 14—15.) Boh je ten mocný Pán, ktorý môže, čokoľvek chce, a môže to veľmi ľahko; stačí mu len chcieť. „*Hľa, ty si stvoril nebe i zem svojou veľkou mocou . . . tebe nemôže byť nijaká vec ťažká*“ (Jer. 32, 17.) Čírym pokynom z ničoho učinil nebo i zem: „*Veď on riekol, a staly sa: on rozkázal, a boli stvorené*“ (Ž. 148, 5.) A keď by chcel, mohol by znovu čírym pokynom celý ohromný svetový stroj obrátiť vnivoč. „*Ktorý môže . . . i celý svet zničiť jedným pokynutím*“ (2. Mach. 8, 18.) Veď vieme, že jediným ohnivým prívalom, ako to chcel, v jednej chvíli obrátil päť miest úplne v prach a popol. — Vieme, že už pred tým spústou vôd zatopil celú zem a zahubil všetkých ľudí, vyjmúc osem osôb, ktoré nechal na žive. Slovom, „*kto odolá moci tvojejho ramena*“? (Múdr. 11, 22.) — opytuje sa mudrc.

Z toho vysvitá, aká veľká je hriešnikova opovážlivosť, keď sa chce merať s Bohom a opovažuje sa pozdvihnúť svoju ruku oproti Všemohúcemu. „*Vztiahol svoju ruku proti Bohu a postavil sa proti Všemohúcemu*“ (Job 15, 25.) Či by to nebola úžasná smelosť, keby sa mravec pustil s vojakom do zápasu? Avšak omnoho väčšia je odvážlivosť, keď sa človek dáva do zápasu so samým Stvo-

riteľom, pohrdajúc jeho prikázaniami, hrozbami a milosťami a prehlasujúc ho za svojho nepriateľa.

Lenže Boží Syn, keď sa vtelil a keď, aby vydobyl hriešnikom odpustenie, podrobil sa trestom, ktoré oni zaslužili, prišiel spasiť práve týchto opovážlivcov a nevďačníkov. A keď videl, ako hriech zranil človeka a ako ho veľmi zoslabil, a že človek nemá sily odolať útokom mocných nepriateľov, čo neurobil? Zo silného a všemožného stal sa slabým, a podrobil sa ľudským telesným mdlobám, aby svojimi zásluhami zaopatril duševnú silu, ktorou by odrazil útoky tela i pekla. A hľa, učinенý dieťaťom, potrebuje mlieka, aby zachránil život, a taký je slabý, že si sám nemôže vziať ani pokrmu, ani vládnuť sebou.

Večné Slovo príchodom a svojím vtelením zakrylo svoju silu: „*Boh príde od poludnia . . . tam je skrytá jeho sila*“. (Hab. 3, 3—4.) Ježiš sa nám javí — hovorí sv. Augustín — silným i slabým; silným, že všetko stvoril bez námahy; slabým, že sa stal človekom a je ako našinec. (Tract. 15. in Jo.) — Teda tento silný Boh sa stal slabučkým — vraví svätý — aby svojou slabosťou pomohol našej slabosti a aby tak vydobyl spasenie: „*Porazil nás svojou silou, hľadal nás svojou slabosťou*.“ A preto — dokladá svätý — keď je reč o Jeruzaleme, prirovnáva sa sliepke: „*Koľkokrát som chcel shromaždiť tvoje dieťky, tak ako sliepka shromažďuje pod krýdla svoje kurčence, a nechcel si*“. (Mat. 23, 37.). Sliepka totiž — podotýka sv. Augustín — zoslabne, keď sa stará o výchovu svojich kuriatok, a tak sa osvedčuje byť matkou. Podobne i náš drahý Vykupiteľ, keď sa stal slabým a mdlým, osvedčil sa byť otcom a matkou nás úbohých slabúchov.

Ajhľa — hovorí sv. Cyril — ten, ktorý riadi nebesia, plienkami je tak obvinutý, že nemôže ani rúk rozopísať. Ajhľa, ako na ceste, ktorú musí z nariadenia

nebeského Otca konať do Egypta, ochotný je síce poslúchnuť, ale sám nemôže urobiť ani kroka; Maria a Jozef ho preto musia niešť striedave v náručí. A vracajúc sa z Egypta, musí — ako sv. Bonaventura nábožne uvažuje — často zastať a odpočívať, lebo Božské pachofa už vyrástlo, takže ho už nemožno niešť v náručí, jednak bolo však ešte tak útle a slabé, že nevydržalo dlho íšť.

Potom ho viďme v nazaretskej dielni ako dospelého mladíka, ako sa namáha a potí, keď pomáha sv. Jozefovi v tesárskom remesle. Ach, kto by nezvolal, pozorujúc Ježiša ako krásneho mládenca, ako sa namáha, aby prikresal hrubé drevo: Ó mládenec roztomilý, či si nie tým Bohom, ktorý čírym pokynutím stvoril z ničoho svet? Čo sa tu teda už celý deň moríš a si všetek spotený, aby si oseká kus dreva, a ešte si nie s ním hotový? Ktože Ťa len urobil tak slabým? Ó svätá viera! Ó Božia láska! Ó Bože, ó Bože, keby nás táto jediná myšlienka náležite prenikla, či by nás neroznietila nielen láskou, ale či by nás nepremenila temer v prach a popol? Teda tak ďaleko dospel Boh! A prečo? Aby bol od ľudí milovaný. — Viďme ho konečne na sklonku života v Getsemánskej záhrade sviazaného povrazmi, ktorým sa mu nemožno vymknúť, potom na radnici priviazaného k stĺpu, aby bol bičovaný! — Hľa, ako nesie na ramenách kríž; a keď ho nemôže uniešť, ako častejšie cestou padá k zemi! Hľa, ako ho klineami na kríž pribíjajú, ako ich nemôže vytiahnuť! Hľa, konečne až tak zoslabnul, že zápasí so smrťou, až vypúšťa dušu.

A prečo sa Ježiš Kristus urobil tak slabým? Urobil sa tak slabým, aby sme my, ako už bolo povedané, mali účasť na jeho sile a aby sme tak zvíťazili nad peklom a odrazili jeho útoky. „Zvíťazil lev z Júdovho pokolenia.“ (Zjav. 5, 5.) Žalmista Pána hovorí, že Boh má už z vlastnej Božskej prirodzenosti úprimnú vôľu nás spasiť a oslobodiť od smrti: „*Náš Boh je Bohom, ktorý*

môže spomôcť: a Pán Boh môže dať ujsť smrti“. (Ž. 67, 21.) Túto výpoveď sv. Bellarmín vykladá doslovne takto: „To mu je vlastné, to je jeho prirodzenosť: Náš Boh je Bohom, ktorý môže spasiť; náš Boh môže dať ujsť smrti, to jest môže oslobodiť od smrti.“ Keď sme slabí, dúfajme v Ježiša Krista a všetko zmôžeme: „*Všetko můžem skrze toho, který ma posilňuje*“ (Fil. 4, 13.), vraví apoštol Pána. Všetko môžem, nie z vlastných síl, ale skrze silu, ktorú mi svojimi zásluhami získal môj Vykupiteľ. „*Dúfajte, ja som premohol svet*“. (Ján 16, 33.) Vзмуžte sa, synáčkovia moji, povzbudzuje nás Ježiš Kristus, keď nemôžete odolať svojim nepriateľom: „*Ja som premohol svet*“; vedzte, že som ho premohol za vás; moje víťazstvo je vo váš prospech. Užívajte len zbraní, ktoré vám zanechám na obranu, a dobyjete istého víťazstva. Lež ktorá je to zbraň, ktorú nám zanechal Ježiš Kristus? Je to dvojaká zbraň, a to: sväté sviatosti a modlitba. Kto by nevedel, že sv. sviatosťami, najmä sviatosťami pokánia a najsv. Sviatosťou Oltárnou bývame účastnými milostí, ktorá nám zaslúžil náš Spasiteľ? A denná skúsenosť tomu učí, že kto často sv. sviatosti prijíma, ľahko sa udrží v Božej milosti. Obzvlášť kto často prijíma sviatostného Ježiša, ó akej sily nadobýva proti pokušeniam! Velebná Sviatosť sa nazýva „nebeským chlebom“, aby sme vedeli, že ako vzdajší chlieb zachováva telesný život, tak i sv. prijímaním sa zachováva život duše, ktorým je milosť Božia. Preto sv. snem Tridentský nazval sv. prijímanie prostriedkom, ktorým bývame očistení od všedných pokleskov a zachovaní od smrteľných. (Sess. 13. c. 2.) — Sv. Tomáš, keď o najsv. Sviatosti Oltárnej pojednáva, hovorí, že rana, ktorú nám spôsobil hriech, bola by nezhojitelná, keby sa nám nebolo dostalo tejto náplasti. A Inocent III. pápež hovorí, že umučenie Ježiša Krista zbavuje nás pút hriechu, sv. prijímanie však oslabuje v nás náchylnosť ku hriechu. „Tajom-

stvo kríža vytrhlo nás z moci hriechu, — tajomstvo Eucharistie vytrhuje nás z vôle hriechu.“

Druhý mocný prostriedok, aby sme zvíťazili nad pokušením, je modlitba k Bohu pre zásluhy Ježiša Krista: „Veru, veru, povedám vám: Ak budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“ (Ján 16, 23.), hovorí sám Pán Ježiš. O čokoľvek teda budeme prosiť Boha v mene Ježiša Krista, t. j. pre jeho zásluhy, všetko obdržíme. To sa tiež deň čo deň vyplňuje. Ktoríkoľvek pokušeniami prenasledovaní, keď prosia Boha o pomoc skrze Ježiša Krista, bývajú víťazi; a naopak, ktorí sa v pokušeniach, obzvlášte v nečistých, neodporúčajú Bohu, biedne klesajú do hriechu a upadajú do záhuby. A potom sa vyhovárajú, že sú vraj z tela a že sú slabí! Lenže, ako osoží výhovorka, že sú slabí, keď by mohli byť silnými, keby sa utiekali o pomoc k Ježišu Kristovi, ktorého najsv. meno dôverne vzývať by dostačilo, ale tak nerobia. Akú výhovorku, pýtam sa, by mal ten, ktorý by si sťažoval, že bol premožený od nepriateľa, keď pohrdol zbraňcu, ktorú mu ponúkli na obranu? Keby predstieral svoju slabosť, či by ho každý neodsúdil a či by mu nepovedal: A prečo si, dobre súc povedomý svojej slabosti, nechcel užiť zbrane, ktorá sa ti podávala? Sv. Augustín hovorí, že Ježiš Kristus uviazal diabla na reťaz; môže štekať, ale nemôže uhryznúť iba toho, kto sa mu dá. Veľmi je sprostý — dokladá — kto sa dá pohryznúť od psa uviazaného na reťazi. „Môže štekať, môže svádzať, ale nemôže uhryznúť iba toho, kto to chce; lebo od nás nevynucuje svolenie, ale len žiada oň.“ (Serm. 197.) — A inde vraví, že Božský Vykupiteľ nám dal všetky prostriedky k uzdraveniu; kto však nechce zachovávať prikázania a umrie, umrie preto, že sa sám chcel usmrtiť.

Kto sa opiera o Pána Ježiša, nie je slabý; to nie, ale je silný silou Ježiša Krista. On je to, ako vraví sv. Au-

gustín, ktorý nás nielen vyzýva k boju, ale nám podáva i svoju pomoc; keď ochabujú naše sily, dodáva nám zmužilosti, a vo svojej dobrotivosti sám nám stavia na hlavu korunu víťazstva: „Napomína k boju, pomáha zvíťaziť, dvíha klesajúceho, korunuje víťaza.“ (In ps. 32.) — Izaiáš predpovedal: „*Vtedy poskočí kulhavý ako jeleň*“ (35, 6.) Kto nebol schopný ani kroka urobiť, skrze zásluhy Ježiša Krista i hory preskočí ako rýchlonohý jeleň. „*A zem, ktorá bola vysušená, obráti sa na jazero, a žíznivá na pramene vôd*“ (v. 7.). Totižto i najsuchšia zem splodí každú ctnosť. „*V pelešiach, v ktorých pred tým nebývali len draci, rastie zelené trstie a rákosie*“ (v. 7.). A v dušiach, v ktorých prv sídlili zlí duchovia, zazelená sa trstie, totiž pokora, „pretože pokorný“ — podľa výkladu Kornelia a Lapide — „je prázdny vo svojich očiach“ ako duté trstie; a bude bujniť rákosie, totiž láska; pretože sa rákosia podľa tohože autora užíva v niektorých krajinách ako knôtu do kahancov. Povedzme nakrátko, v Ježišu Kristovi, keď sa k nemu utiekame, nájdeme každú milosť a pomoc. „*Vo všetkom ste skrze neho obohatení... takže nemáte žiadneho nedostatku v žiadnej milosti*“ (I. Kor. 1, 5—7.) Preto sa stal človekom a „zmaril seba samého“ (Fil. 2, 7.) „Takrečené sa zničil“, hovorí istý spisovateľ, „keď sa zbavil velebnosti, slávy a svojej sily“ a podrobil sa pohrdaniu a slabostiam, aby nás urobil účastnými svojich milostí a svojej sily a bol naším svetlom, našou spravodlivosťou, naším posvätením a vykúpením: „Ktorý je nám od Boha múdrosťou i spravodlivosťou, i posvätením i vykúpením“ (I Kor. 1, 30.) A v každom čase je hotový poskytnúť každému, ktokoľvek ho o ňu prosí, potrebnú pomoc a silu.

„*Uzrel som... podobného Synovi človeka... na prsiach prepásaného zlatým pásom*“ (Zjav. 1, 12—13.) Sv. Ján videl Pána majúceho prsia plné mlieka, mlieka

milostí, a opášaného zlatým pásom. To znamená, že Ježiš Kristus je takrečené opásaný a spiaty láskou, ktorou ľnie k ľuďom; a ako matka, majúca plné prsia, ohliada sa po deťoch, aby ich nakojila a zbavila sa svojho bremena, podobne si aj on túžobne žiada, aby sme u neho hľadali milosti a pomoci, aby sme premohli svojich nepriateľov, ktorí sa stavajú na odpor nášmu priateľstvu s ním a večnému spaseniu. Ó aký dobrý a štedrý je Boh duši, ktorá ho hľadá s rozhodnou a úprimnou vôľou. „Dobrý je Pán . . . duši hľadajúcej ho“. (Nár. J. 3, 25.) Keď sme teda nie svätými, je to len naša vlastná vina, pretože nechceme rozhodne prináležať jedine Bohu. „*Le-nivému sa chce i nechce.*“ (Prísl. 13, 4.) Vlažnému človekovi sa chce i nechce, preto býva premožený, lebo nemá rozhodnej vôle ľubiť sa jedine Bohu. Odhodlaná vôľa premôže všetko, lebo len čo sa duša ozajstne rozhodne obetovať sa úplne Bohu, Boh jej hneď podá ruku a udelí jej sily, aby prekonala všetky prekážky, ktoré sa jej v dokonalosti stavajú do cesty. To je to krásne prisľúbenie, ktoré prorok Izaiáš naznačuje slovami: „*Ó keby si roztrhol nebesá a sostúpil, pred tvojou tvárou by sa roztopily hory*“ (64, 1.). „*Čo je krivé, buď priame, a čo je drsnaté, buď hladkou cestou*“ (40, 4.). Pri príchode Vykupiteľovom budú pre duše dobrej vôle skrze silu, ktorú im udelí, hory všetkých telesných žiadostí pováľané, krivé cesty sa vyrovnajú a tvrdé stanú sa príjemnými. Opo-vrzenia totiž a útrapy, ktoré boli pred tým ľuďom obťažné a drsné, milosťou Ježiša Krista a láskou Božou, ktorú roznieti v ich srdciach, stanú sa ľahkými a sladkými. Tak na pr. sv. Ján z Boha jasal radosťou, keď ho v nemocnici, ako by blázna, bili palicou. — Podobne sa radovala sv. Lidvina, že je posiatá ranami a toľké roky pripútaná na lôžku. — A sv. Vavrinec plesal a posmieval sa tyranovi, keď ležal na žeravom raždí a keď dával v obeť svoj život za Ježiša Krista. A podobne i toľ-

ko duší, láskou Božou nadchnutých, oplývalo radosťou a potechou, nie že by boli vo svetských rozkošiach a počtami zahrňované, ale v bolestiach a pohaneniach.

Ó prosmeže Ježiša Krista, aby nám udelil tohoto ohňa, ktorý prišiel zapáliť na zem, aby aj nám nebolo tak ťažko pohrdať ničomnými majetkami tohoto sveta, a podnikáť veľké veci pre Boha. „Milujúcim nič nie je ťažké“, vraví sv. Augustín. Duši, ktorá nemiluje iba Boha, nie sú utrpenia ani modlitba ani umŕtvovanie, alebo pokorovanie žiadnou námahou ani trýzňou. Čím viac má práce a krížov, tým viac túži po práci a po utrpení. „*Horlenie tvrdé ako hrob, jeho blkot ako blkot ohňa a plameňov*“. (Pies. Š. 8, 6.) Plamene Božej lásky sa podobajú plameňom pekelným, lebo sú nenasytiteľné. Nič nenasýti dušu, Boha milujúcu.

*Ako pekle nepostačí
nado všetky oheň silný,
tak i v svätej láske pilný
nemá dosť na svojej žiari!*

Prosme i najsvätejšiu Pannu, skrze ktorú — ako bolo zjavené sv. Marii Magdalene de Pazzi — býva udeľovaná Božia láska, aby nám vymohla tento vzácny dar. Ona je podľa slov sv. Jordána „pokladom a pokladnicou všetkých milostí“, obzvlášť Božej lásky.

Vrúcna modlitba.

Svrchovaný Bože a Vykupiteľ môj, bol(a) som stratený(á), ale Ty si ma svojou drahou krvou zachránil od pekla. Avšak ja nešťastný(á) toľkokrát som Ťa znovu stratil(a). Ty si ma však poznove vyslobodil od večnej smrti. „Tvoj(a) som, spas ma“. Keďže však teraz, ako ú-

fam, náležím Tebe, nedaj, keby som povstal(a) oproti Tebe, aby som sa znova uvrhol(la) do záhuby. Odhodlaný(á) som radšej podstúpiť smrť a tisíckrát umrieť, než ako znovu stať sa Tvojím(ou) nepriateľom(kou) a otrokom(yňou) diabla. Ty však poznáš moju slabosť, vieš, ako som Ťa zradil(a), daj mi preto sily, aby som odrazil(a) všetky pekelné útoky. Viem, že mi zavše v pokušení prispeješ na pomoc, kedykoľvek Ťa o to poprosím, veď si to prisľúbil: „*Pýtajte si, a dá sa vám. Každý kto si pýta, dostane*“. (Luk. 11, 9—10.) Ale toho sa práve bojím, aby som neomeškal(a) vo svojich potrebách Tebe sa odporúčať a aby som tak biedne nepodľahol(a). Teda o tú milosť Ťa snažne prosím, osviet a posilni ma, aby som sa zavše k Tebe utiekal(a) o pomoc, a kedykoľvek budem pokúšaný(á), aby som Ťa vzýval(a); a ďalej Ťa žiadam i o tú milosť, by som Ťa zavše o ňu prosil(a). Popraj mi ju pre zásluhy svojej najdrahšej krvi. — A Ty, ó Maria, vypros mi ju pre lásku, ktorou miluješ Ježiša Krista.

ŠIESTA ÚVAHA.

Večné slovo sa vzdalo seba a stalo sa naším.

»*Maľučký sa nám narodil a syn
je nám daný.*« Izaí. 9, 6.

Povedz, ukrutný Herodes, prečo rozkazuješ zavraždiť a svojej vládychtivosti obetovať toľko nevinných dieťok? Povedz, prečo si taký nastrašený? Čoho sa bojíš? Máš azda strach, že ťa práve narodený Mesiáš olúpi o trón? „Herodes, čo si taký vystrašený?“ opytuje sa sv. Fulgens, „kráľ, ktorý sa narodil, neprišiel porážať kráľov v boji, ale prišiel podmaňovať ich smrťou.“ Tento

kráľ, ktorého sa bojíš — vraví svätý — neprišiel premáhať mocných tohoto sveta brannou mocou, ale prišiel, aby panoval v srdciach ľudských, keď sa podrobil utrpeniu a podstúpil smrť z lásky k nám. „Prišiel“, končí sv. Fulgens, „nie aby za živa bojoval, ale aby usmrtený slávil víťazstvo.“ Náš najmilejší Vykupiteľ neprišiel, aby za svojho života viedol vojnu, ale aby svojou smrťou na popravnom dreve kríža dobyl víťazstva nad srdcami ľudskými, ako sám svedčí: „*Keď budem povýšený od zeme, pritiahnem všetko za sebou*“. (Ján 12, 32.) Nechajme však Herodesa a obráťme zreteľ sami k sebe. Prečože prišiel Boží Syn na zem? Aby sa nám daroval? Áno, a Izaiáš nás uistuje o tom slovami: „*Maľucký sa nám narodil, a syn je nám daný*.“ Až k tomu ho dohnala láska, ktorú k nám prechováva tento najmilejší Spasiteľ, a túžba po našej láske: „*Seba sa vzdal a naším sa stal*“ O tom rozjímajme. Prv však prosme P. Ježiša v najsv. Svätosti a Božiu Rodičku za dar osvietenia.

Najväčšia prednosť, ba celá Božia bytnosť záleží v tom, že je Boh samostatný, t. j. že je sám od seba a na nikom nezávislý. Všetky tvory, hoci by boli i najväčšie a najvznešenejšie, nie sú v pravde ničím, lebo všetko, čokoľvek majú, majú od Boha, ktorý ich stvoril a ktorý ich zachováva, a to v tej miere, že keby ich Boh len na chvíľku prestal udržiavať, hneď by utratily svoje bytie a celkom by zanikly. — Naopak, Boh, pretože je sám od seba, nemôže zaniknúť, ani ho nik nemôže zničiť alebo skrátiť jeho veľkosť, moc a blaženosť. To však sv. Pavel hovorí, že večný otec dal za nás svojho Syna: „*Vydal ho za nás za všetkých*“. (Rím. 8, 32.); a že sa Syn sám za nás obetoval: „*Kristus nás miloval a vydal seba samého za nás*“. (Ef. 5, 2.) Tak teda, keď sa za nás vydal, stal sa naším? Zaiste, vraví sv. Bernard: „*Nám sa narodil, ktorý sebe patrí*.“ Ten, ktorý všetok sebe samému prináležal, narodil sa nám a stal sa naším. „*Láska víťazí*

nad Bohom.“ Tohoto Boha, ktorého nik nemôže podmaniť, láska takrečené premohla a víťazstvo nad ním slávila, pretože ho urobila naším. „*Tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna*“. (Ján 3, 16.) Tak veľmi Boh miloval ľudí, hovorí Pán Ježiš, že im dal svojho vlastného Syna. A i sám Syn sa z lásky ľudom daroval, aby ho ľudia milovali.

Boh sa rozličným spôsobom snažil pripútať ku sebe ľudské srdcia; raz dobrodeniami, raz hrozbami, raz sľubmi; avšak ani to, ani ono neviedlo k žiadúcemu cieľu. Jeho nevystihnuteľná láska, vraví sv. Augustín, naposledy uchopila sa toho prostriedku: celkom sa nám vtelením Slova darovať, aby sme ho za to milovali z celého srdca. Mohol poslať anjela, Serafína, aby vykúpil človeka; videl však, že by človek, keby bol vykúpený Serafínom, svoje srdce musel rozdeliť, aby miloval zčiasťky svojho Stvoriteľa, zčiasťky svojho Vykupiteľa; keďže Boh sám chcel celé srdce a všetku lásku človeka, keď už bol naším Stvoriteľom, chcel sa stať aj naším Vykupiteľom.

A hľa, už sostúpil s neba do maštale, už ho vidíme vlastným zrakom ako dieťa, ktoré sa k vôli nám narodilo a ktoré sa nám celé darovalo. „Maľučký sa nám narodil, a syn je nám daný.“ A to práve znamenaly anjelo-ve slová, ktoré povedal pastierom: „*Narodil sa vám dnes Spasiteľ*“. (Luk. 2, 11.) Ako by povedal: Ľudkovia, bežte do betlehemskej jaskyne a klaňajte sa dieťaťu, ktoré tam najdete, ktoré je položené v jasliach na slame, zimou sa trasie a plače; a vedzte, že je to váš Boh, ktorý nechcel poslať iného, aby vás spasil, ale sám prišiel, aby si získal všetku vašu lásku. Áno, preto prišlo večné Slovo na zem a obcevalo s ľuďmi, aby bolo od nich milované, čo svedčí Duch sv.: „*Chodil medzi ľuďmi*“. (Bar. 3, 38.) Keď kráľ dôverne osloví svojho poddaného, keď sa na neho usmeje, keď mu podá kvetinu, za akú poctu

a za aké šťastie si to poddaný pokladá? A čo by len bolo, keby si ho tak kráľ vyvolil za priateľa, keby ho každodenne pozval k stolu a keby si žiadal, aby býval v jeho paláci a aby mu bol na blízku? — Ó môj najvyšší kráľ, môj drahý Ježiš, preto, že si pred vykúpením nemohol človeka viesť do neba, ktoré mu bolo pre hriech zamknuté, sám si prišiel na zem, aby si s ním obcoval, chodil, ako by bol Tvoj brat, a i preto, aby si sa mu všetok daroval na dôkaz lásky, ktorú si mal k nemu. „*Miloval nás a seba samého vydal za nás*“. Áno, vraví sv. Augustín, tento prelaskavý a na výsosť milostivý Boh z lásky k ľuďom daroval im nielen to, čo mal, ale i seba samého.

Teda tak veľkú lásku prechováva tento najvyšší Pán k nám, biednym tvorom, že sa dotiaľ neuspokojil, pokiaľ sa nám všetok nedaroval, a preto sa pre nás narodil a pre nás žil; konečne i život svoj položil za nás a obetoval všetku svoju krv a pripravil nám z nej spasiteľný kúpeľ, aby nás v ňom umyl od našich hriechov. „*Ktorý si nás zamiloval a umyl nás svojou krvou od našich hriechov*“. (Zjav. 1, 5.). Lež ó Pane, vraví opát Querik, to sa zdá byť svrchovaná štedrosť, keď z veľkej túžby, aby ťa človek miloval, dávaš mu seba samého! A ako by sme nemali — dokladá — nazvať tohoto Boha príliš štedrým, keď dáva nielen, čo je jeho, ale dokonca seba samého, aby získal strateného človeka?

Sv. Augustín hovorí, že Boh, chcúc si dobyť lásku ľudí, vypustil na ich srdcia rozličné šípy lásky. „Boh vie vysielat šípy lásky; vysielal ich, aby si narobil milovníkov.“ Ktoré sú to šípy? Sú to všetky tvory, ktoré vídavame vôkol seba, lebo ich všetky stvoril Boh pre človeka, aby ho on zato miloval. Preto ten istý svätý vraví: „Nebesia i zem a všetko mi vraví, aby som Ťa miloval.“ Svätému sa zdalo, ako by slnko, mesiac, hviezdy, hory, lúky, more, rieky k nemu hovorily: Augustín,

miluj Boha, pretože Boh nás stvoril k vôli tebe, aby si ho miloval. — Sv. Maria Magdalena z Pazzi, kedykoľvek mala v ruke krásne jablko alebo peknú kvetinku, vravievala, že sa jej to jablko, ten kvietoček zdá byť šípom, ktorý zraňuje srdce láskou k Bohu, keď uváži, že Boh už od večnosti pomýšľal stvoriť tento kvietoček, aby jej pripamätal svoju lásku k nej, aby ho aj ona milovala. — Sv. Terezia hovorievala podobne, že všetky tieto krásne tvory, ktoré vidíme: more, potoky, kvetiny, ovocie, vtáctvo a všetky ostatné — pripomínajú nám náš nevďak k Bohu, lebo všetky sú samé dôkazy lásky, ktorú Boh prechováva k nám. — Vypráva sa o istom nábožnom pustovníkovi, že sa mu zdalo, keď chodil poľom a videl obilie a kvetiny, ako by mu vyčítaly jeho nevďačnosť; tu ich poklepkával palicou a vravel: Ticho, ticho — rozumiem vám, už ani muk! Vyčítate mi moju nevďačnosť, že vás Boh stvoril tak krásne k vôli mne, aby som ho miloval, a ja ho nemilujem; mlčte, rozumiem vám; už ani muk, už ani muk! A tak chodil, a hľadel udusiť oheň lásky, ktorým sa roznieťilo k Bohu jeho srdce pri pohľade na tie krásne tvory.

Teda už všetko toto krásne tvorstvo bolo napospol šípmi lásky pre ľudské srdce; ale Boh nezostal pri týchto šípoch, lebo neboly schopné, aby mu získaly lásku ľudí. „Učinil zo mňa výbornú strelu, v tule svojom ma schoval“. (Iz. 49, 2.). Kardinál Hugo vraví o tomto výroku, že ako lovec si najlepšiu strelu necháva na ostatok, aby zver iste zasiahol, podobne Boh zo všetkých svojich darov Ježiša Krista uschoval naposledy, dokiaľ neprišla plnosť časov, aby ho potom vyslal ako poslednú strelu a aby láskou zranil ľudské srdcia. Ježiš bol teda výborná a uschovaná strela, o ktorej už Dávid predpovedal, že celé národy, ňou zasiahnuté, padnú jej za obeť. „Ostré sú tvoje strely — národy pod tebou padnú“. (Ž 45, 6.) Ó koľko zranených srdc vidím horieť láskou pri betle-

hemských jasliach! Koľko je ich pod krížom na hore Kalvárii! Koľko je ich pred najsv. Sviatosťou Oltárnou!

Sv. Peter Zlatomluvý hovorí, že náš Vykupiteľ, aby aby Ho ľudia milovali, prijal rôzne podoby. Ten istý Boh, ktorý je nezmeniteľný, ukazuje sa nám raz ako dieťa v maštali, raz ako učeň v dielni, raz ako zločinec na kríži, raz ako chlieb na oltári. Ježiš Kristus vzal na seba tieto rozličné podoby, ale vo všetkých sa javí ako náš milovník. Ó môj Pane, povedz, či si mchol viacej urobiť, aby sme Ťa milovali? „*Oznamujte medzi ľuďmi jeho skutky*“, volá Izaiáš (12, 4.). Idte, ó vykúpené duše, vraví prorok, idte a rozhlasujte po celom svete všetky milostné vynálezy tohoto láskou nadšeného Boha, ktoré vymyslel a uskutočnil, aby ho ľudia milovali; lebo keď nás už toľkorakými darmi obsypal, dal nám naposledy samého seba, a to toľkorakým spôsobom. „Keď túžiš po zahojení svojich rán“, vraví sv. Ambróz, „je lekárom; keď si horúčkou sužovaný(á), je prameňom; keď sa bojíš smrti, je životom; keď máš túžbu po nebi, je cestou.“ (Lib. 3. de Virg.) — Keď si chorý(á) a chceš byť uzdravený(á), hľa, Ježiš ťa uzdraví svojou krvou; ak si trápený(á) plameňom nečistých a svetských žiadostí, on je prameňom siliacim a potešujúcim; keď sa ľakáš smrti, on je životom, je cestou k nebu.

Ježiš Kristus sa však nedaroval všeobecne všetkým ľuďom, ale takisto sa daroval ojedinele každému z nás. Preto vraví sv. Pavel: „*Zamiloval si ma a seba samého vydal za mňa*“. (Gal. 2, 20.) Sv. Ján Zlatoústý hovorí, že „Boh miluje každého človeka, tak ako miluje celý svet.“ (Hom. 24. in ep. ad Gal.) — Preto, duša moja, keby nebolo na svete nikoho krem teba, bol by Vykupiteľ prišiel jedine k vôli tebe a bol by za teba obetoval svoju krv i svoj život. A kto opíše — vraví sv. Vavrinec Justiniani — alebo kto pochopí lásku, ktorou tento láskyplný Boh miluje každého jedného z nás! „Nemožno

vyjadriť“, hovorí svätý, „akou láskou ľnie Boh ku každému z nás.“ Podobne i sv. Bernard vyslovil sa o Ježišu Kristovi: „Všetok mi je daný, všetok k mojim potrebám vynaložený.“ (Serm. 3. de Circumc.) Dal nám svoju krv, svoj život a seba samého vo velebnej Sviatosti, tak že mu neostalo, čo by nám nebol dal. Slovom — hovorí sv. Tomáš — keď nám dal Boh seba samého, čo nám mal ešte dať? Keď teda dokonal vykupiteľské dielo, nemá Boh, čo by nám ešte dal, ani mu nemožno urobiť ešte viacej z lásky ku človekovi.

Preto by mal každý z nás povedať so sv. Bernardom: „Seba za seba som dlžen, čím sa odmením za neho Pánovi?“ Bohu náležim a darovať sa Bohu, ktorý ma stvoril a ktorý mi dal život, je mojou povinnosťou; ale keď sa mu darujem, čo mu dám za to, že mi dal seba samého? Lenže preto sa nám netreba rmútiť; dajme Bohu svoju lásku a bude spokojný. Kráľovia tohoto sveta bývajú hrdí na svoje zemské panstvá a na bohatstvá; Ježiš Kristus je spokojný s panstvom našich srdiec, to považuje za svoje kráľovstvo, ktoré si dobyl svojou smrťou na kríži: „*A kniežatstvo je položené na jeho ramená*“. (Iz. 9, 6.) Týmito slovami: „*Kniežatstvo je položené na jeho ramená*“, premnohí vykladatelia sv. Písma, spolu so sv. Bazilom, sv. Cyrilem, sv. Augustínom a inými, rozumejú sv. kríž, ktorý niesol náš Vykupiteľ na svojich ramenách. Tento nebeský kráľ, hovorí Kornelius a Lapide, je celkom inakší než diabel; tento ukladá bremená svojim poddaným, Ježiš Kristus však, keď objal kríž, na ktorom umrel, niesol sám bremeno svojho kniežatstva, aby si dobyl panstvo nad našimi srdcami. „Kristus svoje kráľovské žezlo, t. j. kríž, ponesie na svojich ramenách a bude panovať s dreva.“ Tertulián vraví, že ako zemskí mocnári na znak svojej panovníckej moci nosievajú žezlo a korunu, tak Ježiš Kristus niesol kríž, ktorý mu bol trónom, s ktorého počal panovať nad našou láskou. „Kto-

rýže kráľ nosí odznak svojej moci na ramenách? Či nemá skôr diadém na čele alebo žezlo v ruke? Jediné kráľ Ježiš Kristus svoju moc niesol na ramenách, totiž kríž, aby odtiaľ panoval.“

Preto vraví Origenes, keď sa Ježiš Kristus najprv daroval všetkým ľuďom, či je v tom niečo veľkého, keď sa i človek celkom daruje Ježišu Kristovi? (Hom. 24. in Nat.) Ó keby si vedela, akej milosti sa ti dostáva — povedal Ježiš žene Samaritánke — a kto je ten, ktorý ťa prosí, aby si mu dala piť! Ó keby si ty, duša moja, vedela, aká to milosť, keď ťa Boh žiada, aby si ho milovala, vraviac: „Milovať budeš Pána Boha svojho.“ Keby knieža niektorého zo svojich poddaných žiadal, aby ho miloval, či by si len touto žiadosťou nezískal jeho lásky? A Bohu by nebolo možné získať si našu lásku, napriek tomu, že nás prosí o naše srdce: „*Daj mi, syn (dcéra) môj(a), svoje srdce*“! (Prísľ. 23, 26.)

Toto srdce nechce rozdelené, chce ho mať celé; chce aby sme ho milovali z celého srdca. „*Milovať budeš Pána Boha svojho z celého svojho srdca*“. Inakšie sa nespokojí. Preto nám obetoval všetku svoju krv, celý svoj život, celého seba, aby sme sa mu i my úplne darovali a aby sme mu zcela prináležali. A vedzme, že Bohu vtedy darujeme celé svoje srdce, keď mu darujeme všetku svoju vôľu; keď si nežiadame iba to, čo Boh chce, ktorý doista chce iba naše dobro a naše šťastie. „*Kristus zaiste preto umrel*“, hovorí apoštol, „*aby panoval i nad mŕtvymi, i nad živými. Teda či žijeme a či umierame, Pánovi sme*“. (Rím. 14, 9. 8.) Ježiš privolil umrieť za nás. Viacej mu nebolo možné za nás urobiť, aby si získal všetku našu lásku a aby sa stal jediným pánom nášho srdca. Preto pred nebom i pred zemou máme prehlásiť, že od terajška ani v živote, ani vo smrti nepatríme sebe, ale výlučne svojmu Bohu.

Ó ako túži Boh po srdci, ktoré by sa mu celkom darovalo, a aké mu je takéto srdce milé! Ó s akou vrúcnou nežnosťou miluje Boh srdce, ktoré sa mu zcela zasvätilo, a aké bohatstvá, akú blaženosť a akú slávu mu pripravuje v nebi! — Ctihodný kňaz, Ján Linhart z Lettery, dominikán, videl jedného dňa Ježiša Krista ako lovca chodiť lesom s lukom v ruke. Tu sa ho Boží sluha pýtal, že čo robí s tým lukom? Ježiš mu odpovedal, že chodí loviť srdcia. Kto vie — hovorím ja — či v tejto deväťdňovej pobožnosti náš malý Vykupiteľ nezraní a neuloví hociktoré srdce, na ktoré už dávno chodí na postriežky, ale ktorého sa mu dosiaľ nikdy nepodarilo raniť a uloviť. — Ó najmilší, ak my padneme Ježišovi za korisť, on bude našou korisťou. To je výmena, v ktorej my obídeme najlepšie. Terezia — povedal jedného dňa Pán svätej — až do tejto chvíle si nebola zcela mojou: teraz, keď mi celkom prináležíš, vedz, že i ja celý prináležím tebe. — Sv. Augustín nazýva lásku „stuhou, ktorá sväzuje milujúcich“. Boh si túžobne žiada, aby nás k sebe pripútal a so sebou spojil, ale k tomu treba, aby sme sa i my hľadeli s ním spojiť. Ak chceme, aby sa nám daroval celý Boh, treba, aby sme sa mu i my darovali celí.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó aký(á) budem šťastný(á), keď budem môcť od dneška zavše povedať so sv. nevestou: „*Môj milý je mojím a ja som jeho*“. (Pies. Š. 2, 16.) Môj Boh a milý môj sa mi celkom daroval, spravodlivé je, aby som sa i ja zcela daroval(a) svojmu Bohu a aby som neprestal(a) opakovať: „*Čo mám na nebi (bez teba), a čo si mám mimo teba žiadať na zemi? . . . Boh môjho srdca a môj podiel je Boh naveky*“. (Ž. 72, 25—26.) — Ó moje roztomilé dieťaťko, môj drahý Vykupiteľ, keďže si sestúpilo s neba

na zem, aby si sa mi zcela darovalo, čo iné by som hľadal(a) na zemi alebo na nebi okrem Teba, ktorý si najvyššie dobro, jediný poklad a raj duše? Preto buď jediným pánom môjho srdca a maj ho celé! Nech len Teba počúva a nech sa Tebe jedinému hľadí zalúbiť. Nech jedine Teba moja duša miluje a Ty jediný buď jej údelom. Nech sa iní sháňajú po dobrotách a po šťastí tohoto sveta a nech sa z nich radujú — ak je možné najšť pravé šťastie okrem Teba — ja si žiadam jedine Teba, Ty si moje šťastie, moje bohatstvo, moje odpočinutie, moja nádej v tomto živote i vo večnosti. Hľa, tu si vezmi moje srdce, celé Ti ho darujem; už je nie moje, ale Tvoje. Tak ako Ty, keď si prišiel na svet, si sa obetoval svojmu večnému Otcovi a daroval si mu všetku svoju vôľu, ako Tvoj Žalmista dosvedčuje: „*V hlave knihy je písané o mne, aby som činil tvoju vôľu: Bože môj, chcem, a tvoj zákon je v mojom srdci*“ (39, 8—9.); tak i ja, Spasiteľ môj, obetujem Ti svoju celú vôľu. Bola na čas od Teba odvrátená a hneval som Ťa ňou, ale teraz z celého srdca žialim nad svojimi nepravými žiadosťami, na ktoré som privolil(a) a ktorými som stratil(a) Tvoje priateľstvo, a celú svoju vôľu zasväcujem Tebe: „*Pane, čo chceš, aby som konal(a)?*“ (Sk. ap. 9, 6.) Povedz, čo si odo mňa žiadaš, a urobím všetko. Nakladaj so mnou a so všetkým, čo je moje, ako sa Ti ľúbi; všetko prijímam a všetkému sa podrobujem. Viem, že mi praješ všetko najlepšie, preto svoju dušu zcela odovzdávam do Tvojich rúk. „*Do tvojich rúk porúčam svojho ducha*“. Sľutuj sa nad ňou a buď jej nápomocný, zachovaj si ju a daj, nech je zavše Tvojou a celkom Tvojou, keďže si dal všetku svoju krv za ňu, aby si ju vykúpil. „*Vykúpil si ma, Pane, Bože pravdivosti*“. (Ž. 30, 6.)

Ó blahoslavená Panna Maria, Ty si bola vždy celá Božia, lebo si bola vždy krásna, čistá a bez poškvrny. „*Všetka si krásna a poškvrny niet na tebe.*“ Ty si tá je-

diná zo všetkých duší, ktorú Tvoj milý nazýva holubicou a svojou dokonalou: „*Jediná však je moja holubica, dokonalá moja*“. (Pies. 6, 8.) Ty si záhrada, uzavretá každej chybe a vine, a všetka plná kvetín a ovocia ctností. Ó Kráľovná a Matka moja, Ty si tak krásna v očiach svojho Boha; ujmi sa mojej duše, hriechami tak zohavenej! Keď som prv nenáležal(a) Bohu, teraz chcem byť jeho a len jeho. Ostatok svojho života chcem len na to vynaložiť, aby som miloval(a) svojho Vykupiteľa, ktorý ma až tak miloval. Stačí, keď poviem, že sa mi všetok daroval. Vyžiadať mi dostatočnej sily, ó nádej moja, aby som mu bol(a) až do smrti milým(ou) a aby som mu zostal(a) verný(á). Amen; tak úfam, nech sa tak stane!

SIEDMA ÚVAHA.

Večné slovo stalo sa z blaženého usužovaným.

»A tvoje oči vídať budú tvojho učiteľa.«
Iz. 30, 20.

Sv. Ján hovorí: „*Všetko, čo je na svete, je žiadosť tela, žiadosť očí a pýcha života*“. (I. Ján 2, 16.) Ajhľa, trojaká nepravá láska, ktorej podlieha človek od Adamovho hriechu: láska k rozkošiam, láska k bohatstvu, láska ku cti a k sláve, z ktorých potom pochádza ľudská pýcha. Preto, aby nás Božie Slovo svojím príkladom naučilo umŕtvovaniu smyslov, ktoré udusuje lásku k rozkošiam, stalo sa „z blaženého usuženým“. — Aby nás odvrátilo od príchynosti k vzdajším majetkom, stalo sa z bohatého chudobným. — A konečne, aby nás naučilo pokore, ktorá víťazí nad láskou k cti a k sláve,

stalo sa zo vznešeného nízky. — O týchto troch veciach prehovorme teraz v troch posledných dňoch tejto novény. Dnes obráťme svoju pozornosť k prvému z nich. Náš Vykupiteľ teda prišiel, aby nám viacej príkladom než učením, ktoré hlásal, vstúpil lásku k umŕtvovaniu smyslov, a preto sa stal „z blaženého usúženým“, akým je a bol zavše od večnosti. To nech je predmetom tejto úvahy. — Písmo Ježiša a Pannu Mariu za dar osvieštenia.

Apoštol Pána, hovoriac o Božej blaženosti, vraví, že sám Boh je jedine blažený a mocný: „Blahoslavený a sám mocný“. (I. Tim. 6, 15.) A zaiste, lebo všetka blaženosť, ktorú my, jeho tvory, požívame, je iba nepatrná účasť nekonečnej Božej blaženosti. Blahoslavení v nebi ňou sú blaženými, keď sa ocitnú v mori nesmiernej Božej blaženosti. „*Vojdi do radosti svojho pána*“. (Mat. 25, 21.). To je to nebo, ktoré Pán dáva duši, vchádzajúcej do večného kráľovstva.

Boh, keď stvoril človeka, od počiatku neurčil ho na zemi k tomu, aby trpel, ale „*postavil ho v rozkošnom raji*“. (Gen. 2, 15.) Vykázal mu rozkošné miesto, aby potom vošiel z neho do neba, kde by sa naveky radoval vo sláve blažených. Ale nešťastný človek sa stal hriechom nehodným zemskeho raja a zavrel si nebeskú bránu, a tak sa dobrovoľne odsúdil k smrti a k večnému trápeniu. Ale čo neurobil Boží Syn, aby vyslobodil človeka z tak veľkého nešťastia? Podrobil sa zármutku a súženiam, hoci bol blažený a nesmierne šťastný. Náš Vykupiteľ nás mohol bez utrpenia vyslobodiť z rúk našich nepriateľov; mohol prísť na zem a mohol i tu požívať svoju blaženosť a žiť v radoostiach a byť cteným a váženým, ako sa sluší na kráľa a na najvyššieho Pána všetkých vecí. A čo sa týka vykúpenia, keby bol Bohu obetoval jedinú kvapku krvi, jedinú slzu, bolo by toho bývalo dosť na vykúpenie celého sveta, ba nesčíselných svetov. „Každé Kristovo

utrpenie“, vraví anjelský Učiteľ, „bolo by pre nekonečnú dôstojnosť jeho osoby dostačovalo k vykúpeniu.“ (Quodl. 2. a 2.) — Ale nie! „*Pre nastávajúcu mu radosť znášal kríž*“. (Žid. 12, 2.) Zriekol sa všetkej slávy a všetkých radostí, vyvolil si tu na zemi život plný útrap a úkorov.

Ktorýkoľvek výkon vteleného Slova, vraví sv. Ján Zlatoústý, bol by úplne stačil k vykúpeniu človeka, ale nepostačoval láske, ktorou Božie Slovo milovalo človeka. „Čo by bolo postačilo k vykúpeniu, nepostačovalo láske.“ A keďže každý, kto miluje, i sám chce byť milovaný, preto Ježiš Kristus toľko trpel z túžby po láske a vyvolil si život plný múk a bolestí, aby donútil človeka, aby ho miloval a aby ho veľmi miloval. — Pán zjavil sv. Margarete Kortonskej, že v svojom tuzemskom živote nezakúsil ani najmenej citelnej potechy. „*Velké ako more je tvoje potrenie*“. (Nár. J. 2, 13.) Život Ježiša Krista bol trpký ako more, ktoré, pretože nemá ani kvapky sladkosti, je celé trpké a slané. Preto právom nazýva Izaiáš Ježiša Krista „*mužom bolestí*“ (53, 3.), akoby ani tu na zemi nebol býval iného schopný okrem trápení a bolestí. Sv. Tomáš učí, že sa Božský Vykupiteľ nepodrobil iba obyčajným bolestiam, ale „najväčším bolestiam“, ktoré vzal na seba, a chcel najviacej trpieť zo všetkých ľudí, ktorí kedy na svete boli, alebo budú.

Ba áno, len práve preto sa narodil, aby trpel. Preto prijal telo, celé spôsobilé k utrpeniu. Keď vchádzal do života Panny Marie, povedal svojmu nebeskému Otcovi, ako svedčí sv. Pavel: „*Nechcel si obety a daru, ale spôsobil si mi telo*“. (Žid. 10, 5.) Otče môj, Ty si zavrhol ľudské obety, lebo nedostačovali k zadostučineniu Tvojej Božskej spravodlivosti za Tebe učinené urážky; preto si mi dal telo, aké som žiadal od Teba, útle, citlivé a celkom prispôbené k utrpeniu. Toto telo milerád prijímam a obetujem Ti ho, lebo v ňom budem trpieť všetky

bolesti, ktoré ma budú počas môjho života sprevádzať a ktoré mi naposledy vezmú i život na kríži; nimi mám v úmysle smieriť Ťa s ľudským pokolením a získať si tak lásku ľudí.

A hľa, sotva prichádza na svet, už utrpením začína svoju obeť; avšak toto utrpenie je celkom iné ako utrpenie ostatných ľudí. Iné deti netrpia ničoho v materinskom živote, lebo sú tam vo svojej prirodzenej polohe; a keď niečo trpia, aspoň o tom nevedia, lebo nemajú užívania rozumu. Ale malý Ježiško musel cez deväť mesiacov znášať tmú toho žalára, musel znášať i tú trýzeň, že sa nemohol ani pohnúť, a bol si toho dobre povedomý, čo trpí. Preto už prorok Jeremiáš povedal: „*Žena obkľúči muža*“ (32, 22.). Predpovedal, že „žena“, totižto Panna Maria obsiahne vo svojom živote nie dieťa, ale muža; zaiste dieťa, čo do veku, ale dokonalého muža, čo do užívania rozumu, pretože Ježiš Kristus bol ihneď od prvej chvíle svojho života plný všetkej múdrosti, ako svedčí sv. Pavel: „*V ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a vedomosti.*“ (Kol. 2, 3.) Preto vraví sv. Bernard: „Ježiš Kristus bol mužom, keď ešte nebol ani narodený; nie vekom, ale múdrosťou.“ (Hom. 2. sup. Miss.) — A sv. Augustín hovorí: „Bol nevýslovne múdry; múdry už ako dieťa.“ (Serm. 27. de temp.)

Potom opustil žalár materinského života, ale prečo? Hádam, aby žil v radosť? Nie, ale aby ešte viacej trpel, lebo sa ráčil narodiť práve v zime, a to v jaskyni, ktorá bola dobytčou maštálou, okrem toho o polnoci. A prišiel na svet v takej chudobe, že nemal ani ohňa, aby sa zohrial, ani dosť teplých plienok, aby bol chránený od zimy. „Veľkou učiteľskou stolicou sú jasle“, vraví sv. Tomáš z Vilanovy. Ó ako výborne nás učí Ježiš Kristus v jaskyni láske k utrpeniu! „V jasliach“, podotýka P. Salmero, „je zraku všetko sprosté, sluchu nepríjemné, čuchu odporné, hmatu tvrdé a drsné.“ Všetko je tu trýznivé, tu

trpí zrak, pretože vidí iba hrubé a tmavé skalnaté steny; tu trpí sluch, pretože tu počuť iba bučanie dobytká; tu trpí čuch výparom z hnoja; tu trpí konečne hmat, lebo kolískou Ježiškovou sú len úzke jasle a lôžkom jeho je číra slama. Hľa, ako je toto Božské dieťa obvinuté v plienkach, že sa nemôže ani pohnúť. „Boh sa necháva obvinúť“, vraví sv. Zenc, „lebo prišiel svet zbaviť dlhov.“ A sv. Augustín dokladá: „Ó šťastné plienky, ktorými sme očistení od nečistoty hriechov.“ (Serm. 9. de temp.) Hľa, ako sa trasie zimou, ako plače, aby sme poznali, čo trpí, a ako obetuje svojmu Otcovi tieto prvé svoje slzy, aby nás oslobodil od večného plaču, ktorý sme si zaslúžili. „Šťastné slzy, ktorými sú smazané naše neprávosti“, hovorí sv. Tomáš z Vilanovy. Ó blažené slzy, ktorými sme došli odpustenia hriechov!

A podobne i ďalší život Ježiša Krista bol samé utrpenie a samá strasť. Hneď po narodení musel už ako vyhnanec a prenasledovaný utekať do Egypta, aby ušiel Herodesovým rukám. Tam v cudzej zemi strávil mnoho rokov v chudobe a v nepoznaní. A nemnoho sa od tohto líšil i jeho neskorší život, keď sa vrátil z Egypta a býval až do smrti v Nazarete, do smrti, ktorú rukami katov vytrpel na kríži, kde bol ponorený v mori bolesti a potupy. Avšak treba vedieť i to, že Ježiš od začiatku svojho života trpel bolesti, ktoré mal trpieť pri svojom umučení, keď bol bičovaný, trním korunovaný, križovaný, ako tiež smrteľnú úzkosť a samú smrť i všetky ostatné muky a úkory, ktoré musel znášať na konci svojho života. Lebo už od počiatku myslel na žalosťné divadlo všetkých múk, ktoré bude musieť trpieť pred odchodom z tohoto sveta, ako sám predpovedal ústami svojho Žalmistu: „*Moja bolesť je vždycky pred mojim zrakom*“ (37, 17.). Pred úbohými chorými schovávajú nožíky a oheň, ktorými ich trápievajú, aby boli uzdravení. Ježiš však nechcel, aby boli pred ním utajované mučenícke

nástroje, ktorými mu mali vziať život, aby sme dosiahli večný život. Radšej chcel mať stále na pamäti biče, trne, klince a kríž, ktoré mu mali zo žíl všetku krv vycediť, až by všetkej potechy zbavený od bolesti vypustil dušu. — Sestre Magdalene Orsinovej, už dlhú dobu ťažko skúšanej, jedného dňa sa zjavil ukrižovaný Ježiš Kristus, aby ju potešil spomienkou na svoje umučenie, a aby ju povzbudil, aby trpezlivo znášala svoj kríž. Ty, ó Pane, povedala Božia služobnica, visel si len tri hodiny na kríži, ale ja už niekoľko rokov znášam túto trýzeň. — Ó bláznivá, povie na to Ukrižovaný, ja som už od prvej chvíle, čo som žil v živote Panny Marie, trpel všetko, čo som mal potom trpieť pri svojej smrti. — „Kristus“, vraví Novarin, „mal vo svojej mysli kríž vstepený i v materinskom živote; preto sa o ňom vraví, že sotva sa narodil, svoje kniežatstvo mal na svojich ramenách.“ Teda cez celý Tvoj život, Vykupiteľ môj, nevidím Ťa inde, iba na kríži. „Pane“, hovorí Drago Ostíjsky, „nenachádzam Ťa inde, iba na kríži.“ A nie div, keď kríž, na ktorom umrel Ježiš Kristus, stále mu tanul na mysli a ustavične ho mučil. Ba i v spánku, vraví Bellarmin, srdce Pána Ježiša hľadelo na kríž. „Svoj kríž Kristus mal zavše pred očami. Keď spal, jeho srdce bedlilo a neprestalo myslieť na kríž.“ — Čo však nášho Vykupiteľa najviac trápilo a čo mu strpčovalo život, neboly tak bolesti jeho umučenia, ako skôr pohľad na hriechy, ktoré budú ľudia páchať i po jeho smrti. To boli tí ukrutní kati, ktorí ho udržiavali v stálej smrteľnej úzkosti; tými bol hroznou tesknou neprestajne tak trápený, že by bola jeho trýzeň dostačovala, aby od samej bolesti umrel každú chvíľu. — P. Lesius píše, že by už číry pohľad na ľudský nevďak bol mohol Ježiša Krista zbaviť tisíc-krát života. Bičovanie, kríž, smrť neboly veci Ježišu Kristovi nenávidené, ale milé a vítané; sám ich chcel a sám po nich túžil, a sám od seba sa ponúkel, že ich bude

trpieť: „*Obetovaný bol preto, že sám chcel*“. (Iz. 53, 7.) Nedal život proti svojej vôli, ale dal ho dobrovoľne, ako sám vraví u sv. Jána: „*Svoj život položím za svoje ovce*“ (10, 15.). Áno, to si cez celý svoj život čo najvrúcnejšie žiadal, aby hodina jeho umučenia prišla čím prv, aby bolo dokonané vykúpenie človečenstva. Preto v tú noc pred svojou smrťou povedal: „*Žiadostive som si žiadal s vami jest tohoto veľkonočného baránka, prv než by som trpel*“. (Luk. 22, 15.) A prv, než ten čas nadišiel, ako by sám seba tešil slovami: „*Krstom mám byť pokrstený: a jako ma to tlačí, kým sa nevykoná*“. (L. 12, 50.) Mám byť pokrstený svojou vlastnou krvou; nie aby som očistil svoju dušu, ale aby som obmyl svoje ovečky od škvrn ich hriechov; a aká túžba sa vo mne vzmáha, aby už čím skôr nadišla hodina, aby som vylial svoju krv a zomrel na kríži. — Sv. Ambróz vraví, že sa Božský Vykupiteľ nermútil zo strachu pred smrťou, ale z predĺženia nášho vykúpenia.

Sv. Zeno uvažuje v jednej reči o Umučení Pána, ako Ježiš Kristus tu na zemi tesárčil; lebo ako tesár bol všeobecne známy a tesárom ho nazývali: „*Či je to nie tesár, syn Mariin*“? (Mar. 6, 3.) Toto remeslo si vybral preto, lebo tesári majú jednotajnú robotu s drevom a klinecami. — Teda Pán Ježiš preto tesárčil, lebo v tých veciach mal zvláštnu záľubu, pretože mu pripomínaly klince a kríž, na ktorom hodlal umrieť. Teda nie spomienka na jeho umučenie — aby sme sa vrátili k veci — spôsobila zármutok srdcu nášho Vykupiteľa, ale skôr nevďak, ktorým mali ľudia splácať jeho lásku. Tento nevďak zavinil, že Pán Ježiš plakal v betlehemskej maštali, že sa krvavým potom potil a trpel smrteľnú úzkosť v Getsemánskej záhrade. Ten mu spôsobil taký žiaľ, že by bol jediný dostačil k jeho smrti, ako sám povedal: „*Smutná je moja duša až na smrť*“. (Mat. 26, 37.) A konečne tento nevďak zavinil, že umieral na kríži bez všetkej potechy;

lebo Ježiš Kristus — hovorí Suarez — chcel predovšetkým zadostučiniť a viacej zadostučiniť za trest, ktorým mal byť človek zbavený videnia Boha, než za trest smyslových múk. A preto vnútorné muky Spasiteľovej duše boli omnoho väčšie než všetky jeho ostatné telesné muky.

Preto sme i my tým vinní, že celý život nášho Spasiteľa bol taký trpký a taký trudný. Avšak ďakujeme jeho dobrotivosti, že nám dopriava času, aby sme učinené zlo napravili. A ako to napravíme? Keď budeme trpezlivo znášať utrpenia a kríže, ktoré nám teraz sosiela k nášmu prospechu. A sám nám udáva spôsob, ako s trpezlivosťou znesieme tieto útrapy: „*Polož ma ako pečať na svoje srdce*“. (Pies. Š. 8, 6.) Vštep si ma do svojho srdca ako Ukrižovaného, t. j. maj na pamäti môj príklad a moje bolesti, ktoré som vytrpel pre teba, a tak kludne ponesieš všetky kríže. Sv. Augustín vraví, že sa tento nebeský lekár urobil sám chorým, aby nás chorých uzdravil svojou chorobou. „Divný je to druh lieku: lekár sa stáva chorým a svojou chorobou uzdravuje chorých,“ (Serm. 19. de Sanct.), ako už Izaiáš predpovedal slovami: „Ranami jeho sme boli uzdravení“ (53, 5.). Naším dušiam, chorým od hriechu, bolo utrpenie jediným potrebným liekom. Ježiš Kristus ho najprv sám okúsil, aby sme sa ho my ako naozaj chorí nezdráhali užívať. „Najprv pil lekár, aby ho chorý neváhal piť.“ (Serm. 18. de verbo.) — Keď je tomu tak — hovorí sv. Epifán — ak sa chceme osvedčiť pravými učeníkmi Ježiša Krista, tak mu ďakujeme, keď nás navštevuje krížami. „Kresťanom je to vlastná ctnosť, i v protivenstvách činiť vďaky.“ A zaiste, lebo keď tak s nami nakladá, robí nás sebe podobnými. Sv. Ján Zlatoústý dokladá, čo nás má nemálo potešiť, že kedykoľvek vzdávame Bohu vďaky za dobrodenia, tým mu splácame, čo sme mu dlžní; avšak kedykoľvek z lásky k nemu znášame nejaké utrpenie, že vtedy

v istom smysle sám Boh býva naším dlžníkom. „Keď za dobré veci vďaky vzdávaš, splácaš dlh; keď za zlé, činiš Boha dlžníkom.“ Ak sa chceš Ježišu Kristovi za lásku odmeniť láskou, uč sa od neho — vraví sv. Bernard — ako ho máš milovať. (Serm. 20 in Cant.) — Hľad', aby si niečo trpel(a) pre Boha, ktorý toľko trpel pre teba. Túžba, aby sa zalúbili Ježišu Kristovi a aby mu prejavili svoju lásku, robila svätých lačnými a smädnými, lenže nie po cti a po rozkošiach, ale po utrpení a po opovržení. Táto túžba dala zvolat' sv. apoštolovi: „*Odo mňa nech je ďaleko, aby som sa chválil, iba ak v kríži nášho Pána Ježiša Krista*“ (Gal. 6, 14.) Keď sa stal šťastným spoločníkom ukrižovaného Boha, netúžil po inej cti, iba po tej, umrieť na kríži. — Podobne zvolala sv. Terezia: „Alebo umrieť, alebo trpieť“ je mojou žiadosťou! Akoby povedala: Ženích môj, keď ma chceš so sebou skrze smrť spojiť, hľa, som ochotná ísť a budem Ti za to vďačná; ak ma však chceš ešte ďalej nechať na zemi, netrúfam si tu žiť bez utrpenia: Alebo umrieť, alebo trpieť je mojou žiadosťou! — A sv. Maria Magdalena z Pazzi ju ešte predčila, vraviac: „Trpieť, nie umrieť“ (si žiadam)! — čím chcela povedať: Môj Ježiš, túžim po nebi, aby som Ťa tam lepšie milovala; lenže moja túžba po utrpení je ešte väčšia, aby som Ti aspoň zčiasťky nahradila lásku, ktorú si mi dal na javo, keď si pre mňa toľko ráčil trpieť. — A ctih. Sestra Maria Ukrižovaná zo Sicílie tak vrúčne milovala utrpenie, že zvolala: Nebo je síce krásne, ale jedna vec tam chýba: niet tam nijakého utrpenia! — A keď sa jedného dňa Pán Ježiš ukázal sv. Jánovi z Kríža s krížom na ramenách, a keď ho vyzval: Ján, žiadaj si odo mňa, čokoľvek si praješ, tu svätý prosil o utrpenie a opovrženie: „Pane, nechaj ma pre Teba trpieť a byť opovrhovaným!“

Ak nemáme toľko odvahy žiadať si utrpenie a oň prosiť, aspoň sa vynasnažujme, aby sme s trpezlivosťou

prijímali všetky súženia, ktoré nám Boh posielala k nášmu blahu. „Kde je trpezlivosť, tam je Boh“, vraví Tertulian. Kdeže je Boh? Ukážte mi dušu, ktorá oddane trpí, a v tej iste prebýva Boh: „*Blízky je Pán tým, ktorí sú skrúseného srdca*“. (Ž. 33, 19.) Boh rád prebýva blízko sužovaných. Ale ktorých sužovaných? Tých, ktorí trpia tíško a oddane do Božej vôle. Týmto dáva Boh okusovať pravý pokoj, ktorý podľa sv. Leva záleží jedine v sjednotení našej vôle s vôľou Božou. „Pravý pokoj kresťana záleží v nerozdvojení od Božej vôle.“ — Sv. Bonaventúra Božiu vôľu nazýva medom, ktorý osladzuje i trpké veci a ktorý ich robí lahodnými. Príčina toho je tá, že kto má, čo si žiada, netúži po inom. „Blahoslavený, kto má všetko, čo si žiada“, hovorí sv. Augustín. Kto si teda žiada iba to, čo chce Boh, je vždycky spokojný; lebo čo Boh chce, všetko sa stane; teda všetky žiadosti tej duše sa vyplnia.

A keď nás Boh navštívi krížom, máme sa nielen odovzdať do Božej vôle, ale mu máme i ďakovať, lebo to je znamenie, že nám Boh chce odpustiť hriechy, a že nás chce zachrániť od pekla, ktoré sme zaslúžili. Kto Boha obrazil, zasluhuje trest. Preto máme vždy prosiť Boha, aby nás trestal v tomto živote, a nie na druhom svete. Ťobohý je hriešnik, ktorý v tomto živote nebýva nielen trestaný, ale ktorému sa dobre vodí! Chráň nás Boh milosrdenstva, o ktorom sa zmieňuje prorok Izaiáš, keď hovorí: „*Sľutujeme sa nad bezbožným, neučí sa spravodlivosti*“. (26, 10.) „Nechcem toho milosrdenstva“, vraví sv. Bernard, „takáto sľutovnosť je hroznejšia nad akúkoľvek prchlivosť.“ Keď Boh hriešnika netresce v tomto živote, to je znak, že s trestom odkladá až na večnosť, kde mu nebude konca. — Sv. Vavrinec Justiniani hovorí: „Z ceny, ktorú položil tvoj Vykupiteľ, poznaj dar a ťažkosť svojej prevrátenosti.“ (De triumph. carit. c. 10.) — Vidiac na kríži mŕtveho Boha, máme uvážiť, aký je

to veľký dar, keď nám dal svoju krv, aby nás vykúpil od pekla, a z toho máme tiež poznať zlobu hriechu, lebo Boh sa vydal na smrť, aby nám vydobyl odpustenie. Ó Bože, volá tu Drago Ostíjsky, „nič mnou tak neotrasie, ako keď vidím Tvojho Syna, ktorý je pre hriechy trestaný najukrutnejšou smrťou.“

Nech je nám teda potechou, keď nás Boh po spáchaných našich hriechoch na tomto svete stíha súžením, lebo to je znak, že nám chce byť milostivým na druhom svete. Keď Boha milujeme — vraví sv. Ján Zlatoustý — máme sa pri čírej myšlienke, že sme tak dobrého Pána obrazili, viacej radovať, keď nás tresce a keď nás súžením navštevuje, ako keby sa nám tu na zemi dobre vodilo a keby sme radosťou oplývali. Keď kto koho miluje — hovorí svätý ďalej — viacej ho trápi myšlienka, že ho zarmútil, než sám trest, ktorý ho stihol za jeho previnenie. To teda nech je našou potechou v utrpení; a ak nás tieto úvahy nevedia potešiť, idme ku Kristu Ježišovi, on nás poteší, ako nám to všetkým sľúbil slovami: „Poďte ku mne všetci, ktorí sa ustávajú a ste obťažení, a ja vás občerstvím“. (Mat. 11, 28.) Keď sa k Pánu Ježišovi utiekneme, on nás alebo zbaví súženia, alebo nás posilní, aby sme ho trpezlivo znášali. A táto milosť je väčšia od takej, lebo nehľadiac ani k tomu, že súženiami, keď ich oddane znášame, tu na zemi odčínujeme svoje viny, zasluhujeme si nimi tiež väčšiu slávu v nebi. — V súžení a v zármutku spiechajme tiež k Panne Marii, ktorá sa zovie Matkou milosrdenstva, príčinou našej radosti a potešením zarmútených. Utekajme sa k tejto dobrej Panej, ktorá — podľa slov Landsperkových — nedopustí, aby niekto od jej nôh odchádzal smutný a nepotešený. „Pre všetkých má otvorené náručie svojej sľutovnosti, nikoho nenechá smutného od seba odísť.“ — Sv. Bonaventúra vraví, že je to jej úrad — mať so zarmútenými útrpnosť: „Tebe je sverený úrad sľutovnosti.“ — Preto dokladá

Richard od sv. Vavrinca, že tomu, kto ju vzýva, zavše je ochotná prispieť ku pomoci. A kto kedy hľadal u nej pomoci, a bol opustený? — hovorí blah. Eutych. „Kto sa kedy, ó blahoslavená, dovoľával Tvojej pomoci, a bol opustený?“ (In vita S. Theoph.)

Vrúčne vzdychy a prosby.

Sv. Maria Magdalena z Pazzi uložila dvom Sestrám svojej rehole, aby sa v dobe Narodenia Pána zdržiavaly u nôh Božského dieťaťa a aby pri jasličkách zastávaly úrad tých dvoch nemých tvárí, ktoré zohrievaly zimou skrehnutého Ježiška, aby ho chválili milostnými spevmi, vďaka mu vzdávaly a aby ho oslavovali vrúcnyimi vzdychami srdca plápolajúceho láskou. Ó keby i mne, predrahy môj Vykupiteľ, bolo dopriate ten úrad zastávať! Áno, chválím Ťa, Ježiš môj, a vebím Tvoje nekonečné milosrdenstvo, vebím Tvoju nekonečnú lásku, pre ktorú Ťa nebesia i zem oslavujú a pridávam sa k svätým anjelom, prespevujúcim: „Sláva Bohu na výsostiach!“ — Ďakujem Ti v mene všetkých ľudí, zvlášte však v svojom mene, hoci som úbohým(cu) hriešnikom(cu). Ach, ako by sa mi vodilo, akú by som mal(a) nádej na odpustenie a na svoje spasenie, keby si Ty, môj Spasiteľ, nebol s neba prišiel, aby si ma spasil? Preto Ti vzdávam česť a chválu, ďakujem Ti a milujem Ťa. Milujem Ťa nadovšetko, milujem Ťa viacej než seba, milujem Ťa z celej svojej duše a všetok(ka) sa Ti darujem. Ó sväté dieťa, príjmi tieto prejavy mojej lásky; a ak sú studené, vychádzajúce z ľadového srdca, Ty sám rozohrej moje úbohé srdce, ktoré Ťa obrážalo, ale ktoré je teraz kajúce. Áno, Pane môj, ľúto mi je nadovšetko, že som pohrdal(a) Tebou, ktorý si ma toľko miloval. Teraz si nežiadam iba Teba milovať. A o to jediné Ťa prosím, udeľ mi svoju lásku a potom rob so mnou, ako sa Ti

ľúbi. Bol(a) som na čas úbohým(ou) otrokom(yňou) pe-
kla, ale teraz, keď som oslobodený(á) od tých nešťast-
ných pút, zcela sa Ti zasväcujem. Zasväcujem Ti svoje
telo, svoj majetok, svoj život, svoju dušu, svoju vôľu, a
celú svoju slobodu. Nechcem byť viacej svojím(ou), ale
chcem prináležať jedine Tebe, jedinému svojmu dobru.
Ach, pripútaj toto moje úbohé srdce k svojim nohám,
aby sa už od Teba neodtrhlo. — Ó presvätá Panna, vy-
pros mi tú milosť, aby som bol(a) zavše blaženými pu-
tami lásky spojený(á) s Tvojím Synom. Povedz mu, aby
ma prijal za služobníka(cu) svojej lásky. On vyplní
Tvoju prosbu, ó pros, pros ho teda! Dúfam, že tak učiníš.

ÔSMA ÚVAHA.

Večné slovo stalo sa z bohatého chudobným.

»Otras sa z prachu, ostaň, posad'
sa, Jeruzalem.« Izai 52, 2.

Hor' sa, kresťanská duša, vyzýva ťa prorok, stras so
seba prach zemských náklonností, „otras sa z prachu,
ostaň“, vstaň z blata, v ktorom si k svojej hanbe ležala,
a „posad' sa, Jeruzalem“, posad' sa, aby si ako kráľovná
panovala nad náruživosťami, ktoré sa usilujú olúpiť Ťa
o večnú slávu a ktoré ťa vystavujú nebezpečenstvu več-
nej záhuby. Lenže čo má robiť tá duša? Nech skúma a
hľadá na život Ježiša Krista, ktorý je tým „bohatým“
pánom, ktorého sú všetky bohatstvá na nebi aj na zemi,
a ktorý stal sa „chudobným“, lebo pohrdol všetkým bo-
hatstvom tohoto sveta. Kto má na pamäti Ježiša Krista,
ktorý sa z lásky k nám stal chudobným, tomu sa nemož-
no neodhodlať, aby nepohrdol všetkým z lásky k Ježišu

Kristovi. Rozjímajme o tom, prosiac najprv o osvietenie P. Ježiša a Pannu Mariu.

Čokoľvek je v nebi a na zemi, všetko prináleží Bohu. „Môj je celý svet“, hovorí Pán, „a jeho plnosť“. (Ž. 49, 12.) To je však málo, nebesia a zem nie sú ešte všetko, to je len nepatrná časť bohatstvá Božích. Boh je tým boháčom, ktorého bohatstvo je nekonečné; a nemôže ho ani stratiť, lebo jeho bohatstvo nezávisí na iných, ale má ho sám zo seba, pretože je nekonečné dobro. Preto tiež povedal kráľ Dávid: „Ty si môj Boh, lebo ti netreba mojich dobrôt.“ (Ž. 15, 2.) A hľa, tento tak zámožný pán stal sa pri svojom vtelení chudobným, aby nás, úbohých hriešnikov, obchatil. „*Lebo poznáte milosť Pána nášho Ježiša Krista, že sa pre nás stal chudobným, hoci bol bohatý, aby ste vy zbohatli z jeho chudoby*“. (II. Kor. 8, 9.) Ako? Že sa Boh prišiel stať chudobným? A prečo? Čujme prečo: Vzdajšie statky sú iba prach a blato; avšak toto blato ľudí natoľko oslepuje, že viacej nepoznávajú pravých hodnôt. Pred príchodom Ježiša Krista bol svet samá tma, pretože bol samý hriech: „*Lebo každé telo porušilo svoju cestu na zemi*“. (Gen. 6, 12.) Nebolo človeka, aby nebol pchrdal Božím zákonom a aby nebol konal oproti rozumu, a všetci žili ako nemá tvár a sháňali sa len po majetkoch a po rozkošiach tohoto sveta a o večné blaho sa nič nestarali. Avšak milosrdný Boh dal to, že jeho vlastný Syn prišiel, aby osvietil týchto úbohých zaslepencov. „*Nad obyvateľmi krajiny tône smrti sa zaskvelo svetlo*“. (Iz. 9, 2.)

Ježiš bol nazvaný svetlom národov: „*Za svetlo osvietiť pohanov*“. (Luk. 2, 32.) „Svetlo svieti vo tmách“. (Ján 1, 5.) A už prv nám Pán sľúbil, že sám bude naším učiteľom, a to učiteľom nášmu zraku viditeľným, ktorý príde, aby nás učil ceste k spásu, ktorá záleží v cvičbe vo svätých ctnostiach a hlavne vo svätej chudobe. „*A tvoje oči budú vidieť svojho učiteľa*“. (Iz. 30, 20.) Avšak tento

učiteľ nás mal učiť nielen slovami, ale tiež, a to najviac, príkladom svojho života. — Sv. Bernard vraví, že v nebi nebolo chudoby, iba na zemi ju bolo možno najstť; človek však neznal jej ceny, a preto jej nehľadal. Z tej príčiny zostúpil Boží Syn s neba na zem a vyvolil si ju za družku celého svojho života, aby ju i nám svojím príkladom učinil vzácnou a žiadúcou. „Chudobu — vraví doslovne svätý — v nebi nebolo možno najstť; na zemi však bolo jej hojne, a človek neznal jej ceny. Keďže jej Syn bol žiadostivý, zostúpil, aby si ju vyvolil a aby ju nám, keď si ju sám až tak cenil, učinil vzácnou.“ (Serm. 1. in vig. Nat.) — A hľa, ako sa náš maľučký Vykupiteľ už od kolísky v betlehemskej jaskyni stal učiteľom chudoby, ktorú práve preto ten istý sv. Bernard nazýva „Kristovou školou“ a sv. Augustín: „jaskyňou učiteľskou“.

Preto tiež Boh tak zariadil, že vyšiel rozkaz od cisára, aby sa Syn Boží narodil nielen ako chudobný, ale ako najchudobnejší zo všetkých ľudí, keď dopustil, aby prišiel na svet v cudzom svete, v jaskyni v maštali. Iní chudobní ľudia, prichádzajúci na svet vo vlastnom dome, mávajú aspoň väčšie pohodlie s bielizňou, teplom a obsluhou, lebo aspoň z útrpnosti im niekto prispeje na pomoc. Ktorémuže chudobnému človekovi sa dieťa narodilo v maštali? V maštali prichádzajú len zvieratá na svet. Ako sa to stalo, vypráva sv. Lukáš: Keď prišiel Panne Marii čas, išiel sv. Jozef hľadať v Betleheme nocľah. Chodil a prosil oň po domoch, ale nadarmo. Vošiel i do hospody. Ale i tam sa márne prosil. „Nebolo pre nich miesta v hospode“ (2, 7.). Preto Panna Maria bola nútená uchýliť sa do jaskyne a tam čakať na pôrod, kde i pri veľkom návale ľudí nebolo ani živej duše; boli tam len dve domáce zvieratá. Keď sa kniežatám narodí syn, chytro sa pripravujú teplé izby, vyzdobené čalúnmi a kobercami, strieborná kolíska, najjemnejšia bielizeň,

a posluhujú mu najčelnejší zo šľachty a najurodzenejší páni. Avšak nebeský Kráľ miesto vyzdobeného a vyhriateho salónu musí s povďakom prijať studenú jaskyňu, obrastenú mochem; miesto páperových vankúšov musí sa uspokojiť s hárstvou tvrdej a pichľavej slamy; a miesto mäkkých plienok má len chatrné, hrubé, studené a vlhké plienky. „Stvoriteľ anjelov“, vraví sv. Peter Damianský, „nie je prikrytý nachom, ale je obvinutý do chatrných plienok, ako je písané: „Nech sa zemská pýcha studom zapýri, keď sa skvie leskom Spasiteľova pokora.“ (Lib. 6. c. 18.) — Miesto ohňa a obsluhy panstva je zohrievaný len dychom dvoch nemých tvárí, ktoré stoja pri ňom. Konečne miesto striebornej kolísky leží v chudobných jasliach. Čože? — volá sv. Gregor Nysenský — Kráľ kráľov, ktorý naplňuje nebesia i zem, nemá iného miesta, kde by sa narodil, okrem biednych jasieľ? Pravdaže, lebo tento Kráľ kráľov chcel byť z lásky k nám chudobným, ba najchudobnejším zo všetkých. Deti chudobných ľudí mávajú aspoň mlieka nadostač, aby sa nasýtily, ale Ježiš Kristus chcel i v tom mať nedostatok; lebo mlieko Panny Márie bolo zázračné mlieko; nedostala ho totiž od prírody, ale shora, ako Cirkev sv. naznačuje slovami: „Panna kojila prsami, ktoré boli plné s neba.“ A Boh, chcúc vyplniť žiadosť svojho Syna, ktorý chcel byť zo všetkých najchudobnejším, nedal Panne Marii hojne mlieka, ale len toľko, že sotva stačilo, aby dieťa bolo zachované na žive, preto tiež Cirkev sv. spieva: „A živý je málom mlieka, po ktorom ani vtáča nelačnie.“

A v akej chudobe prišiel Ježiš Kristus na svet, v takej trávil svoj celý život; žil nielen ako chudobný človek, ale ako žobrák, lebo v gréckom texte žobraka označuje slovo „chudobný“, ktorého užíva sv. Pavel. Preto Kornelius a Lapide vraví: To je jasné, že Kristus nebol iba chudobný, ale že trpel biedu ako žobrák. — Náš Vykupiteľ narodený v takejto chudobe, bol donútený

opustiť vlast a utiecť do Egypta. Sv. Bonaventúra v duchu sprevádza Pannu Mariu a sv. Jozefa na tejto ceste a má sústrasť s ich chudobou; lebo, chudobní súc, konajú tak ďalekú cestu, a Božské dieťa, ktoré musí mnoho trpieť pre ich chudobu, nesú v náručí. — „Čo jedli? — opytuje sa svätý — kde nocovali? Kde beli hosťami?“ Ach, čo iného mali jesť, ako kúsok chleba, a to ešte tvrdého. A kde mali prenocovať na púšti, keď nie na zemi pod šírým nebom, alebo pod stromom? Ó keby bol vtedy niekto stretol týchto troch svätých pútníkov, či by ich nebol pokladal za troch úbohých žobrákov? Takí prišli do Egypta. Tu nech si každý pomyslí, čo za biedu a núdzu trpeli za tých sedem rokov, čo tam bývali, súc bez toho chudobní a okrem toho cudzí, bez priateľov a bez príbuzných. — Sv. Bazil vraví, že sa v Egypte mali sotva čím uživiť a že si namáhavou prácou zarábali denný chlebiček. „Pracovali neprestajne v potu tváří, zarábajúc si na potrebné živobytie.“ Landolf Saský píše, že Ježiško nezriedka lačný prosil Pannu Mariu o kúsok chleba; ona však nemajúc žiadneho, nemohla mu nič dať. (In vita Chr. c. 13.)

Keď sa vrátili z Egypta do Palestíny, bývali v Nazarete. Aj tam žil Ježiš v chudobe. Chudobný bol ich domček, chudobný v ňom i nábytok. „Chudobný domček, nepatrný nábytok, Stvoriteľ sveta si zvolil takýto príbytok“, hovorí sv. Cyprián. (Serm. 1. de Nat.) — V tom dome žil Ježiš chudobne, živil sa tu namáhavou remeselníckou prácou, a v ničom sa nelíšil od iných remeselníckych detí; preto ho i židia tak nazývali a pokladali ho za remeselníkovho syna: „Či je to nie tesár?“ (Mar. 6, 3.) „Či je to nie tesárov syn?“ (Mat. 13, 55.) — Konečne náš Vykupiteľ začal kázať, a v tých troch rokoch v ničom nezmenil ani svoj stav, ani blahobyť; ba žil ešte chudobnejšie ako predtým, lebo sa živil z almužien. Preto mal pravdu, keď povedal istému človekovi,

ktorý sa chcel k nemu pridať, dúfajúc, že bude môcť pohodlnejšie žiť: Vez, povedal mu: „*Líšky majú skrýše a nebeské vtáctvo hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť*“ (Mat. 8, 20.) Akoby podľa výkladu Kornelia a Lapide povedal: Človeče, mylíš sa, ak chceš byť mojim učeníkom v nádeji na zlepšenie svojho blahobytu. Prišiel som učiť svet chudobe, a preto som sa stal chudobnejším než líšky a vtáctvo. Tieto majú svoje bŕlohy a hniezda, ja však nemám tu na svete ani na dľaň vlastnej pôdy, kde by som položil svoju hlavu k odpočinku a chcem, aby aj moji učeníci boli takí chudobní. Preto vraví sv. Jeronym: „Kristov služobník má iba Krista“ (Ep. ad Herod.) — Ozajstní služobníci Pána Ježiša majú iba jeho a ani iného si nežiadajú. Slovom celý svoj život strávil P. Ježiš v chudobe a chudobný aj umieral; lebo na pohreb Jozef z Arimatie mu daroval svoj hrob a iní mu dali ako almužnu pohrebné rúcho, do ktorého zakrútili mŕtve telo.

Kardinál Hugo, rozjímajúc o chudobe, úkoroch a mukách, ktorým sa náš Vykupiteľ podrobil, vraví: „Ako by sa bol stal pošetilým, sostúpil k našim biedam“. Zdá sa, ako by bol Boh z lásky k ľuďom stratil rozum, keď sa podrobil toľkým biedam, aby im nadobudol bohatstvo Božej milosti a večnej slávy. A kto by bol tomu kedy uveril — vraví ten istý spisovateľ — keby to Ježiš Kristus nebol dokázal skutkom, že súc pánom všetkého bohatstva, stane sa tak chudobným; že súc pánom všetkých, stane sa sluhom; že súc Kráľom nebies a zeme, podrobí sa takýmto pchanám; že súc blaženým, podvolí sa toľkým mukám? Sú — pravda — na svete ľudomilné kniežatá, čo sa radujú z toho, keď môžu svojím bohatstvom podporovať chudobných, ale či bol kedy kráľ, ktorý, aby pomohol chudobným, sám sa stal chudobným ako oni, ako to urobil Ježiš Kristus? Ako príklad podivuhodnej lásky vypráva sa o sv. Eduardovi

kráľovi, že keď uvidel ležať na ceste úbohého žobráka, ktorý nevládal ďalej a ktorého si nik nevšimal, sám ho vzal láskave na ramená a doniesol ho do chrámu Pána. To bol zaiste veľký skutok lásky, ktorý vzbudil úžas, avšak sv. Eduard týmto skutkom neprestal byť kráľom, ale zostal bohatým ako predtým. Ale Syn Boží, Kráľ neba a zeme, aby zachránil stratenú ovečku, nielen že zostúpil s neba ako človek, aby ju hľadal, nie len že ju položil na svoje ramená, ale odložil i svoju velebnosť, zriekol sa svojho bohatstva a práva na česť a slávu, a stal sa chudobným, ba najchudobnejším zo všetkých. „Skrýl šarlát pod odevom biedy“, vraví sv. Peter Damianský. (Serm. 61.) — Zakryl totižto Božskú velebnosť odevom jednoduchého tesárskeho učňa. „Ten, ktorý všetkých obohacuje“, vraví udivený sv. Gregor Naziansky, „trpí chudobu, podrobuje sa mojej telesnej chudobe, aby som ja dosiahol majetky jeho božstva.“ On, ktorý dáva boháčom bohatstvá, zvolil si chudobu, aby nám zaslúžil nie zemské, biedne a vrtkavé bohatstvá, ale nebeské, ktoré trvajú večne a ktoré sú nesmierne, a aby nám svojím príkladom odňal náklonnosť k svetským bohatstvám, v ktorých sa skrýva veľké nebezpečenstvo večného zahynutia. Vypráva sa o sv. Jánovi Františkovi Regis, že pravidelne rozjímal o chudobe Ježiša Krista.

Sv. Albert Veľký podotýka, že sa Ježiš Kristus z dvojakej príčiny narodil v jaslach pri verejnej ceste. Najprv preto, aby sme lepšie chápali, že sme na tomto svete pútnikmi a že sme tu len nakrátko. „Hostom si, sotva sa pochlíadneš, už zasa ideš ďalej“, vraví sv. Augustín. Kto niekde prenocuje ako pocestný, iste neprilnie srdcom k tomu miestu, vediac, že musí odtiaľ čoschvíľa odísť. Ó keby ľudia zavše pamätali na to, že sú tu na svete ako na ceste, ktorou sa ubierajú do večnosti; ó či by kto prilnul k týmto vzdajším bohatstvám, vediac, že sa tým vydáva nebezpečenstvu straty bohatstvá

večných? Druhá príčina je tá, hovorí sv. Albert Veľký, „aby nás naučil pohrdať svetom“, keďže svet nemôže uspokojiť naše srdce. Svet našuškáva svojim služobníkom, že je ten vraj šťastný, kto má bohatstvá, kto žije v radosiach, kto je ctený a vážený; avšak tento ošemetný svet odsúdil Boží Syn, keď sa stal človekom. „Teraz je súd nad svetom“. (Ján 12, 31.) A toto odsúdenie započalo, ako sv. Anzelm a sv. Bernard učia, „v betlehemskej maštali.“ Ježiš Kristus prišiel v nej chudobný na svet, aby sme zbohatli jeho chudobou; aby sme sa podľa jeho príkladu odvrátili svojím srdcom od zemských vecí a aby sme sa obrátili k ctnostiam a k svätej láske. „Kristus — hovorí Kasián — ujal sa kralovať novým spôsobom, keď si zamiloval od sveta nenávidenú chudobu.“

Preto sa i svätí hľadeli dľa Spasiteľovho príkladu všetkého zbaviť, aby chudobní nasledovali chudobného Ježiša. „Bohatšia je Kristova chudoba — vraví sv. Bernard — než všetky svetské poklady“ (Serm. 5. in Vig. Nat.), pretože nás vedie k tomu, aby sme si — pohrdajúc vzdajším bohatstvom, nadobúdali bohatstvá nebeské. Odtiaľ slová sv. Pavla: „*Pre ktorého som zavrhol všetko a všetko považujem za smeti, aby som získal Krista.*“ (Fil. 3, 8.) Sv. apoštolovi všetko ostatné oproti milosti Ježiša Krista bolo čím smetím, trusom a blatom. Preto sa i sv. Benedikt v najkrajších rokoch svojej mladosti zriekol pohodlia zámožného rodinného domu a našiel si za bývanie skalnú jaskyňu, kde od mnícha Romana, ktorý mu bol z lásky na pomoci, dostával ako almužnu kus chleba. — Podobne sv. František Borgias zanechal všetko svoje bohatstvo a odišiel do Ježišovej Spoločnosti, kde žil v chudobe. Tiež sv. Anton opät predal celú svoju značnú movitosť, zdedenú po otcovi, utržené peniaze rozdal chudobným a odišiel na púšť. A sv. František z Assisi nechal otcovi aj košeľu s tela a cez celý svoj život žil len z almužien.

Kto túži po časnom majetku, hovoríval sv. Filip Nerejský, nebude jakživ svätým. A zaiste, lebo v srdci plnom zemských náklonností niet miesta pre Božiu lásku. „Máš srdce prázdne?“ — to bola najhlavnejšia vec, ktorú žiadali starí mnísi, keď chcel byť k nim niekto prijatý. A keď sa ho vypytovali, či nechová v svojom srdci zemských náklonností, dávali mu na vedomie, že by inakšie nemohol Bohu zcela prináležať. „*Lebo kde je tvoj poklad, tam je i tvoje srdce.*“ (Mat. 6, 21.) Tento poklad je vec, ktorú kto miluje a ktorej si váži. — Raz umrel istý beháč a bol zatratený. Sv. Anton oznamoval s kazateľnice jeho zatratenie a na potvrdenie svojich slov vyzval prítomných, aby išli a pozreli do kasne, kde má peniaze, že tam najdú jeho srdce. I šli a naozaj medzi peniazmi našli ešte teplé srdce toho nešťastníka. — Boh nemôže byť pokladom duše, ktorá visí na bohatstvách tohoto sveta. Preto Dávid prosil Boha: „*Čisté srdce stvor vo mne, ó Bože.*“ (Ž. 50, 12.) Pane, očisť moje srdce od pozemských náklonností, aby som mohol povedať, že Ty si jediný Boh môjho srdca a moje večné bohatstvo: „*Boh môjho srdca a môj údel je Boh naveky.*“ (Ž. 72, 26.) Ak sa teda niekto chce naozaj stať svätým, musí zo srdca vyhodiť všetko, čo je nie Boh. Čo sú poklady? Čo je časný majetok? Čo je bohatstvo? Načo sú všetky tieto veci, keď nenasýtia srdce a keď ich čochvíľa musíme opustiť? „Neshromažďujte si pokladov na zemi, ktoré hrdza a moľ kazí... ale shromažďujte si poklady v nebi.“ (Mat. 6, 19—20.)

Ó aké nesmierne bohatstvo pripravuje Boh v nebi tomu, kto ho miluje. Ó aký poklad je Božia milosť a láska pre toho, kto ich zná oceniť. „*U mňa je bohatstvo a sláva, nádherné poklady... aby som obohatila tých, ktorí ma milujú, a aby som naplnila ich pokladnice.*“ (Prís. 8, 18—21.) Boh je sám o sebe bohatstvo a odplata: „*Tvoj Spasiteľ prichodí: hľa, jeho odmena je s ním,*“ vraví

Izaiáš (62, 11.). Boh sám je v nebi jedinou odmenou blahoslavených; on sám postačí dokonale ich uspokojiť. „*Ja som tvojím ochrancom a tvoja odplata (bude) veľmi veľká.*“ (Gen. 15, 1.) Avšak kto chce Boha v nebi veľmi milovať, musí ho napred tu na zemi veľmi milovať. Tou mierou budeme Boha milovať i vo večnosti, v akej dokonáme beh svojho života. A keď sa chceme zabezpečiť, že sa v tomto živote nikdy viacej neodlúčime od toho najsvätejšieho dobra, spojujme sa s ním a viac a viac putom lásky, hovoriac so svätou nevestou: „*Našla som toho, ktorého miluje moja duša: chytla som ho, ani ho nepustím.*“ (Pies. Š. 3, 4.) Ale ako chytla nevesta svojho milého? „*Chytla ho rukami lásky*“, odpovedá Viliam, vykladajúc spomenuté slová. Áno, hovorí sv. Ambróz, „*Boha držíme putami lásky*“; týmito putami sa nám dáva sputnať. Preto je šťastný ten, kto môže povedať so sv. Paulínom: „*Nech majú bcháci svoje bohatstvá, králi svoje kráľovstvá — mojím bohatstvom a kráľovstvom je Kristus*“; — a kto môže zvolať so sv. Ignácom: „*Daj mi len lásku a svoju milosť a som dosť bohatý.*“ Pane, daj, aby som Ťa miloval(a) a aby si ma i Ty miloval, a som dosť bohatý(á); iného si nežiadam, a ani niet iného, čo by som si žiadal(a). „*Komu je dané všetko mať v Pánu, nebojí sa — vraví sv. Lev — že bude núdzu trpieť.*“ — Nezanedbávajme sa i k najsv. Matke Pána zavše utiekať o pomoc, a nezanedbávajme ju po Bohu nadovšetko milovať, lebo nás ústami Cirkvi sv. uisťuje, že obohacuje všetkých, ktorí ju milujú: „*U mňa je bohatstvo . . . aby som tých, ktorí ma milujú, obohatila.*“

Vrúcna modlitba.

Môj drahý Ježiš, rozpál ma svojou svätou láskou, lebo si preto prišiel na túto zem. Ja, úbohý(á) človek (duša), keď som Ťa po toľkých a po toľkých mne preukáza-

ných milostiach hneval(a) a obráždil(a), si, pravda, nezaslúžim, aby som horel(a) takými krásnymi plameňmi, akými horia iba svätí — mne by patrilo horieť v pekelnom ohni. Lež tomuto žaláru, ktorý mi patrilo, som ušiel(a), a čujem, ako vyzývaš i mňa nevďačného(ú): „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého svojho srdca“. (Mat. 22, 37.) Ďakujem Ti, môj Bože, že mi znovu dáváš toto sladké prikázanie. Keď mi teda prikazuješ, aby som Ťa miloval(a), hľa, chcem poslúchnuť a chcem Ťa milovať z celého svojho srdca. Pane, dosiaľ som bol(a) nevďačný(á) a slepý(á), lebo som zabúdal(a) na lásku, ktorú si ku mne prechovával. Ale teraz, keď ma znovu osvecuješ a keď mi dáváš poznať, čo si všetko urobil z lásky ku mne; teraz, keď povážim, že si sa pre mňa vtelil a že si vzal na seba moje biedy; teraz, keď Ťa vidím, ako sa trasieš zimou na slame, ako plačeš a vzdycháš k vôli mne — ó moje Božské dieťa, ako by som mohol(a) žiť, a Teba nemilovať? Ach, odpusť mi, láska moja, všetko, čímkoľvek som Ťa hneval(a)! Ó Bože, ako bolo možné, že som Ťa toľko hneval(a), vediac predsa skrze sv. vieru, ako mnoho si pre mňa vytrpel! Lenže táto slama, ktorá Ťa pichá, tie chudobné jasle, v ktorých ležíš, tieto nežné vzdychy, ktoré vysieľaš, tieto milostné slzy, ktoré prelievaš — sú mi istou zárukou, že mi odpúšťaš a že mi dáš tú milosť, aby som Ťa miloval(a) cez celý svoj ostatný život. Milujem Ťa, ó vtelené Slovo, milujem Ťa, ó Božské dieťa a všetok(a) sa Ti darujem. Pre útrapy, ktoré si musel znášať v betlehemskej maštali, príjmi, ó môj Ježiš, tohoto (túto) úbohého(ú) hriešnika (cu), ktorý(á) Ťa chce milovať. Pomôž mi, daj mi milosť vytrvalosti, všetko úfam od Teba. — Ó Maria, ó veľká Matka tohoto veľkého Syna a od neho najviac milovaná, primlúvaj sa uňho za mňa!

DEVIATA ÚVAHA.

Večné slovo stalo sa nízkym zo vznešeného.

»Učte sa odo mňa, lebo som tichý
a pokorný srdcom.« Mat. 11, 29.

Pýcha bola hlavnou príčinou pádu našich prarodičov, nechceli sa podrobiť Božej vôli, a preto uvrhli do záhuby seba i celé ľudské pokolenie. Ale Božie milosrdenstvo spomohlo tak veľkému nešťastiu, lebo Boh pohnul svojho jednorodeného Syna k tomu, aby sa snížil, aby prijal ľudské telo a aby príkladom svojho života pohnul človeka, aby si obľúbil svätú pokoru a aby si zošklivil pýchu, ktorá nás robí ľuďom i Bohu protivnými. Z tej príčiny nás zve sv. Bernard, aby sme navštívili betlehenskú jaskyňu: „Poďme do Betlehema, tam sa máme čomu diviť, čo milovať a čo nasledovať.“ Áno, v tejto jaskyni je najprv, čo „budí podiv“. Ako? Boh v maštali? Boh na slame? Že toho Boha, ktorý sedí na tróne svojej velebnosti, najvyššie v nebi, — vidím tu? „Videl som Pána — hovorí Izaiáš — sedieť na vysokom a vyvýšenom tróne“ (6, 1.). A kde ho vidím? V jasliach? Nepoznaného a opusteného? A pri ňom sotva dve nemé tváre a niekoľko chudobných pastierov? — Máme tu ďalej, čo by sme „milovali“, lebo tu vidíme toho, ktorý jedine zasluhuje, aby sme ho milovali, totiž Boha, nekonečné dobro, ktorý sa až tak snížil, že prišiel na svet ako chudobné dieťa, aby sa nám tým viac ľúbil, ako to ten istý sv. Bernard hovorí: „Čím je opovrhenejší, tým mi je milší.“ — Máme tu konečne, čo by sme mali „nasledovať“. Je to vznešený nebeský Kráľ, ktorý sa ponížil, ktorý sa stal maľučkým, chudobným dieťaťom a ktorý tu v jaskyni hneď od maľučka nás začína svojím príkladom učiť tomu, čo bude neskôr hlásať slovom. „Hovorí príkladom

— vraví ten istý sv. opát — čomu bude neskôr učiť slovom: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“ Prosme Pána Ježiša a Pannu Mariu, aby nás osvietili.

Kto by nevedel, že Boh je prvý a najvyšší urodzený pán, od ktorého pochádza všetka urodzenosť? On je nekonečne vznešený pán. On nezávisí na nikom, lebo svojej vznešenosti neobdržal od iných, ale ju mal zavše sám. — On je pánom všetkého, ktorého poslúchajú všetky tvory: „Vetry i more ho poslúchajú“. (Mat. 8, 27.) Preto sv. apoštol právom hovorí, že jedine Bohu patrí česť a sláva: „*Samému Bohu česť a sláva naveky vekov*“. (I. Tim. 1, 17.) Avšak večné Slovo, chcejúc pomôcť nešťastnému človekovi, ktorý sa pre svoju pýchu uvrhol do záhuby, — ako sa stalo vzorom chudoby, ako sme videli v predošlej úvahe, aby nás zbavilo náklonnosti k vzdajším bohatstvám — tak sa nám učinilo i vzorom pokory, aby nás oslobodilo od neprávosti pýchy. A tu nám dalo prvý a najväčší príklad pokory, keď sa vtelilo a keď sa priodelo našimi biedami „*Zovňajškom bol považovaný za človeka*“. (Fil. 2, 7.) Kasián hovorí, že kto sa oblečie do iného odevu, skrýva sa v ňom; tak aj Boh skryl v pokornom obleku ľudského tela svoju Božskú prirodzenosť. — A sv. Bernard hovorí: „Velebnosť sa zúžila, aby sa mohl spojiť s našou hlinou a aby tak v jednej osobe bol spojený Boh a zem, velebnosť a mdloba, takáto nízkosť a takáto vznešenosť.“ (Serm. 3. in Vig. Nat.) — Boh sa spojuje s hlinou! Urodzenosť s biedou! Vznešenosť s nízkosťou! Čomu sa však ešte viacej treba diviť, je to, že Boh nevzal na seba iba podobu tvora, ale dokonca podobu hriešnika, keď sa obliekol do hriešneho tela: „Boh poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela“. (Rím. 8, 3.) Lenže ani to nestačilo ešte Božiemu Synovi, že prijal podobu človeka, a to hriešneho, ale nad to si vyvolil život najnižší a najopovrženejší zo všetkých

Ľudí, takže Izaiáš ho nemohol inakšie nazvať, ako posledným, t. j. najopovrhenejším zo všetkých ľudí, „*najostatnejším z mužov*“ (53, 3.). Jeremiáš predpovedal, že bude nasýtený hanou a potupou: „*nasýti sa pohanením*“. (Nár. J. 3, 30.) A Dávid, že bude všetkému ľudu na potupu a vyvrheľom ľudí: „*pohanenie ľudí, a vyvrheľ luzy*“. (Ž. 21, 7.) Z tej príčiny sa Ježiš Kristus narodil v najnižšom spôsobe, ktorý si možno pomyslieť. Aké to poníženie pre človeka, akokoľvek chudobného, narodiť sa v maštali! Ktože prichádza na svet v maštali? Chudobní prichádzajú na svet v chalúpkach, aspoň na slamenom lôžku, ale nie v maštali. V maštali sa rodí len nemá tvár a posledná háveď; a Boží Syn sa chcel narodiť ako nemá tvár alebo ako červ: „*Ja som však červ, a nie človek*“. (Ž. 21, 7.) Áno, vraví sv. Augustín, Kráľ vesmíru prišiel v takejto pokore na svet, aby nám touže pokorou ukázal svoju vceľbnosť a moc, lebo svojím príkladom mení tých, ktorí sa plní pýchy rodia na svet, v milovníkov pokory.

Anjel Pánov oznamoval pastierom Spasiteľovo narodenie a znaky, ktoré im udal, aby ho našli a poznali, boli znaky pokory: Dieťa, povedal, ktoré najdete v maštali, zavinuté v plienkach a položené na slamu v jaslách, vedzte, že je to váš Spasiteľ. „A toto vám bude znakom: Najdete nemluvniatko, obvinuté plienkami a položené v jaslách“. (Luk. 2, 12.) Tak mal byť teda najdený Bch, ktorý prišiel na svet zničiť pýchu. A narodeniu Ježiša Krista podobný bol i jeho život v Egypte, kam bol vypovedaný. Cez všetky roky, ktoré tam strávil, žil medzi týmito barbarmi ako cudzinec, neznámy a chudobný. A ktože by ho tam bol poznal? Alebo kto si ho tam všímal? Keď sa vrátil do Judska, žil životom, ktorý sa skoro nelíšil od života v Egypte. Tricáť rokov strávil v dielni, všeobecne bol považovaný za syna jednoduchého remeselníka a zastával obyčajného učňa; bol chudob-

ný, skrytý a opovrhovaný. V tejto sv. rodine nebolo ani sluhu, ani slúžky. „Jozef a Maria“, píše sv. Peter Zlatomluvý, „sami boli pánmi aj sluhami.“ Len jeden sluha bol v tomto dome, a to Boží Syn, ktorý sa stal synom človeka, t. j. Panny Marie, aby mohol byť sluhom a aby bol ako pokorný sluha poslušný pánovi a panej. „*A bol im poddaný*“. (Luk. 2, 51.)

Po triciatich rokoch skrytého života nadišiel konečne čas, keď mal náš Spasiteľ vystúpiť na verejnosť, aby hlásal svoje nebeské učenie, ktorému nás s neba prišiel učiť. Preto bolo treba, aby sa dal poznať ako pravý Boží Syn. Ale, ó Bože, koľko bolo tých, ktorí ho uznali a ctili, ako sa slušalo? Len málokto učeníci, ktorí sa k nemu pridali. Všetci ostatní, miesto toho, aby ho ctili, pohrdali ním ako prostým človekom a podvodníkom. Ach, ako sa doslovne vyplnilo práve vtedy Simeonovo proroctvo: „*Hľa, tento je položený ... na znamenie, ktorému sa bude odporovať*.“ (Luk. 2, 34.) Vo všetkom sa Ježišu Kristovi odporovalo a pre všetko ním pohrdali. Pohrdali ním pre jeho učenie, lebo dosvedčoval, že je jednorodeným Božím Synom, a za to ho prehlásili za ruhača a uznali za hodného smrti, lebo tak povedal bezbožný Kajfáš: „*Rúhal sa: či ešte potrebujeme svedkov?... Hoden je smrti*“. (Mat. 26, 65—66.) — Pohrdali jeho múdrosťou, keď ho prehlásili za blázna a pomäteného na rozume: „*Blúzni; čo ho počúvate*“? (Ján 10, 20.) — Pohrdli ním pre spôsob jeho života, keď ho znevažovali ako človeka žráča, pijana a priateľa daromných ľudí. „*Hľa, človek žráč a pijan vína, priateľ mýtnikov a hriešnikov*“. (Luk. 7, 34.) — Vydávali ho za kúzelníka, ktorý je vo spolku so zlými duchmi: „*Skrze diabolské knieža vyháňa diablov*.“ (Mat. 9, 34.) — Mali ho za kacíra a posadlého zlým duchom: „*Či my nehovoríme dobre, že si ty Samaritán a máš diabolstvo*“. (Ján 8, 48.) — Vinili ho, že je svodcom: „*Pane, rozpamätali sme sa, že ten*

svodca ešte za živa riekol . . .“ (Mat. 27, 63.) — Slovom, Ježiš Kristus bol verejne považovaný za človeka tak bezbožného, že nebolo treba ani súdneho pojednávania, aby mohol byť odsúdený k smrti kríža, ako vraveli židia Pilátovi: „*Keby tento nebol zločincom, neboli by sme ti ho odovzdali.*“ (Ján 18, 30.)

Konečne Božskému Spasiteľovi nadišla doba umučenia a koniec jeho života. Ó Bože, a akých urážok a pohanieí sa mu dostalo za jeho umučenia! Od svojho vlastného učeníka bol zradený a predaný za 30 strieborných, za menšiu to sumu než cena dobytku. — Od iného učeníka bol zaprený, — vláčili ho po všetkých jeruzalemských uliciach a sviazali ho ako buriča. Všetci ho opustili, aj ostatní jeho učeníci. — Zachádzali s ním surovo, ako s otrokom, keď ho bičovali. Bol verejne zauškováný. Nakladali s ním ako s bláznom, keď ho dal Herodes obliecť na posmech do bieleho odevu, aby bol považovaný za pošetilca, za blázna. „Pohrdol ním“, vraví sv. Bonaventúra, „ako hlúpym človekom, pretože neprehovoril ani slova; ako zbabelcom, pretože sa nehájil.“ Na posmech urobili z neho kráľa, keď mu dali do ruky drsnú trstinu miesto žezla, keď mu cez ramená prehodili kus červeného súkna miesto šarlátu a na hlavu mu vtlačili miesto koruny sväzok trní; a potom sa mu posmievali a pozdravovali ho: „Zdrav' buď, kráľ židovský!“ A potom pľuli naň a bili ho trstenicou po hlave, ako je písané: „*A pľuli naňho, brali trstenicu a bili po hlave*“. (Mat. 27, 29—30.) „A pohlavkovali ho“. (Ján 19, 3.) — Naposledy Ježiš Kristus umrel. Ale akou smrťou? Smrťou najpotupnejšou, a tou bola smrť kríža: „*Uponížil seba samého a bol poslušným až na smrť, a to na smrť kríža*“. (Fil. 2, 8.) Kto vtedy umieral na kríži ako odsúdenec, bol považovaný za najsprostiejšieho zbojníka a zločinca. „*Zlorečený každý, kto visí na kríži*“. (Gal. 3, 13.) Preto na mene ukrižovaného lipla večná kliatba a potupa. Preto aj apoš-

tol píše: „*Kristus . . . stal sa pre nás zlorečenstvom*“ (ib.). Tieto slová takto vykladá sv. Atanáz: „Nazýva sa zlorečenstvom, pretože vzal na seba zlorečenie.“ Ježiš toto zlorečenie preto ráčil vziať na seba, aby nás vyslobodil od večného zlorečenia. Ale, ó Pane, kam sa podela v takomto pohanení Tvoja česť a velebnosť? opytuje sa sv. Tomáš z Vilanova. „Kde je, Bože, Tvoja sláva, Tvoja velebnosť?“ „Nevyzvedaj sa“, odpovedá svätý, „Boh nevládne nad sebou“. (Serm. de Transf.) — Ako by povedal: Na Ježišu Kristovi nehľadaj slávy a velebnosti; on prišiel, aby nám dal príklad pokory a aby nám ukázal lásku, ktorou nás miluje, a táto láska spôsobila, že temer nevládne nad sebou.

To sú bájky, čo vyprávajú pohani o bohatieri Herkulesovi, že vraj z lásky ku kráľovi Augiasovi mu riadil kone, a o bohu Apollinovi, že vraj z lásky k Admetovi strážil jeho stáda. To sú, vravím, číre výmysly. Ale to je zaručený článok viery, že Ježiš Kristus, pravý Syn Boží, z lásky k človekovi sa až tak ponížil, že sa narodil v maštali a žil opovrhnutým životom a naposledy umrel ako zločinec na potupnom dreve. „Ó milosť, ó sila lásky“, volá sv. Bernard, „najvyšší nad všetkých stal sa teda najnižším zo všetkých.“ (Serm. 64. in Cant.) — „A kto to urobil“, opytuje sa svätý ďalej? „Láska, ktorá nehľadá na dôstojnosť. Láska víťazí nad Bohom.“ (Serm. 84. in Cant.) — Láska nedbá o dôstojnosť, keď ide o to, aby si získala lásku milej osoby. Boh, ktorý nemôže byť nikým premožený, dal sa premôcť láskou, keďže ho láska k tomu pohla, že sa vtelil a že sa z lásky k človekovi obetoval v mori bolesti a pohanenia: „Sám sa zmaril“, končí sv. opát, „aby si vedel(a), že sa to stalo z lásky, keď sa snížila jeho výsosť.“ Slovo Božie, súc samá výsosť, tak sa ponížilo, že sa temer až zmarilo, aby človekovi dalo na javo lásku, ktorou ho milovalo. Preto vraví sv. Gregor Nazianský, že Boh nemohol žiadnym iným

spôsobom lepšie ukázať svoju lásku, ako keď sa tak hlboko uponížil, že sa ochotne podrobil najväčším biedam a pohanám, ktoré môže človek na svete vytrpieť. (Lib. 2. de Inc. hom. 9.) — A Richard od sv. Viktora dokladá: Keď sa človek opovážil obzrieť Božiu velebnosť, bolo treba, ak mal byť zločin odčinený, aby sa najvyšší čo najnižšie ponížil. Čím viac sa však náš Boh snížil — vraví sv. Bernard — tým viac sa zaskvela jeho dobrota a láska. „Čím menším sa stal v človečenstve, tým väčším sa preukázal v добрôte.“

Keď sa teda Boh až natoľko z lásky k človekovi ponížil, mal by sa človek azda zdráhať, aby sa pokoril z lásky k Bohu? „Tak smýšľajte o sebe, ako i Ježiš Kristus“. (Fil. 2, 5.) Nezaslúži sa menovať kresťanom, kto je nie pokorný a kto nehľadá v pokore nasledovať Ježiša Krista, ktorý, ako vraví sv. Augustín, prišiel na svet s pokorou, aby zničil pýchu. Ľudská pýcha bola tá choroba, ktorá tohoto nebeského lekára vylákala s neba, zahrnula ho pohanami a sprevodila so sveta smrťou kríža. Nech sa teda človek hanbí za svoju pýchu, keď sa Boh natoľko ponížil, aby ho vyhojil z pýchy. (In ps. 18. Enar. 2. n. 15.) — A sv. Peter Damianský píše: „Aby nás pozdvihol, sám sa sklonil.“ Sám sa snížil, aby nás vyzdvihol z bahna našich hriechov a aby nás spolu s anjelmi umiestnil v nebeskom kráľovstve. „Ktorý úbohého vyzdvihuje z prachu a z hnojiska povyšuje chudobného“. (Ž. 112, 7.) „Jeho pokora je naša urodzenosť“, vraví sv. Hilár. (Lib. 2. de Trin.) — Ó nesmierna Božia láska, volá zasa sv. Augustín, Boh z lásky k človekovi berie na seba opovrhnutie, aby mu dal účasť na svojej cti; podrobuje sa bolestiam, aby mu dal spasenie; podstupuje smrť, aby mu získal život!

Keď si Ježiš Kristus zvolil také nízke narodenie, taký opovrhlivý život a takú potupnú smrť, tým ku cti povzniesol opovrhnutie a úkory, a urobil ich vítanými.

Preto svätí tu na svete tak milovali a tak milujú pohane-
nia a tak lačnejú po nich, že sa zdá, akoby si iného ani
nevedeli žiadať a po inom bažiť, ako byť z lásky k Je-
žišu Kristovi opovrženými a pohanenými. Keď sa Božie
Slovo vtelilo, vtedy sa naplnilo Izaiášovo proroctvo: „*V
pelešiach, v ktorých predtým prebývali draci, rastie ze-
lené trstie a rákosie*“ (35, 7.). Kde pred tým prebývali
zlí duchovia, pyšní duchovia, — tam pri pohľade na
pokoru Ježiša Krista zavíta duch pokory. A trstie sa za-
zelená, totiž pokora, — ako vykladá kardinál Hugo, —
pretože pokorný človek je v svojich očiach prázdny. Po-
korní ľudia totiž nebývajú plní seba ako ľudia pyšní, ale
bývajú prázdni, súc presvedčení, čo je i skutočne prav-
dou, že čokoľvek majú, je Božím darom. Z toho možno
poznať, aká je Bohu milá pokorná duša — a naopak, ako
sa mu protiví pyšné srdce. Ale či je možné — vraví sv.
Bernard — aby bol niekto pyšným, keď sme videli život
Ježiša Krista? „Keď sa velebnosť zmarila, červ by sa na-
dýmal?“ Či je možné, aby ohyzdný, hriešny červ bol
pyšným, keď vidí, ako Boh, nekonečná velebnosť a či-
stota, sa až tak snižuje, aby nás naučil byť pokornými?
Vedzme však, že pyšní nedobre pochodia u Boha. Sv.
Augustín podotýka: „Ak sa povyšuješ, Boh uteká od
teba; keď sa ponížuješ, Boh prichádza k tebe.“ Áno, Boh
sa od pyšných odvracia, srdcom však, ktoré sa pokoruje,
hoci by bolo i hriešne, Boh nemôže pohrdnuť. „*Lútost-
ným a poníženým srdcom, Bože, nepohádaš*“. (Ž. 50, 19.)
Boh sľúbil, že každého vyslyší, kto ho prosí: „*Pýtajte, a
dá sa vám . . . lebo každý, kto pýta, dostane*“. (Mat. 7, 7.)
Avšak uisťuje, že nemôže vyslyšať pyšných, ako sa do-
čítame u sv. Jakuba: „*Boh sa pyšným protiví, ale pokor-
ným dáva milosť*“ (4, 6.). Modlitbám pyšných sa protiví
a nevyslyší ich, ale pokorným nemôže odprieť žiadnej
milosti, o ktorú ho prosia. To dosvedčuje sv. Terezia,
keď vyznáva, že najväčšie milosti od Boha obdržala vte-

dy, keď sa pred ním najviac pokorila. Modlitba toho, ktorý sa pokoruje, sama od seba vchádza do neba, a nepotrebuje nikoho, aby ju tam uvádzal, a neodíde, dokiaľ neobdrží, čo si žiada. „*Modlitba pokorného preráza oblaky . . . a neodstúpi, dokiaľ neshliadne Najvyšší*“. (Sir. 35, 21.)

Vrúcna modlitba.

Ó môj opovržený Ježiš, tým, ktorí Ťa milujú, svojím príkladom si učinil opovrhnutie, príliš vzácnym a vítaným. Prečo som bol teda tak hrdým(ou), keď sa mi od ľudí dostalo nejakého opovrzenia, že som preň obrazil(a) i Tvoju nekonečnú velebnosť, miesto aby som ho bol(a) objal(a), ako si ho Ty objímal? Ó ja pyšný(á) hriešnik(ca)! Ach, Pane, viem, prečo to; nevedel(a) som múdre znášať urážky, pretože som nevedel(a) Teba milovať. Keby som Ťa bol(a) miloval(a), ako by mi boli bývaly sladké a vítané! Ale že tomu, kto má ľútosť, sľubuješ odpustiť, ľutujem teda z celej svojej duše za celý svoj neporiadny život, ktorý je tak nepodobný Tvojmu životu. Chcem sa však polepšiť; preto Ti sľubujem, že od dneška budem ticho znášať všetky opovrzenia, ktorých sa mi destane, z lásky k Tebe, ó Ježiš môj, ktorý si z lásky ku mne bol natoľko opovrhovaný. Viem, že pokorenia sú zlaté bane, z ktorých robíš duše bohatými na večné poklady. Zaslúžil(a) by som iné pokorenia a iné opovrzenia, pretože som pohrdal(a) Tvojou milosťou; zaslúžil(a) by som byť od zlých duchov nohami pošliapaný(á), ale Tvoje zásluhy sú mojou nádejou! Chcem svoj život napraviť. Nechcem Ťa už hnevať; od terajška nechcem ani iného hľadať, ako to, čo sa Tebe ľúbi. Zaslúžil(a) som byť už mnoho ráz zatratený(á) do pekelného ohňa, Ty si však až dosiaľ čakal na mňa a aj odpustil si mi, ako dúfam. Daj, nech miesto toho nešťastného ohňa horím

blaženým ohňom Tvojej svätej lásky! Nie, nechcem ďalej žiť bez Tvojej lásky. Pomôž mi, aby som Ti nebol(a) i naďalej tak nevďačný(á), ako som bol(a) dosiaľ. Nabudúce chcem len Teba milovať. Chcem, aby moje srdce len Tebe prináležalo. Ach, vyvoľ si ho za svoj stánok a zostaň v ňom naveky; nech som ja zavše Tvoj(a) a Ty buď zavše môj; nech Ťa ja zavše milujem a i Ty ma zavše miluj. Áno, to úfam, ó môj najmilší Bože, že Ťa zavše budem milovať, a Ty zasa mňa. V Tebe verím, nekonečná dobrota! Dúfam v Tvoju nekonečnú dobrotu. Milujem Tvoju nekonečnú dobrotu. Milujem Ťa a neustanem hovoriť: Milujem Ťa, milujem Ťa, milujem Ťa; a pretože Ťa milujem, chcem sa všemožne pričiniť, aby som sa Ti zaľúbil(a); nakladaj so mnou, ako sa Ti ľúbi. Stačí mi, keď mi dovoľíš, aby som Ťa miloval(a); čo do ostatných vecí, ponechávam všetko Tebe na vôľu. Tvoja láska je a bude zavše jediný môj poklad, jediná moja láska. — Maria, nádej moja, Matka krásneho milovania, prispej mi na pomoc, aby som zavše a vrúcne miloval(a) svojho lásky najhodnejšieho Boha.

DESIATA ÚVAHA.

Vo svätú noc. — O narodení Pána.

»Hľa, zvestujem vám veľkú radosť, . . . lebo dnes sa vám narodil Spasiteľ.«
Luk. 2, 10, 11.

„Zvestujem vám veľkú radosť.“ Tak povedal anjel pastierom, a tak i ja, najmilejší, hovorím vám v túto noc. Prinášam vám novú a veľmi radostnú zvesť. Či môže byť väčšia radosť pre úbohých z vlasti vypovedaných a na smrť odsúdených než tá, že už prišiel ich spasiteľ, nielen

aby ich vyslobodil od smrti, ale aby im tiež vymohol, aby sa smeli vrátiť do vlasti? A to vám práve v túto noc oznamujem: „*Dnes sa vám narodil Spasiteľ.*“ Narodil sa Ježiš Kristus, a pre vás sa narodil, aby vás oslobodil od večnej smrti a aby vám otvoril nebo, našu vlasť, z ktorej sme boli vypovedaní za trest našich hriechov. Aby ste však od dneška vďačne milovali tohoto svojho novorodeného Vykupiteľa, dovoľte, aby som láskam vašim povedal, kde sa narodil, ako sa narodil, a kde ho máte v túto noc hľadať, aby ste mu poďakovali za tak veľké dobrodenie a za tak veľkú lásku. — Prosme P. Ježiša a Pannu Mariu za dar osvietenia.

Pripomeňme si teda nakrátko priebeh narodenia tohoto kráľa sveta, ktorý pre naše spasenie sostúpil s neba. August Oktavián, rímsky cisár, chcúc znať silu svojej ríše, nariadil všeobecné sčítanie ľudu. Preto všetkým miestodržiteľom jednotlivých provincií, medzi nimi tiež Cyrinovi, námestníkovi v Judsku, vydal rozkaz, aby vyzval všetkých svojich poddaných, aby sa prišli opovedať a spolu zaplatiť daň na znak svojho poddanstva. „*Vyšiel rozkaz . . . aby sa popísal celý okršlek*“ (Luk. 2, 1.) Len čo toto nariadenie vyšlo, sv. Jozef ihneď uposlúchol; ani nečakal, pokým by porodila jeho najsvätejšia snúbenica, keďže jej čas už bol blízky, ale i s Pannou Mariou, ktorá nosila pod srdcom vtelené Slovo, bezodkladne sa vydal na cestu do Betlehema, aby sa tam dal zapísať, „*aby sa opovedal s Mariou, zasnúbenou sebe taktohotnou manželkou*“ (v. 5.). Cesta bola ďaleká, bolo im treba uraziť 90 míľ (asi talianskych), ako hovoria spisovatelia; bolo im treba ísť cez hory a po neschodných cestách, za vetra, dážďa a mrazu.

Ako slávne a skvele býva uvítaný kráľ, keď ponajprv vkročí do niektorého mesta svojej dŕžavy. Aká česť sa mu preukazuje, aké slávobrány sa mu stavajú. Priprav sa teda, ó šťastný Betlehem, aby si čestne privítal svoj-

ho kráľa; lebo prorok Micheáš ťa upozorňuje, že ťa už prichádza navštíviť tvoj Pán, Pán nielen celého Judska, ale celého sveta. A vedz, hovorí prorok, že zo všetkých miest na zemi, ty si to šťastné, ktoré si vyvolil kráľ nebies, aby sa narodil v tebe, aby potom panoval nielen v Judsku, ale v srdciach všetkých ľudí, ktorí žijú v Judsku i po celej zemi. „*A ty, Betlehem Efrata, si maličký medzi judskými tisícami; z teba mi vyjde ten, ktorý má byť panovníkom v Izraeli*“ (5, 2.). — Avšak viďme oných dvoch vznešených pútnikov, Jozefa a Mariu, ktorá v svojom živote nesie Spasiteľa sveta. Už vstupujú do mesta a idú do domu cisárskeho úradníka, aby zaplatili poplatok a aby sa zapísali do knihy cisárových poddaných. Zapísali tam aj dieťa Panny Marie, totiž Ježiša Krista, ktorý je pánom cisára a všetkých kniežat na svete. Lenže kto ich tu pozná? Kto im ide v ústrety, aby ich poctil, aby ich privítal a aby ich prijal? „*Do svojho prišiel, a svoji ho neprijali*“. (Ján 1, 11.) Prichádzajú ako chudobní a nimi ako chudobnými pohrdajú, ba horšie s nimi nakladajú než s ostatnými chudobnými a vyhánajú ich. „*I stalo sa, keď tam boli, doplnily sa dni, aby porodila*“. (Luk. 2, 6.) Panna Maria spozorovala, že sa priblížila jej hodina a že sa vtelené Slovo chce na tomto mieste a v tú noc narodiť a svetu zjaviť. I oznámila to sv. Jozefovi; sv. Jozef potom chytro začal po domoch mešťanov hľadať nocľah, aby nemusel svoju snúbenicu viesť do hospody, lebo sa neslušalo, aby panna porodila v hospode a to tým menej, keďže v tom čase bola plná ľudí. Avšak nikto ho nechcel ani počuť a pravdepodobne mu mnohí nadávali aj do nerozumných, že so sebou vedie po meste svoju manželku, blízku pôrodu, v tak pozdnej hodine a v takomto shone ľudí. Tak bol konečne predsa donútený, keď nechcel za noci zostať na verejnej ulici, viesť svoju snúbenicu do hostinca, kde nocovalo mnoho iných chudobných ľudí. Vošiel tam, ale, ach, aj odtiaľ

ho vyhнали, lebo vraj tam už niet pre nich miesta. „Pretože nebolo pre nich miesta v hospode...“ (Luk. 2, 7.) Pre všetkých tam bolo miesta, i pre najposlednejších ľudí, len nie pre Ježiša Krista. Táto hospoda bola obrazom mnohých nevďačných sŕdc, ktoré poskytnú miesta toľkým biednym tvorom, len Bohu nie. Koľko ľudí miluje príbuzných, priateľov, ba i nemú tvár, len nie Ježiša Krista, a nič si nevážia jeho milostí, ani jeho lásky. Ale najblah. Panna Maria zjavila istej nábožnej duši: „Boh tomu tak chcel, aby sme nemali ani ja, ani môj Syn prístrešia u ľudí, aby sa mu tak duše, milujúce Ježiša, samy ponúkly za prístrešie, a aby ho s láskou pozvaly do svojho srdca.“

Podme ďalej. Keď boli teda úbohí pútnici od všetkých odstrčení, vyšli von z mesta, aby aspoň vonku našli nejaký útulok. Kráčajúc po tme, chodia sem-tam a hľadajú. Konečne vo skale na úpäti hory vidia hneď za mestom ležiacu jaskyňu. Barrada, sv. Beda Ctihodný a Brokard píše, že miesto, kde uzrel Ježiš svetlo sveta, bola skalná dutina pod múrom mesta, ale za mestom, na spôsob jaskyne, do ktorej sa na noc zavieral dobytok. Vtedy povedala Panna Maria: Milý Jozef, nemôžem ďalej, vojdme do tej jaskyne a zostaňme tu. Ale, čo vravíš, sľubenica moja, povie na to Jozef; či nevidíš, že táto jaskyňa je celkom otvorená, studená a vlhká, a že sa so všetkých strán rinie voda? Nevidíš, že je to nie príbytok pre ľudí, ale že to pastierska maštaľ? A Ty by si tu chcela stráviť celú noc a tu i porodiť? A predsa je tomu tak, povie Panna Maria, že je táto maštaľ kráľovský palác, v ktorom Syn večného Boha chce prísť na svet.

Ó čože na to hovorili anjeli, keď videli, ako Božia Matka vstupuje do tej diery, aby tu porodila? Kniežacie deti prichádzajú na svet v salónoch lesknúcich sa zlatom; sú im prichystané kolisky drahými kameňami bohato vykladané a drahocenné plienky, a urodzené panstvo kra-

jiny je im k službám. A nebeský kráľ nemá, kde by sa narodil, má iba studenú maštal bez ohniska, chatrné plienky na prikrytie, trošku slamy na lôžko a prosté jasle za kolísku? „Kde je kráľovský dvor“, opytuje sa sv. Bernard, „kde je trón“ pre nebeského kráľa? Vidím iba dve hoviadka, ktoré tu stoja, aby mu boli spoločníkmi, a jasle, kam má byť položený! Ó šťastná jaskyňa, že ti bolo dopriate pohostiť narodené Božie Slovo! Ó šťastné jasle, ktoré ste mali česť prijať Pána nebies. Ó šťastná slama, na ktorej ležal ten, ktorý odpočíva na šijách Se-farínov! Ó keď uvažujeme o narodení Ježiša Krista a o spôsobe, ako sa narodil, ako by sme mali všetci horieť láskou! A keď je reč o jaskyni, o jasliach, o slame, o mlieku, o plači, — ako by nám tie mená mali byť — pri spomienke na narodenie Pána — samými plameňmi lásky a samými šípami, zraňujúcimi naše srdcia! Áno, šťastnými ste boli, jaskyňa, jasle, slama; lež omnoho šťastnejšie sú srdcia, ktoré s nežnosťou a vrúcnosťou milujú tohoto lásky najhodnejšieho Pána, — a ktoré ho roznieťené láskou prijímajú v najsv. Oltárnej Sviatosti! Ó ako túži Ježiš Kristus po duši, ktorá ho miluje, a ako rád odpočíva v jej srdci!

Len čo Panna Maria vošla do jaskyne, zabrala sa do modlitby a keď nadišla hodina pôrodu, na znak úcty rozpustila si svoje vlasy tak, aby jej splývaly po šiji. A hľa, tu naraz vidí veľkú žiaru a vo svojom srdci pociťuje nebeskú slasť, a keď sklopila zrak k zemi, — ó Bože milý, čo vidí? Vidí už na zemi dieťaťko, tak krásne a roztomilé, že jej srdce div nepukne od lásky k nemu! Ale ono sa trasie, plače a rozpína rúčky na znak, že by rado, aby ho vzala do náručia. „Rozpínal som ruky, túžiac po materinskej milosti“, — povedal sv. Brigitte sám P. Ježiš. Panna Maria volá sv. Jozefa: Jozef, poď, poď sa podívať; Boží Syn sa už narodil. Jozef ide a vidiac Božské dieťaťko, klania sa mu, a rozplýva sa v sladkých slzách

radosti. „Pristúpil starec a padnúc na kolená, plakal od radosti.“ (Revel. ib.) Po tom najblah. Panna úctive zdvíha milého Synáčka, kladie ho na lono a hľadá ho zohriať na svojich teplých lícach a na svojom srdci. „Na tvárach a ňadrách ho zohrievala s radosťou a s nežnou materinskou útrpnosťou.“ — Pozorujme pobožnosť, nežnosť a lásku, ktorú vtedy prejavovala Panna Maria, keď videla v náručí a na svojom lone Pána celého sveta, Syna večného Otca, ktorý sa ráčil stať i jej Synom, keď si ju zo všetkých žien vyvolil za matku. Panna Maria, majúc ho teraz na lone, klania sa mu ako Bohu; bozkáva mu nohy ako svojmu kráľovi, a potom i líčka ako svojmu synovi. Potom ho hneď prikrýva a obviňuje do plienok. Avšak, ó Bože, to sú drsné a hrubé plienky, lebo chudobní ľudia nemajú lepších; a sú studené a vlhké, lebo niet v tejto skalnej diere žiadneho ohňa, aby ich mohla ohriať.

Podťeže kráľovia, podťe cisárovia, podťe všetky kniežatá zeme; podťe a klaňajte sa svojmu najvyššiemu Kráľovi, ktorý sa narodil z lásky k vám a ktorý prišiel na svet taký chudobný! Ale čo to — žiaden sa neukazuje? Ach, žiaden! „*Do svojho prišiel a . . . svet ho nepoznal*“. (J. 1.). Syn Boží prišiel na svet, ale svet sa k nemu nehlásil. Lenže keď neidú k nemu ľudia, vtedy sa prichádzajú anjeli klaňať svojmu Pánovi. Tak to ustanovil večný Otec, aby poctil svojho Syna: „*A nech sa mu klaňajú všetci anjeli Boží*“. (Žid. 1, 6.) Prichádzajú vo veľkom počte a vesele prespevujú a chvália svojho Boha: „*Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle*“. (Luk. 2, 14.) Sláva Božiemu milosrdenstvu, že miesto, aby Boh trestal odbojných ľudí, sám berie na seba ich trest, aby ich spasil. — Sláva Božej múdrosti, že našla spôsob, ako by sa zadostučinilo spravodlivosti a spolu ako by človek ušiel smrti, ktorú si zaslúžil. — Sláva Božej všemožnosti, že peklo porazil tak podivuhodným

spôsobom; lebo Božie Slovo prišlo chudobné na svet, aby sa podrobilo bolestiam, opovrženiam a smrti, a aby tak ľudské srdcia pohlo k tomu, aby ho milovali, aby sa odriekli všetkého z lásky k nemu: svetskej cti, bohatstvá aj života; ako to potom naozaj z vďačnosti za túto lásku svojho Boha učinilo toľko panien a mladíkov — aj urodzených, ba i kniežat. — Konečne sláva Božej lásky, ktorá urobila, že sa Boh stal dieťaťom, chudobným a jednoduchým, a že žil životom trudným a zomrel ukrutnou smrťou, aby dokázal ľuďom, ako ich miluje, a aby si získal ich lásku. Tu v tejto maštali vidíme — vraví sv. Vavrinec Justiniani — takrečené zničenú Božiu moc; vidíme, ako sa Boh, ktorý je samá múdrosť, stal temer nemúdrym pre svoju veľkú lásku k ľuďom.

Aj Panna Maria zve všetkých, vznešených i prostých, bohatých i chudobných, svätých i hriešnikov, aby vošli do betlehemskej jaskyne a aby sa tu korili jej Synáčkovi a aby zbozkávali jeho nohy. — Vstúpteže teda, najmilejší, a tu na slame vidte, ako maľučké dieťa Stvoriteľa nebies i zeme, — ako dieťa tak krásné a ožiarené, že vydáva zo seba na všetky strany jasné paprsky. Teraz, keď tu na slame leží ako nemluvňa, nie je už táto jaskyňa príšerná, ale sa premenila v rajskú záhradu. V kročme tam teda a nebojme sa. — Ježiš je narodený a narodil sa pre všetkých a pre každého, ktorý si ho žiada. „*Ja som poľný kvet*“, hovorí v Šalamúnovej Piesni, „*a ľalia v údoliach*“ (2, 1.). Zve sa ľaliou v údoliach, aby sme porozumeli, že ako sám prišiel v pokore na svet, podobne ho len tí najdú, ktorí sú pokorní. Preto narodenie Ježiša Krista neišiel anjel zvestovať ani cisárovi, ani Herodesovi, ale chudobným a pokorným pastierom. — Ďalej sa nazýva „*poľným kvetom*“, pretože tu tak stojí, aby ho každý hneď zočil a našiel. „*Ja som poľný kvet*“, vykladá kardinál Hugo, „lebo sa každému dávam najst.“ V záhradkách bývajú kvetiny zamknuté

a ohradené múrom, takže ich každý nevidí, ani si ich nemôže natrhať, kdežto poľné kvietky ihneď každý vidí a môže si ich podľa chuti natrhať. A takýmto poľným kvetom chcel byť Ježiš Kristus, aby bol každému, komu sa ho zachce, ihneď po ruke. Vojdime teda, dvere sú otvorené dokorán. „Niet tu žiadneho drába“, vraví sv. Peter Chrysolog, „ktorý by ti zastupoval cestu slovami: „Nie je príhodný čas.“ Panovníci bývajú uzavretí vo svojich palácoch a vôkol nich je rozostavená stráž. Nie je tak ľahko dostať sa ku kniežatu na výsluch. Kto chce s ním hovoriť, musí sa o to dlho ustávať. Naraz ho odpraví slovami: Príďte inokedy, teraz sa nedáva audienca. — U Ježiša Krista o niečom podobnom niet ani slychu; on je tu v jaskyni ako malé dieťa a každého, kto ho hľadá, zve ku sebe. Jaskyňa je otvorená, bez stráže a bez dvier, takže komukoľvek a kedy sa mu páči, voľno vojsť; a vždycky najde tohoto maľučkého kráľa a môže sa s ním rozprávať, ba, keď ho miluje a keď si to žiada, môže ho i pobožkať.

Nuž vojdite, najmilejší! Hľa, viďte, ako tam v jaskyniach na mizernej slame plače to útle pacholiatko. Hľadte, aké je krásné! Viďte vôkol neho tú žiaru a tú lásku, ktorou dýcha! Tie oči vysielajú šípy do srdc tých, ktorí po ňom túžia. Ten plač je plameňom tomu, kto ho miluje. Sama maštal a i tá slama nás vyzývajú — ako vraví sv. Bernard — aby sme milovali toho, ktorý nás miluje: Milujte Boha, ktorý je hoden nekonečnej lásky, ktorý sostúpil s neba a ktorý sa stal chudobným dieťaťom, aby nám ukázal, ako nás miluje, a aby si svojím umučením získal našu lásku. Len sa ho opýtajte: Ó roztomilé dieťaťko, povedz mi, čímže si? Ono vám odpovie: Táto krásna, čistá panna, ktorá mi tu stojí po boku, je moja Matka. A kto je Tvoj Otec? Môj Otec — vraví — je Boh. Akože? Ty si Boží Syn a si taký chudobný a taký opovrhnutý? Kto Ťa pozná v takomto stave? Kto Ti

vzdá patričnú úctu? Ó, svätá viera — vraví Ježiš — povie každému, kto som, a naučí ho milovať ma, keď uváži, že som prišiel, aby som ho vykúpil a aby som ho rozpálil svojou láskou. Neprišiel som — vraví — aby som vám bol na postrach, ale aby ste ma milovali; preto, keď ma po prvý raz uvidíte, chcel som sa vám ukázať ako chudobné a ponížené dieťa, aby ste ma, keď zbadáte, až kde ma zaviedla láska k vám, tým skorej milovali. — Povedzže mi však, moje dieťa, prečo sa tak obzeráš dookola? Koho hľadáš? Čujem Ťa vzdychať; povedz, prečože vzdycháš? Ach, pre Boha, i plakať Ťa čujem; prečo plačeš? Áno, znie Ježiškova odpoveď, obzerám sa vôkol, lebo hľadám dušu, ktorá by túžila po mne. Vzdychám, lebo si žiadam vidieť na blízku srdce, ktoré by bolo ku mne roznietené takou láskou, ako som ja k nemu. Plačiem však, a to preto, že nevidím alebo žiadneho, alebo len málo tých srdc a duší, ktoré by ma hľadaly a ktoré by ma milovali.

Vrúcna modlitba

pri bozkávaní nôh Božského dieťatka v tom kostole,
kde je to obyčajou.

Nuž poďte milé duše, Ježiš vás volá, aby ste mu prišli pobožkať nohy túto noc. Pastieri, ktorí ho vtedy prišli navštíviť do betlehemskej maštale, priniesli mu dary. Teraz mu vy máte priniesť svoje darčeky. Čože mu prinesiete? Čujte, skrúsené a láskou roznietené srdce je Ježiškovi najmilší darček. Prv, ako pristúpiš, povedz mu: Pane, nemal(a) by som sa odvážiť k Tebe priblížiť, keďže som hriechami tak zohyzdený(á), ale pretože ma, ó Ježiško, tak milostive zveš ku sebe, nemožno sa mi zdráhať. Ako som často prv Tebou pohrdal(a), preto nechcem byť znevu tak surovým(cu), aby som z nedôvery k Tebe odmietol(a) i toto tak láskavé Tvoje pozvanie. Avšak vedz, že som nesmierne chudobný(á) a že nemám nič, čo

by som Ti cbctoval(a). Mám iba toto svoje srdce; to Ti prinášam darom. Pravdaže, toto srdce Ťa kedysi obrá-
žalo, ale teraz to ľutuje — prinášam Ti ho kajúce. Áno,
dieťa moje, ľúto mi je, že som Ťa hneval(a). Vyznávam,
že som bol(a) ukrutníkom(cou), zradcom(kyňou) a ne-
vďačníkom(cou), keď som tomu na vine, že si toľko trpe-
lo a že si toľko slz prelialo v betlehemskej maštali, ale
Tvoje slzy sú mojou nádejou. Som zaiste hriešnikom(cou)
a nezaslúžim si odpustenia, ale prichádzam k Tebe, ktorý
si sa — hoci si Boh — stal dieťaťom, aby si mi odpustil.
Večný Otče, keď som ja hoden(a) pekla, viď vtedy slzy
tchoto svojho nevinného Syna, ktorý Ťa za mňa prosí
o odpustenie. Ty vždycky vyslyšíš prosby Ježiša Krista.
Vyslyš ho teda, keď Ťa prosí, aby si mi ráčil v túto noc
odpustiť; je to noc radostná, noc spasenia, noc odpuste-
nia.

Ó môj drahý Ježiško, od Teba dúfam odpustenie;
ale len odpustenie mojich hriechov mi ešte nestačí. Túto
noc rozdávaš veľké milosti: i ja by som rád(a) obdržal(a)
veľkú milosť, totižto milosť Tvojej svätej lásky. Teraz,
keď pristupujem k Tvojim nohám, rozpáľ ma celého(ú)
svojou láskou a pripútaj ma k sebe, ale tak, aby som sa
už nikdy od Teba neodlúčil(a). Milujem Ťa, ó môj Bože,
ktorý si sa z lásky ku mne stal dieťaťom; ale moja láska
je slabá, rád(a) by som Ťa väčšmi miloval(a). Dopomôž
mi k tomu. Prichádzam Ti pobožkať nohy a prinášam
Ti so sebou svoje srdce. Tebe ho ponechávam a nechcem
ho viacej. Premeň ho a podrž si ho navždy. Viacej mi ho
nevracaj, lebo keby si ho znovu sveril mojim rukám, bo-
jím sa, že by Ťa nanovo zradilo.

Ó najsv. Panna Maria, Ty si Matka tohoto veľkého
Syna, ale Ty si tiež mojou Matkou. Tebe sverujem toto
svoje úbohé srdce, prines ho Ježišu Kristovi; prines mu
ho skrze svoje ruky, potom ho nezamietne. Prines mu ho
teda a popros ho, aby ho prijal.

JEDENÁSTA ÚVAHA.

O najsvätejšom mene Ježiš.

»A nazvali ho menom Ježiš.«

Luk. 2, 21.

Toto slávne meno „Ježiš“ nebolo vymyslené od ľudí, ale od samého Boha. „Meno Ježiš“, hovorí sv. Bernard, „bolo vyslovené najprv od Otca“. Bolo to nové meno: „A nazvú ťa novým menom, ktoré vyrieknu Pánove ústa“. (Iz. 62, 2.) Nové meno, ktoré jedine Boh dal tomu, ktorého ustanovil za Spasiteľa sveta. Nové a večné meno; ako totiž bolo už od večnosti ustanovené svet vykúpiť, tak tiež od večnosti už bolo dané Vykupiteľovi i meno. Na zemi — pravda — to meno bolo dané Ježišu Kristovi až v deň jeho obrezania. „A keď sa naplnilo osem dní, obrezali chlapčeka a nazvali ho menom Ježiš“. (Luk. 2, 21.) Týmto tak čestným menom chcel Otec večný odmeniť pokoru svojho Syna. Áno, kým sa Ježiš pokoruje, vydávajúc sa obrezaním za hriešnika, nebeský Otec ho ctí všetkým právom, dávajúc mu meno, ktoré prevyšuje svojou dôstojnosťou a vznešenosťou všetky mená. „Daroval mu meno, ktoré je nado všetky mená.“ (Fil. 2, 9.) A nariadil, aby sa tomuto menu klaňali anjeli, ľudia i zlí duchovia. „Aby v Ježišovom mene pokľaklo každé koleno tých, ktorí sú v nebesiach, na zemi i pod zemou“ (v. 10.). Ak sa teda všetky tvory koria tomuto vznešenému menu, čím viacej sa mu máme klaňať my hriešnici(e), keďže len k vôli nám mu bolo dané toto meno Ježiš, ktoré značí toľko, ako Spasiteľ, a ktorý len preto sostúpil s neba, aby spasil hriešnikov. „K vôli nám ľuďom a pre naše spasenie sostúpil s neba a stal sa človekom.“ Máme sa mu klaňať a máme zároveň ďakovať Bohu, že mu dal toto meno pre naše dobro; lebo toto

meno je našou potechou, našou obranou a rozniecuje nás láskou. Tieto tri čiastky nech sú predmetom tohoto rozjímania. Napred však prosme P. Ježiša a Pannu Mariu za dar osvietenia.

Najprv je teda meno „Ježiš“ našou „potechou“; keď totiž vzývame Pána Ježiša, bývame potešení vo všetkých svojich súženiach. On nás totiž chce potešiť, pretože nás miluje, môže nás potešiť, keďže je nielen človek, ale tiež všemožúci Boh; inakšie by mu ani nepatrilo toto vznešené meno Spasiteľa. Meno Ježiš má v sebe nekonečnú moc a je spolu menom nekonečnej múdrosti a lásky; lebo keby Ježiš Kristus nemal týchto dokonalostí, nebol by nás mohol spasiť: „Nemohol by si sa nazývať Spasiteľom“, hovorí sv. Bernard, „keby Ti z nich niečo chýbalo.“ (Serm. 2. de Circumc.) — Preto vo svojej reči o Obrezaní Pána hovorí svätý: „Obrezaný je ako Abrahámov syn, Ježiš je nazvaný ako Syn Boží“ (Serm. 1.). Zranený je ako hriešny človek, keďže sa zaviazal zadostučiniť za hriešnikov, a hneď od maľučka sa začína kajať za ich hriechy, keď znáša bolesť a keď prelieva krv; ale potom je nazvaný Ježišom, t. j. Spasiteľom, ako Syn Boží, pretože iba Bohu náleží byť Spasiteľom.

Meno Ježiš je nazvané od Ducha svätého „rozliatym olejom“: „Rozliaty olej je tvoje meno“. (Pies. 1, 2.) A nie neprávom — vraví sv. Bernard — lebo ako sa oleja používa za svietivo, za pokrm a za liek, podobne meno Ježiš je predovšetkým svetlom: „Svieti, súc hlásané.“ Odkiaľže to — opytuje sa svätý — že svetlo sv. viery tak chytro rozlialo svoju žiaru po svete, takže sa v krátkej dobe toľko pohanov, ktorí poznali pravého Boha, k nemu priznávalo? Či je to nie odtiaľ, že počuli hlásať Ježišovo meno? (Ser. 15.) — V tomto mene sa i nám dostalo toho šťastia, že sme sa stali synami (dcérami) pravého svetla, totiž synami (dcérami) svätej Cirkvi, keďže nám bolo dané narodiť sa v lone rímskej Cirkvi a

v kresťanskej, katolíckej zemi; milosť a šťastie, ktorého nemá väčšina ľudí, lebo prichádzajú na svet ako modloslužobníci, ako mohamedáni, alebo ako bludári. — Meno Ježiš je ďalej „pokrmom“, nasycujúcim naše duše. Toto meno posilňuje veriacich, že sú i v trápeniach a prenasledovaniach tu na svete kludní a že oplývajú potechou. — Sv. apčstoli, keď boli ztýraní a znevážení, plesali od radosti; mene Ježiš im bolo totiž posilou. „A oni išli z toho shromaždenia radujúc sa, že boli hodní trpieť pohanie pre Ježišovo meno“. (Sk. ap. 5, 41.) — Konečne je i „liekom“ tomu, kto ho vzýva: „Keď je vzývané, mierni a tíši bolesť.“ Sv. opát hovorí: „Len čo sa rozbleskne svetlo toho mena, hmla sa rozplýva a vracia sa jasný deň.“ Len čo sklúčená a pobúrená duša vzýva meno „Ježiš“, hneď sa tíši búrka a vracia sa mier. „Ak kto spácha zločin a siaha v zúfalstve po osudnom nástroji, aby si pripravil smrť, či hneď neokreje k životu, keď vzýva meno Života?“ Ak klesne úbohý hriešnik a ak je trápený pokušením, či mu bude odpustenie — keď vzýva toto meno Života, zaiste hneď pocíti, ako sa mu vracia dôvera v odpustenie, vzývajúc Ježiša, ktorý je nám od Otca preto daný za Spasiteľa, aby zaslúžil odpustenie hriešnikom. Eutym hovorí: Keby Judáš, keď bol pokúšaný k zúfalstvu, bol vzýval meno Ježiš, že by nebol zahynul v zúfalstve. (In c. 27. Mat.) — A dokladá, že žiaden hriešnik, hoci by bol i najhlbšie klesol, nezahynie v zúfalstve, keď vzýva toto sväté meno, meno nádeje a spasenia.

Avšak, bohužiaľ, hriešnici zanedbávajú vzývať toto spasiteľné meno, lebo nechcú vyzdraviť zo svojich neduhov. Ježiš Kristus je ochotný vyliečiť všetky naše rany, kto však svoje rany miluje a kto nechce byť zdravý, akože ho má uzdraviť? Ctihodná Sestra Maria Ukrižovaná zo Sicílie videla kedysi Božského Spasiteľa v nemocnici, ako obchádza s liekmi v rukách, aby uzdravil

tam ležiacich chorých, avšak tí nešťastní, miesto toho, aby ho boli vďačne privítali a aby ho volali k sebe, odháňali ho od seba. Tak robia i mnohí hriešnici, keď sa dobrovoľne otrávia hriechom, cdmietajú liek, t. j. milosť, ktorú im ponúka Ježiš Kristus, a preto biedne hynú vo svojich neduhoch. — A naopak, čoho by sa bál hriešnik, keď sa utieka k Ježišu Kristovi, ktorý sa sám prináša v obeť svojmu Otcovi, aby nám zaslúžil odpustenie, a už svojou smrťou zaplatil pokutu, ktorú sme si zaslúžili? „Ten, ktorý bol obrazený“, hovorí sv. Vavrinec Justiniani, „sám sa urobil prímluvcom; čo mu patrilo, sám zaplatil.“ (Serm. in Nat.) A dokladá: „Ak si sklúčený(á) chorobou, ak si unavený(á) bolesťami, ak si trápený(á) úzkosťou, vzývaj meno Ježiš“, a budeš potešený(á). Dostačí prosiť v jeho mene Otca, a dostane sa nám, čokoľvek si žiadame. Sám Ježiš Kristus nám to raz sľúbil; nemôže teda nedostať slovu svojmu: „Ak budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“. (Ján 16, 23.) „A čokoľvek budete pýtať od Otca v mojom mene, to učiním“. (Ján 14, 13.)

Po druhé — povedali sme, že meno Ježiš je našou „obranou“. — Áno, ono nás chráni oproti všetkým útokom a nástrahám našich nepriateľov. Práve preto bol nazvaný Mesiáš Bohom silným. A mudrc nazýva jeho meno najpevnejšou vežou: „Najpevnejšia veža je meno Pánovo“ (Prís. 18, 10), aby sme z toho poznali, že netreba sa báť žiadnych pekelných útokov tomu, ktorého štítom je toto premocné meno Kristus — hovorí sv. Pavel — „uponížil seba samého a bol poslušným až na smrť, a to na smrť kríža“. (Fil. 2, 8.) To znamená, hovorí sv. Anzelm: Kristus Pán sa natoľko ponížil, že sa už nemohol viac uponížiť; preto ho jeho Božský Otec, ako na odmenu tejto pokory a poslušnosti natoľko povýšil, že ho nemohol už vyššie povýšiť. Z tej príčiny mu dal Otec vyššie meno, než je ktorékoľvek meno. „Preto

ho i Boh povýšil a daroval mu meno, ktoré je nado všetky mená, aby v Ježišovom mene pokľaklo každé koleno tých, ktorí sú v nebesiach, na zemi i pod zemou“ (ib. 9, 10.). Daroval mu tak slávne a mocné meno, že nebo, zem i peklo mu preukazujú úctu. To meno je mocné v nebi, lebo nám môže zaopatriť každú milosť; mocné je na zemi, lebo môže spasit' všetkých, ktorí ho nábožne vzývajú; mocné je v pekle, lebo sa pred ním trasú všetci zlí duchovia. Títo pyšní duchovia sa chvejú pri čírom vyslovení tohoto presvätého mena, lebo im pripomína, že Ježiš Kristus je ten Silný, ktorý zlomil moc a zničil ich predošlé panstvo nad ľuďmi. Trasú sa — hovorí sv. Peter Zlatomluvý — lebo v tomto Božskom mene musia sa korit' velebnosti Božej. (Serm. 114.) — Sám náš Spasiteľ nám povedal, že týmto svojím mocným menom budú jeho učeníci vyháňať zlých duchov. „*V mojom mene budú vyháňať diabolstvá*“. (Mar. 16, 17.) A naozaj Cirkev sv., keď vyháňa z posadlých pekelných duchov, často vo svojich modlitbách užíva tohoto mena. A kňazi, ktorí prisluhujú umierajúcim, vzývajú najsv. meno Ježiš, aby ním zahnali prehrozné pokušenia, ktorými útočí peklo v tejto poslednej chvíli na umierajúcich.

Čítajme životopis sv. Bernardína Sienského a dozvieme sa, koľko hriešnikov obrátil svätý, koľkým zloriadom urobil koniec a koľko miest posvätil tým, že pri kázni odporúčal veriacim vzývať meno Ježiš. — Sv. Peter hovorí, že nám nebolo dané iné meno, v ktorom by sme dosiahli spasenia, iba v tomto presvätom mene Ježiš. „*Nie je ľuďom dané iné meno pod nebom, v ktorom by sme mali byť spasení*“. (Sk. ap. 4, 12.) Ježiš Kristus nás nespasil len raz, ale stále pracuje na našom spasení, keď nás pre svoje zásluhy vytrhuje z nebezpečenstva hriechu, kedykoľvek ho dôverne vzývame. „*Čokoľvek budete pýtať od Otca v mojom mene, to učí-*

ním“. (Ján 14, 13.) Preto nás povzbudzuje i sv. Pavel, hovoriac, že iste bude spasený, kto vzýva meno Pána: „*Lebo každý, ktokoľvek bude vzývať meno Pánovo, bude spasený*“. (Rím. 10, 13.) Preto opakujem so sv. Vavrincem Justiniani: „Ak si pokúšaný(á) od diabla, ak si stíhaný(á) od ľudí a vábený(á) k hriechu, vzývaj Ježišovo meno“ a budeš zachránený(á); ak však neprestane na teba doliehať pokušenie, neustávaj ani ty vzývať Ježiša, a nikdy neklesneš. Skúsenosť dosvedčuje, že tí, čo majú tento krásny a nábožný zvyk, nikdy neutrpia úrazu na duši, ale zavše víťazia. Zakaždým pripojme i meno Panny Marie, ktorého sa peklo tiež hrozí a budeme zavše bezpeční. „Táto krátka modlitba“, hovorí bl. Tomáš Kempenský, „Ježiš a Maria! je ľahká pre pamäť a mocná k obrane“, lebo ňou porazíme všetky útoky našich nepriateľov.

Po tretie — meno Ježiš je nielen potechou a obranou od všetkého zlého, ale tiež svätou láskou rozplameňuje všetkých, ktorí ho nábožne vyslovujú. Meno Ježiša, t. j. Spasiteľa — vyjadruje lásku, lebo nám pripomína, ako mnoho Ježiš Kristus vykonal a vytrpel pre naše spasenie. „Ježišovo meno“, — hovorí sv. Bernard, — „ti všetko znázorňuje, čokoľvek Boh urobil pre spasenie človečenstva.“ (Serm. 48.) — Preto tento nábožný spisovateľ prenežne volá: „Ó Ježiš môj, čo Ťa to stálo, aby si bol Ježišom, to jest mojím Spasiteľom.“

Sv. Matúš, hovoriac o ukrižovaní Ježiša Krista, píše: „A pribili mu nad hlavu nápis jeho viny: Toto je Ježiš, kráľ židovský“ (27, 37.). Teda kríž z vôle nebeského Otca, na ktorom umieral náš Vykupiteľ, mal mať nápis: Toto je Ježiš, Spasiteľ sveta. — Tento nápis napísal Pilát, ale nie preto, že by to bol kládol Ježišovi za vinu, že sa nazýval kráľom, ako ho z toho vinili židia, lebo Pilát nedbal na tú ich žalobu a v tejže dobe, čo ho odsúdil, prehlásil ho za nevinného, zaklínajúc sa,

že je nevinný v jeho smrti. „*Ja som nevinný v krvi tohoto spravедlivého*“. (Mat. 27, 24). Prečo mu teda dal titul kráľa? Urobil to dľa vôle Božej. Tým nám chcel Boh toto povedať: Ľudia, či viete, prečo umiera tento môj nevinný Syn? Umiera preto, že je vašim Spasiteľom; umiera ako pastier na tomto potupnom dreve, aby spasil vás, svoje ovečky. Preto sa hovorí v Šalamúnovej Piesni: „*Rozliaty olej je tvoje meno*“ (1, 2), „*totiž rozliate Božstvo*“, vysvetľuje sv. Bernard. Boh sa nám z lásky k nám sám všetok daroval a podal pri vykúpení. „*Miloval nás a vydal seba samého za nás*“. (Ef. 5, 2.) A aby sa nám mohol oddať, podrobil sa trestu, ktorý sme si sami zaslúžili. „*V pravde on vzal na seba naše neduhy, on niesol naše bolesti*“. (Iz. 53, 4.) Týmto nápisom — vraví sv. Cyril Alexandrijský — smazal ortieľ zatratenia, vyneseny už prv oproti nám, úbohým hriešnikom, podľa apoštolových slov: „*A sotrel rukopis proti nám vydaného výroku*“. (Kol. 2, 14.) Náš láskavý Vykupiteľ nás vyslobodil od zaslúženého zlorečenia, a sám obrátil na seba Božie zlorečenie, keď sa obťažil všetkými našimi hriechami: „*Kristus nás vykúpil zo zlorečenia zákona, nakoľko sa pre nás stal zlorečenstvom*“. (Gal. 3, 13.)

Preto je nemožné, aby veriaci duša, keď vyslovuje Ježišovo meno a keď sa rozpomína na všetko, čo Ježiš Kristus urobil pre jej spasenie, — nie je možné, vravím, aby sa tá duša neroznietila láskou k tomu, ktorý ju toľko miloval. Keď menujeme Ježiša — hovorí sv. Bernard — predstavme si tichého, pokorného, dobrotivého, milordného a všetkou svätosťou vynikajúceho človeka; — predstavme si ho spolu ako všemožúceho Boha, ktorý sa sám dal zraniť a sebou pohádzať, aby vyliečil naše rany, až od samej bolesti skončil na kríži. Oblúb si teda, kresťane, krásne Ježišovo meno, napomína sv. Anzelm. — „*Ježiš nech je zavše v tvojom srdci, nech ti je on*

pokrmom, nech ti je tvojou sladkou potechou. „Ó, len ten, kto to skúsil — vraví sv. Bernard — rozumie tomu, aká je to sladkosť, aká rajska je to rozkoš — i v tomto slzavom údolí — Ježiša nežne milovať!“ — To zo skúsenosti predobre vedela sv. Roza z Limy, ktorej pri sv. prijímaní vychádzal z úst taký horúci dych lásky, že páliť ruky toho, ktorý sa jej (ako niekde zvykli) dával po prijímaní napiť vody. — Práve tak to vedela i sv. Maria Magdalena z Pazzi, ktorá s krížom v ruke chodila sem-tam láskou celá rozpalená a volala: „Ó Bože lásky, ó Bože lásky, ktorý si sa stal až pošetilým z lásky!“ (Vita c. 11.) — To skúsil i sv. Filip Nerejský, keď mu až rebrá povolily, aby malo miesta srdce, ktoré plápolalo Božou láskou, a preto mocnejšie tlklo a nadýmalo sa.

Preto i my, nakoľko je nám možné, pričiňujme sa, aby sme mali Ježiša stále v srdci, a aby sme ho milovali; — a i v ústach, aby sme ustavične vzývali jeho meno. Sv. Pavel učí, že Ježišovho mena nemožno vysloviť (rozumie sa nábožne), iba ak pomocou Ducha svätého. „Nikto nemôže povedať: *Pán Ježiš!* iba v *Duchu svätom*“ (I. Kor. 12, 3.) Všetkým teda, čo vyslovujú nábožne meno Ježiš, udeľuje sa Duch svätý. Niektorým je meno Ježiš menom suchopárnym a nudným. Prečo? Preto, že nemilujú Ježiša. Svätí mávali toto spasiteľné a láskyplné meno stále na jazyku. V listoch sv. Pavla niet ani stránky, aby na nej nomenoval mena Ježiš. Podobne ho sv. Ján často menuje. — Blah. Henrich Suso, aby k tomuto svätému menu zahorel väčšou láskou, železným ostňom si ho vryl na prsia ponad svoje srdce, a keď bol potom všetok zaliaty krvou, zvolal: Pane, zapísal by som Ťa radšej do samého srdca, ale nemôžem. Ty, ktorý môžeš všetko, vpiš svoje drahé meno do môjho srdca, aby ani Tvoje meno, ani Tvoju lásku nebolo možné viacej z neho vymazať! — Sv. Johanna Františka zo Chantal si dokonca žeravým železom vryla meno

Ježiš na srdce. — Od nás si Ježiš Kristus toľko nežiada; spokojný je, keď ho prechováваме s láskou vo svojom srdci a keď ho často vrúcne vzývame. A ako on, čokoľvek robil a hovoril počas svojho života, všetko konal len z lásky k nám, podobne sa sluší, aby sme i my, čokoľvek robíme, robili v mene Ježiša Krista a z lásky k nemu, ako sv. Pavel na to dolieha slovami: „*Všetko, čokoľvek činíte slovom alebo skutkom, všetko (čiňte) v mene Pána Ježiša Krista*“. (Kol. 3, 17.) A keď umrel za nás Ježiš Kristus, máme byť i my hotoví s radosťou položiť život pre meno Ježiša Krista, za príkladom tohože apoštola, hovoriaceho: „*Veď som ja hotový nielen dať sa sviazať, ale i umrieť ... pre meno Pána Ježiša*“. (Sk. ap. 21, 13.)

Zakončme túto rozpravu: Ak sme teda zarmútení, vzývajme Ježiša, a on nás poteší. — Keď sme pokúšaní, vzývajme Ježiša, aby sme odolali všetkým svojim nepriateľom. — Keď sme konečne vyprahlí a chladní v láske Božej, vzývajme Ježiša, a on nás rozpáli. — Šťastné duše, ktoré majú stále v ústach toto sväté a preľubebné meno, toto meno pokoja, meno nádeje, meno spasenia a lásky! Ó blažení sme a budeme i my, ak nám bude dopriať, aby sme vzývali Ježiša, keď budeme umierať a keď sa budeme so životom lúčiť! Keď si však žiadame, aby sme v poslednom dychu mali v ústach toto sladké meno, treba nám navykať, aby sme ho už za živa často vzývali, a aby sme ho vyslovovali s láskou a dôverou. — Zakaždým pripojme i spasiteľné meno Marie, ktoré tiež pochádza s neba a je mocným menom, ktoré peklo naplňuje hrôzou, a spolu sladkým, lebo nám pripomína Kráľovnú, ktorá je Božou Matkou, — ale tiež i Matkou našou, matkou milosrdenstva a matkou lásky.

Vrúcna modlitba.

Keďže si teda, ó Ježiš môj, mojím Vykupiteľom, ktorý si dal pre moje spasenie svoju krv i svoj život,

vpíš, prosím, do môjho úbohého srdca svoje úctyhodné meno, aby som ho láskou vtlačené ustavične nosil(a) vo svojom srdci a aby som ho tiež mal(a) neustále vo svojich ústach; aby som ho vzýval(a) vo všetkých svojich potrebách. Keď budem pokúšaný(á) od diabla, Tvoje meno ma posilní k boju. — Keď budem malomyselný(á), Tvoje meno vzbudí vo mne nádej. — Keď budem zarmútený(á), Tvoje meno ma poteší, lebo mi pripomenie, že si Ty bol pre mňa omnoho viacej zarmútený. — Keď ochladnem v láske, Tvoje meno ma rozplamení, lebo mi pripomenie lásku, ktorú si dal najavo. — Prv som tak často klesol(a), lebo som Ťa nevzýval(a); od dneška mi bude Tvoje meno obranou, útočiskom, nádejou, jedinou potechou a jedinou mojou láskou! — Presvätá Panna, vypros mi tú milosť, aby som vo všetkých svojich potrebách zavše vzýval(a) meno Ježiša, Tvojho Syna a Tvoje meno, ó Matka moja, Maria! — aby som ho však vzýval(a) s dôverou a s láskou tak, aby som i ja mohol(a) povedať, ako vravieval sv. Alfonz Rodriguez: „Ježiš, Maria, pre vás nech trpím, pre vás nech umriem; nech vám všetok(a) prináležím a nech vôbec neprináležím sebe!“ — Ó môj najmilejší Ježiš, ó predrahá Matka moja, Maria, dajte mi tú milosť, aby som z lásky k vám trpel(a) a umrel(a); už nechcem byť svojím(ou), chcem byť vaším(ou), zcela vaším(ou) — vaším(ou) v živote, vaším(ou) i vo smrti, kedy úfam s vašou pomocou vypustiť svoju dušu, šepkajúc: Ježiš a Maria, stojte pri mne! Ježiš a Maria, vám sa odporúčam! Ježiš a Maria, vás milujem, vám odporúčam a odovzdávam svoju dušu. Amen.

(P o z n á m k a: Kto by chcel nasledujúcimi rozjímaniami vianočnú dobu vyplniť až do Hromníc, a nestačily by, môže k tomu dobre použiť túto 11. úvahu „O najsv. mene Ježiš.“)

Osmoro rozjímaní

o veľkom tajomstve vtelenia večného Slova, ktoré možno použiť v prvých ôsmych dňoch v Advente.

Rozjímanie I.

1. „*A Slovo telom sa stalo*“ (Ján 1, 14). Boh nás stvoril, aby sme ho milovali na tomto svete, a aby sme ho požívali na druhom. Ale my nevďačníci vzbúrili sme sa oproti Bohu, keď sme mu hriechom vypovedali poslušnosť, a preto sme vypadli z Božej milosti, boli sme vylúčení z raja a nad to sme ešte mali byť vydaní večným mukám pekla. Tak by sme boli bývali celkom stratení. Avšak Bchu sa zažialilo nad nami, a útrpnosťou s nami pohnutý, umienil si poslať na zem Vykupiteľa, aby spomchol nášmu veľkému nešťastiu.

2. Kto asi bude tým Vykupiteľom? Azda niektorý anjel alebo Serafín? Nie! Aby nám Boh ukázal nemiernu lásku, ktorou nás miluje, poslal samého svojho Syna: „*Boh poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela*“ (Rím. 8, 3). Poslal svojho Jednorođeného, aby sa odel tým istým telom, ktoré máme my hriešnici, lenže bez škvrny hriechu; aby svojimi mukami a svojou smrťou Božskej spravodlivosti zadostučinil za naše previnenia, aby nás tak oslobodil od večnej smrti a aby nás učinil hodnými Božej milosti a nebeskej slávy. — Ďakujem Ti, ó môj Bože, v mene všetkých ľudí. Ó keby si si nebol pamätal na naše spasenie, boli by sme — ja i všetci ľudia — naveky zatratení.

3. Uvažuj, ako nám Bch v tomto veľkom diele vtelenia večného Slova osvedčil nekonečnú lásku, keď ustanovil, aby prišiel jeho Syn a aby skrze ruky katov obetoval život na kríži v mori bolesti a pohanení, aby

nám zaopatril odpustenie a večné spasenie. — Ó nevy-
sypateľná dobrota! Ó nekonečné milosrdenstvo! Ó ne-
konečná láska! Boh sa stáva človekom a prichádza u-
mrieť za nás, prebiednych tvorov! Ach, môj Spasiteľ,
daj mi poznať, ako si ma veľmi miloval, aby som pri
pohľade na Tvoju lásku poznal(a) svoju nevďačnosť.
Ty si ma svojou smrťou zachránil od zahynutia, a ja
nevďačný(á) som pohrdol(a) Tebou a hnal(a) som sa do
záhuby. — Ľutujem teraz nadovšetko, že som Ťa tak
ťažko obrazil(a). Môj Spasiteľ, odpusť mi a zachráň
ma na budúce od hriechu! Nedopúšťaj, aby som ešte
niekedy stratil(a) Tvoju milosť. Milujem Ťa, ó môj pre-
drahý Ježiš, Ty si moja nádej a moja láska. — Ó Ma-
ria, Matka tohoto svojho slávneho Syna, odporúčaj mu
moju dušu!

Rozjímanie II.

1. „*A vtelil sa skerze Ducha svätého z Marie Panny
a stal sa človekom.*“ (Symbolum.) Boh stvoril Adama a
zahrnul ho dobrodeniami, ale nevďačný človek ho obra-
zil hriechom a tak i s nami všetkými svojimi potomka-
mi zabrdol do nešťastia, keďže sa pripravil o Božiu mi-
losť a o raj. Celé ľudské pokolenie sa nachádzalo teda
v záhube a odnikiaľ mu nekynula pomoc. Keď človek
rozhneval Boha, nebol schopný náležitého zadostučine-
nia; bolo teda treba jednej z Božských osôb zadostučí-
niť za človeka. A čo urobil nebeský Otec, aby pomohol
úbohému človekovi? Poslal samého svojho Syna, aby sa
do toho istého tela, ktoré mali hriešni ľudia, obliekol,
aby sa stal človekom, aby svojou smrťou zaplatil Bož-
skej spravodlivosti ich dlhy a aby im vymohol stratenú
Božiu milosť. — Môj Bože, keby nebola Tvoja neko-
nečná dobrotivosť vymyslela tohoto prostriedku, kto z
nás by bol smel oň žiadať, alebo aspoň naň pomyslieť?

2. Ó Bože, ako sa asi anjeli divili tejto veľkej láske, ktorú Boh preukázal odbojnému človekovi! Čo asi vraveli, keď videli, ako večné Slovo sa stáva človekom a berie na seba telo hriešnych ľudí, takže sa toto vtelené Slovo objavilo v podobe hriešneho človeka, akými naskrze boli všetci ľudia. — Ó Ježiš môj, akými vďakmi sme Ti zaviazaní, a ja najviacej zo všetkých, keďže som Ťa najviacej zo všetkých hneval(a) a obráždil(a)! Keby si ma nebol prišiel spasit', ach, ako by sa mi vodilo cez celú večnosť? Kto by ma bol mohol oslobodiť od múk, ktoré som si zaslúžil(a)? Buď naveky velebný a chválený za tak veľkú lásku!

3. Syn Boží prichádza teda s neba na zem, aby sa stal človekom, aby žil strastný život a aby umrel na kríži z lásky k ľuďom; a predsa ľudia, ktorí to veria, milujú niečo iné, nie tohoto vteleného Boha! — Ach, Ježiš, Spasiteľ môj, ja chcem milovať iba Teba. Ty jediný si ma miloval, i ja chcem milovať jedine Teba. Odriekam sa všetkých stvorení; Ty jediný, nesmierne a nekonečné dobro mi dostačuješ. A jak som Ťa hneval(a), teraz to veľmi želim a žiadal(a) by som si zomrieť od ľútosti, aby som tým aspoň ako-tak napravil(a) Tebe zavinené bôle. Nedopúšťaj, aby som oproti Tebe niekedy budúce bol takým nevďačným(ou) za Tvoju lásku ku mne. Nie, Ježiš môj, dovoľ mi milovať Ťa a potom so mnou nakladaj, ako sa Ti ľúbi. Ó nekonečná dobrota, ó neskonala láska, chcem ďalej žiť iba preto, aby som Ťa miloval(a). Ó Maria, Matka milosrdenstva, o túto milosť Ťa žiadam, tú mi zaopatri, aby som Boha zavše miloval(a).

Rozjímanie III.

1. Uvažuj, duša moja, ako nám večný Otec, keď nám daroval svojho premilého Syna, nemohol dať moc-

nejších pohnútok k dôvere vo svoje milosrdenstvo a k milovaniu svojej nekonečnej dobroty, pretože nám nemohol dať nezvratnejšieho dôkazu túžby, ktorú mal po našom blahu, — ani nesmiernej lásky, ktorú k nám prechovával; lebo, keď nám daroval Syna, nemal už, čo by nám dal. Kiežby všetci ľudia, ó večný Bože, velebili Tvoju nekonečnú lásku!

2. „Ten, ktorý ani svojho Syna neušetril, ale vydal ho za nás za všetkých: akože nám s ním nedal i všetko“ (Rím. 8, 32)? Keďže nám Boh daroval svojho Syna, ktorého miluje ako seba samého, ako sa nám možno obávať, že nám odoprie akékoľvek dobro, o ktoré ho prosíme? Keď nám teda daroval Syna, neodoprie nám odpustenie hriechov, ktorými sme ho obrážali, keď ich nenávidíme; neodoprie nám milosti odporovať pokušeniam, keď ho o ňu prosíme; neodoprie nám konečne neba, ak sa ho, znovu upadnúc do hriechu, neučiníme nehodnými. Čujme, ako nám sám P. Ježiš za to ručí slovami: „Ak budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“ (Ján 16, 23). — Preto, súc povzbudený(á), ó môj Bože, týmto prisľúbením, pre lásku k Ježišovi, svojmu Synovi, odpusť mi, prosím, všetky urážky, ktoré som Ti preukázal(a). Udeľ mi až do smrti zotrvanie v Tvojej milosti. Daj mi svoju sv. lásku; nech odumriem všetkému a nech iba Teba milujem, nekonečnú dobrotu. Daruj mi nebo, aby som Ťa miloval(a) zo všetkých síl a navždy, nemajúc sa čoho báť, že Ťa niekedy prestanem milovať.

3. Vôbec, hovorí apoštol, keď sme obdržali Ježiša Krista, stali sme sa bohatými na všetko dobré, keďže niet milosti, ktorá by nám chýbala: „*Vo všetkom ste skrze neho obohatení... takže nemáte žiadneho nedostatku v žiadnej milosti*“ (I. Kor. 1, 5. 7.). — Áno, Ježiš môj, Ty si všetko dobro, Ty jediný mi dostačuješ, jedine po Tebe dychtím. Ak som Ťa kedysi hriechom za-

hnal(a) od seba, teraz to srdečne ľutujem. Odpusť mi, a vráť sa ku mne, Pane! A keď si už u mňa, ako úfam, neodchádzaj viacej odo mňa, alebo poviem lepšie: nedopúšťaj, aby som Ťa znovu z mojej duše vyhnal(a). Ježiš môj, Ježiš môj, milujem Ťa, milujem Ťa, a chcem Ťa zavše milovať. — Ó Maria, moja nádej, daj, nech ustavične milujem Ježiša!

Rozjímanie IV.

1. „Keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna“ (Gal. 4, 4). Ako sme veľmi povinní Bohu ďakovať, že sa nám dal narodiť už po dokonanom veľkom diele ľudského vykúpenia. To znamená „plnosť času“, totiž šťastná doba pre plnosť milosti, ktorú nám svojím príchodom zaopatril Ježiš Kristus. — Ach, my úbožiaci, keby sme prv, ako prišiel Ježiš Kristus, tu boli žili, obťaženi toľkými hriechami!

2. Ach, akí poľutovaniahodní boli ľudia pred Mešiasovým príchodom. Len v Judsku bol známy pravý Boh; vo všetkých ostatných dieloch sveta panovala modloslužba, takže sa i naši predkovia klaňali kameňom, drevu a zlým duchom. Klaňali sa toľkým nepravým bohom; pravý Boh však nebol od nich milovaný, ba ani nevedeli o ňom. Aj teraz koľko je ešte krajín, kde je sotva hŕstka katolíkov, a všetci ostatní sú alebo neveriaci alebo bludári, a títo všetci ťažko ujdú zahynutiu. Ako teda máme byť povďační Bohu, že sa nám dal narodiť až po príchode Ježiša Krista, a mimo toho v krajine, kde panuje pravá viera! — Pane, vďaka Ti vzdávam za to. Beda mi, keby som mal(a) po toľkých hriechoch žiť medzi neveriacimi alebo kacírmi! Poznávam, Bože môj, že ma chceš mať spaseným(ou), a ja nešťastník(ica) toľko razy vydával(a) som sa dobrovoľne v zá-

hubu, keď som stratil(a) Tvoju milosť. Smiluj sa, Vykupiteľ môj, nad mojou dušou, ktorá Ťa toľko stála!

3. „*Boh poslal svojho Syna . . . aby tých, ktorí boli pod zákonom, vykúpil*“ (Gal. 4, 4. 5): Otrok teda hreší a hriechom dáva sa do moci diablu, a sám jeho Pán prichádza, aby ho svojou smrťou vykúpil! — Ó láska Boha k ľuďom — nesmierna a nekonečná! Ó môj Vykupiteľ, keby si ma svojou smrťou nebol vykúpil, čo by bolo zo mňa? Vravím, zo mňa, ktorý(á) som si pre svoje hriechy toľko razy peklo zaslúžil(a)! Áno, Ježiš môj, keby si nebol za mňa zomrel, bol(a) by som už navždy pre Teba stratený(á), nemajúc žiadnej nádeje, žeby som ešte niekedy získal(a) Tvoju milosť, alebo žeby som niekedy v nebi uvidel(a) Tvoju spanilú tvár. Môj predrahý Spasiteľ, ďakujem Ťi za to a dúfam prísť do neba a po celú večnosť Ťi za to ďakovať. Lútujem nadovšetko, že som Ťa predtým hneval(a). Umieňujem si nabudúce radšej muky a akúkoľvek smrť podstúpiť, ako Teba obraziť. Avšak ako som Ťa minule zradil(a), nebolo by divu, keď by som sa Ťi aj na budúce spreneveril(a). Ach, Ježiš môj, len toho nedopúšťaj! „Nedaj sa mi od Teba odlúčiť! Nedaj sa mi od Teba odlúčiť!“ Milujem Ťa, nekonečná dobrota, a chcem Ťa zavše milovať, tu na svete i cez celú večnosť. — Ó Kráľovná a prímluvnica moja, Maria, zachovaj ma zavše pod svojím plášťom a zachráň ma od hriechu!

Rozjímanie V.

„*Zamiloval si ma a seba samého vydal za mňa*“ (Gal. 2, 20.). Keď si si teda, Ježiš môj, z lásky ku mne zvolil život tak strastný a smrť tak trpkú, môžem naozaj povedať, že Tvoja smrť je mojou smrťou, Tvoje bolesti sú moje bolesti, Tvoje zásluhy moje zásluhy, že si môj i Ty sám, keďže si pre mňa podstúpil takéto mu-

ky. Ach, Ježiš môj, nič ma toľko nermúti, ako keď si spomeniem, že si bol kedysi mojím a že som Ťa svojvoľne toľko razy stratil(a). Odpusť mi a pripútaj ma k sebe, a nedaj, aby som Ťa znova stratil(a). Milujem Ťa z celej svojej duše. Ty chceš byť všetok môj, i ja chcem byť všetok(ka) Tvoj(a).

2. Syn Boží, súc pravý Boh, je nekonečne blažený. A predsa, hovorí sv. Tomáš, toľko robil a trpel pre človeka, ako by bez neho nemohol byť šťastný. Keby si bol mal svoju blaženosť Ježiš Kristus vydobýť tu na zemi, či by mu bolo bývalo treba viacej robiť, než všetkými našimi mdlobami sa obťažovať a na seba vziať všetky naše krehkosti, aby potom dokonal svoj život tak potupnou a ťažkou smrťou? Ale nie! On bol nevinný, svätý a sám v sebe blažený. Všetko, čokoľvek robil a trpel, podstúpil len preto, aby nám zaopatril Božiu milosť a stratené nebo. — Nešťastný, kto Teba nemiluje a koho takáto dobrota nerozplamení láskou.

3. Keby bol Ježiš Kristus dovolil žiadať o najväčší dôkaz svojej lásky, či by sa ho bol kedy kto odvážil prosiť, aby sa stal dieťaťom ako my, aby sa podrobil našim biedam a aby sa dokonca urobil zo všetkých ľudí najchudobnejším, najopovrhenejším a podliehajúcim najväčším útrapám, až by v samých mukách skončil na potupnom dreve, súc od všetkých prekliaty a opustený, aj od vlastného svojho Otca? A hľa, o čo by sme sa ho neboli osmelili prosiť, na to sám myslel a to aj urobil. — Nuž dopomôž mi, môj milovaný Vykupiteľ, k tej milosti, ktorú si mi získal svojou smrťou. Milujem Ťa a ľúto mi je, že som Ťa hneval(a). Vezmi si moju dušu, nechcem, aby bol diabol aj ďalej jej pánom. Nech náleží zcela Tebe, ktorý si ju vykúpil svojou krvou. Ty jediný ma miluješ, i ja chcem jedine Teba milovať. Zachráň ma od toho trestu, aby som žil bez Tvojej lásky,

a potom ma trestaj, ako sa Ti ľúbi. — Ó Maria, útočisko moje, Ježišova smrť a Tvoja prímluva sú mojou nádejou.

Rozjímanie VI.

1. „*Moja bolesť je vždycky pred mojím zrakom*“ (Ž. 37, 18). Všetky súženia a pohanenia, ktoré trpel Ježiš Kristus vo svojom živote a pri svojej smrti, mal pred očima hneď od prvej chvíle svojho života. „*Moja bolesť je vždycky pred mojím zrakom*.“ Nebolo chvíle v jeho živote, aby ich nebol všetky obetoval na zadostučinenie za naše hriechy. Pán zjavil istému svojmu služobníkovi, že mu každý ľudský hriech spôsobil takú bolesť za vzdajšieho života, že by bola dostačila k jeho usmrteniu, keby mu nebol býval zachovaný život, aby ešte viacej trpel. — Pekný to vďak, ó Ježiš môj, ktorého sa Ti dostalo od ľudí, a najmä odo mňa! Ty si 33 rokov vynaložil na moje spasenie, a ja, keby to bolo odo mňa záviselo, bol(a) by som Ťa zbavil(a) života toľko ráz, koľko razy som zhrešil(a).

2. Sv. Bernardín Sienský píše, že Ježiš Kristus „na každé previnenie obracal zvláštny zreteľ“. Každý z našich hriechov tanul nášmu Spasiteľovi už ako dieťaťu ustavične na mysli a nevýslovne ho sužoval. Sv. Tomáš dokladá (P. III. q. 46 a 6. ad 4), že bolesť z poznanej urážky, ktorá sa každým hriechom robí Otcovi, ako i z našej škody z neho vyplývajúcej, prevyšovala bolesť všetkých kajúcnikov, i tých, ktorí umreli z čírej ľúosti; a to preto, že žiadny hriešnik nikdy tak nemiloval Boha a svoju dušu, ako Ježiš Kristus miloval svojho Otca a naše duše. — Keď ma teda, Ježiš môj, nik toľko nemiloval ako Ty, preto je spravodlivé, aby som Ťa i ja nad iných viacej miloval(a). Áno, keďže môžem povedať, že Ty si ma jedine miloval, i ja chcem jedine Teba milovať.

3. Smrteľnú úzkosť, ktorú P. Ježiš trpel v záhrade pri pohľade na naše hriechy, za ktoré sa podvolil zadostučiniť, trpel už od materinského života. Keď teda Ježiš Kristus nie z inej príčiny, ale iba pre naše hriechy trávil svoj život v ustavičnom zármutku, nemáme sa ani my vo vzdajšom živote z iného zla zarmucovať, ako z hriechov, ktorých sme sa dopustili. Môj milovaný Vykupiteľ, umrel(a) by som od ľútosti, keď pomyslím na toľké trpkosti, ktoré som Ti v svojom živote spôsobil(a). Láska moja, keď ma miluješ, udeľ mi takú ľútosť, aby ma usmrtila a aby mi tak získala Tvoje odpustenie a s ním i milosť milovať Ťa zo všetkých síl. Darujem Ti celé svoje srdce, a keď Ti ho ešte neviem celkom darovať, vezmi si ho sám a rozpál ho celú svojou svätou láskou. — Ó Maria, orodovnica úbohých, Tebe sa odporúčam.

Rozjímanie VII.

1. „*Krstom mám byť pokrstený: a ako ma to tlačí, kým sa nevykoná*“ (Luk. 12, 50). Ježiš nás mohol spasíť bez utrpenia; ale nie, vyvolil si život bolestný a opovrhlivý, bez všetkej zemskej potechy, a prehorkú a opustenú smrť, a to len z tej príčiny, aby sme poznali jeho lásku k nám, ako tiež i vrúcnu túžbu jeho po našej láske. Po celý svoj život jednoducho dychtil po hodinke svojej smrti, žiadajúc ju obetovať Bohu, aby nám zaopatril večné spasenie. A práve tá žiadosť mu vložila do úst slová: „*Krstom mám byť pokrstený: a ako ma to tlačí, kým sa nevykoná!*“ Túžobne si žiadal byť svojou vlastnou krvou pokrsteným, aby smyl hriechy, nie svoje, ale naše. — Ó nekonečná láska, úbohý, kto Ťa nepozná a nemiluje!

2. Tou istou vrúcnou túžbou pudený, povedal v tú noc pred svojou smrťou: „Žiadostive som si žiadal ješť

s vami tohoto veľkonočného baránka“ (Luk. 22, 15). Týmto slovami dal na javo, že cez celý svoj život si iného nežiadal okrem toho, aby už čím prv prišiel čas jeho umučenia a smrti, aby človek poznal, akou nesiernou láskou ho miloval. — Teda tak túžiš, ó Ježiš môj, po našej láske, že si sa ani smrti neľakal, len keď nás pripútaš k sebe. Ako by som teda mohol(a) niečo odoprieť Bohu, keď z lásky ku mne dal svoju krv i svoj život?

3. Sv. Bonaventúra vraví, že je to div, keď vidíme trpieť Boha z lásky k ľuďom; ale že je to div nad všetky divy, keď ľudia, vidiac Boha pre nich trpieť, vidiac ho ako dieťa v jaskyni triasť sa zimou, v dielni tovarišiť a na kríži ako zločinca umierať, a predsa nehoria láskou k Bohu, tak ich milujúcemu, ba azda i pohrdajú tou láskou pre mrzké, zemské chůtky a žiadosti. Ale ako je to možné, že si Boh ľudí tak zamiloval a že ľudia, k iným tak vďační, jedine k Bohu sú tak nevďační? — Ach, Ježiš môj, i ja úbohý(á) patrím k týmto nevďačníkom! Povedz, prečo je to, že si ráčil toľko trpieť pre mňa, keď si predsa predvídal, že Ťa budem hnevať? Ale keďže si so mnou mal strpenie a chceš ma spasiť, daj mi teraz veľkú ľútosť nad mojimi hriechami, aby sa vyrovnala mojej nevďačnosti. Nenávidím a zavrhum nadovšetko, ó Pane môj, urážky spáchané proti Tebe. Keď som dosiaľ pohrdal(a) Tvojou milosťou, teraz si ju vážim nado všetky kráľovstvá tohoto sveta. Milujem Ťa z celej svojej duše, ó Bože, ktorý zasluhuješ nekonečnú lásku, a len preto si žiadam žiť, aby som Ťa miloval(a). Rozplameň a rozmnož vo mne svoju lásku! Upamätaj ma zavše na lásku, ktorú si ku mne prechovával, aby moje srdce ustavične horelo láskou k Tebe, ako Tvoje srdce horí láskou ku mne. — Ó plápolajúce srdce Panny Marie, rozpál sv. láskou moje úbohé srdce!

Rozjímanie VIII.

1. „*V radosti budete načierať vody zo Spasiteľových prameňov*“ (Iz. 12, 3). V Ježišu Kristovi máme trojaké žriedlo milosti. — Prvé je žriedlo „*milosrdenstva*“, v ktorom sa môžeme očistiť od každej nečistoty našich hriechov. K tomu cieľu náš najmilší Vykupiteľ zariadil nám toto blažené žriedlo svojou vlastnou krvou. „*Ktorý si nás zamiloval a umyl nás svojou krvou od našich hriechov*“. (Zjav. 1, 5.) — Môj drahý Spasiteľ, ako som Ti zaviazaný(á)! Ty si urobil pre mňa, čoho žiadny sluha neurobí pre svojho pána, ani syn pre svojho otca. Nie, nemožno mi Teba nemilovať, lebo svojou láskou si ma prinútil, že mi neostáva len Ťa milovať.

2. Druhé je žriedlo „*lásky*“. — Kto premýšľa o útrapách a pohaneniach, ktoré z lásky k nám znášal Ježiš Kristus od svojho narodenia až do svojej smrti, tomu je nemožné nepocítiť plameňov toho blaženého ohňa, ktorý prišiel zapáliť na zem v ľudských srdciach. Vody tohoto žriedla teda odrazu umývajú a rozpaľujú naše duše. — Preto urob, Ježiš môj, aby krv, ktorú si za mňa vylial, nielen smyla všetky moje viny, ktorými som Ťa hneval(a), ale nech ma tiež roznieti sv. zápalom k Tebe. Daj, nech zabudnem na všetko a nemyslím na nič iné ako na to, aby som Ťa miloval(a), môj Bože, ktorý zasluhuješ nekonečnú lásku.

3. Tretie je žriedlo „*pokoja*“. — To označujú Ježišove slová: „*Ak kto žižni, nech príde ku mne a nech sa napije*“ (Ján 7, 37). Kto si žiada pokoj srdca, nech príde ku mne: ja som Boh pokoja. Pokoj, ktorý dáva Pán dušiam ho milujúcim, nie je pokoj smyselných rozkoší, ani časných statkov, ktorý sľubuje svet, ktorý však neuspokojuje ľudského srdca. Pokoj, ktorý udeľuje Boh svojim služobníkom, je pravý a dokonalý pokoj, ktorý uspokojuje a prevyšuje každú radosť, akú poskytujú

tvory. „Kto bude piť z vody, ktorej mu ja dám, nebude žíznit na veky“ (Ján 4, 13). Kto skutočne miluje Boha, všetkého sa odrieka, všetkým pohŕda a nehľadá iba Boha. — Áno, Bože môj, jedine Teba si žiadam! Kedysi som sa okrem Teba sháňal(a) i po iných veciach, ale keď si spomeniem na bezprávia Tebe preukázané, že som si Ťa menej vážil(a) než ničomné a pomíňajúce veci, umrel(a) by som od samej ľútosti. Poznávam, že som zle robil(a), preto úprimne toho ľutujem. Poznávam, že Ty si zasluhuješ všetku moju lásku a preto opakujem a — dá Boh — neprestanem opakovať ani v tomto živote, ani v budúcom: Bože môj, Bože môj, jedine Teba si žiadam, a nič iné; jedine Teba si žiadam a nič iné! — Ó Maria, Ty si prvá milovala tohoto Boha, ach, daj, aby som mal(a) účasť v Tvojej láske.

Adventné rozjímania až do deväťdennej pobožnosti na Narodenie Ježiša Krista.

Rozjímanie I.

„A vtelil sa z Ducha svätého a stal sa človekom.“

(Snem Carihradský.)

Rozjímaj, prečo Boh stvoril prvého človeka: aby mu slúžil a aby ho miloval tu na zemi, aby ho potom voviedol do večného života a aby ho urobil pánom nebeského kráľovstva; preto ho obdaril hojne svetlom a milosťami. Avšak nevďačný človek sa vzoprel Bohu, vypovediac mu poslušnosť, ku ktorej bol zo spravodlivosti a i z vďačnosti povinný. Tak prišiel nešťastný človek ako odbojník i so všetkým svojím potomstvom o

Božiu milosť a bol navždy vypovedaný z neba. Koniec bol teda so všetkými ľuďmi, keďže hriech uvrhol na nich toto nešťastie. Všetci habkali ako slepí po tme a v tôni smrti. Diabol ich mal v moci a peklo robilo medzi nimi stálé a nesčíselné porážky. Keď teda Boh videl ľudstvo v tak poľutovaniahodnom stave, zažialilo sa mu nad ním a ustanovil, že ho zachráni. A ako to urobil? Keďže chcel ukázať svetu svoju nesmiernu lásku, ktorú mal k týmto nevďačným tvorom, neposlal anjela, ani Serafa, ale „poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela“ (Rím. 8, 3). Poslal samého svojho Syna, aby sa stal človekom a aby sa odel do tela hriešnych ľudí, aby potom svojimi mukami a svojou smrťou zadosťučinil Božskej spravodlivosti za ich hriechy a aby ich zachránil od večnej smrti, a keď ich tak smieril s nebeským Otcom, aby im zaopatril Božiu milosť a urobil ich zaslúženými a súcimi vojst do nebeského kráľovstva.

Tu uvažuj jednak, aké hrozné nešťastie uvažuje hriech na dušu, keď ju pripravuje o Božie priateľstvo a o nebo, a odsudzuje ju k večným mukám. — S druhej strany uvažuj, akú nekonečnú lásku v tomto veľkolepom diele vtelenia Slova osvedčil Boh, keď pohnul svojho jednorodeného Syna, že prišiel, aby rukami katov — v nesmiernych bolestiach a pohanách — obetoval svoj Božský život, aby nám zaopatril odpustenie a večné spasenie. Ó či je možné, aby niekto, premýšľajúc o tomto veľkom tajomstve a temer prílišnej Božej láske, nezvolal: Ó nekonečná dobrota! ó nekonečné milosrdenstvo! ó nekonečná láska! Boh sa stal človekom, aby mohol umrieť za mňa!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó ako je to možné, Ježiš môj, že som sa toľkými proti Tebe spáchanými urážkami znova a znova toľko

ráz vrhol(a) do záhuby, ktorú privodí hriech a od ktorej si nás oslobodil svojou smrťou? Toľko Ťa stálo moje spasenie, a ja som chcel(a) toľko ráz zahynúť, keď som pohrdol(a) Tebou, nekonečným dobrom. — Avšak, čo si povedal, budí vo mne dôveru, že ak sa hriešnik, ktorý Ťa opustil, k Tebe vráti, príjmeš ho na milosť: „*Obráťte sa ku mne . . . a i ja sa k vám obrátim*“ (Zach. 1, 3). A zasa: „*Ak kto počúvne môj hlas a otvorí mi: vojdem k nemu*“ (Zjav. 3, 20). Hľa, Pane, ja som taký(á) odbojník(ica), nevďačník(ica) a zradca(kyňa), ktorý(á) som Tebou toľko ráz pohrdol(a) a ktorý(á) som Ťa toľko ráz vyhnal(a) zo svojej duše. Teraz to úprimne ľutujem, že som Ťa toľko sužoval(a) a že som Tvojou milosťou tak pohrdal(a). Žiaľim nad tým a milujem Ťa nadovšetko. Hľa, brána môjho srdca je už dokorán otvorená; vojdí do neho, ale tak, aby si už nikdy odtiaľ neodišiel. Viem iste, že ma neopustíš, iba ak by som Ťa znova zahnal(a) od seba; a to je, čoho sa obávam a o čo Ťa prosím, a ako dúfam, prosiť neprestanem: Nechaj ma skôr umrieť, ako by si sa mal dočkať tohoto môjho nového a najväčšieho nevďaku. Môj drahý Vykupiteľ, pre urážky proti Tebe popáchané, nezaslúžil(a) by som Ťa už milovať; avšak pre Tvoje zásluhy Ťa prosím o dar Tvojej svätej lásky. A preto mi daj poznať, aké si nevýslovné dobro, ako si ma miloval a ako mnoho si urobil, aby si ma zaviazal k láske k Sebe. Ach, môj Božský Spasiteľ, nedaj mi ďalej žiť v nevďačnosti k tak veľkej Tvojej добрote. Ježiš môj, už sa Ťa nechcem spustiť! Už je dosť Tebe učených urážok. Spravodlivé je, aby som ostatné roky svojho života vynaložil(a) zcela na to, aby som Ťa miloval(a) a aby som Ti spôsobil(a) radosť. Ježiš môj, Ježiš môj, buď mi nápomocný; pomôž hriešnikovi(ci), ktorý(á) by Ťa rád(a) miloval(a). — Ó Maria, Matka moja, Ty, súc jeho Matkou, môžeš všetko u Ježiša. Povedz mu, nech

mi odpusti; povedz mu, nech ma sviaže svojou svätou láskou! Ty si mojou nádejou; v Tebe skladám svoju dôveru.

Rozjímanie II.

„A Slovo sa stalo telom.“

(Ján 1, 14.)

Pán poslal sv. Augustína, aby napísal na srdce sv. Marie Magdaleny: „Slovo sa stalo telom.“ Ó prosmeže i my Pána, aby osvietil našu myseľ a dal nám poznať, aká to bola veľká a podivuhodná láska, keď sa večné Slovo, Boží Syn, z lásky k nám stal človekom. Cirkev sv. žasne, uvažujúc toto veľké tajomstvo: „Uvažovala som Tvoje skutky a užasla som“ (Resp. 3. Noct. in Circumc. D.). Keby bol Boh stvoril tisíc iných svetov, tisíc ráz väčších a krásnejších než je tento, bolo by toto dielo nekonečne menšie, než vtelenie Slova: „*Dokázal silu svojím ramenom*“ (Luk. 1, 51.) K uskutočneniu tohto diela bolo treba všetkej všemožúcnosti a nevystihnuteľnej Božej múdrosti, keďže ľudskú prirodzenosť treba bolo spojiť s Božskou osobou, a keďže jednej z Božských osôb bolo sa treba snížiť a prijať ľudskú prirodzenosť tak, aby sa Boh stal človekom a človek Bohom. A keďže Božstvo Slova bolo spojené s dušou a telom Ježiša Krista, všetka činnosť tohoto Boho-Človeka bola Božskou, — Božskými boly jeho modlitby, Božským jeho utrpenie, Božským jeho detský vzlykot, Božskými jeho slzy, Božskými jeho kroky, Božskými jeho údy, Božskou bola jeho krv určená za spasiteľný kúpeľ na smytie našich hriechov a za obeť nekonečnej ceny na smierenie spravodlivého Boha, právom rozhnevaného na ľudí. A čože sú to za ľudia? Ničomné, nevďačné a odbojné tvory! A pre nich sa Boh stáva človekom, podrobuje sa biedam ľudským, trpí a umiera, aby spasil

týchto nevďačníkov? „Uponížil seba samého a bol poslušným až na smrť, a to na smrť kríža“ (Fil. 2, 8). — Ó svätá viera! Keby si nás ty neuistovala o tom, kto by tomu uveril, že sa Boh nekonečnej velebnosti tak snížil, že sa stal nám rovným červom, aby nás spasil za cenu toľkých múk a pohanení a tak ukrutnej a potupnej smrti! „Ó milosť, ó moc lásky!“ volá sv. Bernard. Ó milosť, na ktorú by ľudia neboli nikdy pomysleli, keby nám jej sám Boh nebol pomýšľal dopriať. Ó Božská láska, ktorej nemožno nikdy pochopiť! Ó milosrdenstvo, ó nekonečná láska, jedine pravá nekonečná dobrota!

Vrúcné vzdychy a prosby.

Ó duša, ó telo, ó krv môjho Ježiša, ďakujem a kórim sa vám, vy ste mojou nádejou; vy ste výkupné, ktoré ma zachránilo od pekla, ktoré som si toľkokrát zasľúžil(a). Ó Bože, aký nešťastný a zúfalý život by bol býval naveky mojim údelom, keby si sa Ty, môj Vykupiteľ, nebol odhodlal spasiť ma svojimi mukami a svojou smrťou! Ale či duše, ktoré si vykúpil s takou láskou, keď to vedia, môžu žiť bez toho, žeby Ťa milovaly, — a ako im možno pohrdať Tvojou milosťou, ktorú si im tak ťažko vydobyl? A či som i ja toto všetko nevedel(a)? A ako som Ťa teda mohol obraziť, a tak častokrát Ťa obťažovať? Avšak, opakujem, Tvoja krv je mojou nádejou. Poznávam, môj Spasiteľ, akú veľkú krivdu som Ti urobil(a). Ó kiezby som Ťa bol(a) zavše miloval(a)! Ďakujem Ti však, že mi k tomu dopriavaš času. Dúfam, že ešte v tomto živote i po celú večnosť budem neustále velebiť milosrdenstvo, ktoré si osvedčil na mne. Za svoje hriechy som zasľúžil(a) slepotu, Ty si ma však obdaril ešte väčším svetlom. Zasľúžil(a) som byť od Teba opusteným(ou), a Ty si šiel za mnou a volal si ma ešte láskavejším hlasom. Zasľúžil(a) som si, aby sa vo mne zatvr-

dilo srdce, a Ty si ho obmäkčil a zranil ľútostou. A tak z Tvojej milosti pocitujem teraz veľký žiaľ nad urážkami Ti učenými; pozorujem v sebe veľkú túžbu milovať Ťa; cítim sa pevne odhodlaným(ou) radšej všetko zanechať, než Tvoje priateľstvo v nebezpečenstvo vystaviť; cítim lásku k Tebe, ktorá mi zošklivuje všetko, čo sa Tebe protiví; a odkiaľ mi tá bolesť, tá žiadosť, tá odhodlanosť a láska? Od Teba ich mám a od Tvojho milosrdenstva. To je mi teda znamením, Ježiš môj, že si mi už odpustil; znamením, že ma teraz miluješ a že ma chceš stoj čo stoj spasiť. Ty ma chceš spasiť, a ja chcem byť hlavne preto spaseným(ou), aby som sa Ti zavďačil(a). Ty ma miluješ, i ja Ťa milujem. Ale milujem Ťa málo, veľmi málo; pridaj mi lásky; veď si od mňa zaslúžiš väčšej lásky, keďže sa mi od Teba dostalo vzácnejších milostí než iným! Nuž rozmnož vo mne plamene lásky! — Ó presvätá Panna Maria, dopomôž mi k tomu, aby láska k Ježišovi strávila a zničila vo mne všetku lásku, ktorá nesmeruje k Bohu! Každého vyslyšíš, vyslyš i mňa! Vypros mi lásku a zotrvanie!

Rozjímanie III.

„Tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna“. Ján 3, 16.

Uvažuj, ako nemal večný Otec, keď daroval svojho Syna za Vykupiteľa, za obeť a za výkupné, čím by nám dodal väčšej dôvery a čím by nás väčšmi zaviazal k svojej láske. Keď nám daroval Syna — hovorí sv. Augustín — nevedel, ani viacej nemal, čo by nám dal. Jeho vôľa je, aby sme ťažili z tohoto nesmierneho daru, a aby sme si ním získali večné spasenie a všetky potrebné milosti, keďže v Ježišovi máme všetko, čokoľvek si môžeme žiadať: svetlo, silu, pokoj, dôveru, lásku a večnú

slávu. Lebo veď Ježiš Kristus je darom, v ktorom sú složené všetky možné dary, môžeme si koľkokoľvek a čokoľvek priať a zažiadať. „Ten, ktorý . . . vydal svojho Syna za nás všetkých: akože nám s ním nedal i všetko?“ (Rím. 8, 32.) Keď nám Boh daroval svojho milého, jednorodeného Syna, poklad a zdroj všetkého dobra, čo by si sa bál(a), že nám Boh odoprie milosti, keď ho budeme o nejaké prosiť? Ježiš „*nám je od Boha múdrosťou i spravodlivosťou i posvätením i vykúpením*“. (I. Kor. 1, 30.) Boh nám dal Ježiša Krista, aby bol nevediacim a nevidiacim svetlom a múdrosťou na ceste ku spaseniu; aby nám, zatratencom pekla, bol spravodlivosťou, aby sme mohli v neho úfať; aby nám hriešnym bol posvätením k dosiahnutiu svätosti; aby konečne nám, diablovým otrokom, bol výkupným za slobodu Božích synov (dcier). Slovom, hovorí apoštol, v Ježišu Kristovi sme obohatení všetkým dobrom a všetkou milosťou, ak o ne žiadame pre jeho zásluhy: „*Vo všetkom ste skrze neho obohatení . . . takže nemáte žiadneho nedostatku v žiadnej milosti*“ (v. 5, 7.). A tento dar, ktorý nám Boh preukázal svojím Synom, preukázal každému z nás; daroval totiž všetko každému tak, ako by len jemu bolo darované; takže ktokoľvek z nás môže povedať: Ježiš je všetok môj; moje je jeho telo, moja je jeho krv, môj je jeho život, moje sú jeho bolesti, moja je jeho smrť, moje sú jeho zásluhy. Preto povedal sv. Pavel: „Zamiloval si ma a seba samého vydal za mňa“. (Gal. 2, 20.) A to isté môže povedať ktokoľvek z nás: Môj Vykupiteľ si ma zamiloval a všetok sa mi daroval z lásky ku mne.

Vrúcné vzdychy a prosby.

Ó večný Bože, ktože iný ma mohol obdať týmto vzácnym darom, ako Ty, Boh nekonečnej lásky? Ó môj

Stvoriteľ, či Ti bolo možné viac urobiť, aby si nám dodal dôvery v svoje milosrdenstvo, a aby si nás zaviazal k svojej láske? Pane, odplácal(a) som sa Ti nevďačnosťou, ale Ty si povedal: „Ktorí milujú Boha, tým všetko dopomáha k dobrému“. (Rím. 8, 28.) Nestrpím teda, aby moje premnohé a hrozné hriechy vzbudzovaly vo mne nedôveru v Tvoju dobrotivosť, skorej nech sú mi na to, aby som sa viacej pokoroval(a), keby sa mi stala nejaká urážka. Lebo veď ten, kto sa opovážil Teba, najvyššiu velebnosť, obraziť, ten si zaslúžil inakších urážok a opovrhnutí! Nech sú mi aj k tomu, aby som bol(a) oddanejším(ou) v krížoch, ktorými ma ráčiš navštíviť, aby som Ti bedlivejšie slúžil(a) a aby som Ťa viacej oslavoval(a) ako v náhradu za krivdy a urážky, ktoré som Ti činil(a). Na to, ako som Ťa, ó Bože, predtým hneval(a), chcem jednotajne pamätať, aby som tým viacej velebil(a) Tvoje milosrdenstvo, aby som sa čím viacej a viacej roznechoval(a) láskou k Tebe, lebo si ma nikdy neopustil, i keď som od Teba utekal(a), a k tomu si mi ešte toľko dobrého napreukazoval, hoci som Ťa toľko obrážal(a). Dúfam, Pane, že si mi už odpustil. Lutujem a urážok Ti učinенých neprestanem ľutovať. Chcem Ti byť teraz vďačným(ou) a svoju terajšiu nevďačnosť chcem láskou nahradiť. Ale k tomu mi treba Tvojej pomoci. Prosím Ťa o milosť, aby som zachoval(a) svoje predsavzatie. Učín, ó môj Bože, učín to na svoju oslavu, aby Ťa veľmi miloval(a) hriešnik(ca), ktorý(á) Ťa predtým veľmi hneval(a). Ó môj Bože, ktože by Ťa nemiloval, kto by sa znovu odlúčil od Tvojej lásky? — Ó Maria, Kráľovná moja, pomôž mi. Ty poznáš moju slabosť. Daj, nech sa zavše odporúčam do Tvojej ochrany, kedykoľvek sa bude diabol usilovať, aby ma odviedol od Boha. Matka moja, nádej moja, buď mi nápomocná!

Rozjímanie IV.

»Keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna.« Gal. 4, 4.

Rozjímaj, ako od hriechu Adamovho nechal Boh uplynúť štyritisíc rokov, a až potom poslal na zem svojho Syna vykúpiť svet. A cez ten čas, ach, aké neblahé mrákoty pokrývaly zem! Pravý Boh nebol známy, ani ctený, okrem jediného kútika sveta. Všade panovala modloslužba, takže ľudia vzdávali božskú poctu zlým duchom, zvieratám a kameňom. Avšak tu sa čudujme Božej múdrosti. Boh totiž odkladal s Vykupiteľovým príchodom, aby si ho ľudia tým viacej vážili; odkladal s ním, aby lepšie poznali zlobu hriechu a nevyhnutnú potrebu Spasiteľovej pomoci a milosti. Keby bol Ježiš Kristus prišiel hneď po Adamovom hriechu, boli by si tohoto vzácneho dobrodenia málo vážili. Preto ďakujeme dobrotivému P. Bohu, že sa nám dal narodiť, keď už bolo veľké dielo nášho vykúpenia dokonané. Ajhľa, tak už nadišla blažená doba, ktorá bola nazvaná plnosťou času: *„Keď prišla plnosť času, poslal Boh svojho Syna . . . aby vykúpil tých, ktorí boli pod zákonom“*. Hovorí sa „plnosť“, — pre plnosť milosti, ktorou Boží Syn prišiel skrze vykúpenie obdarovať človečenstvo. Hľa, už odchádza anjelský posol k Panne Marii do mesta Nazaretu, aby jej oznámil príchod Slova, žiadajúceho sa vteľiť do jej života. Anjel ju pozdravuje, nazýva ju milostiplnou a požehnanou medzi ženami. Ona, pokorná Panna, vyvolená za Božiu Matku, sa pre svoju veľkú pokoru ľaká takejto veľkej chvály. Avšak anjel ju teší a oznamuje jej, že našla milosť u Boha, totiž tú milosť, ktorá nás smieri s Bohom a napraví nešťastie, zavinené hriechom. Na to jej oznamuje Spasiteľovo meno, ktoré má dať tomuto svojmu Synovi: *„A nazveš ho menom Ježiš“*. (Luk. 1, 31.) Dáva jej tiež na vedomie, že tento jej Syn

nebude nikto iný, ako sám Boží Syn, ktorý vykúpi svet a bude panovať nad ľudskými srdcami. Nato konečne Panna Maria svoluje — stať sa matkou takéhoto Syna! „*Ajhlá, dievka Pánova; nech sa mi stane podľa tvojho slova*“ (Luk. 1, 38.) A večné Slovo berie na seba telo a stáva sa človekom: „A Slovo sa stalo telom“ (Ján 1, 14.) Poďakujme tomuto Synovi a poďakujme i tejto Matke, ktorá, keď svolila stať sa matkou tohoto Syna, i k tomu svolila, že bude matkou nášho spasenia a spolu bolestnou matkou; keďže sa vtedy ochotne podvolila na nesmierne bolesti, ktoré ju bude stáť materstvo tohoto Syna, čo prišiel trpieť a umrieť za človečenstvo.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó Božie Slovo, čo si sa telom stalo k vôli mne, hoci Ťa vidím tak pokorené a ako maľučké dieťa v živote Panny Marie, poznávam Ťa a prehlasujem Ťa predsa za svojho Pána a Kráľa, avšak Kráľa lásky. Môj predrahý Spasiteľ, keďže si prišiel na zem a priodel si sa naším biednym telom, aby si kraloval nad našimi srdcami, ó príd teda a kraluj i v mojom srdci, ktoré bolo na čas pod mocou Tvojich nepriateľov, teraz je však, ako dúfam, Tvoje, a chcem, aby bolo navždy Tvojím a aby si bol od terazjška Ty jeho jediným Pánom: „*Panuj uprostred svojich nepriateľov*“ (Ž. 109, 2.) Ostatní kráľovia panujú brannou mocou, Ty si však prišiel panovať láskou, a preto neprichádzaš v kráľovskej nádhere, odetý súc v purpure so zlatohlavom, so žezlom v ruke a ozdobený koruncou a obklopený vojenskými plukmi. Prichádzaš narodiť sa v maštali — v chudobe a opustenosti a chceš byť položeným do jasiel na hŕstku slamy; lebo tak, a nie inakšie sa chceš ujať vlády v našich srdciach. Ach, moje kráľovské dieťa, ako som sa len mohol vzbúriť toľkokrát oproti Tebe a tak dlho žiť v nepriateľstve s

Tebou a bez Tvojej milosti, ktorý si odložil svoju velebnosť, aby si získal pre seba moju lásku, a tak si sa ponížil, že si sa ako dieťa objavil v jaskyni, ako tovariš v dielni a ako zločinec na kríži? Ó ja šťastný(á), keď sa teraz zavše dám riadiť len Tebou a Tvojou láskou, keď som, ako úfam, unikol(a) diablovmu otroctvu! Ó Ježiš, môj Kráľ, Ty si tak veľmi milovaniahodný a tak veľmi miluješ naše duše; nuž usídl sa v mojej duši, celú Ti ju darujem. Prijmi ju, chcem Ti zavše len z lásky slúžiť. Pre svoju velebnosť zasluhuješ si svätú bázeň, ale pre svoju dobrotivosť ešte viacej si zasluhuješ lásku. Teba jedine, ó Kráľ môj, milujem a zavše Ťa chcem milovať, — a jedine toho sa bojím, aby som Ťa nerozhneval(a). Svojou milosťou mi prispej na pomoc. — Moja predrahá Pani, Maria, Tebe náleží vyprosiť mi vernosť k tomuto najmilšiemu Kráľovi mojej duše.

Rozjímanie V.

»Keď si vzal sluhovskú podobu.«

Fil. 2, 7.

Večné Slovo prišlo na zem spasiť človeka, a odkiaľ prišlo? „Od končín nebies jeho východ“. (Ž. 18, 7.) Vyšlo z lona Boha Otca, kde bolo splodené od večnosti v lesku svätých. — A kam sostúpilo? Sostúpilo do lona panny, Adamovej dcéry, ktoré oproti Božiemu lonu bolo iba miestom hrôzy. Preto i Cirkev spieva: „Nezhrozil si sa panenského života.“ Keďže teda Slovo pochádza od Otca, preto je Boh ako Otec — nesmierny, všemožný, najblaženejší a svrchovaný Pán — je ako Otec a vo všetkom je rovný Otcovi. Ale v živote Panny Marie je malým, slabým a trápeniam podliehajúcim stvorením; je služobníkom a menším od Otca. „Keď si

vzal sluhovskú podobu.“ Vypráva sa ako príklad nevšednej pokory o sv. Alexovi, že súc synom vznešeného Rímana, odhodlal sa byť sluhom v otcovskom dome. Ale čo je pokora tohoto svätého oproti pokore Ježiša Krista? Medzi synom a sluhom Alexovho otca bol — pravdaže — aký-taký rozdiel stavu, ale medzi Bohom a Božím služobníkom je nekonečný rozdiel. Mimo toho, keď sa Boží Syn stal služobníkom svojho Otca, aby mu bol poslušným, učinil sa tiež služobníkom svojich tvorov, totišťo P. Marie a sv. Jozefa. „*A bol im poddaný*“ (Luk. 2, 51.) Áno, učinil sa i služobníkom Pilátovým, keď prijal poslušne ortieľ, ktorým ho Pilát odsúdil k smrti. Ba učinil sa i služobníkom svojich katov; lebo keď sa ho dali bičovať, trním korunovať a križovať, on ich všetkých pokorne poslúchnul a poddal sa im. — Ach, Bože, a my by sme sa zdráhali(y) slúžiť tomuto milému Spasiteľovi, ktorý sa pre naše spasenie podrobil tak ťažkým a nízkym službám? A aby sme nemuseli(y) slúžiť tomuto tak vznešenému a milostivému Pánovi, volíme radšej otročiť diablove, ktorý svojich služobníkov nemiluje, ale ktorý ich nenávidí a kruto nakladá s nimi, ako tyran, robiac ich nešťastnými v tomto i v druhom živote! Ak sme však boli už tak nerozumnými, prečo nehľadíme čo najchytrejšie striasť so seba tak mrzké jarmo? Hor sa teda! Keď sme skrze milosť Ježiša Krista oslobodení z pekelného otroctva, chytro objímme a s láskou si pripnime sladké putá, ktoré nás robia služobníkmi a miláčkami Ježiša Krista, a ktorými si raz dobyjeme korunu večného kráľovstva medzi vyvolenými v nebi.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj premilý Ježiš, Ty si Mocnár nebies i zeme, ale z lásky ku mne stal si sa i služobníkom katov, kto-

rí Ti doráňali telc, dopichali hlavu, a keď Ťa konečne
 pribili na kríž, nechali Ťa v samých bolestiach umrieť
 na ňom. Klaniam sa Ti ako svojmu Bohu a Pánovi, a
 hanbím sa pred Teba predstúpiť, keď si spomeniem, že
 som pre hociakú mrzkú rozkoš toľkokrát roztrhol(a)
 Tvoje sväté putá, a že som Ti do očí povedal(a), že Ti
 nebudem slúžiť. Právom teda vyčítaš mojej duši: „*Polá-
 mala si moje jarmo, roztrhala si moje sväzky a riekla si:
 Nebudem slúžiť*“ (Jer. 2, 20.) Avšak Tvoje zásluhy,
 Spasiteľ môj, a Tvoja dobrota, ktorej nemožno pohrd-
 nuť kajúcim a pokorným srdcom, naplňuje ma dôverou,
 že dosiahnem odpustenia: „*Lútostným a poníženým
 srdcom, Bože, nepohrdaš*“ (Ž. 50, 19.) Priznávam sa,
 Ježiš môj, že som Ťa neprávom hneval(a); uznávam,
 že som pre urážky Ti učinené tisíckrát zaslúžil(a) peklo.
 Trestaj ma, ako Ti ľúbo, len ma nezbav svojej milosti
 a svojej lásky. Lúto mi je nadovšetko, že som Ťa hne-
 val(a). Milujem Ťa z celej svojej duše. Pevne si beriem
 pred seba, že od dneška budem len Tebe slúžiť a len Te-
 ba milovať. Ach, spútaj ma pre svoje zásluhy putami
 svojej svätej lásky, a nedaj, aby som ich znova so seba
 shodil(a). Milujem Ťa nadovšetko, môj ochranca, a rad-
 šej som Tvojím(ou) služobníkom(cou), než pánom (pa-
 ňou) celého sveta. A čo osoží celý svet tomu, kto je zba-
 vený Tvojej milosti? „Najsladší Ježiš, nedaj sa mi od-
 lúčiť od Teba!“ O túto milosť Ťa prosím a umieňujem
 si, že Ťa o ňu neprestanem prosiť; a snažne žiadam, aby
 si mi už teraz dal milosť, aby som, pokým len budem
 žiť, neprestával(a) opakovať túto prosbu: Ježiš môj,
 nedaj, aby som niekedy odstúpil(a) od Tvojej lásky! —
 O tú milosť prosím i Teba, ó Maria, Matička moja; po-
 môž mi svojou prímluvou, aby som sa nikdy nespustil(a)
 svojho Boha.

Rozjímanie VI.

»Pán stvoril novú vec na zemi.«
Jer. 31, 22.

Prv než prišiel Mesiáš na zem, svet bol pohrúžený vo tmách nevedomosti a hriechu. Sotva v jednom kútiku zeme, totiž v Judsku, poznali pravého Boha. „*Známy je v Judstve Boh*“ (Ž. 75, 2.) Ale inde sa všade klaňali bohom, — diablu, zvieratám a kameňom. Všade panovala noc hriechu, ktorý oslepoval duše, ktorý ich zatápal nerestami a ktorý im bol na prekážku, že nepoznávaly poľutovaniahodného stavu, v ktorom žily ako Božie nepriateľkyne, odsúdené do pekla: „*Položíš tmu a nastáva noc: v tej sa hemží všetka lesná zverina*“ (Ž. 103, 20.) A od týchto mrákot oslobodiť svet prišiel Pán Ježiš: „*Nad obyvateľmi krajiny tône smrti zaskvelo sa svetlo*“ (Iz. 9, 2.) Oslobodil ho od modloslužby, keď ho poučil o pravom Bohu; oslobedil ho od hriechu svetlom svojho svätého učenia a svojich Božských príkladov. „*Na to sa zjavil Boží Syn, aby sbúral diablove diela*“ (I. Ján. 3, 8.) Prorok Jeremiáš predpovedal, že Boh stvorí nové dieťa, aby bolo Vykupiteľom človečenstva. „Pán stvoril novú vec na zemi.“ Týmto novým dieťaťom bol Ježiš Kristus. On je Boží Syn, ktorý sa stal človekom. Toto je to nové dieťa, ktoré viacej oslávilo Boha v prvej chvíli svojho stvorenia, než ho spolu dosiaľ oslávili a za celú večnosť oslavia všetci anjeli a svätí. Aj to pri narodení Ježiša Krista prespevovali anjeli: „*Sláva Bohu na výsostiach*“ (Luk. 2, 14.) Ježiško viacej poctil a oslávil Boha, než ho zneuctily a potupily všetky ľudské hriechy. — Úbohí hriešnici, majme teda dôveru; obetujme večnému Otcovi toto dieťa, obetujme mu slzy, poslušnosť, pokoru, smrť a zásluhy Ježiša Krista, a nahradíme Bohu všetku neúctu, ktorú sme mu preukázali svojimi hriechami.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, môj Bože, zneuctil(a) som Ťa, keďže som toľkokrát dal(a) prednosť svojej vôli pred Tvojou a svojim ničomným, mrzkým chůtkam pred Tvojou svätou milosťou. Odkiaľ by mi kynula nádej na odpustenie, keby si mi nebol dal Ježiša Krista práve na to, aby bol nádejou nás hriešnikov? „On je smierením za naše hriechy“. (I. Ján. 2, 2.) Áno, tak je; Ježiš Kristus, keď položil svoj život na zadosťučinenie za urážky, nami Ťi učinené, poctil Ťa viacej než sme Ťa my svojimi hriechami zneuctili. Prijmi ma teda na milosť, Otče môj, pre lásku Ježiša Krista. Ľúto mi je, ó nekonečná dobrota, že som Ťa obráždil(a). „Otče, zhrešil som oproti nebu i pred tebou; už som nie hoden volať sa tvojím synom“. (Luk. 15, 21.) Ja nezasluhujem odpustenia, ale Ježiš Kristus zasluhuje byť vyslyšaným od Teba. Sám totiž prosil za mňa na kríži: „Otče, odpusť!“ A i teraz prosí v nebi za mňa, aby si ma prijal za syna (dcéru). „Spravedlivého Ježiša Krista máme u Otca za prímluvníka... a i prímlúva sa za nás“. (I. Ján 2, 1. a Rím. 8, 34.) Prijmiže na milosť nezdarného(ú) syna (dcéru), ktorý(á) Ťa opustil(a), ale teraz sa vracia k Tebe, súc odhodlaný(á) Teba milovať. Ach, Otče môj, milujem Ťa, a chcem Ťa zavše milovať. Ach, Otče môj, teraz, keď som poznal(a) lásku, ktorú si mal ku mne, a shovievavosť, ktorú si mal so mnou toľké roky, netrúfam si už ďalej žiť, a Teba nemilovať. Ráč mi dať tak veľkú lásku, aby som jednodstaj oplakával(a) urážky, ktoré som bol Tebe, tak dobrotivému Otcovi preukázal(a), a aby som jednodstaj horl(a) láskou k Tebe, tak láskavému Otcovi. Otče môj, milujem Ťa, milujem Ťa, milujem Ťa! — Ó Maria, Boh mi je Otcom, a Ty si mi Matkou. Ty všetko môžeš u Boha. Buďže mi nápomocná, a vypros mi zotrvanie a svätú Božiu lásku!

Rozjímánie VII.

»Boh poslal svojho Syna v podobe
hriešneho tela a pre hriech zatratil hriech
v tele.« Rím. 8, 3.

Uvažuj, ako sa hlboko ponížil Boží Syn, keď prijal nielen podobu služobníka, ale dokonca podobu hriešneho služobníka, „v podobe hriešneho tela“. Preto hovorí sv. Bernard: „Nielen že prijal podobu služobníka, aby bol poddaný, ale dokonca zlého služobníka, aby bol trestaný.“ Nielen že si vyvolil sluhovský stav, aby bol poddaný druhým, ktorý bol pánom všetkých; ale vzal na seba i podobu daromného služobníka, aby bol trestaný ako zlosyn, hoci bol najsvätejší zo všetkých. A k tomu cieľu, odel sa tým istým Adamovým telom, ktoré bolo hriechom nakazené. A hoci seba nepoškvrnil tým hriechom, predsa sa obťažil všetkými biedami, ktoré za trest hriechu stihly ľudskú prirodzenosť. Náš Vykupiteľ sa dobrovoľne ponúkol Otcovi, že napraví všetky naše previnenia, aby nám zaopatril spasenie: „Preto bol obetovaný, že sám chcel“. (Iz. 53, 6.) Otec „složil na neho neprávosť — t. j. pokutu — všetkých nás“. (Iz. 53, 6.) Božie Slovo, nevinné, najčistejšie, sväté — je hneď od maľučka obťažené všetkým rúhaním, prostopašnosťami, všetkými svätokrádežmi a všetkými ľudskými zločinami, a z lásky k nám uvalilo na seba Božie zlorečenie pre hriechy, za ktoré sa zaviazalo zadostučiniť Božej spravodlivosti. A tých zlorečení, ktoré Ježiš Kristus vzal na seba, bolo toľko, koľko bolo a bude smrteľných hriechov, spáchaných od všetkých ľudí. A takto sa predstavil Otcovi, len čo prišiel na svet a sotva počal žiť. Predstavil sa mu ako dlžník a ako vinník všetkých našich zločinov. Prečo je tiež Otcom odsúdený, aby umrel na kríži ako prekliaty zločinec: „A pre hriech zatratil hriech

na tele.“ — Ó Bože, keby bol mohol večný Otec cítiť bolesť, ach, aké muky by bol zakúsil, že je prinútený na-
ložiť so svojím nevinným a vrúcne milovaným Synom,
ktorý si zaiste zaslúžil všetku možnú lásku, ako so zlo-
čincom, ba ako s najhorším zločincom na svete.“ „*Ajhľa,*
človek“, povedal Pilát, ukazujúc ho zbičovaného Židom,
aby ich pohnul k útrpnosti s ním, tak nevinne utýra-
ným. — „*Ajhľa, človek!*“ tými istými slovami zdá sa
nám ho všetkým ukazovať v betlehemskej maštali aj Otec
nebeský: Podívejte sa, ľudia, hovorí, tu na toto úbohé
dieťa, položené v jasliach na slame, a vedzte, že je to
môj milý Syn, ktorý prišiel, aby vzal na seba vaše hrie-
chy a tresty. Aby ste ho za to milovali, lebo až veľmi
zasluhuje vašu lásku a veľmi vás zaviazal k svojej láske.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ach, môj nevinný Ježiš, zrkadlo bez škvrny, láska
večného Otca, nie, Tebe nepatria tresty a zlorečenie, ale
mne. Avšak Ty si chcel dokázať svetu prílišnú lásku,
keď si obetoval svoj život, aby si nám zaslúžil odpuste-
nie a spasenie a aby si svojimi mukami zaplatil tresty,
ktoré sme si my sami zaslúžili. Nechže všetky tvory ve-
lebia a oslavujú Tvoje milosrdenstvo a nekonečnú do-
brotu. Ďakujem Ti za ne v mene všetkých ľudí, zvlášť
však sám(a) za seba, keďže som Ťa viacej než iní hne-
val(a), a preto i muky, ktoré si znášal, viacej si trpel za
mňa než za iných. Zavrhum nastokrát tie svoje mrzké
rozkoše, ktoré Ťa stály toľko bolestí. Lenže, keď si už
složil výkupné, nedaj, aby Tvoja krv, ktorú si vycedil
z lásky ku mne, bola na mne zmarená. Ľutujem, že som
Tebou pohrdal(a), ó láska moja, ale prosím Ťa o väčšiu
ľútosť. Daj mi poznať, ako zle som robil(a), keď som
hneval(a) svojho Boha a Vykupiteľa, ktorý toľko trpel,
aby si získal moju lásku. Milujem Ťa, nekonečná do-

brota, ale žiadam si Ťa viacej milovať; rád(a) by som Ťa miloval(a), ako toho zasluhuješ. Ach, osviet hriešnikov, ktorí Ťa nechcú poznať a milovať, daj im vedieť, čo si urobil z lásky k nim a ako veľmi túžiš po ich spasení. — Ó Maria, najsvätejšia Panna, oroduj za mňa a za všetkých hriešnikov u Ježiša. Vypros nám svetlo a lásku k svojmu Synovi, ktorý nás tak veľmi miloval.

Rozjímanie VIII.

»Ale Boh, ktorý je bohatý v milosrdenstve, pre svoju veľkú lásku, ktorou nás miloval, i hoci sme boli mŕtvi pre hriechy, oživil nás spolu v Kristu.«

Ef. 2, 4. 5.

Rozjímaj, že hriech je smrťou duše, lebo tento Boží nepriateľ olupuje nás o milosť, ktorá je životom duše. My úbohí hriešnici sme boli teda pre svoje hriechy už celkom mŕtvi a do pekla odsúdení. Boh však v nesmiernej láske, ktorou miluje naše duše, chcel nás zasa prebudiť k životu. Čo teda urobil? Poslal svojho jednorodeného Syna, aby umrel a aby nám svojou smrťou vrátil život. Preto apoštol toto dielo lásky právom nazýva „veľkou láskou“, až veľmi veľkou láskou. Áno, lebo človek by nebol mohol úfať, že si takým láskyplným spôsobom nadobudne život, keby Boh nebol vynašiel tento spôsob vykúpenia. „Našiel večité vykúpenie“. (Žid. 9, 12.) Teda všetci ľudia boli mŕtvi, a nebolo im pomoci. Ale Boží Syn svojím láskyplným milosrdenstvom „vyšiel z výsosti“, t. j. zostúpil s neba, a daroval nám život. Preto apoštol právom nazýva Ježiša Krista naším životom: „Keď sa zjaví Kristus, váš život“. (Kol. 3, 4.) Slyšme nášho Vykupiteľa, ktorý ako dieťa, priodeté už telom, nám hovorí: „Ja som prišiel, aby maly život, a hojne-

šie ho maly“. (Ján 10, 10.) Preto prišiel a umrel, aby nám dal život. Spravodlivé je teda, aby Ježiš Kristus bol jediným pánom nášho srdca, keďže obetoval svoju krv i svoj život, aby si ho získal. „Kristus zaiste na to umrel a vstal z mŕtvych, aby panoval i nad mŕtvymi i nad živými“. (Rím. 14, 9.) Ó Bože, kto by bol tak nevďačným a nešťastným, aby veriac, že Boh umrel, aby si získal jeho lásku, predsa odoprel ho milovať, a odrieknúc sa jeho priateľstva, dobrovoľne sa oddal diablu?

Vrúčne vzdychy a prosby.

Tak hľa, Ježiš môj, keby si sa nebol podvolil za mňa smrti a nebol ju vytrpel, bol(a) by som zostal(a) mŕtvý(a) vo svojom hriechu — bez nádeje, že by som niekedy došiel(a) spasenia a mohol(a) Ťa milovať. Ale i keď si mi svojou smrťou zaslúžil spasenie, znova a dobrovoľne som Ťa toľko ráz stratil(a), keď som začal(a) znovu hrešiť. Ty si umrel, aby si si získal moje srdce, a ja som sa oproti Tebe vzbúril(a) a diablu som sa mrzko zapredal(a). Stratil(a) som úctu k Tebe a drzo som Ti povedal(a), že Ťa už nechcem mať za svojho pána. To všetko je pravda, ale pravda je i to, že nechceš smrť hriešnika(ce), ale aby sa obrátil(a), dal(a) na pokánie, a žil(a), a preto si umrel, aby si nám dal život. Lúto je mi, že som Ťa hneval(a), môj predražený Vykupiteľ; odpusť mi pre zásluhy svojho umučenia! Ráč mi dať svoju milosť a ten život mi daj, ktorý si mi kúpil svojou smrťou, a od dneška vládni neobmedzene v mojom srdci. Nie, nechcem už diabla za svojho pána; on je nie mojím Bohom; on ma nemiluje a nič netrpel za mňa. Až do tejto chvíle nebol riadnym pánom môjho srdca, ale len vrahom. Ty jediný, Ježiš môj, si pravým mojím Pánom, lebo si ma stvoril a svojou krvou vykúpil. Ty jediný si ma miloval, a ako si ma miloval! Spravodlivé teda, aby

som na budúce žil(a) len Tebe. Tresci ma ako chceš, všetko znesiem; len toho trestu ma ušetri, aby som mal(a) žiť bez Tvojej lásky. Daj, nech Ťa milujem, a potom nalož so mnou podľa svojej ľúbosti a vôle. — Ó presvätá Panna Maria, moje útočisko a moja potecha, odporúč i mňa svojmu Synovi; jeho smrť a Tvoja prímluva, to je všetka moja nádej.

Rozjímanie IX.

*»Kristus nás miloval a seba samého
ho vydal za nás.«* Efez. 5, 2.

Uvažuj, že večné Slovo je ten nekonečne blažený Boh, ktorý je blažený sám sebou, tak že jeho blaženosť nemôže byť ani väčšia, ani spasením všetkých ľudí mu jej nemôže pribudnúť, alebo ubudnúť. A predsa toľko urobil a toľko trpel, aby nás, biedne červy, spasil, že, keby jeho blaženosť — hovorí sv. Tomáš — bola závisela od spasenia človeka, nebol by mohol viac urobiť, ani viac trpieť. „Ako by bez neho nemohol byť blažený.“ A naozaj, keby blaženosť Ježiša Krista bola bývalá závislá od nášho vykúpenia, či by sa bol mohol viac pokoriť, ako sa pokoril, keď sa snížil až k dieťaťu a naše krehkosti a biedy ľudského života a takú ukrutnú a potupnú smrť vzal na seba? Jedine Boh nás mohol tak preveľmi milovať, nás úbohých hriešnikov, ktorí sme boli tak nehodní jeho lásky. — Istý nábožný spisovateľ hovorí: Keby nám Ježiš Kristus bol dovolil prosiť ho o najväčšie prejavy lásky, či by sa ho niekto bol osmelil žiadať, aby sa stal nám rovným dieťaťom, aby sa priodel všetkými našimi biedami; ba aby sa dokonca urobil zo všetkých najchudobnejším, najopovrhenejším a najsúžovanejším; aby konečne umrel pod rukami katov v hrozných mukách na potupnom dreve,

prebodnutý a od všetkých opustený, aj od svojho samého Otca, ktorý opustil Syna, aby nás nemusel opustiť v našom nešťastí? — A hľa, načo by sme si neboli trúfali nikdy ani pomyslieť, tým sa Syn Boží zaoberal v myšlienkach a to urobil. Už od maľučka sa za nás podvolil mukám, opovrženiam a smrti. „Miloval nás a vydal seba samého za nás.“ Miloval nás, a daroval sa nám z lásky k nám, aby sme ho na zadostučinenie za svoje hriechy obetovali Otcovi a aby sme pre jeho zásluhy obdržali od Božej dobrotivosti všetky milosti, ktoré si žiadame. On je zaiste omnoho príjemnejšou obetou Bohu, ako keby všetci ľudia a anjeli, koľko ich len jest, položili mu svoj život v obeť. Neprestávajme teda obetovať Bohu zásluhy Ježiša Krista, aby sme skrze neho žiadali a úfali všetko dobré.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ježiš môj, bol(a) by som až preveľmi nevďačný (á) Tvojmu milosrdenstvu a Tvojej láske, keby som im predsa nedôveroval(a) popri toľkých dôkazoch Tvojej lásky ku mne a úprimnej Tvojej vôle, ktorou ma chceš spasiť. Môj milý Vykupiteľ, som úbohý(á) hriešnik(ca), ale Ty si povedal, že si prišiel hľadať hriešnikov. „Neprišiel som povolávať spravodlivých, ale hriešnikov“. (Mat. 9, 13.) Som chorý(á) úbožiak(čka), ale Ty si prišiel uzdravovať chorých, hovoriac: „*Tí, ktorí sú zdraví, nepotrebujú lekára, ale tí, ktorí sa zle majú*“. (Luk 5, 31.) Som blízko zahynutia, ale Ty si prišiel zachrániť hynúcich: „*Syn človeka prišiel spasiť, čo zahynulo*“. (Mat. 18, 11.) Čo by som sa teda bál(a), ak sa chcem polepšiť a ak chcem byť Tvojím(ou)? Bát sa mi treba len seba a svojej slabosti. Ale táto moja slabosť a nedostatočnosť má mi dodať ešte väčšej dôvery v Teba, ktorý si sa mi zaručil svojím slovom, že si ochrancom úbohých: „*Tak je*

Pán chudobnému útočiskom, pomocníkom v potrebách, v súžení.“ (Ž. 9, 10.) A sľúbil si vyslyšať ich žiadosti: „*Pán slyšal žiadosť úbohých: tvoje ucho počulo túžbu ich srdca.*“ (Ž. 10, 17.) O tú milosť Ťa teda prosím, Ježiš môj, daj mi dôveru v Tvoje zásluhy a nech sa stále odporúčam Bohu pre Tvoje zásluhy. Večný Otče, zachráň ma od pekla a od hriechu pre lásku Ježiša Krista, a osviet ma pre zásluhy tohože svojho Syna, aby som sa riadil(a) Tvojou vôľou. Vyzbroj ma oproti pokušeniam a udeľ mi dar svojej sv. lásky. A zvlášte Ťa pokorne žiadam o tú milosť, aby som Ťa neprestal(a) prosiť, žeby si mi neodňal svojej pomoci pre lásku Ježiša Krista, ktorý nám sľúbil, že nám dáš všetko, o čo Ťa len v jeho mene budeme prosiť. Ak takto neprestanem prosiť, iste budem spasený(á); keď však prestanem, iste zahyniem. — Ó blahoslavená Panna Maria, vypros mi tú preveľkú milosť, aby som sa jednoducho modlil(a) a aby som sa stále odporúčal(a) Bohu a Tebe, keďže môžeš všetko u Boha, čokoľvek chceš.

Rozjímanie X.

»*Videli sme ho . . . muža bolesti, ktorý skúsil nemoc.*« Izai. 53, 3. '

Tak nazval Izaiáš Ježiša Krista; lebo tento človek bol stvorený jedine preto, aby trpel; už od kolísky trpel muky, akých dosiaľ žiadon nevytrpel. Adam, prvý človek, aspoň nakrátko požíval tu na svete slasti zemskeho raja; avšak druhý Adam, Ježiš Kristus, nemal, pokým žil, ani chvíľky, ktorá by nebola plná útrap a smrteľných úzkostí. Lebo veď už ako dieťaťko rmútil ho žalostný pohľad na všetky trápenia a pohanenia, ktoré mu bolo treba trpieť počas života a pri smrti, keď dokončí život v mori bolesti a potupy, ako už Žalmista Pána predpovedal: „Dostal som sa do hĺbočiny mora: a búrka

ma potápa“ (68, 3.). Ježiš už od materinského života, súc poslušný Otcovi, podvolil sa utrpeniu a smrti. „*Bol poslušným až na smrť*“. (Fil. 2, 8.) A preto už v živote Panny Marie videl biče, ktorými bude bičovaný, a obetoval im svoje telo; videl tŕne a obetoval im svoju hlavu; videl poličky a svoje líca obetoval; videl klince a obetoval im svoje ruky i nohy; videl kríž, a obetoval svoj život. Preto hneď od prvého detinstva nášho Vykupiteľa nebolo ani chvíľky v jeho živote, aby nebol trpel stáleho mučeníctva, ktoré nebeskému Otcovi neprestával prinášať v obeť. Najviacej ho však trápily naše hriechy, ktorých, ako vedel, ani po jeho tak ťažkom vykúpení ľudia nezanechajú. Svetlom svojho Božstva znal dokonale zlobu každého hriechu, a preto prišiel na svet, aby hriech vyhubil. Ale vidiac potom, aké ohromné množstvo bude ich predsa spáchané, tu trpel preto vo svojom srdci ťažšiu trýzeň než všetky muky, čo ich ľudia koľkokoľvek na celom svete trpeli alebo budú trpieť.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj najsladší Vykupiteľ, kedy začnem byť vďačným(ou) Tvojej nekonečnej добрote? Kedy začnem poznávať lásku, akou si sa vinul ku mne, a muky, ktoré si za mňa pretrpel? Dosiaľ miesto lásky a vďačnosti dostalo sa Ti odo mňa urážok a pohrdania. Mal(a) by som azda i naďalej byť tak nevďačný(á) oproti Tebe, Bože môj, ktorý si ničoho nešetril, len aby si získal moju lásku? Nie, Ježiš môj, ďalej tak nesmie byť! Ostatné dni svojho života chcem Ti povďačným(ou) byť. Ty mi pomáhaj k tomu. I keď som Ťa obrážal(a), Tvoje muky a Tvoja smrť sú mojou nádejou. Ty si prisľúbil odpustiť kajúcemu(ej). Úprimne nad tým žialim, že som Tebou pohrdal(a). Zadrž svoj sľub, láska moja, a odpusť mi! Ó

môj zlatý Ježiško, v týchto jasliach Ťa vidím už na kríži pribitého, ktorý vidíš v duchu pred sebou a ktorý za mňa prijímaš. Moje ukrižované dieťa, ďakujem Ti za to a milujem Ťa. Tu na tej slame trpíš za mňa a už sa na smrť pripravuješ z lásky ku mne, a prikazuješ mi a zveš ma, aby som Ťa miloval(a). „Milovať budeš svojho Pána Boha.“ A ja si nežiadam iného, len Teba milovať. Keďže chceš byť teda odo mňa milovaným, nuž daj mi všetku tú lásku, ktorú žiadaš odo mňa. Láska k Tebe je Tvoj dar, a najväčší z darov, ktorým Ty môžeš dušu obdarovať. Dovoľ, ó Ježiš môj, aby Ťa miloval(a) hriešnik(ca), ktorý(á) sa Ťa toľko naobrážal(a). Ty si prišiel s neba, aby si hľadal stratené ovce; nuž hľadaj ma a ja nebudem hľadať iba Teba. Ty túžiš po mojej duši, a moja duša túži len po Tebe. Ty miluješ toho, kto Teba miluje, hovoriac: „Ja milujem tých, ktorí mňa milujú“. (Prísl. 8, 17.) Ja Ťa milujem, teda i Ty miluj ma, a keď ma miluješ, sputnaj ma svojou láskou k sebe, a to tak, aby som sa už nemohol(a) odtrhnúť od Teba. — Maria, Matka moja, prispej mi na pomoc. Nech je i Tebe ku cti, vidieť úbohého(ú) hriešnika(cu), keď miluje Tvojho Syna, ktorého prv toľko obrážal(a).

Rozjímanie XI.

»On ponesie ich neprávosti.«

Izai. 53, 11

Uvažuj, ako Božie Slovo, keď sa stalo človekom, prijalo nielen podobu hriešnika, ale i složilo na seba všetky ľudské hriechy, aby sa za ne ako za svoje vlastné kajalo. „On ponesie ich neprávosti“; „akoby ich bol sám špáchal“, dokladá Kornel a Lapide. Povážme len, v akom súžení a úzkosti bolo postavené Ježišovo Srdce, keď už na ňom spočívaly všetky hriechy sveta a keď

Božská spravodlivosť žiadala od neho dokonalé zadostučinenie. Božské Dieťa dobre poznalo zlobu každého hriechu, keďže svetlom Božstva, ktoré bolo s ním, poznávalo nekonečne lepšie, než všetci ľudia a anjeli, nesmiernu dobrotu svojho Otca, a to, ako nadovšetko zasluhuje byť ctený a milovaný. A tu vidí, že je obkľúčené nesčíselným množstvom hriechov, ktoré ľudia páchajú a za ktoré mu bude treba trpieť a umrieť. Pán Ježiš ukázal kedysi sv. Kataríne Janovskej ohavnosť jediného všedného hriechu; a pri tom pohľade ju zachvátila taká bolesť a hrôza, že omdlela a padla na zem. Aká teda musela byť Ježiškova bolesť, keď sotva prišiel na svet, a vidí tu pred sebou neprehliadny počet všetkých ľudských neprávostí, za ktoré sa mu bolo treba kajať? A vtedy rozoznával i jednotlivé hriechy všetkých nás: „Na každé previnenie obracal zvláštny zreteľ“, hovorí sv. Bernardín Sienský. A kardinál Hugo hovorí, že kati „mu spôsobili zovňajšiu bolesť, križujúc ho; my však vnútornú, keď ho sužujeme hriechami.“ To značí, že dušu Ježiša Krista každý náš hriech trýznil viacej než bolo jeho telo trýznené križovaním a smrťou. Pekná je to odmena Božskému Spasiteľovi za jeho lásku, a tou sa mu odplatil, ktokoľvek si je vedomý, že ho obrazil smrteľným hriechom.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj milý Ježiš, i ja som Ťa obrážd(a), a preto nie som hoden(a) žiadnej milosti; ale pre zásluhu tých múk, ktoré si trpel a ktoré si prinášal Bohu za obeť, vidiac moje hriechy a zadostčiniac za ne spravodlivosti Božej, udeľ mi aspoň trochu toho svetla, ktorým si vtedy poznával ich zlobu, a tej ošklivosti, v ktorej si ich mal vtedy. Tak je to len predsa pravda, môj milý Spasiteľ,

že som už vtedy, keď si bol maľučkým, a potom cez celý Tvoj život nepretržite bol(a) katom Tvojho Srdca, a to katom najukrutnejším zpomedi všetkých tých, ktorí Ťa križovali. A tú trýzeň som Ti obnovil(a) a rozmnožil(a), kedykoľvek som znovu hrešil(a). Pane, Ty si už umrel, aby si ma spasil, ale Tvoja smrť nestačí k môjmu spaseniu, ak nemám v nenávisti svoje hriechy a ak ich neľutujem. Ale i táto ľútosť je Tvojím darom, a Ty ju udeľuješ tomu, kto Ťa prosí o ňu. Prosím Ťa teda o ňu pre zásluhu všetkých múk, ktoré si tu na zemi vytrpel. Daj mi ľútosť nad mojimi hriechami, ale takú, aby sa vyrovnala mojej zlobe. Pomôž mi, Pane, aby som si vzbudil(a) takú dokonalú ľútosť, akú mám v úmysle. Večný Bože, najvyššie a nekonečné dobro, ja biedny tvor opovážil(a) som sa znevážiť Ťa a pohrdnúť Tvojou milosťou. Nadovšetko zavrhum a nenávidím Tebe učinené krivdy a urážky. Ľutujem ich z celého srdca, a ani nie tak preto, že som si zaslúžil(a) peklo, ale hlavne preto, že som obrazil(a) Teba, nekonečnú dobrotu. Úfam pre zásluhy Ježiša Krista, že mi odpustíš a že mi dáš i milosť, aby som Ťa miloval(a). Milujem Ťa, ó Bože, hodný nekonečnej lásky, a neprestanem opakovať: Milujem Ťa, milujem Ťa, milujem Ťa. A ako zvolala sv. Katarína Janovská, Tvoja milá sľúbenica, keď stála pred Tvojím sv. krížom, tak i ja teraz volám a padám Ti k nohám: „Pane môj, už ani jedného, ani jedinkého hriechu“ (sa nechcem dopustiť)! Nie, nezasluhuješ, aby som Ťa hneval(a), ó Ježiš môj; ale jedine to zasluhuješ, aby som Ťa miloval(a). Vykupiteľ môj, prispej mi na pomoc! — Maria, Matka moja, buď mi nápomocná; nežiadam od Teba iba to, aby som miloval(a) Boha v ostatné dni svojho života.

Rozjímanie XII.

»Moja bolesť je vždycky pred mo-
jím zrakom.« Žalm 38, 18.

Uvažuj, ako boly Pánu Ježišovi všetky muky a potupy, ktoré trpel v živote i smrti, na mysli už od prvej chvíle jeho života. „*Moja bolesť je vždycky pred mojim zrakom*“. A už od maľučka počal ich všetky obetovať na zadostučinenie za naše hriechy, tak že sa už vtedy osvedčoval ako Vykupiteľ. — Istému svojmu služobníkovi zjavil (Psalt. B. Alani p. 2. c. 12.), že už od počiatku svojho života trpel až do svojej smrti a trpel toľko za každý náš hriech, že, keby bol mal toľko životov, koľko je ľudí na svete, toľkokrát by bol umrel bolesťou, keby mu Boh nebol zachoval život, aby mohol viacej trpieť. Ach, aké mučeníctvo muselo milované Ježišovo Srdce ustavične znášať, keď hľadelo na všetky ľudské hriechy! „Na každé previnenie obracal zvláštny zreteľ“, hovorí sv. Bernardín. Už v živote Panny Marie Ježiš Kristus si každý hriech predstavil osve a každý ho nesmierné trýznil. Sv. Tomáš hovorí (P. 3. Q. 46. a. 6. ad 12.), že táto trýzeň Pána Ježiša, vediaceho, ako veľmi obráza hriech Otca a aká škoda z neho dušiam pochádza, prevyšovala bolesť všetkých kajúcnikov, i tých, ktorí od ľútosti zomreli. A zaiste, veď žiaden kajúcnik nemiloval natoľko Boha a svojej duše, ako Ježiš miloval Otca a naše duše. A tak už od materinského života náš Vykupiteľ trpel tú smrteľnú úzkosť, ktorú trpel v Getsemanskej záhrade pri pohľade na všetky naše hriechy, za ktoré si uložil zadostučiniť. „Chudobný som a v námahách od mojej mladosti“. (Ž. 87, 16.) Tak ústami Dávida náš Spasiteľ predpovedal o sebe, že cez celý život stále bude musieť trpieť. Z toho dôvodí sv. Ján Zlatoústý, že sa nemáme pre nič iné rmútiť, len pre hriech, a

ako mal Ježiš Kristus v celom svojom živote z našich hriechov žalosť, podobne i my, ktorí sme sa ich dopustili, máme jednotaj nad nimi žiaľiť, keď povážime, že sme nimi obrazili Boha, ktorý nás toľko miloval. Sv. Margareta Kortonská jednotajne plakala nad svojimi hriechami. Jedného dňa jej povedal spovedník: Margareta, prečo jednotajne plačeš? Prestaň už, Pán ti už odpustil. — Čože? — povedala na to svätá, žeby už malo byť dosť preliatych slz a dosť ľútosti nad hriechami, nad ktorými sa môj milý Ježiš zarmucoval cez celý svoj život?

Vrúčne vzdychy a prosby.

Vid', Ježiš môj, pri svojich nohách nevďačníka(cu) a prenasledovateľa(ku), ktorý(á) Ťa cez celý Tvoj život zarmucoval(a). Hovorím Ti s Izaiášom: „Ale ty si vytrhol moju dušu, aby nezahynula, za chrbát si zahodil všetky moje hriechy“ (38, 17.). Obrazil(a) a zranil(a) som Ťa toľkými svojimi hriechami. Ty si sa však nezdráhal obťažovať sa všetkými mojimi vinami. Ja som samovoľne uvrhol(a) svoju dušu do pekelného ohňa, kedykoľvek som svolil(a) k ťažkému hriechu, a Ty si ani svojej krvi nešetril, aby si ju vyslobodil a aby si jej nedal zahynúť. Vďaka Ti, môj najmilší Vykupiteľ. Umrlel(a) by som od ľútosti, keď si spomeniem, že som toľko sužoval Tvoju nekonečnú dobrotu. Láska moja, odpusť mi, vezmi si moje srdce a sprav si v ňom stánok. Ty si povedal, že rád vojdeš k tomu, kto Ti otvorí a zostaneš u neho. „Ak kto počúvne môj hlas a otvorí mi, vojdem k nemu a budem s ním večerať a on so mnou“. (Zjav. 3, 20.) Ak som Ťa kedysi vypovedal(a) zo svojho srdca, teraz Ťa milujem a iného si nežiadam, len Tvoju milosť. Ajhľa, brána môjho úbohého srdca je otvorená dokorán, vojdí do neho, ale kiež ho už nikdy

neopustíš. Je síce biedne, ale Ty ho obohatiš, keď len vstúpiš do neho. Budem zavše bohatý(á), len keď budem mať Teba, najvyššie dobro. — Ó nebeská Kráľovna, bolestná Matka bolestného Syna, i ja som zavinil(a) Tvoje muky, keďže si aj Ty mala veľký podiel v Ježišových mukách. Matka moja, odpusť mi a vypros mi milosť, aby som Ti bol(a) verný(á), keďže teraz dúfam, že sa Ježiš už vrátil do mojej duše.

Rozjímanie XIII.

»Krstom mám byť pokrstený: a ako ma to tlačí, kým sa nevykoná!«

Luk. 12, 50.

Rozjímaj, ako Pán Ježiš hneď od prvej chvíle svojho života začal trpieť, a trpel všetko z lásky k nám. Cez celý čas jeho života mu nešlo — okrem cti a slávy Božej — o nič, a nič mu toľko neležalo na srdci ako naše spasenie. Ako Boží Syn nemusel trpieť, aby si zaslúžil nebo. Koľko múk, chudoby a pohanení vytrpel, to všetko sa vzťahovalo k tomu, aby nás večne spasil. A mohol nás spasiť i bez utrpenia, ale nie, — podrobil sa veľmi bolestnému, chudobnému a opovrženému životu, ktorý nemal ani kvapky potechy, a najopustenejšej a najtrpkejšej smrti, akou nikdy neumieral žiaden mučeník, ani kajúcnik; a to jedine preto, aby sme z toho vyrozumeli, akou láskou nás miloval, a aby si získal našu lásku. Žil 33 rokov, a cez ten celý čas dychtively túžil po hodine, kedy svoj život položí za obeť, aby nám zaopatril Božiu milosť a večnú slávu, lebo si žiadal mať nás pri sebe v nebi. Túto svoju túžbu vyjadril slovami: „Krstom mám byť pokrstený: a ako ma to tlačí, kým sa nevykoná“. Žiadal si byť pokrsteným svojou vlastnou krvou, nie aby smyl svoje hriechy, keďže bol svätý

a nevinný, ale hriechy ľudí, ktorých tak veľmi miloval. „Ktorý si nás zamiloval a umyl nás svojou krvou od našich hriechov“. (Zjav. 1, 5.) Ó nesmierna Božia láska, ktorej žiaden z ľudí ani z anjelov nikdy nepochopí, ani dostatočne nevychváli! Vidiac však tak veľký ľudský nevďak k tak veľkej láske, sv. Bonaventúra žalostne volá: „Divná vec, že od lásky k Tebe nepuknú ľudské srdcia“. (Stim. c. 2.) Je podivné — hovorí svätý — keď vidíme Boha trpieť takéto muky, — keď ho vidíme v maštali plakať, — keď ho vidíme chudobného v dielni, — vykrvácaného na kríži, — nesmierne zarmúteného a ukonaného cez celý jeho život z lásky k ľuďom; a keď potom vidíme, že ľudia nehoria láskou k Bohu tak veľmi ich milujúcemu, ba že sa odvažujú i pohrdať jeho láskou a milosťou. Ach, milý Bože, ako je to možné, že Boh ráčil toľko trpieť za ľudí, a že sa predsa najdú ľudia, ktorí to vedia, a jednako tohoto Boha ob्रážajú a nemilujú ho.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Môj milý Vykupiteľ, viď i mňa, jedného(u) z nevďačníkov(íc), ktorí(é) Tvoju nesmiernu lásku, Tvoje bolesti a Tvoju smrť splácali(y) urážkami a pohrdaním! Ó môj drahý Ježiš, predvídajúc moju nevďačnosť, akože si ma natoľko miloval, a akože si sa odhodlal trpieť za mňa toľko opovrzenia a múk? Ale nezúfam! Zle som robil(a), ale už sa stalo! Daj mi teraz, Pane, ľútosť, ktorú si mi zaslúžil svojimi slzami; ale prosím Ťa o ľútosť, ktorá by sa vyrovnala mojej bezbožnosti. Láskyplné Srdce môjho Spasiteľa, tak veľmi kedysi skormútené z lásky ku mne, a teraz horiace jedným plameňom lásky ku mne; ach, zameň mi moje srdce! Daj mi srdce, aby nahradilo Tebe učené urážky; daj mi lásku, ktorá by sa vyrovnala mojej nevďačnosti. Lež už

pociťujem v sebe veľkú túžbu Teba milovať. Vďaka Ti, lebo už vidím, že si bol tak milostivý a že si mi zmenil srdce. Nenávidím nadovšetko Tebe učinené krivdy; zavrhujem ich a mám ich v ošklivosti. Vážim si teraz Tvoje priateľstvo nad akékoľvek bohatstvá a svetské kráľovstvá. Žiadam si, nakoľko len môžem, Tebe sa zaľúbiť. Milujem Ťa, nekonečná láska; žiaľbohu, táto moja láska je veľmi nedostatočná! Rozmnož ju a rozplameň ju! Nech Tvojej láske zodpovedá moja veľmi veľká láska, keďže som Ťa toľko obrážd(a) a miesto trestu som od Teba toľko zvláštnych milostí obdržal(a). Ó najvyššie dobro, nedaj, aby som bol i ďalej nevďačný(á) proti toľkorakým milostiam, ktoré si mi udelil. „Nech umriem z lásky k Tvojej láske“, volám so sv. Františkom, „ktorý si z lásky k mojej láske umrieť ráčil!“ — Maria, moja nádej, pomôž mi a oroduj za mňa u Ježiša!

Rozjímanie XIV.

*»Aký zisk bude z mojej krvi, keď
ja sostúpim v porušenie?«*

Žalm 29, 10.

Ježiš Kristus zjavil ctiť. Agate z Kríža, že ho za jeho pobytu v živote Panny Marie zo všetkých múk najviac bolela zatvrdlosť ľudských srdc, keď budú i po vykúpení pohrdáť milosťami, ktoré prišiel vyliat na zem. A tento svoj bôľ už prv vyjadril ústami Dávida uvedenými slovami, ktoré sv. Otcovia jednomyselne vykládajú v tomto smysle: „Aký bude úžitok z mojej krvi, keď i sostúpim v porušenie?“ Keď totiž sostúpim — vysvetľuje sv. Izidor posledné slová — aby som prijal ľudskú prirodzenosť, porušenú neprávostami a hriechami. Otče môj, tak sa zdá Slovo Božie rozprávať, už sa idem priodeť ľudským telom a potom hodlám všetku svoju krv

vycediť za ľudí. Lenže „aký bude úžitok z mojej krvi?“ Ľudia väčšinou nebudú dbať o moju krv a budú ma i ďalej obrázať, ako by som vôbec nič nebol urobil z lásky k nim. Tieto muky boli ten trpký kalich, za ktorého odvrátenie prosil P. Ježiš svojho Otca: „Otče môj... nech ma pominie tento kalich“. (Mat. 26, 39.) Ktorý kalich? Toto zhrdnutie jeho láskou, ktoré predpovedal. Preto zaúpel na kríži: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mat. 27, 46.) Svätej Kataríne Sienskej zjavil Pán, že to bola tá opustenosť, nad ktorou nariekal, keď musel vidieť, ako jeho Otec dopustil, aby jeho umučením a láskou pohrdlo toľko ľudí, za ktorých umieral. A hľa, tie isté muky trápily Božské nemluvňa v živote Panny Marie, keďže už vtedy videl tak ohromné bolesti, potupy, krv a tak ukrutnú a nečestnú smrť, — a tak nepatrný úžitok. Sväté nemluvniatko už vtedy videlo vyplnenie apoštolových slov, že veľký, ba väčší diel ľudí bude šliapať po jeho krvi a pohrdať jeho milosťou, ktorú im vydobyla táto krv: „O koľko horší trest zasluhuje ten, kto pošliapal Božieho Syna a za nečistú považoval krv úmluvy, ktorou bol posvätený, a potupil ducha milosti?“ (Žid. 10, 29.) Ak sme však i my patrili k týmto nevďačníkom, nezúfajme! Keď sa Pán Ježiš narodil, priniesol pokoj ľuďom dobrej vôle, ako dal ohlásiť anjelmi prespevujúcimi: „A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“ — Zmeňme teda svoju vôľu, ľutujeme za svoje hriechy v pevnom úmysle, že budeme milovať toho dobrého Boha, a tak najdeme pokoj, totiž Božie priateľstvo.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Môj najmilší Ježiš, čo si aj pre mňa vytrpel v svojom živote! Vycedil si za mňa svoju krv v takých bolestiach a s takou láskou a akého ovocia si sa dosiaľ

dočkal odo mňa? Len pohrdania, urážok a krívd! Ale, Vykupiteľ môj, už Ťa nechcem zarmucovať. Tvoje umučenie, dá Boh, mi bude s Tvojou milosťou na csoh, ktorá, ako pozorujem, už vo mne účinkuje. Ty si toľko trpel a umrel si za mňa, aby si bol odo mňa milovaný. Chcem Ťa milovať nadovšetko, a aby som sa Ti zalúbil(a), hotový(á) som tisíckrát život položiť. Večný Otče, neosmelil(a) by som sa pred Teba predstúpiť a prosiť o odpustenie a o milosť; ale Tvoj Syn ma uisťuje, že mi dáš akúkoľvek milosť, keď Ťa budem o ňu prosiť: „Jestli budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“. (Ján 16, 23.) Obetujem Ti teda zásluhy Ježiša Krista a v jeho mene Ťa prosím najprv za všeobecné odpustenie všetkých svojich hriechov. Prosím Ťa obzvlášte za dar Tvojej sv. lásky, aby ma naučila riadiť sa navždy v svojom živote Tvojou sv. vôľou. Čo sa mojej vlastnej vôle týka, odhodlaný(á) som podstúpiť radšej tisícorakú smrť ako Teba obraziť, chcem Ťa milovať zo svojho celého srdca, a robiť všetko možné, aby som sa Ti zalúbil(a). Ale k tomu všetkému potrebujem Tvojej milosti, a o tú Ťa prosím a úfam ju od Teba. — Maria, Matka moja, som bezpečný(á), ak Ty oroduješ za mňa. Oroduj, oroduj a neprestaň za mňa orodovať, dokiaľ neuvidíš, že som sa polepšil(a) a že som sa zmenil(a), ako si Boh žiada.

Rozjímanie XV.

*»Najdete nemluvniatko obvinuté
plienkami a položené v jaslích.«*

Luk. 2, 12.

Uvažujúc o tomto vznešenom tajomstve a veľkom zázraku, že Boh prichádza na svet v maštali, Cirkev sv. volá plná úžasu. „Ó veľké tajomstvo! ó podivuhodná

sviatosť, že zvieratá hľadajú na narodeného Pána, položeného v jasliach“. (Off. Nat.). Aby sme s nežnosťou a vrúcnosťou rozjímali o narodení Pána Ježiša, treba nám prosiť Pána o dar živej viery. Jestliže vkročíme bez viery do betlehemskej jaskyne, pocítíme iba sústrasť, vidiac tak chudobné dieťa, že je, hoci sa narodil v najkrutšej zime, položené do jasiel, a že nemá ani ohňa, aby sa zohrialo v tejto studenej jaskyni. Ale keď tam vojdeme s vierou a uvážime túto prevelkú dobrotu a lásku, že Boh sa až tak veľmi k nám snížil, že sa tu ako malé nemluvniatko predstavuje nášmu zraku, obvinuté v plienkach, položené na slame, plačúce a trasúce sa zimou, a že sa nemôže ani pohnúť, že potrebuje i mlieka, aby sa zachovalo pri živote, — ó či je možné, aby sme sa necítili privábenými a sladko donútenými, so všetkou vrúcnosťou milovať to Božské Dieťa, ktoré sa k nám tak sklonilo, aby si vydobylo našu lásku!? — Sv. Lukáš vypráva, že pastieri, keď navštívili Ježiša v maštali, „navrátili sa a velebili a chválili Boha za všetko, čo počuli a videli“ (2, 20.). A čo videli? Nič, iba chudobné nemluvniatko, ktoré sa triaslo zimou a ktoré ležalo na hŕstke slamy. Ale pretože boli osvietení svetlom viery, poznali v tomto nemluvniatku prevrúcnu Božiu lásku, a tou láskou roznielení chválili a velebili Boha, že im doprial takého veľkého šťastia vidieť ho, ako sa z lásky k ľuďom takrečené samého seba pozbavil a zničil. „Zmaril seba samého“. (Fil. 2, 7.)

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó moje rozkošné a sladké dieťaťko, hoci Ťa vidím tak chudobné na tejto slame, predsa Ťa vyznávam za svojho Pána a Stvoriteľa a klaniam sa Ti. Viem, kto Ťa priviedol do tak prebicdného stavu: láska, ktorou si ma miloval. Keď si spomeniem, ó Ježiš môj, ako som s Te-

bou prv nakladal(a), ako som Ťa obrážal(a), divím sa, že si bol oproti mne tak shovievavý. Ach, zlorečené hriechy, čo ste to urobili! Vy ste mi zarmútily srdce tohoto roztomilého môjho Pána. Ach, môj drahý Spasiteľ, pre bolesti, ktoré si vytrpel, a pre slzy, ktoré si prelial v betlehemskej maštali, daj mi veľkú ľútosť, aby som, kým len žiť budem, oplakával(a) Tebe preukázané urážky. Daj, nech Ťa milujem, ale tak, aby som tou láskou nahradil(a) urážky, ktoré som Ti urobil. Milujem Ťa, môj maľucký Spasiteľ; milujem Ťa, moje Božské nemluvniatko; milujem Ťa, moja láska, môj život, moje všetko! Sľubujem Ti, že od dneška budem milovať iba Teba. Pomôž mi svojou milosťou, bez ktorej nič nemôžem. — Ó Maria, moja nádej, Tebe dá Tvoj Syn, čokoľvek si žiadaš: vypros mi jeho svätú lásku. Ó Matička moja, vyslyš ma!

Rozjímanie XVI.

*»Načierať budete vody v radosti zo
Spasiteľových prameňov.«*

Izai. 12, 3.

Uvažuj o štyroch žriedlach milosti, ktoré máme v Ježišu Kristovi — podľa sv. Bernarda (Ser. 1. in Nat.). Prvé je žriedlo milosrdenstva, v ktorom sa nám možno obmyť zo všetkej nečistoty našich hriechov. Toto žriedlo nám prichystal náš Vykupiteľ zo svojich slz a zo svojej krvi: „Ktorý si nás zamiloval a umyl nás svojou krvou od našich hriechov“. (Zjav. 1, 5.) Druhé je žriedlo pokoja a potechy v našich súženiach: „Vzývaj ma v deň súženia“ (Ž. 49, 15.), hovorí Ježiš Kristus, a vytrhnem, poteším ťa. „Ak kto žíži, nech príde ku mne a nech sa napije“ (Ján 7, 37.). Keď kto žíži po pravej poteche, hoci už teraz na tejto zemi, poď ku mne; ja uhasím tvoju žízeň. Ak kto okúsi vody

mojej lásky, tomu sa navždy znechutia svetské rozkoše. „Kto bude piť z vody, ktorej mu ja dám, nebude žižniť na veky“. (Ján 4, 13.) A bude celkom spokojný, až vojde do ríše blahoslavených, keďže voda mojej milosti ho privedie zo zeme do neba: „Voda, ktorej mu ja dám, bude v ňom prameňom vody, striekajúcej do večného života.“ (Ján 4, 14.) Pokoj, ktorý Boh poskytne duším milujúcim ho, nie je pokoj smyselných záľub, ktorý sluhuje svet a ktorý plodí v srdci skorej trpkosť ako pokoj. Pokoj, ktorý dáva Boh miesto všelijakých smyselných rozkoší, je „pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý smysel“. (Fil. 4, 7.) Blažene tým, čo túžia po tomto žriedle! „*Blaoslavení, ktorí lačnejú a žižnia po spravodlivosti*“. (Mat. 5, 6.) — Tretie je žriedlo pobožnosti. Ó akým pobožným a akým ochotným býva poslúchnuť hlas Boží, a ako očividne napreduje v ctnostiach, kto často premýšľa, čo vykonal Ježiš Kristus z lásky k nám. Bude podobný stromu pri vode: „Bude ako strom, ktorý je sadený pri toku vody“. (Ž. 1, 3.) — Štvrté je žriedlo lásky: „*Rozhrialo sa moje srdce v mojom vnútri: a keď som rozmýšľal (o tom), roznieť sa oheň*“. (Ž. 38, 4.) Kto uvažuje o mukách a potupách, ktoré znášal Ježiš Kristus z lásky k nám, nie je možné, aby sa jeho srdce nerozohrialo tým blaženým ohňom, ktorý prišiel zapáliť na zem. A do slova sa vyplní, že kto užíva tieto blažené žriedla, ktoré máme v Ježišu Kristovi, bude z nich jednostajne čerpať vodu radosti a spasenia: „*S radosťou bude načierať vody zo Spasiteľových prameňov*.“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó môj milý a sladký Spasiteľ, ako som Ti zaviazaný(á)! Ako som Ťa povinný(á) milovať! Lebo si to

pre mňa urobil, čo by neurobil ani syn pre otca, ani služobník pre svojho pána. Keď si ma teda miloval viacej než ktokoľvek iný, treba mi, aby som Ťa i ja miloval(a) viacej než ktokoľvek iný. Umrel(a) by som od ľútosti, keď pomyslím, že si ráčil za mňa toľko trpieť, ba že si sa za mňa podrobil najbolestnejšej a najpotupnejšej smrti, akú človek môže pretrpieť, kdežto ja som toľko ráz pohrdol(a) Tvojím priateľstvom. Koľko ráz si mi odpustil, a vždy som Tebou znova pohrdol(a). Avšak Tvoje zásluhy sú mojou nádejou. Teraz si viacej Tvoju milosť vážim než všetky kráľovstvá na svete, koľko ich len jest. Milujem Ťa a z lásky k Tebe prijímam každé utrpenie a akúkoľvek smrť. A ak som nehodný(á) umrieť ku Tvojej cti pod rukami katov, s radosťou prijímam aspoň tú smrť, ktorú si mi ráčil ustanoviť, a prijímam ju v tom spôsobe a v tú dobu, ako Ty uznávaš za dobré. — Matka moja, Maria, vypros mi tú milosť, aby som žil(a) a umieral(a) v láske Ježiša Krista.

Rozjímanie XVII.

»Vyjde slnce spravodlivosti a zdravie bude na jeho krýdlach.«

Malach. 4, 2.

Príde váš lekár, hovorí prorok, aby uzdravoval chorých, a príde chytro ako letiaci vták a ako slnko, ktoré sa sotva zjaví na obzore, hneď vyšle svoje svetlo až k protivnému pólu. A ajhľa, už je tu. Radujme sa a buďme mu vďační! Sv. Augustín hovorí: „Sostúpil až k lôžku chorého.“ To značí, že sa tak ďaleko snížil, že prijal i naše telo; keďže telo je lôžkom našej chorej duše. Všetka starosť ostatných lekárov, hoci by mali k svo-

jim chorým tú najväčšiu lásku, smeruje len k tomu, aby ich uzdravili, ale kedy ktorý lekár sám na seba vzal cudziu chorobu, aby uzdravil chorého? Jediný Ježiš Kristus bol ten lekár, ktorý sa obťažil našimi chorobami, aby nás uzdravil.

Neposlal iných, ale sám prišiel, aby konal tento milosrdný úrad a získal si všetku našu lásku. „*V pravde naše neduhy on vzal na seba, on niesol naše bolesti.* (Iz. 53, 4.) Svojou vlastnou krvou zahojil naše rany a svojou smrťou nás vyslobodil od večnej smrti, ktorú sme zaslúžili. Slovom, užíval trpký liek, žijúc v stálych útrapách a umierajúc horkou smrťou, aby nám zaopatril život a aby nás zbavil všetkého zla. „Či nemám piť kalich, ktorý mi dal Otec?“ — povedal sv. Petrovi. (Ján 18, 11.) Ježiš Kristus musel teda trpieť takú pohanu, aby vyhojil našu pýchu; musel tak chudobne žiť, aby nás uzdravil od žiadosti po vzdajších majetkoch; musel byť tak ponorený v mori utrpení a nakoniec zomrieť od bolesti, aby nás vyliečil od túžob po smyselných rozkošiach.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Nech je zavše chválená a velebená láska Tvoja, ó Vykupiteľ môj! Ako by sa vodilo mojej chorej duši, posiatej toľkými ranami mojich hriechov, keby som nemal(a) Teba, ó Ježiš môj, ktorý môžeš a chceš ma uzdraviť? Ach, krv môjho Spasiteľa, v Tebe skladám dôveru, umy a uzdrav ma! Lutujem, láska moja, že som Ťa obrážal(a). Aby si ma presvedčil o svojej láske, žil si tak trudný život a umrel si tak trpkou smrťou! I ja by som Ti rád(a) osvedčil(a) svoju lásku; ale čo môžem ja úbožiak(čka), tak slabý(á) a chorý(á)? Ó Bože duše mojej,

Ty si všemožúci, Ty ma môžeš uzdraviť a svätým(ou) urobiť. Vzbud' vo mne ohnivú túžbu, aby som sa Ti zaľúbil(a), môj Vykupiteľ, ktorý to svrchovane zasluhuješ; vzbud' ju vo mne, za každú cenu! Ó svrchované dobro, ctím a milujem Ťa nadovšetko. Daj, nech Ťa milujem z celého srdca a nech Ťa ustavične prosím o Tvoju lásku! Už teraz Ťa o ňu prosím a spolu žiadam milosť, aby som o ňu neprestával(a) prosiť. Vyslyš ma pre zásluhy svojho umučenia! — Ó Maria, Matka moja, Ty si vždy ochotná vyslyšať toho, kto Ťa miluje. Milujem Ťa, Kráľovna moja, vypros mi milosť, aby som miloval(a) Boha; nič iného od Teba si nežiadam.

Rozjímanie XVIII.

*»Ktorý ani svojho vlastného Syna
neušetril, ale vydal ho za nás všetkých.«*

Rím. 8, 32.

Uvažuj, ako nám večný Otec dal svojho vlastného Syna za prostredníka, za prímluvníka u seba a za smiernu obeť za naše hriechy; že sa nám preto netreba obávať, že neobdržíme od Boha nejakú milosť, keď ju prosíme od neho prostredníctvom nášho Vykupiteľa. Preto i apoštol dokladá: „Akože nám s ním nedal i všetko“? (Rím. 8, 32.) Čože by nám Boh odoprel, keď nám neodoprel ani Syna? Žiadna naša prosba nezasluguje, aby ju Boh vyslyšal alebo na ňu shliadol, keďže sme nie hodní milosti, ale trestov pre svoje hriechy. Avšak Ježiš Kristus zasluhuje, aby bol vyslyšaný, keď za nás prosí a všetky útrapy svojho života, svoju krv i svoju smrť, za nás obetuje. Otec nič nemôže odoprieť tak milému Synovi, ktorý mu obetuje takéto hodnoty neko-

nečnej ceny. On je nevinný, všetko, čokoľvek spláca Božskej spravodlivosti, je na zadostučinenie za naše hriechy; a toto nekonečné zadostučinenie je väčšie ako všetky ľudské hriechy. Nebolo by spravodlivé, keby zahynul hriešnik, ktorý ľutuje za svoje previnenia a obetuje Bohu zásluhy Ježiša Krista, ktorý zaň už prehojne zadostučinil. Preto ďakujeme Bohu a dúfajme všetko pre zásluhy Ježiša Krista.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Nie, Bože a Otče môj, nemôžem pochybovať o Tvojom milosrdenstve; nemôžem sa báť, že mi neodpustiš všetky urážky, ktoré som Ti urobil(a), a že mi nedáš všetkých potrebných milostí k môjmu spaseniu, keď si mi daroval svojho Syna, aby som Ti ho obetoval(a) za seba. Práve preto, aby si mi odpustil a aby si ma urobil schopným(ou) svojich milostí, daroval si mi Ježiša Krista a prikazuješ mi, aby som Ti ho obetoval(a) a pre jeho zásluhy dúfal(a) spasenie od Teba. Áno, Bože môj, chcem Ťa poslúchnuť a ďakujem Ti. Obetujem Ti zásluhy Tvojho Syna a dúfam pre ne v takú milosť, aby napravila moju nedostatočnosť a každú škodu, ktorú som utrpel(a) svojimi hriechami. Ľutujem, nekonečná dobrota, že som Ťa obrazil(a), milujem Ťa nadovšetko a sľubujem Ti, že od dneška nebudem milovať iba Teba. Ale tento môj sľub mi nič nehude platný, ak mi nepri-speješ na pomoc. Pre lásku Ježiša Krista, daj mi sväté zotrvanie a svoju lásku! Osvieť a posilni ma, aby som plnil(a) Tvoju vôľu. Spoliehajúc sa teda na zásluhy Ježiša Krista, dúfam, že ma vyslyšíš. — Maria, Matka a nádej moja, i Teba prosím pre lásku Ježiša Krista, aby si mi túto milosť vyprosila. Matička moja, vyslyš ma!

Rozjímania

pri deväťdennej pobožnosti na Božie Narodenie.

Rozjímanie I.

»Hľa, dal som ťa za svetlo pohanom, aby si bol moje spasenie až do končín zeme.«
Izai. 49, 6.

Uvažuj, ako večný Otec povedal Božskému Dieťatku vo chvíli jeho vtelenia: „Hľa, dal som ťa za svetlo pohanom, aby si bol moje spasenie až do končín zeme.“ Syn môj, dal som Ťa svetu za svetlo a pre život národom, aby si im doniesol spasenie, na ktorom mi tak záleží, ako by išlo o moje vlastné spasenie. Potrebné je teda, aby si sa v prospech ľudí celkom obetoval. „Všetok si im darovaný, všetok sa pre nich obetuj“. (Sv. Bernard.) Preto treba, aby si pri svojom narodení znášal najväčšiu chudobu, „aby si ich obohatil svojím nedostatkom.“ Treba, aby si prišiel ako otrok, aby si vydobyl človeku slobodu, a aby si bol bičovaný a ukrižovaný ako otrok, na zadostučinenie mojej spravodlivosti za trest, ktorý si človek zaslúžil. Potrebné je, aby si obetoval krv i život na oslobodenie človeka od večnej smrti. Slovom, vedz, že nie si svojím, ale že náležíš človeku: „Maľucký sa nám narodil a syn nám je daný“. (Iz, 9, 6.) Tak, môj milý Syn, človek zatúži milovať ma a byť mojím, keď uvidí, že mu celkom darujem Teba, svojho jednorodeného Syna, a že už nemám ničoho, čo by som mu mal dať. — Ó nekonečná láska, nekonečného Boha jedine hodná! Lebo „tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal“. (Ján 3, 16.) A Božské Dieťa sa nezarmútilo, ale radovalo sa tomu a s lá-

skou prijalo tento návrh, jasajúc radostou: „Veselí sa ako hrdina, že má bežať cestou.“ (Ž. 18, 5.) A od prvej chvíle svojho vtelenia i samé sa celkom darovalo človekovi, a radostne objalo všetky bolesti a úkory, ktoré malo na zemi trpieť z lásky k ľuďom. To byly tie hory a pahľbky — hovorí sv. Bernard — ktoré musel Ježiš Kristus prekročiť s takou veľkou námahou, aby nás spasil. „Hľa, on prechádza, poskakujúc po horách a preskakujúc kopce“. (Pies. 3, 2. 8.). Tu uvažuj, ako Boh Otec, keď poslal svojho Syna, aby bol naším vykupiteľom a smierčím medzi ním a nami, zaviazal sa pod istým spôsobom, že nám odpustí a že nás bude milovať, a to pre smluvu, ktorú uzavrel so svojím Synom, že nás príjme na milosť, ak on zadostučiní jeho Božskej spravodlivosti za nás. A navzájom Syn Boží, keď pristal na úlohu, uloženú mu Otcom, ktorý nám ho daroval a soslal k nášmu vykúpeniu, tiež sa zaviazal, že nás bude milovať, nie pre naše zásluhy, ale aby vyplnil dobrotivú vôľu Otca svojho.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj drahý Ježiš, ak je pravda, ako hovorí zákon, že darovaním nadobýva sa vlastníctvo, potom si môjím, keďže mi Ťa Tvoj Otec daroval. Pre mňa si sa narodil a mne si bol daný: „Maľučký sa nám narodil a syn nám je daný.“ Právom teda môžem povedať: „Ježiš môj, moje všetko!“ Keďže si celkom mojím, všetko, čo je Tvoje, je i moje. Tvoj apoštol ma o tom uisťuje, keď hovorí: „Ktorý ani svojho vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás za všetkých: akože nám s ním nedal i všetko?“ (Rím. 8, 32.) Mojou je Tvoja krv, mojimi sú Tvoje zásluhy, mojou je Tvoja milosť, mojím je Tvoje nebo. A keď si môj, kto mi Ťa vezme? „Boha mi nemôže nikto vziať“, hovorieval radostne nadšený opát, sv.

Anton. Tak budem i ja od dneška vravievať. Jedine vlastnou vinou Ťa môžem stratiť a byť od Teba odlúčený(á). Lež, ó Ježiš môj, ak som prv nestál(a) o Teba a ak som Ťa stratil(a), teraz to ľutujem z celého svojho srdca a odhodlaný(á) som radšej život obetovať a všetko stratiť, ako Teba, nekonečné dobro a jedinú lásku svojej duše. Ďakujem Ti, Otče večný, že si mi daroval svojho Syna; keďže si mi ho celého dal, preto sa Ti i ja úbožiak(čka) celý(á) darujem. Pre lásku toho istého Syna svojho príjmi ma a pripútaj ma putami lásky k môjmu Vykupiteľovi, ale tak ma spoj s ním, aby som i ja mohol(a) povedať: „Kto ma odlúči od lásky Kristovej?“ Aké dobro tohoto sveta ma odlúči od Ježiša Krista? A Ty, Spasiteľ môj, keď si Ty celý mojím, vedz, že i ja som celkom Tvojím(ou). Nakladaj so mnou a so všetkým, čo mám, ako sa Ti ľúbi. A ako by som mohol niečo odprieť Bohu, ktorý mi neodoprel krvi ani života? — Maria, Matička moja, opatruj ma a zastri ma svojou ochranou. Nechcem už sebe náležať, chcem byť celkom Pánovým(ou). Ty maj o to starosť, aby som mu zostal(a) verným(ou); v Tebe dôverujem.

Rozjímajanie II.

*»Ráno mi Pán Boh otvára uši, ale
ja mu neodporujem. Telo moje som dal
bijúcim.«* Izai. 50, 4. 6.

Rozjímaj, aká veľká asi bola trpkosť úbohého, zarmúteného Srdca Ježišovho v živote Panny Marie, keď mu hneď v prvej chvíli bol ukázaný celý rad úkorov a úzkostí, ktoré bude musieť trpieť cez celý život na oslobodenie človečenstva od jeho bied. „Ráno mi Pán Boh otvára uši; tak povedal Ježiš prorokovými ústy; t. j. od prvej chvíle môjho počatia môj Otec mi ohlasuje svoju

vôľu, aby som trávil svoj život v bolestiach a naposledy bol cbetovaný na kríži: „Ale ja mu neodporujem. Telo moje som dal bijúcim.“ A ku všetkému som ochotný pre vaše spasenie, ó milé duše, a už vtedy som obetoval svoje telo bičom, klincom a smrťou. Uvažuj, že čokoľvek Ježiš Kristus trpel v živote i počas svojho umučenia, všetko mal pred očima už v živote svojej Matky a všetkému sa podrobil s láskou. Ale, ó Bože milý, akú úzkosť a súženie asi utrpelo Ježišovo nevinné Srdce, keď to všetko bral na seba a keď mu prirodzený smyselný odpor bolo treba potlačiť?! Predovšetkým dobre si bol povedomý toho, čo bolo mu treba vytrpieť v tmavom väzení Mariinho života, v ktorom musí prebývať 9 mesiacov; ďalej, aké pohanenie a aké útrapy bude musieť znášať pri svojom narodení, keď príde na svet v studenej jaskyni, v dobytčej maštali: ako mu potom bude treba žiť 30 rokov v chatrnej remeselníckej dielni; ako budú ľudia s ním zaobchádzať ako s nevedomým, s otrokom, s podvodníkom a so zločincem hodným smrti, a to najpotupnejšej a najbolestnejšej smrti, ktorou trstávali len buričov. A k tomu všetkému privolil náš Vykupiteľ a to privolenie stále obnovoval; avšak trpel tiež zakaždým všetky muky a potupy, ktoré potom až do smrti musel trpieť. Ba i to, že si bol vedomý svojej Božskej dôstojnosti, prispievalo k tomu, že ho tým citlivejšie bolely urážky, ktoré má kedysi vytrpieť od ľudí. „Cez celý deň je moja potupa pred o mnou“. (Ž. 43, 16.) Svoje potupovanie mal stále pred očima a zvlášte to, ktoré bude musieť pretrpieť, keď bude vyzlečený, bičovaný, troma železnými klincami na kríž pribitý, a keď tak svoj život dokoná za samého tupenia a zlorečenia tých ľudí, za ktorých podstúpil smrť. „*Bol poslušným až na smrť, a to na smrť kríža*“. (Fil. 2, 8.) A prečo? Aby spasil nás úbohých, nevďačných hriešnikov.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj najmilejší Vykupiteľ, ach, čo Ťa to stálo, so-
 tva si na tento svet vkročil, aby si mi pomohol z môjho
 nešťastia, do ktorého som upadol(a) pre svoje hriechy.
 Aby si ma vyslobodil z otroctva diabla, ktorému, keď
 som zhrešil(a), sám(a) som sa dobrovoľne zapredal(a),
 privolil si, aby s Tebou zaobchádzali ako s otrokom naj-
 horším zo všetkých. A ja, hoci som to dobre vedel(a),
 opovážil(a) som sa toľkokrát zarmútiť Tvoje najláska-
 vejšie Srdce, ktoré ma tak vrúčne milovalo. Ale že si
 Ty, súc bez viny a môj Boh, privolil z lásky ku mne
 ku tak strastnému životu a tak bolestnej smrti, preto i
 ja z lásky k Tebe, Ježiš môj, ochotne prijímam všetky
 útrapy, ktorých sa mi dostane z Tvojich rúk. Prijímam
 a objímam ich, lebo mi ich posielajú tie ruky, ktoré boli
 kedysi prebodnuté, aby ma vyslobodily z pekla, ktoré
 som toľkokrát zaslúžil(a). Tvoja láska, môj Vykupiteľ,
 že si privolil za mňa toľko trpieť, zaväzuje ma až veľmi,
 aby som i ja rád(a) trpel(a) akúkoľvek trýzeň a každé
 opovrženie. Daj mi, ó Pane, pre svoje zásluhy svoju svä-
 tú lásku; Tvoja láska mi osladí a príjemnými urobí
 všetky bolesti a každé pohanenie. Milujem Ťa nadovše-
 tko; milujem Ťa z celého svojho srdca; milujem Ťa
 viacej ako seba. Ale Ty si mi cez celý svoj život podal
 toľko skvelých dôkazov svojej nežnej lásky; kdežto ja,
 nevďačník(ica), strávil(a) som vo svete toľko rokov, a
 aký dôkaz svojej lásky som Ti dal(a) dosiaľ? Učiň te-
 da, Bože môj, aby som Ti ostatné roky svojho života
 dal(a) nejako najavo svoju lásku. Netrúfam si dostaviť
 sa pred Teba, až ma budeš mať súdiť, tak biedny(a), ako
 som teraz, nemajúc, čo by som bol(a) vykonal(a) z lá-
 sky k Tebe. Ale čo by som len mohol(a) bez Tvojej mi-
 losti? Môžem Ťa iba prosiť, aby si mi prispel na pomoc;
 a i táto prosba je čistou Tvojou milosťou. Ježiš môj,

buď mi nápomocný pre zásluhy svojich múk a svojej krvi, ktorú si za mňa vylial. — Maria, najsvätejšia Pan-
na, odporúčaj ma svojmu Synovi pre svoju lásku k ne-
mu. Spomni, že som z ovečiek, pre ktoré Tvoj Syn umrel
na kríži.

Rozjímanie III.

»*Maľucký sa nám narodil a syn
nám je daný.*« Izai. 9, 6.

Rozjímaj, ako po toľkých storočiach a úpenlivých
prosbách ten Mesiáš, ktorého sa dočkať sv. praotcovia
a proroci neboli hodní, ten „očakávaný od všetkých ná-
rodov“ a „túžba vrškov večných“, náš Spasiteľ, už pri-
šiel a narodil sa a celý sa nám daroval: „*Maľucký sa nám
narodil a syn nám je daný.*“ Syn Boží sa stal maľuckým,
aby nás urobil veľkými. Daroval sa nám, aby sme sa
my darovali jemu. Prišiel nám ukázať svoju lásku, aby
sme ho i my navzájom milovali. Uvítajme ho teda s
vrúcnosťou, milujme ho a utiekajme sa k nemu vo všet-
kých svojich potrebách. Deti rady dávajú, hovorí sv.
Bernard, keď ich o niečo žiadame. Ježiško prišiel ako
dieťa, aby nám ukázal, aký je náklonný a ochotný ob-
dariť nás svojimi pokladmi: „V ktorom sú skryté všet-
ky poklady“. (Kol. 2, 3.) „*Otec miluje Syna a všetko
mu oddal do ruky*“. (Ján 3, 35). Ak si teda žiadame
svetla: on prišiel preto, aby nás osvietil. Keď chceme si-
lu, aby sme odolali nepriateľom: on prišiel preto, aby nás
posilnil. Ak si žiadame odpustenie a spasenie: on sa
preto narodil, aby nám odpustil a aby nás spasil. Keď
konečne chceme najvzácnejší dar Božej lásky: on pri-
šiel, aby nás ňou roznietil; a hlavne preto sa stal dieťa-
tom a ukázal sa nám tak chudobným, nízkym a rozto-
milým, aby nás zbavil všetkého strachu a aby si získal

našu lásku. „Tak musel prísť, keď chcel zapuďiť strach a hľadať lásku“, hovorí sv. Peter Zlatomluvý. (Serm. 158.) Pán Ježiš sa narodil ako nemluvniatko i preto, aby sme ho nielen nadovšetko, ale tiež nežne a vrúcne milovali. Deti si vedia získať nežnú lásku toho, kto ich vidí. Kto by teda neprilnul najnežnejšou láskou k Bohu, vidiac ho ako chudobné nemluvniatko, ktoré potrebuje mlieka, trasie sa zimou a tu leží opustené v jasliach na slame a plače a vzlyká? To tak dojalo sv. Františka, že láskou roznietený zvolal: „Milujme betlehenské dieťa, milujme betlehenské dieťa!“ Ó najmilejší, poďteže a milujte Boha, ktorý sa stal chudobným dieťaťom, dieťaťom k milovaniu, a s neba sostúpil, aby sa nám celkom daroval.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó milovaný, mnou tak veľmi pohrdaný Ježiš, Ty si sostúpil s neba, aby si nás vyrval peklu a aby si sa nám celkom daroval. Ó ako sme len mohli Tebou pohrdať a Teba opustiť? Ach, Bože, ľudia bývajú tak vďační oproti sebe rovným! Keď im niekto dá nejaký dar, keď ich príde zďaleka navštíviť, keď im dá na javo svoju lásku: tu nemôžu naň zabudnúť a pokladajú si za povinnosť nejako sa mu odmeniť. A oproti Tebe, svojmu Bohu, sú tak nevďační, hoci si tak veľmi láskyhodný a hoci si z lásky k nim neváhal dať svoju krv a svoj život. Lež beda mi, keďže som sa ja horšie oproti Tebe zachoval ako ktoríkolvek iní; lebo súc od Teba viacej milovaný(á), väčším nevďakom som sa Ti odplácal(a). Ach, keby si bol mne udelené milosti dal niektorému kacírovi alebo modloslužobníkovi, bol by sa hádam stal svätým, a ja som Ťa obrážd(a)! Ach, Pane, zabudni na urážky, ktoré som Ti preukázal(a)! Ale Ty si už beztak povedal, že, ak sa hriešnik dá na pokánie, zabudneš na všetky jeho urážky: „Nespomeniem nijakej jeho neprávosti, ktorú

spáchal.“ (Ez. 18, 22.) Ak som Ťa prv nemiloval(a), nechcem nabudúce robiť nič iného, iba Teba milovať. Ty si sa mi celkom daroval, ja Ti za to darujem celú svoju vôľu. Tou Ťa milujem, áno, milujem, milujem Ťa a neprestanem opakovať: Milujem Ťa, milujem Ťa. Tak zavše volajúc chcem žiť a tak chcem aj umierať. Posledným mojím vzdychom nech sú v mojich ústach tieto sladké slová: Bože môj, milujem Ťa! aby som Ťa potom, ako vkročím do večnosti, začal(a) milovať ustavičnou láskou, ktorá bude trvať naveky; tam Ťa už nikdy neprestanem milovať. Zatiaľ však, Pane môj, moje jediné dobro a jediná moja láska, umieňujem si, že Tvoja vôľa bude mi nadovšetko. Hoci by sa mi celý svet ponúkal, odriekam sa ho. Nie, nechcem odstúpiť od lásky toho, ktorý ma tak veľmi miloval! Nechcem už obrázať toho, ktorý si zasluhuje, aby som ho miloval(a) nekonečnou láskou! Ježiš môj, podporuj svojou milosťou túto moju žiadosť! — Kráľovná moja, Maria, viem, že všetky milosti, ktorých sa mi dostalo od Boha, obdržal(a) som na Tvoju prímluvu; neprestávaj sa primlúvať za mňa! Vypros mi milosť, aby som vytrval(a), lebo Ty si Matkou zotrvania!

Rozjímanie IV.

»Moja bolesť je vždycky pred mo-
jím zrakom.« Žalm 37, 18.

Uvažuj, ako v prvej chvíli, keď bola stvorená Ježišova duša a keď sa spojila so svojím maľučkým telom v živote Panny Marie, večný Otec oznámil svojmu Synovi svoju vôľu, že musí umrieť na vykúpenie sveta. A v tejže chvíli rozvinul sa pred ním celý trúchlivý obraz všetkých múk, ktoré bude musieť trpieť až do smrti na vykúpenie človečenstva. Vtedy mu nebeský Otec uká-

zal všetky ťažkosti, chudobu a všetky opovrzenia, ktoré bude musieť znášať cez celý život v Betleheme, v Egypte a v Nazarete. Ukázal mu potom všetky muky a potupy počas jeho utrpenia: biče, tŕne, klince a kríž; tiež všetku nechúť, smútok, smrteľný zápas a opustenosť, v ktorých bude musieť na hore Kalvárskej dokončiť život. Keď Abrahám viedol na smrť svojho syna, nepovedal mu to napred, aby mu nestrpčil posledné chvíle, kým vyšli na horu. Ale nebeský Otec, keď určil svojho Syna za obeť za naše hriechy na usmierenie svojej spravodlivosti, dal mu hneď okúsiť všetky muky, ktorým sa bude musieť podrobiť v živote i vo smrti. Ten zármutok teda, ktorý Pán Ježiš trpel na hore Olivovej a ktorý by ho bezmála pripravil o život, ako sám dosvedčuje: „Smutná je moja duša až na smrť“ (Mat. 26, 38.), trpel stále hneď od tej chvíle, ako sa vtelil v živote svojej Matky. A tak už od tej doby živo cítil a razom trpel celú ťarchu všetkých bolestí a potúp, ktoré ho očakávaly. A preto i celý život nášho Vykupiteľa bol samé trápenie a samé slzy: „*V bolesti tratí sa môj život a moje roky od stenania*“. (Ž. 30, 11.) Jeho Božské Srdce nemalo ani chvíľky prázdnej od utrpenia. Či bedlil, či spal, či pracoval, či odpočíval, či sa modlil, či obcovoal s inými, zavše mu bol na mysli trudný obraz, ktorý jeho presvätú dušu trápil viacej, ako všetky muky, ktoré museli znášať mučeníci. Sv. mučeníci trpeli, ale podporovaní milosťou Božou trpeli s radosťou a nadšením. Ježiš Kristus však trpel so srdcom plným opustenosti a trudu, a to všetko vzal na seba milerád a z lásky k nám.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó sladké, spanilé a milovaniahodné Srdce Ježišovo, tak si bolo už od maľuckosti svojej plné horkosti, a smrteľnú úzkosť trpelo si už v živote Panny Marie, a nebol,

kto by Ťa bol potešil alebo mal s Tebou sústrast. To všetko si trpel, ó Ježiš môj, aby si odčinil muky a smrteľnú úzkosť, ktoré som za svoje hriechy mal(a) trpieť v pekle. Ty si teda všetkej potechy zbavený trpel, aby si spasil mňa, ktorý(á) som sa opovážil(a), spustiť sa Boha a pohrdnúť ním, aby som hovel(a) svojim mrzkým rozkošiam. Vďaka Ti, ó zarmútené a láskou zanietené Srdce môjho Pána! Ďakujem Ti a ľutujem Ťa, zvlášte keď vidím, ako mnoho trpíš z lásky k ľuďom, kým Ťa oni ani trošku nepoľutujú! Ó tá láska Božia! Ó tá ľudská nevďačnosť! Ó ľudia, ľudkovia! ach, viďte predsa toho nevinného Baránka, akú smrteľnú úzkosť trpí za vás, aby zadostučinil spravodlivosti Božej za urážky, ktoré ste mu preukázali! Viďte, ako prosí a oroduje za vás u večného Otca; pozrite naň a milujte ho! Ach, Vykupiteľ môj, ako málo je tých, ktorí Ťa milujú. Ale beda mi, lebo i ja som cez toľké roky zabúd(a) na Teba. Toľko si trpel, aby si bol odo mňa milovaný, a ja som Ťa nemiloval(a). Odpusť mi, ó odpusť, Ježiš môj, chcem sa polepšiť a milovať Ťa. Beda mi, Pane môj, keby som sa ešte ďalej staval(a) na odpor Tvojej milosti a tak sa uvrhol(a) do záhuby. Všetko Tvoje milosrdenstvo, ktoré si mi preukazoval, a zvlášte Tvoj milostný hlas, ktorým si ma k svojej láske pozýval, boly by iba na rozmnoženie mojich múk v pekle. Môj premiľý Ježiš, smiluj sa nado mnou! Nedaj, aby som bol(a) ďalej tak nevďačným(ou) oproti Tvojej láske. Osvieť a posilni ma, aby som odstránil(a) všetko, čo mi prekáža vyplniť Tvoju vôľu. Vyslyš ma, prosím, pre zásluhy svojho umučenia! V tom skladám všetku svoju nádej — a niemenej v Tvoju prímluvu, ó Maria! Ó predrahá Matička moja, prispej mi na pomoc! Ty si mi vyprosila všetky milosti, ktorých sa mi dostalo od Boha. Ďaku-

jem Ti, ale ak sa ma nebudeš naďalej ujímať, budem zase Bohu tak neverným(ou), ako prv.

Rozjímánie V.

»Obetovaný bol preto, že sám
chcel.« Izai. 53, 7.

Sotva sa Slovo Božie vtelilo a stalo dieťaťom v živote Panny Marie, hneď v prvej chvíli sa odhodlalo zo svojej vlastnej vôle k mukám a smrti na naše vykúpenie. „Obetovaný bol preto, že sám chcel.“ Ježiš Kristus dobre vedel, že nijaké obety oviec a juncov, ktoré sa až dosiaľ prinášaly Bohu, nemohly odčiniť ľudských hriechov, ale že treba, aby zaplatila za ne výkupné jedna z Božských osôb; preto povedal, ako sv. Pavel dosvedčuje: „Preto pri vkročení na svet povedá: Obety a daru nechcel si, ale telo spôsobil si mi... Vtedy som riekol: Ejhľa, prichádzam“. (Žid. 10, 7.) Otče môj, hovorí Ježiš, žiadne z obetí, ktoré Ti až dosiaľ boli obetované, nestačujú, ani nemôžu dostačiť k usmiereniu Tvojej spravodlivosti; dal si mi toto utrpeniu podrobené telo, aby som Ťa smieril a ľudstvo spasil preliatím svojej krvi. „Hľa, prichádzam.“ Som k tomu ochotný, svolujem ku všetkému a vo všetkom sa podrobujem Tvojej vôli. Nižšia časť sa zdráhala a z prirodzeného pudu sa nechcela podrobiť utrpeniu a smrti, životu plnému útrap a pohanení. Ale vyššia, rozumná časť zvíťazila, privolila ku všetkému a podrobila sa vôli Božej. Ježiš Kristus počal teda trpieť už od tej chvíle všetky úzkosti a bolesti, ktoré mal vytrpieť cez celý svoj život. Tak sa teda mal náš Vykupiteľ, sotva prišiel na svet. Ale ó Bože, ako sme sa my chovali(y) k Pánu Ježišovi od tej doby, čo sme dospeli(y) a začali(y) sme svetlom viery poznávať sväté tajomstvá jeho vykúpenia? Ktoré

hodnoty sme milovali(y)? Radovánky, zábavy, márnomyseľnosť, pomstivosť, smyseľnosť: tieto poklady si dobyly lásky nášho srdca. Ak však máme vieru, musíme zmeniť život i lásku. Milujme teda Boha, ktorý pre nás toľko trpel! Pamätajme na muky, ktoré znášalo Ježišovo Srdce pre nás už od najútľejšieho detinstva, tak že by sme nemali milovať iba toto Srdce, ktoré nás tak veľmi milovalo.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Pane môj, mám sa Ti priznať, ako som sa k Tebe doteraz choval(a)? Sotva som prišiel(a) k užívaniu rozumu, začal(a) som pohŕdať Tvojou milosťou a láskou. Veď to vieš sám lepšie ako ja; ale predsa si ma trpel a až dosiaľ ma trpíš. — Ja som utekal(a) od Teba, a Ty si šiel za mnou a volal si ma. Tá istá láska, ktorá Ťa pohla k tomu, aby si sostúpil s neba a hľadal zabľúdilé ovečky, naklonila mi Ťa, že si bol ku mne tak shovievavý a že si ma neopustil. Ježiš môj, teraz Ty hľadáš mňa a ja Teba. Poznávam, že Tvoja milosť stojí pri mne: pri mne stojí ako ľútosť nad mojimi hriechami, ktoré mám nadovšetko v ošklivosti; — pri mne stojí a budí vo mne veľkú žiadosť, aby som Ťa miloval(a) a Tebe sa ľúbil(a). Áno, Pane môj, chcem Ťa milovať a nakoľko len môžem, Tebe sa ľubiť. Zčiasťky — pravda — zastráňuje ma moja krehkosť a moja mdloba, ktorú som na seba uvalil(a) svojimi hriechami, avšak väčšia je dôvera, ktorú mi vnuká Tvoja milosť, dodávajúc mi nádej v Tvoje zásluhy, tak že volám potešený(á): „Všetko môžem skrze toho, ktorý ma posilňuje.“ (Fil. 4, 13.) Ak som slabý(á), Ty ma posilníš oproti nepriateľom; ak som nemocný(á), Tvoja krv, dúfam, bude mi liekom; ak som hriešnikom(cou), mám nádej, že ma urobíš svätým(ou). Poznávam, že som sa dosiaľ hnal(a) do záhuby, zaned-

bávajúc utiekať sa k Tebe o pomoc. Od terajška budem zavše hľadať útočisko u Teba, ó Ježiš môj a nádej moja, a od Teba budem očakávať každú pomoc a všetko dobré. Milujem Ťa nadovšetko a nechcem milovať iba Teba. Pomôž mi, prosím, pre zásluhu tak mnohých utrpení, ktoré si ako útle dieťa znášal pre mňa. — Večný Otče, pre lásku Ježiša Krista dovoľ mi milovať Ťa. Keď som Ťa obrazil(a), nechže Ťa udobria slzy Ježiška, prosiaceho za mňa: „Pozri na tvár svojho pomazaného“. (Ž. 83, 10.) Ja si nezasluhujem milostí, ale zasluhuje ich tento Tvoj nevinný Syn, ktorý Ti prináša v obeť život plný múk, aby si sa sľutoval nado mnou. — A Ty, Matka milosrdenstva, Maria, neprestávaj sa primlúvať za mňa. Vieš, akú veľkú dôveru skladám v Tebe, a viem i ja predobre, že nikoho neopustíš, kto sa k Tebe utieka.

Rozjímanie VI.

»Stal som sa ako človek bez pomoci, pustený medzi mŕtvych.«

Žalm 87, 5. 6.

Rozjímaj, ako veľmi trpel Ježiš Kristus v živote svojej Matky, keď v ňom žil 9 mesiacov ako v tak dlho trvajúcom, tesnom a tmavom väzení. Tak je to i s ostatnými deťmi, ale ony necítia svojho nepohodlia, pretože sú toho nie povedomé. Avšak Ježiš si bol všetkého dobre povedomý, keďže hneď s prvou iskrou života bol jeho rozum dokonale vyvinutý. Mal smysly, ale nemohol ich užívať; mal oči, ale nič nevidel; mal jazyk, ale nemohol hovoriť; mal ruky, ale nemohol nimi narábať; mal nohy, ale nemohol chodiť — a tak musel prečkať 9 mesiacov v živote Panny Marie ako mŕtvy v uzavretom hrobe. „Stal som sa ako človek bez pomoci, pustený medzi mŕtvych.“ Bol pustený, t. j. slobodný, lebo sa dobro-

voľne uzavrel do tohoto žalára ako väzeň z lásky. Lásky ho však zbavila slobody a držala ho v tom žalári tak spútaného, že sa nemohol hnúť: „Pustený medzi mŕtvych.“ — „Ó preveľká Spasiteľova trpezlivosť!“ volá sv. Ambróz, keď spomína muky Ježiša Krista, zdržujúceho sa v lone Panny Marie. Lono Panny Marie bolo teda nášmu Vykupiteľovi dobrovoľným väzením, keďže mu bolo väzením lásky; ale jednako nebol v ňom uväznený neprávom. Bol — pravda — nevinný; ponúkol sa však, že zaplatí naše dlhy a zadostučiní za naše previnenia. Právom teda spravodlivosť Božia držala ho uväzneného a tým trestom počínala sa na ňom domáhať hodného zadostučinenia. Hľa, kam až zašiel Boží Syn z lásky k ľuďom! Zriekol sa svojej slobody a spútal sa okovmi, aby nás zbavil pekelných okôv. S akou veľkou vďačnosťou a láskou mali by sme teda pamätať na dobrodenia svojho osloboditeľa a ručiteľa, ktorý sa ponúkol nie z povinnosti, ale z čírej lásky zaplatiť za nás a vyrovnať naše dlhy a náš trest svojím Božským životom: *„Nezabúdaj na dobrodenie zaručiteľa: lebo dal seba za teba.“* (Sir. 29, 20.)

Vrúčne vzdychy a prosby.

„*Nezabúdaj na dobrodenia zaručiteľa!*“ Áno, Ježiš môj, právom mi prorok kladie na srdce, aby som nezabúdal(a) na neoceniteľné dobrodenia, ktoré si mi preukázal. Ja som bol(a) dlžníkom(cou) a vinníkom(cou), a Ty si bol nevinný; a Ty si sa, ó môj Bože, podvolil zadostučiniť za moje hriechy svojimi mukami a svojou smrťou. A predsa som zabudol(a) na Tvoje dobrodenie, na Tvoju milosť a na Tvoju lásku, a opovážil(a) som sa pohrdnuť Tebou, ako by si nebol mojím Pánom, a to mňa milujúcim Pánom. Lež, drahý môj Vykupiteľ, ak som prv zabúdal(a) na Tvoju lásku, teraz už nikdy na ňu

nechcem zabudnúť. Tvoje muky a Tvoja smrť nech mi jednotajne tanú na mysli, aby mi neprestajne pripomínaly lásku, akou si ma miloval. Preklínam tie dni, kedy som nepamätal(a) na to, čo si podstúpil pre mňa a kedy som tak zneužíval(a) svojej slobodnej vôle. Ty si mi ju dal, aby som Ťa miloval(a), a ja som ju užíval(a) k tomu, aby som Ťa hneval(a). Od dneška však zasväcujem túto slobodnú vôľu, ktorú mám od Teba, zcela Tebe. Ach, nedaj, aby som bol(a) znova tak nešťastný(á), žeby som sa Ťa odriekol(a) a stal(a) sa znovu otrokom diabla. Ó pripútaj k svojim nohám moju úbohú dušu svojou svätou láskou, aby sa už nikdy neodlúčil(a) od Teba! Večný Otče, pre uväznenie Božského Dieťaťa v živote Panny Marie, zbav ma pút hriechov a pekla! — A Ty, Božia Rodička, prispej mi na pomoc. Ty chováš pod svojím srdcom uväzneného a so sebou úzko spojeného Božieho Syna: keďže je teda Ježiš Tvojím väzňom, urobí, čokoľvek mu kážeš. Povedz mu, aby mi odpustil, povedz mu, aby ma urobil svätým(ou). Buď mi nápomocná, Matička moja, pre tú milosť a pre tú česť, ktorú Ti preukázal Ježiš Kristus, keď deväť mesiacov prebýval v Tebe.

Rozjímanie VII.

»Do svojho prišiel a svoji ho neprijali.«
Ján 1, 11.

Vo svätých vianočných dňoch sv. František Assiský, chodiac po cestách a lesoch, usedave plakal a nariekal. Na otázku, prečo tak plače a narieka, odpovedal: Ako by som neplakal, keď vidím, že je láska nie milovaná! Vidím, ako sa Boh temer pošetilým stal z lásky k človekovi, a človek je tak nevďačným proti Bohu! Nuž považme, keď nad tým nevďakom srdce sv. Františka bo-

lo tak veľmi zarmútené, ako sa teprv srdce Ježiša Krista asi zarmucovalo nad ním! Sotva sa počal v živote Panny Marie, videl hroznú nevďačnosť a neciteľnosť, akej sa mu dostane od ľudí. Prišiel s neba, aby rozžal oheň Božej lásky, a tá jediná túžba ho viedla s neba na zem, aby múk a úkorov trpel bez miery. „Prišiel som oheň složiť na zem: a čože chcem, než aby sa zapálil?“ (Luk. 12, 49.) A zatiaľ videl hriechy bez počtu a konca, ktoré ľudia budú páchať i pri toľkorakých dôkazoch jeho lásky. A to mu práve, hovorí sv. Bernardín Sienský, pôsobilo nekonečnú bolesť. Veď i nás veľmi bolí, keď vidíme, ako sa niekto odpláca nevďakom. Preto blah. Šimon Kasijský podotýka, že nevďačnosť zpravidla viacej bolí ako ktorákoľvek telesná bolesť. „Nevďak pôsobí často väčší bôľ ako telesná bolesť.“ Nuž akú asi bolesť pôsobila Ježišu Kristovi naša nevďačnosť, ktorý; súc naším Bohom, videl, ako sa mu za jeho dobrodenia a lásku odmeňujeme krivdami a urážkami! „A dávajú mi zlé za dobré: a nenávisť za moju lásku“. (Ž. 108, 5.) A i dnes sa zdá, ako by Ježiš Kristus žiali: „Stal som sa cudzím svojim bratom a som cudzincom synom mojej matky“ (Ž. 68, 8.); keď vidí, že ho mnohí ani nemilujú, ani sa k nemu nepriznávajú, ako by im celkom nič dobrého nebol preukázal alebo z lásky k nim nebol trpel. Ó Bože, akože si aj teraz veľký počet kresťanov váži lásku Ježiša Krista? Jedného dňa sa Božský Vykupiteľ ukázal blah. Henrichovi Susovi ako pocestný, ako chodí po domoch a prosí o prístrešie; ale každý ho zahnal, hrešiak a nadávajúc mu. Ach, ako mnoho je podobných tým, o ktorých hovorí Job: „Ktorí hovorievali Bohu: Odstúp od nás... kdežto on naplnil ich domy bohatstvom“. (22, 17—18). Aj my sme prv boli nevďačnými ako títo; chceli by sme byť i naďalej? Iste nie! Veď si to nezaslúži toto roztomilé Dieťa, ktoré prišlo s neba trpieť a umrieť za nás, aby si získalo našu lásku.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Tomu teda je naozaj tak, ó Ježiš môj, že si sostúpil s neba, aby si bol odo mňa milovaný, že si si vyvolil trdný život a smrť kríža z lásky ku mne, aby som Ťa prijal(a) do svojho srdca. A ja som Ťa toľkokrát zahnal(a) od seba, hovoriac: „Odstúp odo mňa, Pane!“ Čo ma do Teba?! Ach, Bože, keby si nebol nekonečnou dobrotou a keby si nebol obetoval život, aby si mi odpustil, netrúfal(a) by som si prosiť Ťa o milosť. Ale vidím, ako mi sám ponúkaš smierenie: „*Obráťte sa ku mne, vraví Pán zástupcov, a obrátim sa i ja k vám*“. (Zach. 1, 3.) Ty si sa teda sám, Ježiš môj, odo mňa obrazený, stal mojím prímluvníkom. „A on je smierením za naše hriechy“. (I. Ján 2, 2.) Nechcem Ti teda nedôverou v Tvoje milosrdenstvo urobiť novú krivdu. Žialim nad tým úprimne a nadovšetko, že som obrazil(a) Teba, najvyššie dobro. Príjmiže ma na milosť pre tú krv, ktorú si vyliat za mňa. „Otče, už som nie hoden(á) volať sa tvojím(ou) synom (dcérou)“. (Luk. 15, 21.) Ó nie, Vykupiteľ a Otče môj, už nezasluhujem byť Tvojím(ou) synom (dcérou), keď som sa toľkokrát odriekol(a) Tvojej lásky; ale učiň pre svoje zásluhy, nech som toho mena hoden(á). Vďaka Ti, Otče môj! Ďakujem Ti a milujem Ťa! Ach, keď len pomyslím, ako si ma trpel toľké roky a koľko milostí si mi udelil, hoci som Ťa toľko naobrážal(a), tu by som mal(a) neprestajne horieť láskou k Tebe. Príď teda, Ježiš môj, už Ťa nezažením od seba. Príď a ubytuj sa v mojom úbohom srdci. Milujem Ťa a chcem Ťa zavše milovať, rozpál ma však vždy väčšou a väčšou láskou k sebe, uvádzajúc na myseľ mi lásku, ktorú si prechovával ku mne. — Kráľovná a Matka moja, Maria, buď mi nápomocná! Prímlúvaj sa za mňa u Ježiša! Pomôž mi, nech som vďačný(á) Bohu, kým bu-

dem žiť, za to, že ma toľko miloval, i keď som ho tak ťažko obrážd(a).

Rozjímanie VIII.

»Milosť Boha, Spasiteľa nášho, zjavila sa všetkým ľuďom a vyučuje nás, aby sme . . . pobožne žili na tomto svete, v očakávaní blahoslavennej nádeje a príchodu slávy veľikého Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista.« Tit, 2, 11-13.

Rozjímajme, ako máme rozumieť pod milosťou — o ktorej sa tu hovorí, že sa ukázala — lásku Ježiša Krista k ľuďom; lásku, ktorej sme si nezaslúžili a ktorá sa preto nazýva „milosťou“. Táto láska bola ináč v Bohu tá istá, ale neukázala sa vždy. Bola nám síce sľúbená toľkými proroctvami a naznačená toľkorakými obrazmi. Avšak pri narodení Vykupiteľovom ukázala sa táto Božia láska zreteľne a zjavila sa, keď sa večné Slovo objavilo ľuďom ako dieťa ležiace na slame, plačúce a trasúce sa zimou, a ktoré už takto začínalo znášať za nás tresty, ktoré sme sami zaslúžili, a ktoré nám spolu dávalo na javo lásku, ktorou nás milovalo, keď obetovalo svoj život za nás. „Z toho sme poznali lásku Božiu, že on položil svoj život za nás“ (I. Ján, 3, 16). Ukázala sa teda láska nášho Boha, a ukázala sa „všetkým ľuďom.“ Ale prečo ho teda všetci nepoznali a prečo i teraz ich je toľko, ktorí ho nepoznajú? Preto, že „svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali viac tmu ako svetlo“ (Ján 3, 19). Nepoznali a nepoznajú ho, pretože ho nechcú poznať, keďže milujú viacej tmu hriechu ako svetlo milosti. Majme sa na pozore, aby sme i my nepatrili k týmto nešťastným. A jak sme prv zavierali oči pred svetlom, málo si pripúšťajúc lásku Ježiša Krista, nechče

aspoň teraz,okiaľ žijeme, máme stále na pamäti muky a smrť svojho Vykupiteľa a nech ho milujeme, keďže aj on nás toľko miloval, „*v očakávaní blahoslavenej nádeje a príchodu slávy Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista*“. Potom podľa Božských zaslúbení budeme môcť právom očakávať ten nebeský raj, ktorý nám Ježiš Kristus získal svojou smrťou. Pri svojom prvom príchode prišiel Ježiš ako chudobné a opovržené dieťa a ukázalo sa na zemi narodené v maštali, obvinuté do chatrných plienok a položené na slame. Avšak pri druhom príchode príde na tróne svojej velebnosti: „*A uzrú Syna človeka prichádzať na oblakoch nebeských s veľikou mohutnosťou a velebnosťou*“ (Mat. 24, 30). Blažený bude vtedy ten, kto ho miloval, ale beda tomu, kto ho nemiloval!

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó sväté Dieťa, teraz Ťa vidím zarmútené a opustené tu na tej biednej slame; viem však, že jedného dňa ma prídeš súdiť na skvúcom tróne, obklopený anjelským dvorom. Ach, odpusť mi, prv než ma budeš súdiť. Vtedy vystúpiš ako spravodlivý sudca, ale teraz si mi Vykupiteľom a milosrdným Otcom. I ja som bol(a) medzi tými, ktorí Ťa nepoznali, pretože Ťa nechceli poznať. A preto, čo by sa bol(a) mal(a) snažiť milovať Ťa, uvažujúc lásku, ktorú si mal ku mne, nedbal(a) som o nič, len ako ukojiť svoje žiadosti, s pohrdaním Tvojej milosti a lásky. Túto svoju stratenú dušu Ti odporúčam teraz do Tvojich svätých rúk, aby si ju spasil: „*Do tvojich rúk porúčam svojho ducha: vykúpil si ma, Pane, Bože pravdivosti*“ (Ž. 30, 6). V Tebe skladám všetku svoju nádej, vediac, že si obetoval svoju krv i svoj život, aby si ma zachránil od pekla. „*Vykúpil si ma, Pane, Bože pravdivosti.*“ Nedal si mi umrieť v hrie-

chu, ale trpezlivo si čakal, kým vstúpim do seba a oľutujem, že som Ťa obrazil(a), a kým Ťa začnem milovať, aby si mi potom odpustil a ma spasil. Áno, Ježiš môj, chcem Ti urobiť radosť. Nič ma toľko nebolí, ako toľko koraké urážky, ktorými som Ťa obrazil(a). Lúto mi je toho a milujem Ťa nadovšetko. Spas ma pre svoje milosrdenstvo a nech v tom záleží moja spása, aby som Ťa trvale miloval(a), v tomto živote i vo večnosti. — Moja premilá Matka, Maria, odporúčaj ma svojmu Synovi! Predstav ma ako svojho(u) sluhu(žku), ktorý(á) v Tebe složil(a) svcju nádej. On Ťa rád vyslyší a nič Ti neodoprie.

Rozjímanie IX.

*»Odišiel teda i Jozef z Galilejska, . . .
aby sa opovedal s Mariou, sebe zasnú-
benou ťahotnou manželkou.«*

Luk. 2, 4, 5.

Boh ustanovil, aby sa jeho Syn nenarodil v dome Jozefovom, ale v jaskyni, v maštali ako najchudobnejšie úbožiatio; preto i to sa stalo jeho riadením, že cisár vydal rozkaz, aby sa každý prišiel opovedať do svojho vlastného rodiska. Keď sa Jozef dozvedel o tom nariadení, bol na vážkach, či má panenskú matku, už blízku pôrodu, doma nechať, a či pojať so sebou. Nevesta a pani moja, prehovoril k nej, jednak by som ťa nerád nechal doma samotnú, jednak, keď ťa pojmem so sebou, bojím sa veľmi o teba, že ti bude treba mnoho trpieť na tejto ďalekej ceste a v takom chladnom počasí. Pre svoju chudobu nemôžem ti obstaráť tak pohodlnej cesty, ako by sa patrilo. Ale Panna Maria, tešiaca ho, odpovedala: Môj milý Jozef, buď bez starosti; pôjdem s tebou, Pán bude s nami. Vedela totižto z božského osvietenia, a ani

Micheášovo proroctvo jej nebolo neznáme, že sa Božie nemluvňa má narodiť v Betleheme. Preto hneď sobrala plienky a ostatnú bielizeň, ktorú mala prichystanú, a vydala sa s Jozefom na cestu. „Odišiel teda i Jozef... aby sa opovedal s Mariou.“ — Uvažujme, ako sa nábožne a sväte rozprávali títo dvaja svätí sľúbenci za cestou o milosrdenstve, o добрote a láske Božieho Slova, ktoré sa onedlho narodí a príde na svet spasit' človečenstvo. Pozorujme tiež chválu Božiu, dobrórečenie, vďakovčinenie, pokoru a lásku, v ktorých sa títo dvaja vznešení pútnici cvičili. Iste mnoho skúsila svätá panna, blízka pôrodu, na tak obťažnej a ďalekej púti, po neschodných cestách a v zimnom čase. Ale všetko znášala tíško a s láskou. Všetky ťažkosti obetovala Bohu, spájajúc ich s mukami Ježišovými, ktorého niesla pod svojím srdcom. Ó pridružme sa i my k Panne Marii a sv. Jozefovi, nech sú našimi spoločníkmi na ceste vzdajšieho života. Ale sprevádzajme s nimi i nebeského Kráľa, ktorý sa ide narodiť v jaskyni, a ktorý sa pri svojom prvom príchode na svet hodlá zjaviť ako dieťa, ale zo všetkých detí, ktoré sa kedy narodily, najchudobnejšie a najopustenejšie. A prosme Ježiška, Pannu Mariu a sv. Jozefa, aby nás pre zásluhy tých súžení, ktoré zažili na tejto ceste, doprevádzali na ceste do večnosti. Ó budeme šťastní, ak zostaneme v ich spoločnosti v živote i smrti a ak nás tieto tri vznešené osoby budú stále sprevádzať.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj drahý Vykupiteľ, viem, že Ťa na tejto ceste sprevádzajú zástupy svätých anjelov; ale kto Ťa len sprevádza tu na zemi? Iba Jozef a Maria, ktorá Ťa ne-

sie so sebou, a nikto viac! Nemaj mi za zlé, ó Ježiš môj, že sa i ja pridávam k nim. Ó ja úbohý(á) nevďačník(ca)! Teraz poznávam svoju krivdu! Ty si sostúpil s neba, aby si stále bol pri mne tu na zemi; a ja nevďačný(á), toľkokrát som Ťa obrazil(a) a Teba opustil(a). Kedykoľvek pomyslím, ó Pane môj, že som sa toľkokrát od Teba pre svoje neporiadne žiadosti odlúčil(a), a zriekol(la) sa Tvojho priateľstva, umrel(a) by som od ľútosti. Ale Ty si prišiel, aby si mi odpustil. Nuž odpusť mi chytro, lebo žialim nad tým z celého svojho srdca, že som Tebou toľkokrát pohrdol(la) a opustil(a) Ťa. Pevne som odhodlaný(á) a dúfam s Tvojou milosťou, že Ťa už nikdy neopustím a že sa už od Teba, jedinej svojej lásky, nikdy neoddelím. Moja duša si Ťa zamilovala, ó roztomilé Božské dieťa. Milujem Ťa, môj sladký Spasiteľ, a keďže si prišiel na zem, aby si ma spasil a obdaril svojimi milosťami, prosím Ťa jedine o tú milosť, aby si už nikdy nedopustil, aby som sa odlúčil(a) od Teba. Spoj, priviaž a pripútaj ma ku sebe sladkými väzbami svojej svätej lásky. Ach, môj Božský Vykupiteľ, kto by si trúfal opustiť Ťa, žiť bez Teba a bez Tvojej milosti? — Ó presvätá Panna Maria, pridávam sa k Tebe, aby som Ťa doprevadil(a) na tejto ceste. Len Ty, ó Matka moja, vždy stoj pri mne na ceste, ktorú konám do večnosti. Buď mi stále po boku, ale zvlášte vtedy, keď nadíde koniec môjho života a keď mi bude blízka chvíľa, v ktorej sa rozhodne, či budem naveky s Tebou v nebi milovať Ježiša, a či ho ďaleko od Teba nenávidieť v pekle. Kráľovná moja, spasže ma svojou prímluvou! Moje spasenie závisí v tom, aby som vždy miloval(a) Teba i Ježiša teraz i cez celú večnosť. Ty si moja nádej, od Teba úfam všetko!

Rozjímania

v oktáve Božieho Narodenia a ďalej
až do sv. Troch Kráľov.

Rozjímanie I.

O narodení Ježiša Krista.

Narodenie Ježiša Krista prinieslo všeobecnú radosť celému svetu. Bol totižto Vykupiteľom, po ktorom všetci od dávna a tak vrúcne túžili, že bol preto nazvaný „očakávaním národov“ a „žiadosťou večných vrškov“. A hľa, už prišiel, už sa narodil v nepatrnej jaskyni. Pomyslíme si, ako by anjel i nám prinášal túto veľmi radostnú zvesť, ktorú oznamoval pastierom: „*Hľa, zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude pre všetok ľud: lebo narodil sa vám dnes Spasiteľ*“ (Luk. 2, 10. 11). Aké slávnosti sa konajú po celej krajine, keď sa kráľovi narodí prvý princ! Ale omnoho väčšou radosťou máme plesať, keď vidíme novonarodeného Syna Božieho, ktorý nás prišiel navštíviť s neba, k čomu ho nútilo jeho preveľké milosrdenstvo. „*Pre srdečné milosrdenstvo nášho Boha, v ktorom nás navštívil Východ s výsosti*“ (Luk. 1, 78). Boli sme stratení, a hľa, on prišiel, aby nás spasil. „*Pre naše spasenie sostúpil s neba.*“ Ajhľa, pastier, ktorý prišiel svoje ovečky zachrániť od smrti, a obetoval vlastný život z lásky k nim: „*Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier dáva svoj život za svoje ovce*“ (Ján 10, 11). Ajhľa, Baránok Boží, ktorý sa prišiel dať usmrtiť, aby nám vydobyl Božiu milosť a stal sa naším osloboditeľom, naším životom a svetlom, a dokonca i naším pokrmom v najsvätejšej Sviatosti. Sv. Augustín hovorí, že Ježiš Kristus sa pri svojom narodení preto dal položiť do jasiel, z ktorých sa krmila nemá tvár, aby sme z toho poznali,

že sa preto stal človekom, aby bol tiež naším pokrmom. (Trat. 25. in Joan.) — V najsv. Sviatosti Oltárnej rodí sa tiež deň čo deň skrze kat. kňaza pri premeňovaní pred sv. pozdvihovaním. Oltár je jaslami, kam sa chodíme nasýtiť jeho telom. Mnohí by si žiadali Božské Dieťa nosiť na rukách, ako ho mal na rukách starec sv. Simeon, ale sv. viera nás učí, že, kedykoľvek pristúpime k sv. prijímaniu, toho istého Ježiša, ktorý ležal v betlehenských jaslach, berieme nielen do náručia, ale do svojho srdca. Preto sa teda narodil, aby sa nám celkom daroval: „*Maľucký sa nám narodil, a syn nám je daný*“ (Iz. 9, 6).

Vrúčne vzdychy a prosby.

„*Ja blúdím ako ovca, ktorá sa stratila: hľadaj svojho služobníka*“ (Ž. 116, 176). Pane, ja som tá ovečka, ktorá sháňajúc sa po svojich rozkošiach a žiadostiach, biedne zahynula. Ale Ty si ten pastier a spolu Baránok Boží, ktorý si prišiel s neba, aby si ma spasil, keď si sa obetoval ako smierna obeta za moje hriechy: „*Ajhľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.*“ Keď sa teda chcem polepšiť, čoho sa mám báť? Prečo by som úplne nedôveroval(a) Tebe, svojmu Spasiteľovi, ktorý si sa práve preto narodil, aby si ma spasil? „*Hľa, Boh je spasiteľ môj, dúfať budem a nebudem sa báť*“ (Iz. 12, 2). Či si mi mohol dať zjavnejší dôkaz svojho milosrdenstva, ó môj najsladší Vykupiteľ, aby si vzbudil vo mne dôveru, než keď si mi daroval seba samého? Ó drahé Dieťa moje, ako ma to bolí, že som Ťa obrazil(a)! Ja som to zavinil(a), že si plakal v betlehemskej maštali. Ale že si ma prišiel hľadať, padám k Tvojim nohám, a hoci vidím, ako mnoho trpíš v týchto jaslach na slame a ako pohrdajú Tebou, uznávam Ťa predsa za svojho najvyššieho Kráľa a Pána. Poznávam, že ma

zveš tým svojím sladkým plačom, aby som Ťa miloval(a) a že ma prosíš o moje srdce. Tu ho máš, Ježiš môj, kladiem ho k Tvojim nohám; premeň ho a zapál ho svojou láskou, veď si preto prišiel na svet, aby si v našich srdciach roznietil oheň svojej svätej lásky. Čujem, ako hovoríš ku mne z týchto jasiel: „Milovať budeš svojho Pána Boha z celého svojho srdca.“ A ja odpovedám: Ó Ježiš môj, kohože by som miloval(a), keď nie Teba, ktorý si môj Boh a Pán? Ty sa nazývaš mojím, pretože si sa narodil, aby si sa mi celkom daroval, a ja by som sa zdráhal(a) byť zcela Tvojím(ou)? To nie, môj Pane, ale všetok(ka) sa Ti darujem a milujem Ťa z celého svojho srdca. Milujem Ťa, milujem Ťa, milujem Ťa, ó svrchované dobro, ó jediná láska mojej duše! Prijmi ma dnes a nedaj, aby som Ťa kedy prestal(a) milovať. — Ó Kráľovná moja, Maria, prosím Ťa pre tú slasť, ktorú si pocítila, keď si ponajprv uzrela svojho novorodeného Syna a keď si ho ponajprv vzala do náručia, — primlúvaj sa za mňa u neho, aby ma vzal za svojho(u) a aby ma navždy spútal svojou svätou láskou.

Rozjímanie II.

Ježiš prichádza maľučký na svet.

Uvažuj, že prvé, čo anjel oznámil pastierom, aby našli narodeného Mesiáša, bolo, že ho najdú ako dieťa: „Najdete nemluvniatko, obvinuté plienkami a položené v jasliach“. (Luk. 2, 12.) Malé deti majú v sebe niečo príťažlivého; ale zaiste omnoho viacej vábí nás ku sebe maľučký Ježiško, keď ako nesmierny Boh stal sa maľučkým z lásky k nám. „Pre nás sa stal maľučkým“, vraví sv. Augustín. (Tract. 22. in Joan.) — Adam prišiel na svet v dospelom veku, avšak večné Slovo prišlo

k nám ako dieťa: „Maľučký sa nám narodil“, aby naše srdcia pripútalo ku sebe tým mocnejšie láskou. „Tak sa chcel narodiť, ktorý chcel byť milovaným.“ Neprišiel na svet, aby budil strach, ale aby bol milovaný; a preto sa objavil hneď nášmu prvému pohľadu ako útle a chudobné dieťa: „*Veliký je Pán a chválitebný veľmi*“, hovorí sv. Bernard slovami Žalmistu (47, 2). Môj Pán je veľký, a preto si zaslúži pre svoju Božskú velebnosť byť chváleným a velebeným nad všetko pomyslenie. Ale potom, keď ho Svätý vidí ako maľučké dieťaťko v betlehemskej maštali, dodáva a prenežne volá: „Malý je Pán a lásky hodný veľmi.“ (Serm. 47. in Cant.) Môj veľký a najvyšší Boh môj stal sa maľučkým k vôli mne! Ó keď človek preniknutý vierou uvažuje, ako sa Boh stal dieťaťom, ako na slame v jaskyni plače a narieka, či je možné, aby ho nemiloval? A či nevyzve celý svet, aby ho všetci milovali, podľa príkladu sv. Františka z Assisi, ktorý vyzýval všetkých ľudí, hovoriac: „Milujme betlehenské pacholiatko; milujmeže betlehenské nemluvniatko!“ Je dieťaťom, nehovorí, len plače; ale, ó Bože, tento plač je rečou lásky, ktorou nás zve, aby sme ho milovali a ktorou prosí naše srdcia. — Uvažuj tiež, že deti máme radi, že sú nevinné, hoci všetky ostatné deti pri svojom narodení sú poškrvené hriechom. Ježiš tiež prišiel na svet ako dieťa, ale ako dieťa „sväté, nevinné, nepoškrvené“. Môj milý, hovorí svätá nevesta v piesni Šalamúnovej, je celý rumenný láskou a je biely čistotou a nevinnosťou, nemajúc poškrvny hriechu na sebe: „*Môj milý je biely a červený, vyvolený z tisícich*“ (5, 10). Jedine v tomto dieťati mal nebeský Otec zaľúbenie, hovorí sv. Gregor, „jedine na ňom nenašiel viny“. Nech je nám to potechou, nám úbohým hriešnikom, keďže toto Božské nemluvňa prišlo s neba, aby sa svojím utrpením rozdelilo s nami so svojou nevinnosťou. Je-

stliže jeho zásluhy budeme dobre užívať, premení nás z hriešnikov vo svätých a nevinných. Spoliehajme sa úplna v tieto zásluhy, pre ne vždy žiadajme od nebeského Otca milosti a obdržime všetko.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Večný Otče, ja biedny(a), do pekla zatratený(á) hriešnik(ca), nemám Ti čím zadostučiniť za svoje hriechy. Obetujem Ti slzy, umučenie, krv a smrť tohoto dieťaťa, ktoré je Tvojím Synom, a preň Ťa prosím, smiluj sa nado mnou. Nemať toho Syna, aby som Ti ho obetoval(a), bolo by po mne, bolo by po všetkej mojej nádeji! Ale Ty si mi ho preto dal, aby som Ti obetoval(a) jeho zásluhy a aby som pre ne úfal(a) vo svoje spasenie. Pane, veľký bol môj nevďak, ale väčšie je Tvoje milosrdenstvo. Či som mohol(la) úfať od Teba väčšie milosrdenstvo nad toto, keď si mi daroval svojho vlastného Syna, aby mi bol Vykupiteľom a smiernou obetou za moje hriechy? Teda pre lásku Ježiša Krista odpusť mi všetky urážky, ktorými som Ťa obrazil(a) a za ktoré srdečne ľutujem, pretože som nimi obrazil(a) Teba, nekonečnú dobrotu. A pre lásku Ježiša Krista Ťa prosím o milosť vytrvalosti. Ach, môj Bože, keby som Ťa mal(a) znovu obraziť za to, že si čakal na mňa tak shovievave, prispel mi toľkokrát svojím svetlom na pomoc a tak láskave mi odpustil, zaiste, či by som nezaslúžil(a), aby zvlášte pre mňa bolo peklo stvorené? Ach, môj Otče, neopúšťaj ma! Hrôzou sa trasiem, keď si spomeniem, ako som sa zradne choval(la) oproti Tebe! Čo som sa Ti nasľuboval(a), že Ťa budem milovať, a ako chytro som zrušil(a) svoje sľuby a Teba sa odriekol(la)! Ach, Stvoriteľ môj, nedaj, aby som musel znovu horko oplakávať to, že by som bol(a) znovu zbavený(á) Tvojej

milosti. „Nedaj mi odlúčiť sa od Teba! Nedaj mi odlúčiť sa od Teba!“ Opakujem túto prosbu a budem ju opakovať, dokiaľ neprestanem dýchať. Daj mi len milosť, aby som ju jednoducho opakoval(a): „Nedaj mi odlúčiť sa od Teba!“ Ježiš môj, moje drahé dieťa, spútaj ma svojou láskou! Milujem Ťa a chcem Ťa milovať. Nedopúšťaj, aby som kedy odpadol(la) od Tvojej lásky! — Aj Teba milujem, ó Matka moja, i Ty mňa miluj. A keď ma miluješ, vypros mi milosť, aby som nikdy neprestal milovať svojho Boha.

Rozjímanie III.

Ježiš v plienkach.

Predstav si Pannu Mariu, keď porodila Syna, ako ho úctive vzala do náručia; najprv sa mu ako svojmu Bohu poklonila a potom: „*Ho plienkami obvinula*“ (Luk. 2, 7.) Aj Cirkev sv. spieva: „Matka, Panna v plienky halí toho, kto je sveta Pán.“ Ajhľa, ako poslušne malý Ježiško podáva svoje rúčky a nohy a dáva si ich obvinúť. Uvažuj, kedykoľvek sa Božské nemluvňa prevíja, ako spomína na povrazy, ktorými bude jedného dňa v záhrade sviazané a potom k stĺpu priviazané, a na klince, ktorými ho pribijú na kríž. A týmito myšlienkami sa zaoberajúc, rado sa dáva previnúť, aby oslobodilo naše duše z pekelných pút. Takto do plienok súc obvinutý, Pán Ježiš obracia sa k nám a hovorí nám, aby sme sa s ním spojili sladkými putami lásky. A obracajúc sa k svojmu nebeskému Otcovi, hovorí: Otče môj, ľudia zneužili svojej slobody, a keď tak povstali oproti Tebe, upadli do otroctva hriechu. Aby som teda odčinil ich neposlušnosť, dávam sa sviazať a obvinúť do týchto plienok. Nimi súc spútaný, obetujem Ti svoju slobodu, aby

bol človek zbavený diabolskej poroby. Rád sa podrobujem tejto väzbe, tieto plienky sú mi milé, a tým milšie sú mi preto, že mi pripomínajú povrazy, ktorými budem raz sviazaný a vlečený pre spasenie človečenstva na smrť, ktorú už teraz s radosťou vítam: „*Jej okovy sú spásiteľná väzba*“ (Sir. 6, 31). Putá Ježišove sú spásiteľné obvazy, ktoré hoja rany našich duší. — Teda z lásky ku mne, ó Ježiš môj, chcel si byť zavinutý do plienok. „Ó láska, — volá preto sv. Vavrinec Justiniani, — akým silným si putom, keď vieš spútať Boha!“ Ó Božská láska, jedine tebe bolo možno môjho Boha urobiť väzňom. A ja by sa zdráhal(a), ó Pane, dať sa spútať Tvojou svätou láskou? Či by som mal(a) toľko odvahy, že by som chcel(a) striasť so seba Tvoje lúbezné a sladké putá? Nuž a prečo? Aby som sa stal(a) otrokom(yňou) pekla? Ó Pane, Ty si bol sviazaný tu v týchto jasliach z lásky ku mne: i ja chcem byť s Tebou navždy spútaným(ou). — Sv. Maria Magdalena z Pazzi vravievala, že putami, ktoré máme nosiť, má byť pevné predsavzatie s Bohom sa spojiť skrze lásku a spolu odrieť sa náklonností k akejkoľvek veci mimo Boha. Zdá sa, že i pre túto príčinu sa náš najmilší Ježiš dal vo sviatosti Oltárnej sviatostnými spôsobami takrečené spútať a uväzniť, aby aj duše, ktoré ho milujú, spútal a uväznil svojou láskou.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Prečo by som sa teda bál(a) Tvojich trestov, ó roztomilé dieťa, vidiac Ťa sviazaného v plienkach, tak že Ti nemožno ani ruky pozdvihnúť, aby si trestal. Tou väzbou mi dávaš na vedomie, že ma nemieniš trestať, ak som odhodlaný(á) striasť so seba putá svojich nepravostí a spojiť sa s Tebou. Áno, Ježiš môj, chcem tak urobiť. Lútujem nadovšetko, že som sa Ťa spustil(a) a že

som zle užíval(a) slobody, ktorou si ma obdaril. Ponúkaš mi inú slobodu, omnoho výbornejšiu; slobodu, ktorá zbavuje diabolských pút a vriaďuje medzi Božie dietky. Z lásky ku mne stal si sa väzňom, keď si spútaný týmito plienkami. I ja chcem byť väzňom Tvojej veľkej lásky. Ó blažené putá! Ó krásne znamenia spasenia, ktoré spájate duše s Bohom! Ó spútajte i moje úbohé srdce! Ale tak pevne ho spútajte, aby sa už nikdy viacej neodpútalo od lásky tohoto najvyššieho dobra. Ježiš môj, milujem Ťa, s Tebou sa spojujem, Tebe darujem svoje srdce, svoju vôľu. Nie, nechcem sa Ťa spustiť, môj premilý Pane! Ach, môj Spasiteľ, ktorý si sa na smazanie mojich dlhov dal od Panny Marie nielen do plienok obvinúť, ale aj ako zločinec paholkom sviazať a tak sviazaný ulicami Jeruzalemskými viesť na smrť ako nevinný baránok, ktorého vedú na jatku; ktorý si sa dal i na kríž pribiť, a ktorého si sa nespustil, kým si na ňom nedokonal, — ach, nedaj, aby som sa kedy od Teba odlúčil(a) stratou Tvojej milosti a lásky! — Ó Maria, ktorá si kedysi tohoto nevinného Syna obvíjala do plienok, ach, obvi aj mňa, hriešneho(u), obvi ma s Ježišom, aby som sa už nikdy viacej nehnul(a) od jeho nôh. Nech žijem s ním navždy spojený(á); s ním spojený(á) nech aj umriem, aby som bol raz tak šťastný(á) vojsť do tej blaženej vlasti, kde sa mi už nebude treba báť, ani to nebude možné, aby som bol(a) odlúčený(á) od jeho svätej lásky.

Rozjímanie IV.

Ježiš kojencom.

Keď bol Ježiško v plienkach, žiadal si prs Panny Marie a požíval ich mlieko. Nevesta v piesni Šalamúnovej žiadala si vidieť svojho bračeka, ako je kojený ma-

terinským prsom: „Ó keby si bol mojím bratom, ktorý požíval prsia mojej matky“ (8, 1). Rada by ho videla, ale nevidela ho. My sme však boli omnoho šťastnejší, lebo sme videli Božieho Syna, ktorý sa stal človekom a naším bratom, ktorý bol kojnený prsiami Panny Marie. Ó aké to bolo preň divadlo, keď videlo Slovo Božie, ako malé dieťa, ktoré požíva mlieko panny, svojho tvora. On, ktorý dáva pokrm všetkým ľuďom a všetkému živočíšstvu na zemi, urobil sa tak slabunkým a chudobným, že mu treba troška mlieka, aby uchránil si život. — Sestra Paula kamaldulská, vidiac sošku Ježiška pri materinských prsiach, naraz sa cítila roznetená nežnou láskou k Bohu. — Len zriedka a len málo mlieka požíval Ježiško denne. Sestre Mariane z rádu sv. Františka bolo zjavené, že Panna Maria len trikrát denne kojila Ježiška. — Ó prevzácne mlieko, ktoré si sa v žilách Ježiša Krista premieňalo v krv, aby z nej bol spasiteľný kúpeľ na obmytie našich duší! — Tu tiež uvažujme, že Ježiš sa dal koiť, aby živil svoje telo, ktoré nám zamýšľal nechať za pokrm vo sv. prijímaní. — Tak hľa, môj maľucký Vykupiteľ, už pri požívaní prs myslíš na mňa; premýšľaš, ako toto mlieko premeníš v krv, aby si ju vycedil potom pri svojej smrti a za tak drahú cenu vykúpil moju dušu a živil ju Najsv. Sviatosťou, spasiteľným mliekom, ktorým Boh udržuje naše duše pri živote milosti. „Mliekom vašim je Kristus“, hovorí sv. Augustín. — Ó roztomilé moje dieťa, ó Ježiš môj, dovoľ, čo i ja zvolám so ženou vo sv. evanjeliu: „Blahoslavený život, ktorý ťa nosil, a prsia, ktoré si požíval“. (Luk. 11, 27.) Blahoslavená si Ty, ó Matka Božia, že Ti bolo dopriate koiť vtelené Slovo! Ó príjmi ma za spoločníka(cu) svojho vznešeného Syna, aby sa mi dc-stalo od Teba mlieka nežnej a vrúcnej lásky a úcty k detinstvu Ježišovmu, a k Tebe, svojej predrahej Matke.

A Tebe, ó Božské nemluvňa, vzdávam vďaky, že si sa podujalo i mlieko požívať, aby si mi ukázalo lásku, ktorú prechovávaš ku mne. A to je, čo zjavil Pán sv. Marii Magdalene z Pazzi (P. 4. C. 1.), že sa preto podrobil tejto potrebe prsia požívať, aby sme poznali jeho lásku k vykúpeným dušiam.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó lúbezné, prerozkošné dieťa, Ty si nebeský chlieb, ktorý živíš anjelov; Ty poskytuješ všetkým živočíchom pokrm; ako je to teda možné, že si sám žiadaš mlieka Panny, aby si sa zachoval pri živote? Ó Božská láska, akým chudobným si urobila Boha, že mu je potrebné mlieko za pokrm? Ale už Ti rozumiem, Ježiš môj, požívaš prs Panny Marie v tejto jaskyni, aby si potom to mlieko premenené v krv priniesol Bohu v obeť na zadostučinenie za naše hriechy. Dajže teda, ó Maria, daj všetko mlieko, čo máš, svojmu Synáčkovi, keďže každá kvapka je určená k tomu, aby obmyla moju dušu od hriechov a aby ju potom živila pri sv. prijímaní. Ó Vykupiteľ môj, ako je možné, aby Ťa nemiloval, kto verí, čo si urobil a vytrpel, aby si nás spasil? A ja, vediac to, ako som mohol(a) byť tak nevďačným(ou)? Tvoja dobrota však je mojou nádejou. O tej viem, že ak si žiadam Tvoju milosť, že ju dostanem. Lutujem, ó najvyššia dobrota, že som Ťa obrazil(a) a milujem Ťa nadovšetko. Alebo lepšie poviem: nemilujem iba Teba a jedine Teba chcem milovať. Ty si a budeš navždy jediné moje dobro, jediná moja láska. Môj drahý Vykupiteľ, udeľ mi, prosím, nežnú úctu k Tvojmu svätému detinstvu, ako si ju udelil toľkým dušiam, že Teba, maľucké dieťaťko, majú na mysli, zabúdajú na všetko, a zdá sa, ako by nevládaly myslieť na nič iného, iba ako by Ťa milovaly. Pravda, sú to duše nevinné, kdežto ja som človek hrieš-

ny, ale Ty si sa stal dieťaťom, aby ťa milovali aj hriešnici. Bol(a) som hriešnikom(cou); teraz Ťa však milujem z celého srdca a netúžim po inom, okrem Tvojej lásky. — Ó Matka moja, Maria, udeľ mi len malú časť tej lásky, s ktorou si kojila malého Ježiška.

Rozjímanie V. Ježiš na slame.

Ježiš sa narodil v Betleheme v maštali. Tam nemala chudobná Matka ani vlny, ani peria, aby z nich útlemu dieťaťu pristrojila postieľku. Čo teda urobila? Ustlala mu trochu slamy do jasiel a tam ho položila. „*A položila ho do jasiel*“ (Luk. 2, 7.) Ale, ó Bože, to bolo veľmi tvrdé a boľastné lôžko pre novorodeniatko! Detinské údy sú priveľmi útle a citlivé, a zvlášte údy Ježiškove, ktoré Duch sv. stvoril nad iné útle, aby živšie cítily muky: „*Telo spôsobil si mi*“ (Žid. 10, 5.) Preto mu tak tvrdé lôžko bolo veľmi bolestnou a spolu potupnou mukou; či kedy položili dieťa človeka akokoľvek chudobného na slamu, keď prišlo na svet? Slama je stelivom pre dobytok, a pre Syna Božieho nebolo na zemi iného lôžka, ako obyčajná slama? Sv. František Assiský, sediac jedného dňa za stolom, počul čítať tieto slová sv. evanjelia: „*A položila ho do jasiel*.“ Ako, povie, môj Pán leží na slame, a ja by som sedel? A vstal, sadol si na zem a tam požil svoj skrovný obed, zmáčajúc ho slzami vďačnosti, keď uvažoval, čo asi úbohý Ježiško vytrpel na slame. Ale prečo nepodržala Panna Maria svojho Synáčka vo svojom náručí? Veď toľko túžila vidieť ho narodeného a tak veľmi ho milovala! Prečo ho teda položila na tak bolestné lôžko? To je tajomstvom — hovorí sv. Tomáš z Vilanovy: „Nebola by ho na takéto miesto položila, keby nebolo šlo o zvláštne tajomstvo.“

Toto tajomstvo vysvetľujú jedni tak, druhí inak; mne sa však najlepšie páči výklad sv. Petra Damianského: Ježiš, vraví Svätý, sotva sa narodil, bol položený na slamu, aby nám dal naučenie, ako by sme mali umŕtvovať svoje smysly: „Označil zákon mučeníctva.“ Pre smyselné žiadosti upadol svet do záhuby. Pre ne Adam zahynul s toľkými svojimi potomkami až do tejto chvíle. I prišiel Syn Boží s neba, aby nás naučil milovať utrpenie, a s vyučovaním začal už od jasieľ, keď si vyvolil utrpenie až veľmi ťažké pre tak útlé dieťa. On sám teda vnukol svojej Matke, aby ho ďalej na svojich mäkkých rukách nedržala, ale aby ho položila na to drsné lôžko, aby viacej cítil zimu jaskyne a pichanie ostrej slamy.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó láskou k dušiam všetok opojený, ó milovaniahodný Vykupiteľ môj, nemajúc teda dosť na bolestnom umučení, ktoré Ťa čaká, ani na prehorkej smrti, ktorá Ti je pripravená, chceš už od začiatku svojho života, už od maľučka započat svoje utrpenie. Ba — pravda — veď už ako malé dieťaťko chceš byť mojím Vykupiteľom a chceš zadostučiniť Božej spravodlivosti za moje hriechy. Ty si si vyvolil slamené lôžko, aby si ma vyslobodil od pekelného ohňa, kam som už nekonečne mnoho ráz zaslužil(a) byť uvrhnutý(á). Ty plačeš a nariekaš na tejto slame, aby si mi svojimi slzami vymohol odpustenie od svojho Otca. Ach, akú žalosť mi pôsobia tieto slzy a ako ma potešujú! Žalosť mám, lebo mi je Ťa ľúto, keď ako nevinné dieťaťko trpíš pre hriechy, a to nie pre svoje. Ale potešuje ma, keď vidím, že Tvoje bolesti sú mojím spasením a keď spolu pozorujem Tvoju nesmiernu lásku ku mne. Nie, nedopustím však, Ježiš môj, aby si iba sám plakal a trpel. Budem plakať s Tebou; lebo len ja a len ja mám horko oplakávať tebe učinené urážky.

Zaslúžil(a) som si peklo, preto sa podrobujem akýmkoľvek mukám, len keď opäť obdržím Tvoju milosť, ó môj Spasiteľ! Odpusť mi, vráť mi zase svoju priazeň, daj, nech Ťa milujem, a potom ma trestaj akokoľvek. Zachráň ma od večných múk, a potom nalož so mnou, ako sa Ti ľúbi. Nežiadam od Teba radostí na tomto svete; lebo nezaslúžil si radostí, kto sa opovažoval zarmucovať Tvoju dobrotu. Rád(a) znesiem všetky kríže, ktoré sošleš na mňa, len keď mi dopraješ milovať Ťa, Ježiš môj! — Ó Maria, Ty si svojimi mukami mala tak veľké účasťstvo v Ježišových mukách, vypros mi potrebnú silu, aby som trpezlivo znášal(a) svoje utrpenia. Beda mi, keby som po toľkých hriechoch bol(a) bez všetkého utrpenia tu na zemi! Ale cítiť sa budem blaženým(ou), ak mi dopraješ mať účasť v Tvojom utrpení, ó Bolestná Matka moja, a účasť mať i s Ježišom stále zarmúteným a ukrižovaným z lásky ku mne!

Rozjímanie VI.

Ježiš spí.

Veľmi krátky a bolestný bol Ježiškov spánok. Jasle mu boly kolískou, slama jeho perinkou i vankúšom. Preto sa Pán Ježiš každú chvíľu prebúdzať zo spánku, lebo na tej tvrdej a drsnej postielke ho veľmi omínalo a zima v jaskyni nedala mu spať. Predsa však malý miláček premožený prirodzenou potrebou, chvíľami zadriemal. Avšak spánok Ježiškov sa veľmi líšil od spánku ostatných detí. Iným deťom spánok prospieva, posilňuje telo; ale ich duša v činnosti viazaná smyslami, odpočíva. Avšak so spánkom Ježiškovým nebolo tak. „Ja spím, ale moje srdce bdie.“ (Pies. 5, 2.) Telo odpočívalo, ale duša bedlila. U Ježiša bola totiž spojená s osobou Slova, ktoré nemohlo spať, ani nemohlo byť smyslami preruše-

né v duševnej činnosti. Sväté Dieťa teda spalo, avšak vo spaní myslelo na všetky muky, ktoré bude musieť trpieť z lásky k nám cez celý život a zvlášte pri jeho smrti. Myslelo na útrapy tak veľmi chudobného a opovrhľivého života, ktorý bude musieť žiť v Egypte a v Nazarete. Myslelo obzvlášte na biče, na trne, na potupu, na smrteľné úzkosti a na strašnú smrť, ktorú bude musieť naposledy podstúpiť. A to všetko Ježiš, zakiaľ spal, prinášal za obeť nebeskému Otcovi, aby nám vydobyl odpustenie a spasenie. Tak nám náš Spasiteľ i vo spaní dobýval zásluhy, smieroval svojho Otca a vymáhal nám milosti. Prosme ho teraz pre zásluhy jeho blaženého spánku, aby nás vyslobodil od smrtného spánku hriešnikov, ktorí úbohí spia spánok hriechu, zabúdajúc na Boha a jeho lásku; — a naopak, aby nás uspal blahým spánkom svätej nevesty, o ktorej hovorí: „*Aby ste nebudily a nevyrušovali zo sna moju milú, dokiaľ by sama nechcela*“. (Pies. 2, 7.) To je ten spánok, ktorý sosiela Boh na sebe milé duše a ktorý je ničím iným, ako „dokonalé zabudnutie na všetky veci“, ako učí sv. Bazil; aby duša, keď vypustila z mysli všetky zemské veci, obracala svoj zreteľ len k Bohu a k tomu, čo sa vzťahuje k jeho cti a sláve.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ty spíš, ó drahé a sväté dieťa, a akou vrúcnou láskou ma Tvoj spánok rozniecuje! U iných je spánok obrazom smrti, ale u Teba je znamením večného života, lebo kým odpočívaš, zasluhuješ mi večné spasenie. Ty spíš, ale Tvoje srdce nespí, ale túži trpieť a umrieť za mňa! Vo spaní sa primlúvaš za mňa a vyprosuješ mi u Boha večný pokoj v nebi. Ale prv, ako ma vovedieš — ako úfam — do neba, aby som tam s Tebou odpočíval(a), vojdi, prosím, do mojej duše, a odpočívaj v nej navždy.

Zahnal(a) som Ťa kedysi od seba, ó môj Bože, avšak Ty si toľko klopal na dvere môjho srdca, — budiac vo mne spasiteľnú bázeň — tu ma osvecujúc, — tu láskavými slovami sa mi prihováraš, — že dúfam, že si už do neho vošiel. Kojím sa nádejou, že pociťujem vo svojom vnútri veľkú dôveru, že si mi už odpustil, veľkú ošklivosť nad Tebe učenými urážkami: ľútosť, ktorá vo mne pôsobí veľkú bolesť, ale bolesť tichú a bolesť, ktorá blaží a naplňuje dôverou, že mi Tvoja dobrota už odpustila. Ďakujem Ti, ó Ježiš môj, a prosím Ťa, aby si už neopúšťal moju dušu. Viem, že neodídeš, ak Ťa sám(a) od seba nezaženiem; a o tú milosť Ťa práve žiadam; a aby som o ňu žiadať neprestal(a), prosím Ťa, daj, aby som Ťa nikdy nezahnal(a) od seba. Daj, nech zabudnem na všetko, a nech myslím len na Teba, ktorý si ustavične myslel na mňa a na moje blaho. Daj, nech Ťa stále v tomto živote milujem, a až raz odovzdám do Tvojich rúk svoju dušu spojenú s Tebou, nech odpočíva naveky pri Tebe, bez toho, žeby sa jej bolo treba báť, že Ťa niekedy stratí. — Ó Maria, stoj pri mne v živote a príspej mi vo smrti, aby Ježiš prebýval navždy vo mne a ja v ňom.

Rozjímanie VII.

Ježiš plače.

Slzy Ježišove líšily sa veľmi od slz iných detí, keď prídu na svet. Tieto plačú od bolesti; Ježiš neplakal od bolesti, ale z útrpnosti nad nami a z lásky: „Tieto plačú bolesťou, Kristus zo sústrasti“, hovorí sv. Bernard. (Serm. 5. in Nat.) — Plač býva znamením veľkej lásky. Preto hovorili židia, keď videli, že Spasiteľ plače nad smrťou Lazarovou: „*Hľa, ako ho miloval*“. (Ján 11, 36.) Tak aj anjeli mohli povedať, keď videli slzy Ježišo-

ve: „Hľa, ako ich miluje.“ Ajhľa, ako Boh miluje ľudí, keď sa z lásky k nim vteliť, dieťaťom sa stal a plakal. Ježiš plakal a za obeť prinášal svoje slzy Otcovi, aby nám vymohol odpustenie hriechov: „Tieto slzy umyly moje hriechy“, hovorí sv. Ambróz. Svojimi vzdychami a svojím plačom prosil o milosť a o sľutovanie za nás, odsúdených k smrti, a krotil hnev svojho Otca. Ó ako vrele sa primlúvaly tieto slzy Božského pacholiatka za nás! A aké milé boly Bohu! Práve vtedy Otec dal ohlásiť skrze anjelov, že pokoj s ľuďmi je uzavretý a že ich prijal na milosť: „*A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.*“ Ježiš prelieval slzy lásky, ale tiež slzy bolesti, keď videl toľko hriešnikov, ktorí nedbajúc toľkých slz a preliatej krvi za ich spasenie, budú ďalej pohŕdať jeho milosťou. Ale kto by bol tak neciteľným, aby, vidiac Božské dieťaťko plakať nad našimi hriechami, neplakal s ním a nemal v nenávisti hriechy, ktoré boly príčinou toho, že sa náš milý Spasiteľ naplakal toľko! Ach, nerozmnožujme už múk tohoto nevinného dieťaťa, ale potešme ho, spájajúc svoje slzy s jeho slzami. Obetujme Bohu slzy jeho Syna a prosme ho, aby nám ráčil pre ne odpustiť.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Zlaté dieťa moje, keď si vtedy v betlehemskej jaskyni plakalo, myslelo si na mňa. Už vtedy si videlo moje hriechy a tie Ťa pohly k plaču. Ach, Ježiš môj, čo by som Ťa vtedy bol(a) mal(a) potešiť svojou láskou a vďačnosťou, vidiac, ako si mnoho trpel, aby si ma spasil, rozmnožil(a) som Tvoju bolesť a bol(a) som príčinou Tvojho plaču! Keby som bol(a) menej hrešil(a), bol by si aj Ty menej slz vyronil. Ó plač len, plač, lebo máš prečo plakať, vidiac, akým nevďakom splácajú ľudia tak veľkú Tvoju lásku! A keď plačeš, plač i za mňa.

Tvoje slzy sú mojou nádejou. I ja oplakávam urážky, ktorými som Ťa obrazil(a), ó môj Vykupiteľ, a mám ich v ošklivosti a ľutujem za ne z celého svojho srdca. Oplakávam tie dni a nešťastné noci, ktoré som strávil(a) ako Tvoj(a) nepriateľ(ka), zbavený(á) súc Tvojej krásnej milosti. Ale, čo by mi, ó Ježiš môj, prospely moje slzy bez Tvojich slz? Otče večný, obetujem Ti Ježiškove slzy, odpusť mi pre ne! A Ty, môj drahý Spasiteľ, obetuj mu všetky slzy, ktoré si cez celý svoj život prelial a smier ho nimi za mňa. Tiež o to Ťa prosím, láska moja, aby si týmito slzami obmäkčil moje srdce a naplnil i rozpálil svojou svätou láskou. Ó bár by som Ti od terajška svojou láskou robil(a)! takú radosť, ako som Ťa svojimi urážkami zarmucoval(a)! Preto mi popraj, ó Pane, tej milosti, aby som Ťa ostatné dni svojho života už viacej nehneval(a), ale urážky, Tebe učinené horko oplakával(a) a Teba so všetkou vrúcnosťou svojho srdca miloval(a). — Ó Maria, pre nežnú sústrasť, ktorú si mala so svojím plačúcim Ježiškom, vyžiadať mi neprestajnú bolesť nad urážkami, ktorými som ho ja nešťastný(á) obrazil(a).

Rozjímanie VIII.

O Najsv. Ježišovom Mene.

Meno Ježiš je Božské meno, ktoré Panne Marii oznámil Boh prostredníctvom Archanjela Gabriela. „*A nazveš ho menom Ježiš*“. (Luk. 1, 31.) Preto je nazvané menom, „*ktoré je nado všetky mená*“ (Fil. 2, 9.) a v ktorom jedine možno byť spaseným: „*Nie je iné meno dané ľuďom pod nebom, v ktorom by sme mali byť spasení*“. (Sk. ap. 4, 12.) Toto slávne meno Duch sv. prirovnáva k oleju: „*Rozliaty olej je tvoje meno*“. (Pies. 1, 2.) A nie neprávom, hovorí sv. Bernard, lebo ako oleja sa užíva k osvetľovaniu, za pokrm a za liek, tak i najsv.

meno Ježiš osvecuje ducha, je pokrmom srdcu a duši liekom. Osvecuje ducha, lebo tým menom je svet vyvedený z tmy modloslužby ku svetlu sv. viery. Aj my, ktorí žijeme v týchto krajinách, kde pred narodením Ježiša Krista všetci naši predkovia boli pohani, dosiaľ by sme boli nimi, keby nebol prišiel náš Spasiteľ, aby nás osvietil. Akými vďakmi sme preto zaviazaní Ježišu Kristovi za dar sv. viery! A čo by z nás bolo, keby sme sa boli narodili v Ázii, v Afrike alebo v Amerike alebo medzi kacírmi alebo rozkoľníkmi? „Kto neuverí, bude zatratený“. (Mar. 16, 16.) A tak by sme boli doista i my zahynuli. — Meno Ježiš je i pokrmom, ktorý živí naše srdcia. Veď nám to meno pripomína všetko, čokoľvek učinil Ježiš pre naše spasenie. Ono je nám preto potechou v zármutku, posilou na ceste k spaseniu, dodáva nám odvahy, keď nám myseľ klesá a rozniecuje v nás lásku, keď nám pripomína všetko, čo náš Vykupiteľ vytrpel, aby nás spasil. — Toto meno je i liekom našej duši, lebo ju robí silnou oproti útokom našich nepriateľov. Peklo sa hrôzou trasie a dáva sa na útek, keď vzývame toto sväté meno, ako apoštol svedčí: „Aby v mene Ježišovom pokľaklo každé koleno tých, ktorí sú v nebesiach, na zemi i pod zemou“. (Fil. 2, 10.) Kto v pokušení vzýva Ježiša, neklesne, a keď ho kto vždycky vzýva, neklesne nikdy a bude spasený. *„Pánovi chcem vzdávať chválu a vzývať ho; a od svojich nepriateľov budem zachránený“*. (Ž. 17, 4.) A ktože kedy zahynul, ktorý v pokušení vzýval Ježiša? Ten zahynie, kto ho nevzýva o pomoc, alebo kto ho prestane vzývať, keď pokušenie neustáva.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó bár by som Ťa bol(a) vždycky vzýval(a), ó Ježiš môj, nebol(a) by som nikdy býval(a) premožený(á) od diabla. Biedne som stratil(a) Tvoju milosť, lebo som v

pokúšení zanedbal(a) vzývať Ťa o pomoc. Teraz však všetko úfam skrze Tvoje sväté meno: „*Všetko můžem skrze toho, který ma posilňuje*“. (Fil. 4, 13.) Preto vpíš, môj Spasiteľ, vpíš do môjho úbohého srdca svoje premocné meno „Ježiš“, aby som ho jednotajne nosil(a) v svojom srdci a Teba miloval(a), — a aby som ho neprestajne v svojich ústach mal(a), a vzýval(a) ho vo všetkých pokúšeniach, ktoré mi peklo strojí, usilujúc sa znovu dostať ma do svojej moci a od Teba ma odlúčiť. — Tvoje meno je prameňom všetkého dobra; ono ma poteší, keď budem zarmútený(á), keď uvážim, ako si omnoho viacej než ja, bol zarmútený z lásky ku mne; ono mi dodá mysli, keď sa pre moje hriechy bude o mňa pokúšať malomyselnosť, keď si spomeniem, že si preto prišiel na svet, aby si spasil hriešnikov; ono mi bude posilou v pokúšení, pripomínajúc mi, že keď mi Ty prispeješ na pomoc, peklo ma nepremôže; — ono ma konečne rozohreje, keď v Tvojej láske ochladnem, upamätajúc ma na lásku, ktorou si ma miloval. Milujem Ťa, Ježiš môj; Ty si, a dá Boh, zostaneš navždy jedinou mojou láskou. Tebe darujem celé svoje srdce, ó Ježiš môj; len Teba chcem milovať a Teba chcem tak často vzývať, ako mi to len bude možné. Chcem umrieť vzývajúc Tvoje meno, to meno nádeje, spasenia a lásky. — Ó Maria, keďže ma miluješ, vypros mi milosť, aby som vždy vzýval(a) Tvoje meno a meno Tvojho Syna. Dychom nech sú mojej duši vaše presladké mená; nech ich jednotajne vzývam, aby som ich vzýval(a) i v hodine smrti, naposledy vzdychnúc: Ježiš a Maria, stojte pri mne. Ježiš a Maria, milujem vás! Ježiš a Maria, vám odporúčam svoju dušu. Amen!

Rozjímanie IX.

O Ježiškovej samote v maštali.

Keď Ježiš prišiel na svet, vyvolil si betlehenskú maštal za pustovňu a za kaplicu. To preto tak zariadil, že sa narodil von z mesta, v osamelej jaskyni, aby nám dal na javo svoju lásku k samote a k mlčanlivosti. V kročme do tej jaskyne, kde všetko dýcha samotou a tichom. Ježiš leží mlčky v jasliach; Maria a Jozef mlčky sa mu klaňajú a mlčky naň hľadia. Sestre Margarete od najsv. Sviatosti, bosej kormelitke (ktorú menovali nevistou Božského Jezuliatka), bolo zjavené, že čokoľvek sa udalo v betlehemskej maštali, i návšteva pastierov a sv. mudrcov, všetko sa dialo mlčky a bez reči. Ostatné deti mlčia, pretože nevedia rozprávať, ale u Ježiša bolo mlčanie ctnosťou. Ježiško nehovorí, ale aké výmluvné je jeho mlčanie! Ó šťastný, kto rád obcuje s Ježiškom, s Mariou a s Jozefom v tom svätom zátiší u jasličiek! Pastieri boli tam len za krátky čas a vracali sa odtiaľ všetci roznietení láskou k Bohu a nevedeli čo robiť, ako ho chváliť a velebiť. „A pastieri sa navrátili a velebili a chválili Boha za všetko“. (Luk. 2, 20.) Tam Božské nemluvniatko nebude hovoriť duši do uší, ale k srdcu, zvúc ju, aby milovala Boha, tak veľmi ju milujúceho. Vidiac chudobu tohoto spanilého pustovníka, ktorý leží v tej studenej jaskyni, kde niet žiadneho ohňa, kde sú mu jasle za kolísku a troška slamy za lôžko, slyšiace potom jeho plač a vidiac slzy tohoto nevinného nemluvniatka a povážiac, že je jej Bohom, ako by mohla myslieť na niečo iného, než ako by ho milovala? Ó aká rozkošná pustovňa je veriacej duši betlehemska maštaľ! Nasledujme i my príklad Panny Marie a sv. Jozefa, ktorí vo svätom zanietení uvažujú, ako sa vznešený Boží Syn,

priodetý telom, podrobil zemským biedam, ako sa múdrost stala malým nemluvnítkom, ako sa stal veľký maľčúckym a ako sa najvyšší tak snížil, ako sa bohatý stal tak chudobným a všemožúci tak slabým; slovom, ako Božská velebnosť skryla sa v podobe maľčúckého dieťaťa, od sveta opovrženého a vylúčeného, ako to všetko robí a trpí, aby sa stal hodným našej lásky. Pros ho, aby ťa prijal ku sebe do svätého zátiašia. Rád(a) sa tam zdržuj, a viacej neodchádzaj odtiaľ! „Ó samota“, — volá sv. Jeronym — „v ktorej Boh so svojimi dôverne rozpráva a obcuje.“ Ó Íubezná samota, v ktorej Boh so sebe milými dušami rozpráva, nie ako vznešený pán, ale ako priateľ, ako brat, ako milenec. Ó aká to rajska slasť celkom súkromne sa rozprávať s Ježiškom v betlehemskej jaskyni.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj drahý Spasiteľ, Ty si Kráľ nebies, Kráľ kráľov, Syn Boží, ako je teda možné, že Ťa vidím v tejto jaskyni opusteného od všetkých? Vyjmúc sv. Jozefa a Tvojej svätej Matky niet tu nikoho, čo by Ti posluhoval. Ako rád(a) by som i ja prišiel(a) a s nimi bol(a) Tvojím spoločníkom(cou)! Neodvrhuj ma! Nezaslúžim si to síce, ale čujem, ako ma zveš ku sebe sladkým hlasom. Áno, už idem, roztomilé dieťa; všetko nechám, aby som prebýval(a) s Tebou sám(a) a sám(a) cez celý svoj život, ó drahý môj pustovník a jediná láska mojej duše! Ja hlúpy(a), že som prv nedbal(a) o Teba, ó Ježiš môj, ale nechal(a) Ťa samotného, a že som žobral(a) od tvorov biedne a jedovaté radosti. Avšak teraz, keď som osvietený(á) Tvojou milosťou, iného si nežiadam, než byť samotný(á) s Tebou, ako si Ty o samote žil tu na zemi: „Ó keby som mal krídla ako holub, aby som odletel a odpočinul si“. (Ž. 54, 7.) Ó keby som mohol(a) utiecť z

tchoto sveta, ktorý mi bol toľkokrát k záhube! Ó keby som mu mohol(a) uniknúť a utiecť sa k Tebe a zostať pri Tebe, ktorý si radostou celého neba a pravým milovníkom mojej duše! Ó pripútaj ma k svojim nohám, aby som už neodišiel(a) od Teba, aby som bol(a) stále tak šťastný(á) a mohol(la) navždy zostať pri Tebe. Ach, pre zásluhy svojej samoty v betlehemskej jaskyni, ráč mi dať trvale sústredenú myseľ, aby moja duša bola osamelou komôrkou, v ktorej by som obcoval(a) jedine s Tebou a s Tebou sa radil(a) o všetkých svojich činoch a zámeroch, Tebe zasväcoval(a) všetky hnutia svojho srdca; kde by som Ťa vždycky miloval(a) a túžil(a) vyslobodiť sa zo žalára tohoto tela, aby som na Teba v nebi z tváři do tváři hľadiet a milovať Ťa mohol(la). Milujem Ťa, nekonečná dobrota, a dúfam, že Ťa zavše budem milovať, teraz i cez celú večnosť. — Ó Maria, Ty všetko môžeš, požiadať Ježiša, aby ma spútal svojou láskou a nedopustil, aby som kedy prišiel(la) o jeho milosť.

Rozjímanie X.

Čím sa Ježiško zamestnával v betlehemskej maštali.

Pustovník sa zamestnáva hlavne modlitbou a kajúcnosťou. A hľa, ako nám je Ježiško v tom príklade v betlehemskej jaskyni! Ježiško si vyvolil tu na zemi jasle za káplňku a neprestajne sa modlil k nebeskému Otčovi. Tu sa mu stále klaňal a cvičil sa v láske a prosbách. Jeho Božská velebnosť bola, pravda, už pred tým ctená a velebená od ľudí a od anjelov, avšak zaiste žiadna z týchto bytností neoslávila Boha tak, ako malý Ježiško, keď sa mu klaňal v maštali, v ktorej prišiel na

svet. Preto, keď sa klaníme Bohu, vždy sa spojme s Ježišom Kristom, ktorý sa mu klaňal tu na zemi. Ó akú spanilú a dokonalú lásku k Otcovi vzbudzovalo vtelené Slovo, keď sa modlilo! Boh dal ľuďom prikázanie, aby ho milovali z celého srdca a zo všetkej sily, avšak tohoto prikázania žiaden človek nikdy dokonale nevyplnil. Zo žien ho prvá vyplnila Panna Maria, a z mužov bol Ježiš Kristus prvý, ktorý ho vyplnil nad pomyslenie dokonalejšie ako Panna Maria. Lásku serafínov nazval by som ľadovou oproti láske tohoto svätého dieťaťa. — Učme sa od neho milovať svojho Boha ako náleží, a prosme ho, aby nám udelilo iskierku tej presvätej lásky, ktorou horelo v betlehemskej maštali k svojmu nebeskému Otcovi. Ó aké krásne, dokonalé a Bohu milé boli preto Ježiškove modlitby! Nebolo ani chvíľky, aby sa nebol modlil k svojmu Otcovi a všetky jeho prosby týkaly sa nás všetkých i každého jedného zvlášte. Všetky milosti, ktorých sa dostalo každému z nás, dar pravej viery, čas ku pokániu, mnohé osvietenia, ľútosť nad hriechami, odpustenie, sväté žiadosti, víťazstvo v pokušeníach a všetky ostatné ctnostné skutky, ktoré sme vykonali a ešte vykonáme, skutky dôvery, pokory, lásky, vďakovčinenia, oddanosti a obetovania sa Bohu, to všetko nám vymohol Ježiš Kristus, a to všetko je ovocím Ježiškových modlitieb. Ako sme mu za to zaviazaní(é) a ako mu máme za to ďakovať a ho milovať!

Vrúcne vzdychy a prosby.

Môj dobrý Vykupiteľ, ako som Ti zaviazaný(á) vďakmi! Keby si sa nebol za mňa modlil, ako biedne by som bol(a) teraz hynul(a)! Ďakujem Ti, Ježiš môj, Tvoje modlitby mi vyprosily odpustenie mojich hriechov a dúfam, že mi vyprosia i zotrvanie v Tvojej milosti až do smrti. Srdečné vďaky Ti vzdávam za to, že si sa za

mňa modlil, ale prosím Ťa, neprestávaj sa za mňa i naďalej modliť. Viem, že sa i v nebi stále primlúvaš za mňa: „Máme za prímluvníka u Otca spravodlivého Ježiša Krista“ (I. Ján 2, 1), a viem tiež, že vždycky oroduješ za nás. „Ježiš Kristus je na pravici Božej a i primlúva sa za nás“ (Rím. 8, 34). Áno, neprestávaj sa za nás primlúvať, ale primlúvaj sa zvlášte za mňa, Ježiš môj, ktorý(á) najviac potrebujem Tvojich modlitieb. Úfam, že mi Boh už odpustil pre Tvoje zásluhy, ale pretože som už toľkokrát klesol(la), nebolo by divu, keby som klesol(la) znovu. Peklo mi neprestáva a neprestane strojiť úklady, aby som znovu stratil(a) Tvoje priateľstvo. Ach, Ježiš môj, Ty si mojou nádejou. Ty mi môžeš dať sily, aby som sa ubránil(a). O tú posilu Ťa prosím, od Teba ju úfam. Avšak nie mi je dosť na čírej milosti, aby som neklesol(la), žiadostivý(á) som veľmi i tej milosti, aby som Ťa veľmi miloval(a). Moja smrť sa blíži. Keby som teraz zomrel(a), úfam, žeby som bol(a) spasený(á), ale málo by som Ťa miloval(a) v nebi, pretože som Ťa dosiaľ tak málo miloval(a). Chcem Ťa veľmi milovať, dokiaľ budem žiť, aby som Ťa veľmi miloval(a) vo večnosti. — Ó Maria, Matka moja, i ty oroduj za mňa u Ježiša. Tvoje prosby sú všemožúce u Syna, ktorý ťa toľko miluje. Ty si tak vrúcne žiadaš, aby bol milovaný, nuž popros ho, nech mi dá veľkú lásku k svojej добрote a tá láska nech je večná a stála!

Rozjímanie XI.

O chudobe Ježiškovej.

Ó Bože, kto by nemal ľútosti s Tebou, keď Ťa vidí, prvorodeného kráľovského Syna, v takej chudobe prichádzať na svet, že si musel ležať na slame vo vlhkej a

studenej jaskyni, a že si nemal ani postieľky, ani služobníctva, ani ohňa, ani dosť plienok, aby si sa zohrial. Ach, Ježiš môj, Ty si Syn Pána nebies a zeme, a nemáš v tejto studenej jaskyni iba jasle za kolísku, slamu za lôžko a chatrné plienky na prikrytie. Anjeli Ťa obklopujú a oslavujú, ale žiaden z nich nepomáha Tvojej chudobe. Vykupiteľ môj, čím si chudobnejší, tým láskyhodnejším sa mi javíš, lebo len preto si objal chudobu, aby sme Ťa viacej milovali. Keby si sa bol narodil v kráľovskom paláci, keby si bol mal kolísku zo zlata, keby Ťi boli posluhovaly najprednejšie kniežatá vlasti, bol by si získal väčšiu úctu, ale menej lásky. Avšak táto jaskyňa, kde ležiš, tieto chatrné plienky, ktorými si prikrytý, táto slama, ktorú máš za vankúš, tieto jasle miesto kolísky, ó ako pobádajú naše srdce, aby Ťa milovalo, keďže si sa stal tak chudobným, aby si nám bol tým milším. „Čím je pre mňa chudobnejším, tým mi je drahším“, hovorí sv. Bernard. Ty si sa stal chudobným, aby si nás obchatil svojím bohatstvom, totižto milosťou a slávou: „Pre vás stal sa chudobným, hoci bol bohatý, aby ste vy zbohatli z jeho chudoby“ (II. Kor. 8, 9). Chudoba Ježiša Krista je nám veľkým bohatstvom, lebo nás pobáda, aby sme sa starali o nebeské poklady a pohrdali pokladmi zemskými. Nie preto div, Ježiš môj, že pohnutí touto chudobou toľkí svätí sa všetkého odriekli, bohatstva, čestných úradov a kráľovského trónu, aby boli chudobnými podľa Tvojho príkladu. Ach, zbav i mňa, ó Spasiteľ môj, náklonnosti ku vzdajším majetkom, aby som bol(a) hodný(á) získať Tvoju lásku a tak i Teba, nekonečné dobro.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó sväté dieťa, daj, nech i ja môžem povedať ako Tvoj milý sv. František: „Bože môj a moje všetko.“

Alebo ako Tvoj kráľovský spevák: „Čo mám na nebi (bez teba), a čo si okrem teba mám žiadať na zemi? ... Boh môjho srdca a môj diel je Boh naveky“ (Ž. 72, 25. 26). Potom by som zaiste od dneška netúžil(a) po inom bohatstve okrem Tvojej lásky, a toto moje srdce nebolo by už zaujaté svetskými márnosťami, ale jedine Ty, moja láska, bol by si jeho Pánom. Ale už teraz začínam a vravím: „Boh môjho srdca a môj diel je Boh naveky.“ Ach, ja hlúpy(a), že som sa dosiaľ sháňal(a) po zemských majetkoch, a nenašiel(la) som iba útrapy a trpkosť. Spokojnejší(ia) som teraz, keď sa zdržujem u Tvojich nôh, vzdávam vďaky a milujem Ťa, kým som prv hynul vo všetkých svojich hriechoch, ktoré ma nikdy neuspokojily. Len to ma znepokojuje, či si mi už odpustil. Avšak Tvoje prisľúbenia, že kajúcim odpúšťaš, Tvoja chudoba, ktorej si sa podrobil z lásky ku mne, a Tvoje pozvanie, aby som Ťa miloval(a), — ďalej slzy a krv, ktorú si vycedil za mňa, bolesti, úkory a trpká smrť, ktorú si vytrpel za mňa: to všetko je mi potechou a dodáva mi istej nádeje na odpustenie. A jestliže si mi ozaj dosiaľ neodpustil, povedz, čo mám robiť? Chceš, aby som ľutoval(a) za svoje hriechy? Ľutujem z celého svojho srdca, že som pohrdal(a) Tebou, ó Ježiš môj! Chceš, aby som Ťa miloval(a)? Milujem Ťa viacej než samého(ú) seba. Chceš, aby som sa všetkého zriekol(la)? Áno, všetkého sa odriekam a Tebe sa darujem, a som istý(á), že ma príjmeš; dôkazom toho mi je moja ľútosť, láska a túžba, Tebe sa darovať. Milujem Ťa a Ty ma tiež miluješ. Nedaj, aby kedy zahynula táto láska medzi mnou a Tebou. — Matka moja, Maria, vypros mi tú milosť, aby som Ježiša stále miloval(a) a aby som bol(a) od Ježiša milovaný(á) naveky.

(P o z n. V predvečer sv. Troch Kráľov opakuje sa Rozjímanie V. z adventných rozjímaní na strane 193.)

Rozjímania

v oktáve zjavenia Pána, čiže Sv. Troch
Kráľov.

Rozjímanie I.

Sv. Mudrci klaňajú sa Ježiškovi.

Pán Ježiš sa narodil chudobný v maštali. Anjeli sa mu — pravda — klaňajú, ale ľudia na zemi si ho nevšímajú. Ledva niekoľko pastierov príde, aby mu vzdali poctu. Avšak Božský Vykupiteľ nás už chce robiť účastnými milostí svojho vykúpenia, a preto sa začína zjavovať pohanom, ktorí ho temer nepoznali. Preto vysielala hviezdu, aby osvietila sv. Mudrcov, aby prišli, aby poznali svojho Spasiteľa a aby sa mu klaňali. To je zaiste prvá a najväčšia milosť, ktorej sa nám dostalo — milosť svätej viery; viera potom mala v zápätí milosť Božiu, ktorej sme boli zbavení. Hľa, ako sa sv. mudrci bezodkladne vydávajú na cestu, hviezda ich však doprevádza až k jaskyni, kde leží sv. Dieťa. Keď prišli ta, vkročia do jaskyne a čo tam nachádzajú? „Našli dieťa s Mariou“ (Mat. 2, 11.). Našli chudobnú Matku a chudobné dieťa, prikryté chatrnými plienkami, nemajúce ani dvoranov, ani služobníctva. Ale čo to? Títo svätí pútnici, ako vošli do jaskyne, pociťujú radosť, akej jakživ neskúsili; cítia, že ich srdce je zaujaté láskou k tomu dieťaťu; táto slama, tá chudoba, ten plač maľunkého Spasiteľa, ach, koľko to šírov lásky, koľko blažených plameňov pre osvietenie ich srdc! Roztomilé dieťa sa tak mile díva na nich, a to na znamenie priazne a lásky, s ktorou ich prijíma medzi prvotiny svojho vykúpenia. Potom sv. Králi obracajú svoje zraky k Panne Marii, ktorá nehovorí, stojí tu mlčky, ale víta ich svojím milostným pohľadom,

ktorý dýcha rajskou lúbeznosťou, a ďakuje im, že prví prišli poctu vzdať jej Synovi, ako pravému najvyššiemu svojmu Pánovi. Hľa, ako sa mu aj oni mlčky a úctive klaňajú, uznávajú ho za svojho Boha, nôžky mu bozkávajú a obetujú mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. So sv. Mudrcami klaňajme sa i my Pánu Ježišovi, maľučkému svojmu Kráľovi a obetujme mu celé svoje srdce.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Milostné Dieťa, pravda — vidím Ťa v tejto chudobnej jaskyni ležať na slame, avšak sv. viera ma učí, že Ty si môj Boh, ktorý sostúpil s neba, aby si ma spasil. Preto Ťa uznávam a vyznávam ako svojho najvyššieho Pána a Spasiteľa. Ale ach, nemám, čo by som Ti obetoval(a). Nemám zlata lásky, pretože som miloval(a) biedne tvory; miloval(a) som, čo mi bolo po chuti, len nie Teba, ktorý zasluhuješ nekonečnú lásku. Nemám kadidla modlitby, pretože som žil(la) poľutovaniahodným životom, zabúdajúc na Teba. Nemám myrhy umŕtveného života, pretože som prv toľkokrát radšej rozhneval(a) Tvoju nekonečnú dobrotu, než by som sa bol(a) odriekol(la) svojich mrzkých rozkoší. — Čo Ti teda mám darovať? Darujem Ti svoje srdce, hoci je poškvrnené a chudobné. Prijmi a premeň ho! Preto si prišiel na svet, aby si ľudské srdcia obmyl z hriechu svojou krvou a aby si tak z hriešnikov urobil svätých. Preto ráč mi sám dať toto zlato, kadidlo a myrhu. Daj mi zlato svojej svätej lásky. Udeľ mi ducha modlitby! Daj mi túžbu a silu, aby som si odoprel(a) všetko, čo by sa Ti neľúbilo. Odhodlaný(á) som poslúchať Ťa a milovať Ťa, ale Ty znáš moju slabosť. Daj mi teda milosť, aby som Ti zostal(a) verný(á). — Ó najsvätejšia Panna, Ty si tak láskave privítala a potešila sv. Mudrcov, prijmi a poteš i mňa, keď i ja prichádzam navštíviť

tvojho Syna a jemu sa obetovať. Ó Matička moja, na Tvoju prímluvu sa veľmi spolieham. Odporúčaj ma Ježišovi! Tebe odporúčam svoju dušu a vôľu, spoj ju navždy s Ježišovou láskou.

Rozjímanie II.

O obetovaní P. Ježiša v chráme.

Prišiel čas, kedy sa Panna Maria podľa predpisu zákona mala dostaviť do chrámu k očisťovaniu a obetovať Ježiša Bohu Otcovi. Hľa, ako sa so sv. Jozefom dáva na cestu. Jozef nesie pár hrdličiek, ktoré majú obetovať, Panna Maria nesie svoje drahé dieťa, nesie Baránka Božieho, aby ho obetovala Bohu na znamenie tej veľkej obety, ktorú jedného dňa jej Syn dokoná na kríži. — Uvažuj, ako sv. Panna vstupuje do chrámu, ako svojho Syna za celé pokolenie ľudské prináša za obeť, hovoriac: Vid', Otče nebeský, svojho milého jednorodeného Syna, ktorý je i mojím Synom. Prinášam ho za obeť Tvojej spravodlivosti, aby si hriešnikom ráčil byť milostivý. Prijmi ho, ó Bože milosrdenstva, a slutuj sa nad našimi biedami. Pre lásku tohoto nepoškvrneného Baránka prijmi ľudí na svoju milosť! Ale s obetou Panny Marie i Ježiš spojil svoju obeť. — Vid' ma, hovorí aj sväté Dieťa, vid' ma, Otče môj, Tebe zasväcujem celý svoj život. Ty si ma poslal na svet, aby som ho spasil svojou krvou, hľa, prinášam Ti za obeť svoju krv i samého seba na spasenie sveta: „Vydal seba samého za nás ako dar a obeť Bohu“ (Ef. 5, 2). Žiadna obeť nebola nikdy Bohu tak milá ako tá, ktorú mu vtedy priniesol jeho milý Syn, súc už ako dieťa obetou a kňazom. Keby všetci ľudia, aj anjeli, boli obetovali svoj život, nebola by iste ich obeť bývala Bohu tak vzácna, ako mu bola obeť Ježiša Krista, pretože touto jedinou obetou

bol Boh nekonečne poctený a nekonečne mu bolo zadostučinené. Keď Ježiš obetoval svoj život Otcovi z lásky k nám, spravodlivé je, aby sme mu i my dali svoj život a seba samých ako obeť. Toto očakáva od nás, ako sám povedal bl. Anjele Folinskej: „Ja som sa obetoval za teba, aby si sa ty obetovala mne.“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Otče večný, ja úbohý(á) hriešnik(ca), zatratený(á) do pekla tisíckrát, prichádzam dnes k Tebe, k Bohu nekonečnej velebnosti, a obetujem Ti svoje úbohé srdce. Ale, ó Bože, aké Ti to srdce prinášam v obeť? Srdce, ktoré Ťa nemilovalo, ba srdce, ktoré Ťa tak často obrážalo a toľkokrát zradilo, avšak teraz Ti ho obetujem skrúšené a odhodlané milovať Ťa a vo všetkom Ťa poslúchať. Odpusť mi a prinúť ma, aby som Ťa nadovšetko miloval(a). Nezaslúžim si byť vyslyšaný(á); ale zasluhuje to Tvoj Synáček, ktorý sa Ti v chráme obetoval na moje spasenie. Tohoto Syna a túto obeť Ti prinášam a v nej skladám všetku svoju nádej. Vďaka Ti, Otče môj, že si ho poslal na zem, aby sa obetoval za mňa! Vďaka i Tebe, Slovo telom učinené, ó Baránok Boží, že si sa obetoval na smrť za moju dušu! Milujem Ťa, môj drahý Vykupiteľ, a jedine Teba chcem milovať, lebo nemám nikoho okrem Teba, kto by bol svoj život obetoval za moje spasenie. Je mi do plaču, keď si spomeniem, aký(á) som bol(a) povďačný(á) oproti iným a ako som sa len Tebe odplácal(a) nevďakom. Ale Ty si nežiadal mojej smrti, ale aby som sa obrátil(a) a žil(a). Áno, Ježiš môj, k Tebe sa vraciam a ľutujem z hĺbky svojho srdca, že som Ťa obrážal(a), že som hneval(a) Boha, ktorý sa obetoval za mňa. Daruj mi život a úlohou môjho života nech je milovať Teba ako najvyššie dobro. Daj, nech Ťa milujem; o nič iného Ťa neprosím. — Maria, moja Mat-

ka, Ty si vtedy obetovala v chráme svojho Syna i za mňa, obetuj ho teraz znovu za mňa a primlúvaj sa u Otca večného, aby ma za vlastného(ú) prijal pre Ježišovu lásku. A príjmi ma i Ty, Kráľovná moja, za stá-leho(u) svojho(u) služobníka(cu). Keď budem Tvojím(ou) služobníkom(cou), budem i služobníkom(cou) tvoj-ho Syna.

Rozjímanie III.

O úteku P. Ježiša do Egypta.

Keď sa anjel zjavil vo snách sv. Jozefovi, oznámil mu, že Herodes chce Ježiška usmrtiť, preto mu povedal: „Vstaň a vezmi dieťa i jeho matku a uteč do Egypta“ (Mat. 2, 13). Hľa, sotva sa Pán Ježiš narodil, už robia jeho životu úklady! Herodes je obrazom tých nešťastných hriešnikov, ktorí sotvaže sa Ježiš Kristus znovu zrodil v ich srdci skrze odpustenie, hneď ho zase prenasledujú na smrť, keďže znovu klesajú do hriechu. „Hľadajú dieťa, aby ho zmárnili“ (tam.). Sv. Jozef an-jelov rozkaz poslušol v tú chvíľu a bez meškania upo-vedomil o tom svoju sľúbenicu. Potom sobral nástroje a náradia, koľko uniesol, aby mohol i v cudzine pracovať a svoju chudobnú rodinu uživiť. Panna Maria si zas vzala bielizeň, ktorú potrebovala pre svoje dieťa, vošla do komôrky, pokľakla pred svojím maľučkým Synáčkom, pobožkala mu nohy a so slzami v očiach ho nežne oslovila: Ó Syn môj a Boh môj, sotva si sa narodil a prišiel na svet, aby si spasil človeka, hľa už hľadajú ľudia Tvoju smrť. Potom ho vzala do náručia a obidva-ja, Maria i Jozef s plačom zavreli za sebou dvere a hneď sa vybrali na cestu. — Sprevádzaj v duchu týchto svä-tých pocestných a viď, čím sa zapodieľajú cestou. Celou cestou nehovoria o inom ako o svojom drahom Ježiš-

kovi, o jeho trpezlivosti a láske, a to im je úľavou v útrapách a obťažnostiach tak ďalekej cesty. Ó ako sladko je trpieť, keď vidíme, že Ježiš tiež trpí! Pridaj sa i ty, duša moja, vraví sv. Bonaventúra, k týmto trom svätým, úbohým vyhnancom, a maj s nimi útrpnosť na ich dlhej, unavujúcej a obťažnej ceste. Pros Pannu Mariu, aby ti v srdci dovolila nosiť svojho Božského Syna. Uvažuj, ako veľmi museli trpieť, zvlášte počas nocí, keď putovali egyptskou púšťou. Museli nocovať pod šírým nebom na studenom povetrí, a holá zem im bola lôžkom. Dieťaťko plakalo a Maria s Jozefom plakali z útrpnosti s ním. Ó svätá viera! kto by neplakal, vidiac Božieho Syna ako maľunké, chudobné a opustené dieťa utekať púšťou, aby ušlo smrti!

Vrúcne vzdychy a prosby.

Predrahý Ježiš môj, Ty si nebeský Kráľ, ale teraz sa mi ukazuješ ako dieťa, blúdiace svetom. Povedz mi, koho hľadáš? Lúto mi je Ťa, keď Ťa vidím tak chudobné a opustené, ale ešte viacej Ťa ľutujem, vidiac, akí nevďační sú k Tebe práve tí, ktorých si prišiel spasiť. Ty plačeš, a ja tiež plačem, pretože som bol(a) i ja medzi tými, ktorí Tebou pohrdali a ktorí Ťa prenasledovali. Avšak vedz, že si teraz viacej vážim Tvojej milosti ako všetkých kráľovství sveta. Odpusť mi, Ježiš môj, že som Ťa toľko sužoval(a), a dovoľ mi, aby som Ťa i ja stále nosil(a) vo svojom srdci na ceste svojho života k večnosti, ako Ťa Panna Maria niesla vo svojom náručí na úteku do Egypta. Môj milovaný Vykupiteľ, toľkokrát som Ťa vyhnal(a) zo svojho srdca, teraz však úfam, že si ho znova zaujal a ubytoval sa v ňom. Ó spútaj ho sladkou reťazou svojej lásky! Nechcem Ťa už nikdy zahnať od seba. Ale ktože to vie, — bojí sa, aby som Ťa neopustil(a), ako sa to prv stalo. Ach, Pane môj, nech

radšej zomriem, ako by som sa mal znovu tak hrozného nevďaku opreti Tebe dopustiť. Milujem Ťa, nekonečná dobrota, a neprestanem opakovať: Milujem Ťa, milujem Ťa, a tie slová majú stále v ústach, dúfam s nimi aj umrieť: „*Boh môjho srdca a môj diel je Boh naveky*“. (Ž. 72, 26.) Ach, Ježiš môj, Ty si priveľmi dobrý, priveľmi láskyhodný, daj, nech Ťa milujem, nech Ťa milujú všetci hriešnici, ktorí Ťa prenasledujú. Osvieť ich, daj im poznať lásku, ktorú si prechovával k nim, a lásku, ktorú zasluhuješ, keď blúdiš ako malý, chudobný uprchlík svetom, pričom plačeš, trasieš sa zimou a hľadáš duše, ktoré by Ťa rady milovaly. — Ó Maria, svätá Panna, ó predrahá Matička moja a spoločníca Ježišových útrap, prispej mi na pomoc, aby som vždy, v živote a vo smrti, nosil(a) Tvojho Syna vo svojom srdci.

Rozjímanie IV.

O pobyte Pána Ježiša v Egypte.

Pán Ježiš teda chcel stráviť svoj detinský vek v Egypte, aby tam žil ešte vo väčšej chudobe a cypovrzení. Podľa sv. Anzelma a iných spisovateľov sv. Rodina usadila sa v Heliopole. Uvažujme so sv. Bonaventúrom, akým životom žil Pán Ježiš v Egypte cez tých sedem rokov, ktoré tam strávil, — ako bolo zjavené sv. Marii Magdalene z Pazzi. Jeho domček bol veľmi chudobný, pretože sv. Jozef mohol platiť len veľmi malé nájomné. Chatrné bolo lôžko a jednoduchá ich strava, slovom žili chudobne, lebo prácou svojich rúk sotva zarobili na svoj každodenný chlebiček a okrem toho žili v krajine, kde boli cudzí a kde nimi pohrdali, kde nemali ani priateľov ani príbuzných. Veľká teda bola núdza a chudoba svätej rodiny, ale jednako ako vzorne byly usporiadané práce jej troch členov! — Sväté dieťa nehovorí ústami,

ale srdcom sa stále rozpráva so svojím nebeským Otcom, obetujúc mu za naše spasenie všetky svoje útrapy a každú chvíľku svojho života. Ani Panna Maria nehovorí mnoho, ale majúc svoje drahé dieťa na očiach, zahrúžená je do rozjímania o Božej láske a milosti, že ju Pán vyvolil za svoju matku. I Jozef mlčky koná svoju prácu a pri pohľade na Božské nemluvniatko zahorí láskou a ďakuje mu, že si ho vyvolilo za spoločníka a ochrancu svojho života. — Tu Panna Maria odkojila Ježiška; najprv ho živila svojím mliekom, teraz ho živí svojimi rukami. Držiac ho na lone, berie z misky kúsok vo vode rozmččeného chleba a dáva ho do presvätých úst svojho Synáčka. Tu spravila Panna Maria svojmu dieťaťu i prvú sukničku a keď prišiel čas, z plienok ho vybavila a do nej ho obliekla. Tu začal Ježiško i chodiť a rozprávať. Ó hlboko sa klaňajme prvým krôčkom, ktoré vtelené Slovo urcilo v tomto dome, a prvým slovám večného života, ktoré tam vyslovilo! — Tam začal byť Pán Ježiš aj učňom, konajúc drobné práce, na ktoré stačil ako malý chlapec. — Ó odkojenie, ó prvý oblek, ó prvé kroky a prvé slová, ó drobné Ježiškove služby, vy priveľmi zraňujete a rozpaľujete srdce tých, ktorí milujú Ježiška a spomínajú na vás! Boh sa učí chodiť, pričom sa trasie a padá! Boh začína rozprávať! Boh sa urobil tak slabým, že nemôže mimo ľahkých domácich prác vziať na seba žiadnej ťažšej práce, že neunesie ani kúska dreva, ktoré presahuje slabé sily malého dieťaťa! — Ó svätá viera, osviet nás, aby sme milovali(y) toho dobrého Pána, ktorý sa z lásky k nám ráčil podrobiť takýmto bédam. Hovorí sa, že keď Pán Ježiš prišiel do Egypta, že sa v tej krajine všetky modly srútily. Prosme Boha o tú milosť, aby sme Ježiša z celého srdca milovali, keďže v duši, ktorú zabrala láska Ježiša, padajú všetky modly zemských náklonností.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó sväté Dieťa, ktoré prebývaš v cudzej krajine chudobné, nepoznané a pohrdané, uznávam Ťa za svojho Boha a Spasiteľa. Ďakujem Ti za všetky pokorenia a za všetky útrapy, ktoré si vytrpel v Egypte z lásky ku mne. Svojím životom, ktorým si vtedy žil, dal si mi naučenie, aby som ako pútnik(čka) žil(a) tu na zemi, lebo si mi ukázal, že táto zem je nie mojou vlasťou, ale nebo, ktoré si prišiel dobyť svojou smrťou. Ach, Ježiš môj, bol(a) som oproti Tebe nevďačný(á), keď som tak málo myslel(a) na to, čo si pre mňa urobil a vytrpel. Keby som uvážil(a), aký bol trudný, chudobný a opustený Tvoj život tu na zemi, hoci si bol Synom Božím, ako by som sa mohol naďalej sháňať po zábavách a pozemských majetkoch? Ach, drahý môj Vykupiteľ, urob ma mojím spoločníkom(cou) a dovoľ, nech som navždy spojený(á) s Tebou tu na zemi, daj, aby som tak prišiel i do neba, aby som Ťa tam miloval(a) a naveky bol(a) v Tvojej spoločnosti. Osvieť a rozmnož moju vieru! Čo sú bohatstvá? Čo rozkoše? Čo hodnosti? Čo česť a slávne meno? To je všetko márnosť a bláznovstvo! Jediné bohatstvo, jediné dobro si Ty, nekonečné dobro. Šťastný, kto Ťa miluje! Milujem Ťa, ó Ježiš môj, a nežiadam si iba Teba. Ty túžiš po mne a ja túžim po Tebe. Keby som mal(a) na tisíc kráľovství, všetkých by som sa odriekol(a) z lásky k Tebe. „Bože môj a moje všetko!“ Jestli som sa prv sháňal(a) len po márnostiach a po svetských radoostiach, teraz sa mi hnusia a za všetko srdečne ľutujem. Môj najmilší Spasiteľ, od dneška buď jedinou mojou radosťou, jedinou láskou, jediným mojím pokladom. — Najsvätejšia Panna Maria, oroduj za mňa u Ježiša! Vypros mi tú milosť, aby ma obohatil svojou svätou láskou, nič iného si nežiadam.

Rozjímánie V.

O návrate Pána Ježiša z Egypta.

Po smrti Herodesovej a po siedmych rokoch, ktoré podľa všeobecného mienenia učiteľov prežil Pán Ježiš v egyptskom vyhnanstve, znovu sa ukázal anjel sv. Jozefovi a rozkázal mu, aby vzal sväté dieťa a jeho matku a vrátil sa do Palestíny. Táto zpráva ho potešila a oznámil ju Panne Marii. Prv, ako sv. sľúbenci odišli, Panna Maria a jej sv. ženích upovedomil o tom, ako žiadala zdvorilosť, priateľov, ktorých mali v tej krajine, a odobrali sa od nich. Potom vzal sv. Jozef svoje remeselnícke náradie a Panna Maria bielizeň, Božské dieťa pojali do stredy za ruku a vydali sa na zpiatočnú cestu. Sv. Bonaventúra, rozjímajúc o tejto Ježišovej zpiatočnej ceste, hovorí, že preň bola omnoho obťažnejšia ako prvý útek do Egypta. Za ten čas totiž vyrástol, preto ho ani Panna Maria, ani sv. Jozef ďaleko nemohli nieť na rukách. Naopak zas dieťa v tých rokoch nevládalo ísť ďaleko pešky. Tak nezbývalo iného, než aby Pán Ježiš pre únavu na ceste častejšie zastal a odpočíval. Jozef však i Maria, či putovali ďalej, či odpočívali, zraky a myšlienky mali stále upreté na milované pacholiatko, ktoré bolo predmetom všetkej ich lásky. Ó ako s Bohom kráča týmto životom šťastná duša, ktorá nespúšťa očú s lásky a s príkladov Ježiša Krista. Svätí počestní občias prerušili mlčanie na tejto ceste a začali svätý rozhovor, ale s kým asi a o čom rozprávajú? Nerozprávajú iba s Ježišom a o Ježišovi. Uvažuj tiež, ako veľmi musel na tejto ceste maľucký Spasiteľ trpieť v noci, keďže už neodpočíval v náručí Panny Marie ako na ceste do Egypta, ale na holej zemi, a za pokrm nadostal už mlieka, ale kúsok chleba, pritvrdeho na jeho vek. Trápila ho zaiste i žízeň na púšti, na ktorej židia mali takú biedu o vodu, že im

bolo spomôžené len zázrakom. — Uvažuj všetky tieto utrpenia Ježiškove s najhlbšou úctou a láskou!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Drahý, poklonyhodný Ježiš, Ty sa vraciaš do svojho rodiska, ale kam, ó Bože, kam sa to vraciaš? Kam sa uberáš? Uberáš sa do svojho domova, kde Tvoji krajaní pohrdnu Tebou počas Tvojho života a kde Ti na smrť pripravujú biče, trne, potupu a kríž. To všetko, ó Ježiš môj, mal si už pred svojimi Božskými očami a dobrovoľne kráčaš v ústrety umučeniu, ktoré Ti ľudia chystajú. Lež Vykupiteľ môj, keby si nebol prišiel, aby si umrel za mňa, nemohol(a) by som prísť do neba, aby som Ťa tam miloval(a), a navždy by som musel(a) byť odlúčeným(ou) od Teba. Tvoja smrť je mojím spasením. Ale ako je to možné, ó Pane, že keď som Tvojou milosťou pohrdol(a), znovu som sa odsúdil(a) do pekla, hoci si už umrel za mňa a svojou smrťou od neho ma vyslobodil? Poznávam, že jedno peklo je pre mňa málo. Ale Ty si na mňa čakal, aby si mi odpustil. Vďaka Ti za to, môj Vykupiteľ! Lutujem za všetky Tebe učené urážky; mám ich v ošklivosti. Ach, Pane, zachráň ma od pekla! Ó keby som ja úbohý(á) bol(a) zatratený(á), nebolo by pre mňa v pekle väčšej muky nad myšlienku, že som za živa poznal lásku, ktorou si ma miloval. Nie tak pekelný ohň ako skorej Tvoja láska, ó Ježiš môj, bola by mojím peklom. Ale Ty si prišiel na svet, aby si zapálil ohň svojej svätej lásky; týmto ohňom chcem plápať, a nie tým, ktorý by ma navždy odlúčil od Teba. Opakujem svoju prosbu, ó Ježiš môj, zachráň ma od pekla, lebo v pekle by som Ťa nemohol(a) milovať. — Ó Maria, Matička moja, všade počuť o Tebe jednu reč, že kto Ťa miluje a dôveruje v Teba, keď len má úprimnú vôľu polepšiť sa, nepríde do pekla. Milujem Ťa,

Pani moja, a dôverujem v Teba, áno, chcem sa polepšiť, ó Maria, nech je teda Tvojou starostou vyslobodiť ma od pekla!

Rozjímanie VI.

O pobyte Pána Ježiša v Nazarete.

Keď sa sv. Jozef vrátil do Palestíny, dozvedel sa, že v Judsku namiesto Herodesa panuje jeho syn Archelaus, preto sa bál tam usadiť; i napomenutý vo snách odišiel odtiaľ do Nazaretu, Galilejského mesta, a tam sa usadil v svojom chudobnom domčeku. Ó šťastný nazaretský dom, pozdravujem Ťa a vzdávam ti úctu. Nadíde doba, keď ťa prídu navštíviť najprednejší a najvznešenejší na zemi, kedy pútnici neprestanú prelievať v tebe slzy radosti, keď uvážia, že medzi tvojimi prostými stenami nebeský Kráľ strávil temer celý svoj život. V tom domčeku teda prežilo vtelené Slovo ostatok svojho detinstva a svojej mladosti. A akým životom tam žil Pán Ježiš? Žil v chudobe, pohrdaný od ľudí, konal práce prostého pomocníka a bol poslušný Panne Marii a sv. Jozefovi. „A bol im poddaný“. (Luk. 2, 51.) Ó Bože, nemožno na to pomyslieť bez pohnutia, ako v chudobnom tomto domku Boží Syn zastáva sluhu: tu ide pre vodu, tu odmyká a zamyká dielňu, tu zametá izbu, zbiera odrezky a stružliny na oheň, tu zasa pomáha sv. Jozefovi pri remese! Ó aký to obraz, vidieť Boha, ako zametá, Boha, ktorý je učňom! Ó myšlienka, ktorá by mala roznieť srdcia všetkých ľudí láskou k Vykupiteľovi, ktorý sa tak hlboko ponížil, aby si získal našu lásku! Klaňajme sa všetkým týmto Ježišovým služobným výkonom, lebo to boli voskrz Božské výkony. Klaňajme sa obzvlášte skrytému a neznámemu životu, akým Ježiš Kristus žil v nazaretskom domku. Ó pyšní ľudia, ako môžete byť tak

ctížiadostivými a vynášavými, keď vidíte svojho Boha, ktorý žije 30 rokov skrytý a nepovšimnutý v chudobe, aby vás naučil milovať utajenosť a skrytý a ponížený život?

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó moje poklonyhodné pacholiatko, vidím Ťa ako jednoduchého učňa pracovať v potu tvári a namáhať sa v tejto chudobnej dielni. Rozumiem Ti; Ty slúžiš a namáhaš sa pre mňa. Ale ako Ty všetok svoj život vynakladáš z lásky ku mne, tak nech i ja, môj drahý Pane, vynaložím celý svoj ostatný život pre Teba. Nehľad' na môj uplynulý život, ktorý bol pre mňa i pre Teba neblahým a žalostným životom, životom nesriadeným, životom hriešnym. Ach, dovoľ, nech ostatné dni svojho života pracujem s Tebou a s Tebou trpím v nazaretskej dielni, a nech s Tebou potom umriem na Kalvárii, s radosťou vítajúc smrť, ktorú si mi ustanovil. Môj najmilejší Ježiš, láska moja, nedopúšťaj, aby som sa Ťa kedy zriekol(a) a opustil(a) Ťa ako prv! Ty si, ó môj Bože, žil v tak veľkej chudobe, a ja biedny tvor sháňal(a) som sa po cti a po rozkošiach, a pre ne som sa, ó môj Bože, odlúčil(a) od Teba, najvyššieho dobra! Nie, Ježiš môj, milujem Ťa, a pretože Ťa milujem, nechcem sa už nikdy odlúčiť od Teba. Všetkého sa odriekam, aby som bol spojený(á) s Tebou, svojím skrytým a pohrdaným Vykupiteľom. Viacej sa radujem z Teba a z Tvojej milosti než zo všetkých márností a zemských radostí, pre ktoré som sa, ja úbohý(á), Teba spustil(a). Večný Otče, pre zásluhy Ježiša Krista spoj ma so sebou svojou svätou láskou! — Najsvätejšia Panna, blahoslavená si, že ako spolčnica chudobného a skrytého života svojho Syna vedela si sa tak podobnou urobiť svojmu Ježišovi. Matka moja, daj, nech sa i ja aspoň za tento krátky čas svojho

života, ktorý mi bude dopriaty, urobím podobným(ou) Tebe a svojmu Vykupiteľovi!

Rozjímanie VII.

O tej istej veci ďalej.

Sv. Lukáš, hovoriac o pobyte Ježiška v nazaretskom dome, píše: „*A Ježiš vzrástol v múdrosti a veku, v milosti u Boha i u ľudí.*“ (Luk. 2, 52.) Ako sa vzrástol Ježiš vekom, tak sa vzrástol i múdrosťou; nie ako by spolu s pribývajúcim vekom bol nadobýval i väčšej vedomosti, ako sa to stáva s nami, lebo Ježiš Kristus hneď od prvej chvíle svojho života bol plný každej vedomosti a Božej múdrosti: „*V ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a vedomosti*“ (Kol. 2, 3.), ako svedčí Duch sv. — ale hovorí, že sa vzrástol, keďže v tej miere, v ktorej dospieval vekom, dával viac a viac na javo i svoju vznešenú múdrosť. A tak to i rozumiť, keď sa hovorí, že sa vzrástol v milosti u Boha aj u ľudí: u Boha, lebo všetky jeho Božské skutky, hoci ho nerobily ani svätejším, ani bohatším na zásluhy, pretože Ježiš už od počiatku bol plný svätosti a zásluh, z ktorého plnosti sme obdržali všetky milosti, ako svedčí sv. Ján: „*A z jeho plnosti my všetci sme obsiahli*“ (1, 16.); — jednako bely všetky tieto skutky nášho Vykupiteľa samy v sebe dostačiteľné, aby rozmnožily jeho milosť a zásluhy. Vzrástol sa potom i v milosti u ľudí, totiž spanilosťou a pôvabom. Ó ako sa Pán Ježiš vo svojej mladosti, so dňa na deň ukazoval milovaniahodnejším, dávajúc viac a viac na javo svoje krásne vlastnosti, pre ktoré zaslúžil byť milovaným. S akou radosťou poslúchal svätý mládenec Pannu Mariu a sv. Jozefa! S akou pozornosťou mysliou konával svoje práce! S akou príjemnosťou a láskavosťou prívetivosťou s každým obcoval! S akou pobožno-

stou sa modlieval! Slovom, každý skutok, každé slovo, každý pohyb Ježiša Krista zapalovaly a zraňovali srdcia všetkých, ktoríkoľvek ho pozorovali, obzvlášť srdce Panny Marie a sv. Jozefa, ktorí boli tak šťastní, že ho ustavične mali pri sebe. Ó ako bedlive dbali sv. slúbenci o to, aby im žiadne počínanie, žiadne slovo, ani hnutie tohoto človeka a Boha neušlo, a ako sa tomu všetkému divili!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Dorastaj len, milý Ježiško, dorastaj mne k vôli! Dorastaj, aby si ma učil svojimi Božskými príkladmi svojím krásnym cnostiam! Dorastaj, aby si dokonal veľkú obeť na kríži, od ktorej závisí moje večné spasenie. Ó Pane môj, daj, nech i ja rastiem viac a viac v Tvojej láske a milosti. Ach, ja úbohý(á) som prv rástol(a) len v nevďaku oproti Tebe, ktorý si ma tak veľmi miloval! Učiň, ó Ježiš môj, aby sa na budúce dial pravý opak toho. Ty znáš už moju slabosť, osvieť ma teda a posilni ma! Daj mi poznať, ako si milovaniahodný! Ty si Boh nekonečnej krásy a veľkosti, ktorý si neváhal zostúpiť na túto zem a stať sa človekom k vôli nám, a nám k vôli žiť život opovrhnutý a namáhavý a skončiť ho potom tak ukrutnou smrťou. Ó kde najdeme niekoho, aby bol hodnejší milovania a aby nás miloval viacej, než Ty? Ó ja nerozumný(á), prv som Ťa nechcel(a) mať, a preto som Ťa stratil(a)! Prosím, odpusť mi, ľutujem to z celého srdca a odhodlaný(á) som Tebe zcela náležať. Ty mi však dopomôž k tomu! Prived' mi na pamäť zavše ťažký život a prehorkú smrť, ktorú si trpel z lásky ku mne! Osvieť ma teda a posilni ma! Keď mi diabol bude ukazovať nejaké zakázané jablko, urob ma silným(cu), aby som ním pchrdol(a). Nedaj, aby som pre ľadajaké mrzké a chvílkové dobro stratil(a) Teba, nekonečne do-

bro! Milujem Ťa, Ježiš môj, ktorý si ráčil umrieť za mňa. Milujem Ťa, dobrota nekonečná, milujem Ťa, milovníka mojej duše. — Ó Maria, Ty si moja nádej, na Tvoju prímluvu dúfam obsiahnuť tú milosť, aby som od dneška vždycky miloval(a) svojho Boha a aby som nič nemiloval(a) okrem neho.

Rozjímanie VIII.

O strate Pána Ježiša v chráme.

Sv. Lukáš vypráva, ako Maria a Jozef putovali s roka na rok do Jeruzalema na Veľkonočnú slávnosť a brávali so sebou i Ježiša. Vtedy bolo obyčajou u židov, ako píše sv. Beda Ctihodný, že na tej ceste, aspoň keď sa vracali domov, chodili mužskí osve a ženské osve, deti však pridaly sa podľa svojej chuti alebo k otcom alebo k matkám. Náš milý Vykupiteľ, ktorému bolo vtedy 12 rokov, zdržal sa na slávnosti v Jeruzaleme dlhšie o tri dni. Panna Maria sa domnievala, že šiel so sv. Jozefom, Jozef však myslel, že šiel s Pannou Mariou. „Domnievali sa, že je v sprievode“. (Luk. 2, 44.) Svätý chlapec ctí svojho večného Otca pôstom, bedlením a modlitbou, a prítomný bol obetiam, ktoré boli všetky obrazom jeho veľkej obety na kríži. Niečo pokrmu k jedlu si musel vyprosiť, hovorí sv. Bernard, a k troške odpočinku, ktorého si doprial, nemal iba holú zem. Keď Maria a Jozef prišli večer domov, nenašli Ježiša, preto ho celí zarmútení hneď hľadali u príbuzných a priateľov. Naposledy tretí deň, keď sa vrátili do Jeruzalema, našli ho v chráme, hádajúceho sa s učiteľmi, ktorí plní úžasu divili sa otázkam a odpovediam neobyčajného dieťaťa. Maria, keď ho zazrela, povedala: „*Synu, prečo si nám tak učinil? Hľa, tvoj otec i ja s bolesťou sme ta hľadali*“. (Luk. 2, 48.) Niet totiž na zemi väčšej bolesti nad

bolesť duše, milujúcej Ježiša, keď ju trápí obava, že azda Ježiš Kristus odišiel od nej pre niektorý poklesok. Takáto bolesť vtedy veľmi trápila Pannu Mariu a sv. Jozefa, keďže sa vo svojej pokore obávali, ako vraví nábožný Landsperk, že sa azda stali nehodnými, aby ostríhali tak veľký poklad. Preto Panna Maria, ako ho zbadala, aby mu dala najavo tú bolesť, takto k nemu prehovorila: „Synu, prečo si nám tak učinil? Hľa, tvoji otec i ja s bolesťou sme ťa hľadali.“ A Ježiš im odpovedal: „*Načo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že musím byť v tom, čo je môjho Otca?*“ (L. 2, 49.) Dvom veciam sa priučme z tohoto tajomstva: Prvá, že musíme všetko opustiť, priateľov a príbuzných, keď ide o česť a slávu Božiu. Druhá, že iste najde Boha, kto ho hľadá: „Dobrý je Pán ... duši hľadajúcej ho.“ (Nár. Jer. 3, 25.)

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó Maria, Ty plačeš, že si na niekoľko dní stratila svojho Syna. On sa vzdialil od Tvojich očí, nie však od Tvojho srdca. Či nepozoruješ, ako čistá láska, ktorou ho miluješ, pevne ho drží a viaže s Tebou? Veď dobre vieš, že kto miluje Boha, nemôže byť od Boha nemilovaným, ako sám svedčí: „Ja milujem tých, ktorí mňa milujú“ (Prísl. 8, 17.), a sv. Ján hovorí: „*Kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh v ňom*“ (I. Ján. 4, 16.) Čoho sa teda bojíš? Prečo plačeš? Nechaj plakať mňa, ktorý(á) som toľkokrát stratil(a) Boha svojou vlastnou vinou, keď som ho vyhnal(a) zo svojej duše. Ach, Ježiš môj, ako som Ťa mohol obraziť vedome a dobrovoľne, keď som videl(a), že Ťa hriechom strácam? Avšak Ty nechceš, aby som zúfal(a), ale aby sa rozveselilo moje srdce hľadajúce Teba, ako hovorí Žalmista: „*Nech sa teší srdce hľadajúcich Pána*“ (Ž. 104, 3.) Ak som Ťa prv opustil(a), láska moja, teraz hľadám len Teba a jedine Teba.

A aby som bol(a) účastný(á) Tvojej milosti, odriekam sa všetkých zemských pokladov a radostí a vzdávam sa i svojho života. Ty si povedal, že miluješ toho, kto Teba miluje: Ja Ťa milujem, miluj ma teda i Ty. Viacej si vážim Tvoju lásku než pánstva celého sveta. Ježiš môj, nechcem Ťa už stratiť, avšak nesmiem si príliš dôverovať, preto v Teba skladám svoju dôveru. „V tebe, Pane, som dúfal(a), nebudem zahanbený(á) naveky.“ Ach, spoj ma so sebou a nedopúšťaj, aby som sa odlúčil(a) kedy od Teba! — Ó Maria, Ty si mi pomohla najst' Boha, ktorého som kedysi stratil(a), Ty mi vypros i vytrvalosť. Preto i k Tebe volám so sv. Bonaventúrom: „V Tebe, ó Panni, som dúfal(a), nebudem zahanbený(á) naveky.“

Iné rozjímanie na deň Obrezania Pána.

1. Rozjímaj, jak večný Otec, keď poslal svojho Syna, aby za nás trpel a zomrel, chce, aby bol tento deň obrezaný a aby začal prelievať svoju Božskú krv, až ju všetku preleje v deň svojej smrti v nesmiernych bolestiach a pohaneniach na kríži. A prečo to? Aby tento nevinný Syn zaplatil pokutu, ktorú sme my zaslúžili. „Ó podivuhodné sľutovanie a milosrdenstvo Božie proti nám!“ — volá Cirkev sv., — „Ó prevrúcna a neoceniteľná láska, aby si vykúpil služobníka, vydal si na smrť Syna!“ — Ó večný Bože, ktože nám mohol dať ten dar nekonečnej ceny, keď nie Ty, nekonečná dobrota a nesmierna láska. Ó Pane môj, keď si mi Ty daroval svojho Syna, dal si mi čo si mal najvzácnejšieho, — preto je spravodlivé, aby som sa Ti i ja, úbohý človek, celý(á) daroval(a). Áno, Bože môj, darujem sa Ti úplne; príjmi ma a nedaj, aby som sa kedy odlúčil(a) od Teba.

2. Rozjímaj ďalej, jak i Syn Boží s najhlbšou pokorou a plný lásky k nám objíma sebe uloženú prehorkú

smrť, aby zachránil nás hriešnikov od večnej smrti, a ako dnes dobrovoľne začína za nás svojcu predrahou krvou zadostučinenie Božskej spravodlivosti. „Uponížil seba samého“, hovorí apoštol, „a bol poslušným až na smrť, a to na smrť kríža“. (Fil. 2, 8.) Ty si teda, ó Ježiš môj, pristal umrieť z lásky ku mne, a čo urobím ja!? Budem Ťa azda i ďalej hnevať svojimi hriechami? Nie, môj Vykupiteľ, nechcem už byť tak nevďačným(ou) oproti Tebe. Nesmierne mi je ľúto, že som Ti prv spôsobil(a) toľko trpkosti. Milujem Ťa, nekonečná dobrota, a už Ťa nikdy nechcem prestať milovať.

3. Naš Spasiteľ povedal: „*Nikto nemá väčšej lásky než tú, keď kto položí svoj život za svojich priateľov*“. (Ján 15, 13.) Ale Ty, Ježiš môj, podľa svedectva sv. Pavla, dal si nám najavo väčšiu lásku, keď si položil svoj život za nás, za svojich nepriateľov. — Vid', ó môj Pane, pri svojich nohách jedného z nich! Koľkokrát som sa ja, úbchý človek, odriekol(a) Tvojho priateľstva, keď som Ťa nechcel(a) poslúchnuť! Teraz poznávam prevrátenosť svojho počínania! Odpusť mi, Ježiš môj, lebo by som od ľútosti nad tým zemrel(a). Teraz Ťa milujem z celej svojej duše a iného si nežiadam, než Teba milovať a Tebe pôsobiť radosť. — Maria, Matka Božia a Matka moja, oroduj za mňa u Ježiša.

Iné rozjímanie na deň najsv. mena Ježiš.

1. Najsvätejšie meno „Ježiš“ nebolo vtelenému Slovu dané od ľudí, ale od samého Bcha: „*A nazveš ho menom Ježiš*“ (Luk. 1, 31.), t. j. Spasiteľ, — povedal anjel Marii. Je to radostné meno, meno nádeje, meno lásky. — Meno „radostné“, lebo ak nás zarmucuje spomienka na spáchané hriechy, toto meno nás rozveselí, pripomínajúc nám, že Boží Syn sa práve preto vtelil, aby bol naším Spasiteľom. — Ó môj predrahý a milovaný Spasiteľ, Ty

si prišiel s neba, aby si ma hľadal, a ja úbohý(á) som sa Ti vyhýbal(a), pohŕdajúc Tvojou milosťou a láskou. Ale jednako ma chceš spasiť, Ježiš môj; ďakujem Ti za to a milujem Ťa.

2. Meno „Ježiš“ je menom „nádeje“, keďže každý, kto nebeského Otca prosí v Ježišovom mene o akúkoľvek milosť, nech i dúfa, že ju obdrží. „Ak budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“. (Ján 16, 23.) Bože môj, spoliehajúc sa teda na toto prisľúbenie, v mene Ježiša Krista Ťa prosím o odpustenie svojich hriechov, o vytrvalosť a o dar tvojej svätej lásky. Vôbec urob tak, aby som Ťa, kým žiť budem, už nikdy neobrážal(a), ale aby som Ťa miloval(a) a pôsobil(a) Ti radosť, ako si to zasluhuješ.

3. Meno „Ježiš“ je konečne menom „lásky“. Sv. Bernard hovorí, že meno Ježiš je znamenie, ktoré nám stručne znázorňuje všetko, čo Boh urobil z lásky k nám. Meno Ježiš pripomína nám teda všetky muky, ktoré Ježiš za nás vytrpel v živote a pri svojej smrti. Preto hovorí istý nábožný spisovateľ: „Ó Ježišu, čo Ťa to stálo byť Ježišom, t. j. mojim Spasiteľom!“ — Ó Ježiš môj, vpiš svoje meno do môjho úbohého srdca a do mojich úst, aby som, keď budem pokúšaný(á) ku hriechu, odpo-roval(a), vzývajúc Teba; aby som, keď ochabujem v Tvojej láske, bol(a) Tvojím menom znovu rozplamene-ný(á), pripomínajúc si, ako si ma Ty veľmi miloval. Nech mi je preto Tvoje meno zavše mojou záštitou, mojou posilou a plameňom, ktorý by vo mne rozniecoval Tvoju lásku. Nech ťa teda zavše vzývam, ó môj Ježiš, dokiaľ len žijem; a keď budem umierať, nech mám Tvoje meno v ústach a nech šeptám v poslednej chvíli: „Milujem Ťa!“ — Kráľovná moja, Maria, daj, aby som, keď budem umierať, jednoducho vzýval(a) Teba a Ježiša, Tvojho Syna.

Iné rozjímanie na deň sv. Troch Kráľov.

1. Boží Syn sa narodil v jaskyni v pokore a v chudobe. Anjeli nebeskí — pravda — uznávali ho za svojho Pána, prespevujúc: „Sláva Bohu na výsostiach“; ale ľudia na zemi, pre ktorých spásu sa Ježiš narodil, ani si ho nevšimli. Len niekoľko pastierov prišlo, aby sa mu klaňali a hlásili sa k nemu ako k svojmu Spasiteľovi. Ale predrahý Vykupiteľ nás chcel hneď na začiatku urobiť účastnými milostí svojho vykúpenia, preto sa začal zjavovať i pohanom, ktorí ho nepoznali a ani nečakali. Preto poslal sv. Mudrcom hviezdou, aby im o ňom dala zpravu a spolu ich osvietil vnútorným svetlom, aby prišli pozrieť svojho Vykupiteľa a pokloniť sa mu. To bola prvá a najväčšia milosť, ktorej sa nám dostalo, totižto milosť sv. viery. — Ó Spasiteľ sveta, čo by z nás bolo, keby si nás nebol prišiel osvietiť? Boli by sme podobní svojim predkom, ktorí sa klaňali nemej tvári, mramoru a drevu, a boli by sme všetci zatratení. Ďakujem Ti dnes v mene všetkých ľudí.

2. Hľa, jak sa sv. Mudrci vydávajú bez meškania na cestu a jak za vodčou hviezdou prichádzajú k miestu, kde leží Božské dieťa: „*I vošli do domu, našli dieťa s Mariou*“ (Mat. 2, 11.) Nevidia tu iba chudobnú pannu a chudobné nemluvňa, prikryté chatrnými plienkami. Ako vošli do toho miesta, pocítili vnútornú radosť a súčasne to roztomilé dieťa okúzľilo ich srdcia. Tá slama, tá chudoba, ten plač ich maľunkého Spasiteľa boli pre ich osvietené srdcia šípom a plameňom lásky. Áno, môj maľučký Ježiš, čím pokornejšieho a chudobnejšieho Ťa vidím, tým viacej ma rozpaľuješ svojou svätou láskou.

3. Dieťa sa milo usmieva na sv. pútnikov, na znamenie, že sú mu vítaní ako prvotiny jeho vykúpenia. Matka Božia tiež mlčí, ale svojou prívetivou tvárou ich láskave víta a ďakuje im za poctu, ktorú preukazujú jej

Synovi. Aj oni sa mu mlčky klaňajú a uznávajú ho za svojho Spasiteľa a svojho Boha, obetujúc mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. — Ó Ježiš môj, i ja sa Ti klaňam a za obeť Ti prinášam svoje srdce. Príjmi a pretvor ho! Daj, nech som všetok(a) Tvoj(a) a nech nemilujem iba Teba. Môj sladký Spasiteľ, ráč ma spasiť, a moje spasenie nech záleží v tom, aby som Ťa vždycky a bez výnimky miloval(a). — Svätá Panna Maria, túto milosť úfam od Teba.

Iná novena

na slávnosť Narodenia Pána,
totižto deväťoro rozjímaní na každý
deň Noveny.

Rozjímanie I.

O láske, ktorú Boh osvedčil pri svojom vtelení.

Uvažujme o nesmiernej láske, ktorú nám Boh dal najavo, keď sa stal človekom, aby nám zaopatril večné spasenie. Adam, náš praecek, zhrešil a protivil sa Bohu. I vyhnaný bol z raja a odsúdený i so všetkými svojimi potomkami k večnej smrti. Lež hľa! Syn Boží vidiac, že človek je stratený, sám sa ponúkol, aby ho vyslobedil od smrti, že vezme na seba ľudské telo a umrie ako zločinec na kríži. Spomni však, Syn môj — akoby bol vtedy Otec hovoril k nemu — spomni, že na zemi budeš musieť žiť život strastný a cpovrhlivý. Budeš sa musieť narodiť v studenej jaskyni a položený budeš do jasličiek. Budeš musieť hneď maľučký utekať do Egypta, aby si uniknul rukám Herodesovým. Až sa vrátiš z Egypta, budeš mu-

sieť v dielni žiť ako jednoduchý chudobný a opovržený učeň. Naposledy zomrieš od bolestí na kríži, opustený a potupený od všetkých. Otče, odpovedá Syn, nech sa stane tak, ako hovoríš, milerád sa podrobím všetkému, len keď človek bude spasený.

Čo by sme tomu povedali, keby sa knieža z útrpnosti so zašliapaným červom sám stal červom, keby dal zaň život a keby z vlastnej krvi pripravil kúpeľ, aby červa vzkriesil. A toto večné Slovo urobilo viacej, áno — z Boha sa stalo červom ako my a položilo za nás život, aby nám vydobylo stratený život Božej milosti. Vidiac teda Boh, že ani toľkorakými darmi, ktorými nás zahrnul, nemohol si získať našej lásky, čo neurobil? Stal sa človekom a sám sa nám úplne daroval. „Slovo telom sa stalo“ a „vydal seba samého za nás.“ Keď človek — hovorí sv. Fulgens — pohrdol Bohom, odišiel od Boha, ale Boh, keďže miloval človeka, prišiel s neba, aby ho zas našiel. A prečo tak urobil? Aby človek poznal, ako ho Boh miluje, aby sa aspoň z vďačnosti privinul k nemu s láskou. Veď i nemú tvár milujeme, keď sa k nám túli; prečo sme teda takí nevďační proti Bohu, ktorý prišiel s neba na zem, aby sme ho milovali? Keď kedysi kňaz pri sv. omši hovoril slová: „*A Slovo telom sa stalo*“, a istý človek prítomný pri sv. omši sa ani nepoklonil, diabol mu vyťal silný pohlavok, povediac: Nevďačníku, keby Boh pre mňa toľko urobil, koľko pre teba, neprestajne by som sa pred Bohom skláňal čelom až k zemi, vzdávajúc mu vďaky.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó veľký Boží Syn, Ty si sa vtelil, aby si bol milovaný od ľudí, ale kde je ich láska? Ty si obetoval krv i svoj život, aby si naše duše spasil, a prečo sme takí neuznanliví, že miesto aby sme Ťa milovali, tak hanebne

pohrdame Tvojou láskou? A hľa, Pane môj, ja som Ťa zo všetkých najviacej zarmucoval(a) svojím nevďakom. Ale v Tvojom utrpení je moja nádej. Ach, pre tú lásku, ktorá Ťa urobila človekom a priviedla Ťa pre moje spasenie na kríž, odpusť mi všetky urážky, ktorými som Ťa zahrňoval(a). Milujem Ťa, Slovo telom učinené; milujem Ťa, Bože môj; milujem Ťa, nekonečná dobrota, a ľúto mi je, že som Ťa tak často obráždil(a). Zomrel(a) by som preto od ľútosti! Daruj mi, Ježiš môj, svoju lásku, a nedopúšťaj, aby som bol naďalej tak nevďačný(á) za Tvoju lásku ku mne! Chcem Ťa vždycky milovať. Ráč mi dať svätú vytrvalosť. — Ó Maria, Matka Božia a Matička moja, vypros mi u svojho Syna milosť, aby som ho miloval(a) stále až do smrti.

Rozjímanie II.

O láske, ktorú Boh osvedčil, keď sa narodil maľučkým.

Syn Boží, chcjúc sa vteliť z lásky k nám, mohol prísť na svet ako dospelý muž, podobne ako Adam bol stvorený v dospelom veku. Že však deti vzbudzujú v každom väčšiu lásku, kto ich vidí, preto prišiel na svet ako dieťa a okrem toho ako dieťa zo všetkých detí kedy narodených — najchudobnejšie a najnižšie. Sv. Peter Zlatoústý hovorí: „Náš Boh sa ráčil takto narodiť, pretože chcel byť milovaný.“ Už prorok Izaiáš predpovedal, že Boží Syn sa narodí maľučkým a všetok sa nám daruje z lásky, ktorú prechováva k nám: „Maľučký sa nám narodil a syn je nám daný“ (9, 6).

Ach, Ježiš môj, môj svrchovaný a pravý Boh, kto Ťa len vyvábil z neba a kto Ťa pohnul k tomu, aby si prišiel na svet v jaskyni, ak nie Tvoja láska k ľuďom?

Kto Ťa k tomu pohnul, aby si opustil lono svojho Otca a aby si sa dal položiť do jasiel? Kto Ťa sosadil s Tvojho nadhviezdnatého trónu a uložil Ťa na slamu? Kto to spôsobil, že si zanechal svoje sídlo uprostred anjelských chórov, a že si sa našiel medzi dvoma zvieratmi? Ty Serafínov rozniecuješ svätým zápalom a sám sa trasieš zimou v tejto maštali? Ty hýbeš slnkom a nebesiami, a sám sa neodvažuješ ku kroku, ale musíš byť nosený na rukách? Ty dávaš pokrm ľuďom i živočichom a sám potrebuješ trošku mlieka, aby si mohol žiť? Ty si radostou celého neba, a teraz Ťa čujem plakať a vzdychať? Povedz, kto uvalil na Teba takéto biedy? „Kto to urobil? Láska to urobila!“ hovorí sv. Bernard, láska, ktorou miluješ ľudí.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, moje zlaté dieťa, čo hodláš robiť na zemi? Povedz, koho hľadáš? Ó už Ti rozumiem! Prišiel si, aby si umrel za mňa a vyslobodil ma od pekla. Prišiel si, aby si hľadal mňa, zblúdilú ovečku, aby som už pred Tebou neutekal(a), ale Ťa miloval(a). Ach, Ježiš, poklad a život môj, láska moja, moje všetko, kohože by som miloval(a), keby som Teba nemal(a) milovať? Kde najdem otca, priateľa, milenca, ktorý by bol hodný väčšej lásky a miloval ma viac ako Ty? Milujem Ťa, môj predrahý Spasiteľ, milujem Ťa, jediné dobro moje. Veľmi ma rmúti, že som strávil(a) na svete toľko rokov a Teba nemiloval(a), ba že som Ťa i hneval(a) a Tebou pohrdal(a). Odpusť mi, môj predrahý Vykupiteľ, ľúto mi je, že som s Tebou tak zaobchádzal(a), ľutujem to z celej svojej duše. Odpusť a daj mi tú milosť, aby som sa od Teba už nikdy neodlúčil(a) a zavše Ťa miloval(a), kým žiť budem. Láska moja, Tebe sa celkom darujem, príjmi ma a nezavrхни ma, ako by som si zaslúžil(a). — Maria, Ty

si mojou orodovnicou, svojimi prosbami dokážeš všetko u svojho Syna, o čokoľvek ho žiadaš. Prímlúvaj sa za mňa, nech mi odpustí a dá mi až do smrti v dobrom zotrvať.

Rozjímanie III.

Ako chudobne začal žiť Pán Ježiš hneď od maľučka.

Boh tak riadil, že práve keď sa mal narodiť jeho Syn, vyšiel v krajine cisársky rozkaz, aby sa každý dostavil k zápisu do svojho rodného mesta. Vtedy sa stalo, keď Jozef išiel so svojou sľúbenicou do Betlehema, aby sa tam podľa cisárskej vyhlášky opovedal, že Panne Marii nadišla jej hodina, a súc odvášadial z príbytkov, ba i z hospody chudobných vyhnaná, nútená bola na túto noc uchýliť sa za mesto do jaskyne, kde porodila nebeského Kráľa. Keby sa bol Ježiš narodil v Nazarete, bol by — pravda — i tam chudobný prišiel na svet, ale bol by mal aspoň suchú a teplú izbičku, teplé plienky a dosť pohodlnú kolísku. Ale nie, on sa chcel narodiť v tej studenej jaskyni, kde nebolo ani ohníčka; chcel mať jasle za kolísku a hrst pichľavej slamy za lôžko, aby viacej trpel.

Vkročme do betlehemskej jaskyne, ale vkročme tam s vierou. Ak vojdeme ta bez viery, neuvidíme iba chudobné dieťaťko, ktoré vzbudí našu sústrasť, ktoré je krásne, ale ktoré sa trasie a plače, lebo ho mrví zima a slama pichá. — Ale keď vojdeme preniknutí vierou a keď povážime, že toto dieťa je Boží Syn, ktorý z lásky k nám prišiel na túto zem, a toľko trpí, aby zaplatil pokutu za naše hriechy, ako by bolo možné, aby sme mu neďakovali a ho nemilovali?

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, sladké dieťa, ako som mohol(a) byť proti Tebe tak nevďačným(ou) a toľko Ťa obťažovať, vediac, ako mnoho si pre mňa trpelo? Lež tieto slzy, ktoré roníš, táto chudoba, ktorú si vyvolil z lásky ku mne, oprávňujú ma k nádeji, že mi odpustíš moje urážky. Lútujem, Ježiš môj, že som Tebou toľko ráz pohrdol(a), a milujem Ťa nadovšetko. „Bože môj a moje všetko!“ Môj Bože, od dneška budžte jediným pokladom a všetkým mojím dobrom! Prosím Ťa so sv. Ignácom z Loyoly: „Daj mi svoju lásku, daj mi svoju milosť, a budem dosť bohatý(á)“. Iného si nežiadam, po inom netúžim, Ty jediný mi postačíš, Ježiš môj, život môj, moja láska.

Rozjímanie IV.

Ako pokorne začal žiť Pán Ježiš od svojho detinstva.

Všetky znamenia, ktoré anjel Pánov udal pastierom, aby našli svojho narodeného Spasiteľa, svedčily o pokore. „*A toto vám bude znakom: Najdete nemluvniatko, obvinuté plienkami a položené v jasliach*“ (Luk. 2, 12). To nech vám je znakom, hovoril anjel, podľa ktorého najдете narodeného Mesiáša: Najdete dieťaťko obvinuté chatrnými plienkami, ležiace na slame v jasliach v maštali. Tak sa narodil Kráľ nebies a Boží Syn, lebo prišiel zničiť pýchu, ktorá bola príčinou pádu človečenstva.

Už proroci predpovedali, že sa s naším Vykupiteľom bude zachádzať ako s najnižším človekom na svete a že bude nasýtený hanou a potupou. Koľko utrhaní musel Pán Ježiš trpieť od ľudí! Prezývali ho pijanom, čarodejníkom, ruhačom a kacírom. A koľko úkorov musel vytrpieť pri svojom umučení! Opustený bol

od samých svojich učeníkov, z ktorých ho jeden dokonca zradne predal za 30 strieborných, a druhý zaprel, že ho nepozná. Ulicami ho viedli ako zločinca, bičovaný bol, ako bičovali otrokov, robili si z neho posmešky ako z blázna a ako z divadelného kráľa, pohlavkovali ho, pľuli mu na tvár a naposledy ho pripravili o život, keď ho pribili na kríž medzi dvoch lotrov, ako by bol najväčším zlosynom na svete. Tak nakladali s najvznešenejším zo všetkých, hovorí sv. Bernard, ako s najopovrženejším zo všetkých! Lež ó Ježiš môj, dokladá svätý, „čím si opovrženejší, tým si mi milší.“ Čím nižší a opovržlivejší sa mi ukazuješ, tým si mi drahší a láskyhodnejší.“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, môj najsladší Spasiteľ, Ty si prijal toľko-
 ráké opovrzenia z lásky ku mne, a ja nestrpím ani krivého slovíčka, že by som v tú chvíľu nepomýšľal(a) na pomstu; ja, vravím, ktorý(á) som toľkokrát zaslúžil(a), aby po mne šliapali zlí duchovia v pekle. Hanbím sa predstúpiť pred Teba ako hriešnik(ca), a predsa som natoľko pyšný(á). Pane, nezaháňaj ma od svojej tvári, ako by som vlastne zaslúžil(a). Ty si povedal, že nemôžeš pohrdnuť skrúšeným a pokorným srdcom. Lúto mi je, že som Ťa tak často obráždil(a). Odpusť mi, Ježiš môj, lebo Ťa už nechcem obraziť. Ty si z lásky ku mne vytrpel toľko utrhaní; i ja chcem z lásky k Tebe znášať všetky krivdy a utrhania, ktorých sa mi dostane. Milujem Ťa, Ježiš opovržený z lásky ku mne; milujem Ťa, moje dobro, nadovšetky dobrá. Buď mi nápomocný, aby som Ťa vždycky miloval(a) a všetky urážky z lásky k Tebe trpezlivo znášal(a). — Ó Maria, odporúčaj ma svojmu Synovi a primlúvaj sa za mňa u Ježiša!

Rozjímanie V.

Aký trudný život začal žiť Pán Ježiš od svojho narodenia.

Ježiš Kristus mohol človeka spasiť bez toho, žeby bol trpel a umrel. Ale nie; aby nám ukázal, ako veľmi nás miluje, vyvolil si nadmieru trudný a strastný život. Preto ho prorok Izaiáš nazval „mužom bolesti“, lebo celý život Ježiša Krista bol samá bolesť. Jeho utrpenie nezačalo sa až na sklonku, ale hneď na začiatku jeho života.

Vidíme len, ako, ledva sa narodil, musí ležať v maštali, kde ho všetko mučí a trýzni. Mukou mu je každý pohľad, lebo nevidí v tejto jaskyni, leda neotesané a začadené steny. Jeho čuch trápí hnojný zápach po dobytku, ktorý tu má svoju maštal'. Jeho hmat trpí pichaním slamy, na ktorej leží. A hneď po svojom narodení nútený je utekať do Egypta, kde strávil v nedostatku a opovržení niekoľko rokov svojho detinstva. O málo lepší bol potom i jeho život v Nazarete; a ako sa ešte len skončil jeho život v Jeruzaleme, kde umrel v samých mukách na kríži! Tak celý život Ježišov bol nepretržitým utrpením, ba dvojnásobným utrpením, keďže mal jednoducho na mysli všetky muky, ktoré mal znášať až do smrti. Sestra Maria Magdalena Orsini sťažovala sa jedného dňa Ukrižovanému, hovoriac: „Ty, ó Pane, visel si len tri hodiny na kríži, kdežto ja už niekoľko rokov znášam túto muku.“ „Bláznivá“, povedal nato Ježiš, „čo hovoríš? Už od materinského života trpel som všetky muky svojho života a svojej smrti.“ Ani tie muky tak veľmi nesužovali Ježiša Krista, keďže sa im podrobil dobrovoľne, ako skôr pohľad na naše hriechy a na náš nevďak proti jeho tak nevšednej láske. Sv. Margareta Kortonská ustavične plakala nad hriechami, ktorými obrá-

žala Pána Boha. Jedného dňa jej spovedník povedal: „Margareta, prestaň už! Čo plačeš bez prestania, keď ti Boh už odpustil?“ „Ach, otče“, odpovedala svätá, „ako by som nemala stále plakať, keď uvážim, že moje hriechy strpčily celý život Ježišu Kristovi?“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó moja sladká láska, som Ti teda strpčil(a) celý Tvoj život? Ó povedz, Ježiš môj, čo mám robiť, aby si mi odpustil? Lebo hotový(á) som na všetko! Lutujem, ó najvyššie dobro, za všetky svoje hriechy, ktorými som Ťa toľko naobrážal(a). Skrúšene žialim nad nimi a milujem Ťa viacej než seba samého(ú). Cítim v svojom srdci veľkú túžbu Teba milovať. Táto túžba pochádza od Teba; daj mi teda silu, aby som Ťa vrúčne miloval(a). Spravedlivé je, aby som Ťa mnoho miloval(a), keďže som Ťa mnoho obrážal(a). Ó upamätaj ma zavše na Tvoju lásku ku mne, aby moja duša stále horela láskou k Tebe a na Teba zavše pamätala, jedine po Tebe túžila a hľadela sa zaľúbiť jedine Tebe. Ó Bože lásky, prv som bol(a) otrokom(yňou) pekla, ale teraz sa celkom darujem Tebe. Prijmi ma milostive a spútaj ma svojou láskou! Ježiš môj, od dneška chcem vždy žiť v Tvojej láske a v Tvojej láske umierať. — Ó Maria, Matka a nádej moja, pomôž mi aj môjho milého P. Boha milovať. O túto jedinú milosť Ťa prosím a dúfam ju od Teba.

Rozjímanie VI.

Aké milosrdenstvo nám Boh preukázal, keď prišiel s neba, aby nás spasil svojou smrťou.

Sv. Pavel hovorí: „Zjavila sa dobrotivost a láskavost Spasiteľa nášho, Boha“. (Tit. 3, 4.) Keď sa vtelený Syn Boží objavil na zemi, vtedy sa ukázalo, aká veľká

je k nám Božia dobrotivosť. Sv. Bernard píše, že Boh, keď stvoril svet, ukázal svoju moc, csvedčil svoju múdrosť, ale jeho milosrdenstvo že najskvelejšie vyšlo vtedy najavo, keď prijal ľudské telo, aby svojím utrpením a svojou smrťou spasil zatrateného človeka. A či nám mohol Syn Boží preukázať väčšie milosrdenstvo, ako keď sa podrobil trestom, ktoré sme my sami zaslúžili? Ó viďme v jasliach to novorodené dieťa, tak slabunké a obvinuté v plienkach, že sa nemôže samo ani hnúť, ani vziať si pokrmu. Panna Maria ho musí nadávať mliekom, aby ho zachovala pri živote. Viďme potom Ježiša v súdnej sieni Pilátovej, povrazmi priviazaného k stĺpu, takže sa nemôže vyslobodiť, a zbičovaného od hlavy až do päty. Viďme ho na ceste na horu Kalváriu, ako pre mdlobu a ťažkosť kríža, ktorý musí niesť, cestou padá na zem.

Ježiš Kristus chcel svojou láskou vy dobyť všetku lásku našich srdc, a preto neposlal anjela, aby nás vykúpil, ale sám svojím umučením nás prišiel spasiť. Keby bol anjel býval naším vykupiteľom, človek by bol musel svoje srdce rozdeliť, aby miloval Boha ako svojho Stvoriteľa, a anjela ako svojho vykupiteľa. Boh však, keďže chcel mať celé srdce človeka a keď už bol jeho Stvoriteľom, stal sa i jeho Vykupiteľom.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, môj drahý Vykupiteľ, kde by som bol(a) teraz, keby si ma nebol tak trpezlive znášal a keby si bol na mňa soslal smrť, keď som žil(a) v hriechu? Keďže si teda až dosiaľ čakal na mňa, Ježiš môj, odpusť mi chytr, prv než ma zastihne smrť, obťažného(ú) vinou toľkých urážok, spáchaných oproti Tebe. Ľutujem za to, najvyššie dobro, že som toľko Tebou pohrdal(a), umrel(a) by som od bolesti nad tým! Tebe nemožno opustiť dušu, ktorá Ťa hľadá; ak som Ťa prv opustil(a), teraz

Ta hľadám a milujem Ťa. Ánc, Bože môj, milujem Ťa nadovšetko, milujem Ťa viacej ako seba samého(ú). Pomôž mi, Pane môj, aby som Ťa, kým žiť budem, zavše miloval(a); o inú milosť Ťa nežiadam, len o tú Ťa prosím a dúfam, že ju i dosiahnem. — Ó Maria, moja nádej, oroduj za mňa; keď Ty prosíš pre mňa nejakú milosť, istý(á) som, že ju obdržím.

Rozjímanie VII.

O ceste Ježiškovej do Egypta.

Syn Boží prišiel s neba, aby spasil ľudí. A sotva sa narodil, už tí istí ľudia stroja úklady jeho životu. Herodes, bojac sa, aby mu toto dieťa nevzalo trón, hľadá ho usmrtiť. Preto anjel Pánov oznamuje vo snách sv. Jozefovi, aby vzal Ježiša a utiekol s ním i s jeho matkou do Egypta. Poslušný Jozef hneď o tom upovedomuje Pannu Mariu. Potom sbalí náradie zo svojho remesla, aby mal čím uživiť seba i svoju rodinu, Maria zas berie do batôžka plienky pre potrebu svätého dieťaťa, potom ide ku kolíske a s plačom oslovuje spiaceho Synáčka: Ó môj Božský Syn, Ty si prišiel s neba ľudí spasiť, a títo ľudia, sotva si sa narodil, hľadajú Ťa, aby Ti vzali život! Nato ho berie do náručia a s plačom hneď, ešte tej noci vydáva sa s Jozefom na cestu.

Uvažujme, čo asi museli títo svätí počestní trpieť na tak ďalekej ceste, keďže nemali ani najmenšieho pohodlia. Sväté Dieťa ešte nevedelo chodiť, preto ho musela hneď Panna Maria, hneď sv. Jozef striedave niesť v náručí. Keď sa poberali egyptskou púšťou, museli v noci spať vonku na holej zemi, pod šírým nebom. Dieťa plakalo od zimy; Jozef a Maria plakali z útrpnosti s ním. A kto by nebol plakal, vidiac Božieho Syna, chudobného a prenasledovaného utekať ako vyhnanca, aby nebol zmárnený od svojich nepriateľov?

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ach, moje drahé dieťa, Ty plačeš a máš prečo plakať, keď si tak prenasledované od ľudí, ktorých toľko miluješ. Ó Bože, i ja som Ťa kedysi prenasledoval(a) svojimi hriechami, avšak vedz, že Ťa teraz milujem viac, ako seba samého(ú), a že ma nič toľko netrápi, ako keď si spomeniem, že som Tebou tak pohrdal(a), ó moje najvyššie dobro! Ach, odpusť mi, Ježiš môj, a dovoľ, aby som Ťa nosil vo svojom srdci na ceste života, ktorý mi ešte zbýva, aby som spoločne s Tebou vošiel do večnosti. Toľkokrát som Ťa vyhnal(a) zo svojej duše svojimi urážkami; ale teraz Ťa nadovšetko milujem, a ľúto mi je veľmi, že som Ťa obrazil(a). Môj najmilší Spasiteľ, nechcem sa Ťa už nikdy spustiť, ale Ty mi daj silu, aby som odporoval(a) pokušeniam. Nedopúšťaj, aby som sa kedy odlúčil(a) od Teba. Daj, aby som radšej umrel(a), než aby som po druhé stratil(a) Tvoju milosť. — Ó Maria, nádej moja, daj, nech v láske Božej žijem aj umieram.

Rozjímanie VIII.

O pobyte Ježiškovom v Egypte a v Nazarete.

Náš milý Vykupiteľ strávil prvé svoje detinské roky v Egypte; sedem rokov tam žil chudobný a opovrhovaný život. Sv. Jozef a Panna Maria boli tam cudzími a nikto ich nepoznal; nemali tam ani príbuzných ani priateľov; preto sa svojou prácou ledva užívali. Ich príbytok bol chudobný, chudobné bolo ich lôžko, jednoduchá aj ich strava. V tom domku Panna Maria i Ježiška odkojila. Najprv ho živila svojimi prsami, potom svojimi rukami. Vzala z misy smidku vo vode močeného chleba a podala ho do presvätých úst svojho Syna. V tom domku mu vyhotovila prvú sukienku, vyvinula ho z plienok

a počínala ho obliekať. V tom dome začal Ježiško chodiť, ale triasol sa a častejšie padol ako iné deti. Tam počal tiež rozprávať, ale zprvu len žvatoliť. Ó podivuhodná vec! Kam až zaviedla Boha láska! Boh sa trasie a padá, keď sa učí chodiť! Boh žvatolí, keď počína rozprávať.

A nebol inakší ani chudobný a opovržený život Pána Ježiša, akým žil po svojom návrate z Egypta v nazaretskom domku. Tam bol až do 30. roku veku svojho len jednoduchým tovaryšom, súc poslušný sv. Jozefovi a Panne Marii. „*A bol im poddaný*“ (Luk. 2, 51.) Ježiš chodil pre vodu, odmykal a zamykal dieľňu, zametal dom, sbieral odrezky dreva na oheň, a robil celý deň, pomáhajúc pri robote sv. Jozefovi. Ó div preveliký! Boh je tovaryšom! Boh zametá dom! Boh sa namáha a potí, keď má otesať a prihobľovať drevo. Ako? Tak pracuje všemožúci Boh, ktorý na púhy pokyn stvoril svet a môže ho kedykoľvek zničiť? Ó keď to uvážime, mali by sme sa rozplývať najnežnejšou láskou! Aká to bola rozkoš pozorovať Ježiša, ako sa pobožne modlieval, s akou trpezlivosťou pracoval, ako ochotne poslúchal, s akou skromnosťou požíval pokrm, s akou láskavosťou a vľúdnosťou s inými rozprával a obcoval. Ó iste každé slovo a všetko počínanie Ježišovo bolo tak sväté, že každého rozniecovalo láskou, zvlášte Pannu Mariu a sv. Jozefa, ktorí s neho nespúšťali oči.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó Ježiš, Spasiteľ môj, keď si spomeniem, že si Ty, môj Boh, toľko rokov strávil v chudobnom domku z lásky ku mne, súc nepoznaný a opovrhovaný, ako by som mohol(a) túžiť po rozkošiach, po svetskej sláve a po bohatstve? Odriekam sa všetkých týchto dobrôt a chcem byť tu na zemi Tvojím(ou) spoločníkom(cou), chcem byť chudobný(á) ako Ty, umŕtvený(á) ako Ty, opovrhova-

ný(á) ako Ty, dúfajúc, že i v nebi sa budem s Tebou spoločne radovať. Čo kráľovstvá? Čo poklady? Ty, ó Ježiš môj, buď jediným pokladom, jediným mojím dobrom! Preveľmi mi je ľúto, že som prv toľkokrát pohrdol(a) Tvojím priateľstvom, aby som ukojil(a) svoje žiadosti. Žialim nad tým z celého srdca. Nabudúce chcem radšej tisíckrát život utraťiť, ako prísť o Tvoju milosť. Bože môj, už Ťa nechcem obraziť, ale Ťa chcem zavše milovať. Prispej mi na pomoc, aby som Ti zostal(a) verný(á) až do smrti. — Maria, Ty si útočisko hriešnikov, Ty si preto mojou nádejou!

Rozjímanie IX.

O narodení Ježiškovom v betlehemskej jaskyni.

Na rozkaz rímskeho cisára, aby sa každý prišiel opovedať do svojho rodiska, odišiel i Jozef so svojou sľúbenicou Pannou Mariou do Betlehema, aby sa tam dali zapísať. Ó Bože, čo vystála najblahoslavenejšia Panna na tejto ceste, ktorá trvala štyri dni a treba bolo ísť cez hory, v zime, v mraze, vo vetre a dáždi. Keď ta konečne došli, nadišiel jej čas. Sv. Jozef začal preto hľadať po meste prístrešie, kde by Panna Maria porodila. Ale boli chudobní, preto ich všade odháňali; vypovedali ich i z hospody, kde iní chudobní boli prijatí. Preto vyšli v noci z mesta a našli jaskyňu, do ktorej sa Panna Maria utúlila. Ale Jozef jej povedal: Sľúbenica moja, akože chceš túto noc stráviť na tomto vlhkom a studenom mieste, a čakať tu svoj čas? Nevidíš, že je to maštal? — Avšak Panna Maria odpovedala: Tak je, môj milý Jozef, táto jaskyňa je kráľovským palácom, kde chce Boží Syn prísť na svet. A hľa, keď prišla jej hodina, najsvätejšia Panna kľaciac a súc pohrúžená v modlitbe, vidí naraz celú ja-

skyňu ožiarenú, a svoje zraky klopiac k zemi, hľa, vidí pred sebou na zemi už narodeného Božieho Syna, ako útle dieťa, ktoré sa trasie zimou a plače. I poklonila sa mu najprv ako svojmu Bohu a potom ho zdvihla a vzala na lono, a obvinula ho do chudobných plienok, ktoré mala so sebou, a takto obvinuté položila do jasiel na slamu. Hľa, ako sa Syn večného Otca z lásky k nám ráčil narodiť! Sv. Maria Magdalena z Pazzi hovorievala, že duše, vrúcne milujúce Ježiša Krista, mali by sa zdržovať pri nohách svätého dieťaťa a zastávať v betlehemskej maštali tie nemé tváre, ktoré svojím dychom zohrievajú Pána Ježiša; podobne by ho mali aj ony zohrievať vrúcnyimi vzdychami lásky.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Poklonyhodné dieťa moje, nemal(a) by som sa osmeliť zdržovať sa pri Tvojich nohách, keby som nevedel(a), že ma Ty samo zveš, aby som prišiel(a) k Tebe. Ja som zavini(a) svojimi hriechami, že si toľko slz preli(a)l v betlehemskej maštali. Ale pretože si prišiel na svet, aby si odpustil kajúcim hriešnikom, odpusť i mne; lebo nado všetko ľutujem, že som pohrdol(a) Tebou, svojím Bohom a Spasiteľom, ktorý si tak dobrý a toľko si ma miloval. Ty tejto noci rozdávaš toľkým duším veľkú milosť, ó poteš i moju dušu! Milosť, o ktorú Ťa prosím, je tá, aby som Ťa od terajška miloval(a) z celého svojho srdca. Rozpál ma celého(ú) svojou svätou láskou! Milujem Ťa, Bože môj, ktorý si sa pre mňa stal dieťaťom. — Ó Maria, Matička moja, Ty všetko dokážeš svojou prímluvou, iného nežiadam od Teba, len aby si za mňa orodovala u Ježiša.

Nech je pochválený Ježiš a Maria, vždy nepoškvrnená Panna!

Príklady o Jezuliatku.

1. príklad.

V „Kvetnej lúke“ vypráva sa o istej panej, ktorá by bola rada vedela, ktoré duše sú Ježišovi najmilšie. Jedného dňa, keď bola na sv. omši, videla dotyčná pani pri sv. pozdvihovaní Ježiška na oltári a s ním tri panny. Ježiš pojal prvú z nich, objímal ju a laskal. Pristúpil k druhej, strhol jej závoj s tvárou, dal jej silný pohlavok a odvrátil sa od nej. Keď však sv. pocholiatko o chvíľu videlo, ako sa preto rmúti, tešilo ju a bolo k nej samá nežnosť a láska. Naposledy pristúpilo sv. dieťa k tretej panne, chytilo ju ako by rozzlobené za ruku, zbilo ju a zahnilo ju od seba. Ale čím viac bola panna týraná a zaháňaná, tým viac sa pokorevala a túlila sa k nemu. Tu videnie zmizlo. — Keď potom tá nabožná pani veľmi túžila zvedieť, čo by to značilo, Ježiš sa jej znova zjavil a povedal jej, že má na svete trojaké duše, ktoré ho milujú. Jedni ho milujú, ale ich láska je tak slabá, že keď im nelichotí duševnými sladkosťami, bývajú rozrušené a upadajú do nebezpečenstva, že ho opustia; ich obrazom bola tá prvá panna. Druhou boli znázornené duše, ktoré ho milujú silnejšou láskou, ktoré však treba občas potešiť. Konečne tretia znamenala silné duše, ktoré, hoci sú stále opustené a zbavené vnútornej potechy, predsa sa neprestajne snažia, nakoľko len môžu, jemu sa zaľúbiť. A to sú, dodal, mne najmilšie duše.

2. príklad.

Páter Cagnolio (čítaj Kaňolio) vypráva (v kázni o Narodení Pána), ako sa možno dočítať u P. Patrignana v diele *Corona di esempi* — Koruna príkladov, o istej rehoľnici, ktorá mnoho napáchala hriechov, až naposle-

dy tak veľmi klesla, že jedného dňa po sv. prijímaní vyňala sv. hostiu z úst, zavinula ju do ručníčka a potom sa zamkla v izbe, hodila velebnú Sviatosť na zem a stúpala po nej. Keď potom pozrela na ňu, čo videla? Miesto sv. hostie vidí krásne dieťaťko, ale celé postúpané a zakrvavené, ktoré ku nej takto prehovorilo: „Čo som ti urobil, že so mnou tak zle zaobchádzaš?“ Nešťastnica sa hneď spamätala a prejatá ľútosťou vrhla sa s plačom na zem, povediac: „Ach, Bože môj, opytuješ sa ma, čo si mi urobil? Priveľmi si ma miloval.“ Videnie zmizlo, rehoľnica sa celkom zmenila a stala sa vzorom kajúcnosti.

3. príklad.

V cisterciáckej kronike (na deň 24. nov.) vypráva sa o istom brabantskom mníchovi, že idúc vo Svätú Noc lesom, začul plač ako novorodeniatka. Pustil sa v tú stranu, odkiaľ hlas vychádzal, a uzrel vo snehu milucké dieťa, ktoré sa triaslo od zimy a plakalo. Rehoľník, pohnutý útrpnosťou a plný nežnosti, sišiel na chvíľu s koňa, pristúpil k dieťaťu a povedal: Ó dieťa moje, kde si sa tu opustené vzalo, na snehu, plačúc a umierajúc? A hneď sa mu zdalo, ako by znela odpoveď: „Ach, ako by som neplakalo, keď som tak opustené, a nikoho nieto, kto by sa ma ujal, ani kto by mal so mnou útrpnosť.“ A dopovediac to, zmizlo, čím sa ukázalo, že to bol sám Vykupiteľ, ktorý týmto zjavením chcel pokarhať nevďačnosť ľudí, ktorí, aj keď ho vidia v jaskyni z lásky k nim narodeného, nedbajú jeho plaču, ani nemajú s ním sústrasti.

4. príklad.

Bolandisti vyprávajú (6. marca), že jedného dňa zjavila sa najblah. Panna Maria blah. Kolete, a prosila ju, aby sa primlúvala za hriešnikov, ukazujúc jej svojho

Synáčka, ako na nejakej doske, celého zohaveného a na kusy rozsekaného, a povedala: „Dcéra moja, maj sústrast so mnou a s mojím Synom, pozri, ako s ním zaobchodia hriešnici“.

5. príklad.

Pelbart vypráva (Stellar. 1, 12. p. ult. c. 7.) o istom vojakovi, ktorý bol veľkým hriešnikom, mal však nábožnú manželku, ktorá keď ho už nemohla priviesť na dobrú cestu, aspoň ho prosila o to, aby sa denne pomodlil jeden „Zdravas Maria“ pred obrazom Panny Marie. Jedného dňa, keď zasa išiel za hriechom, šiel popri kostole. Ako by náhodou vošiel dnu a zazrel obraz najsvätejšej Panny, i pokľakol a pomodlil sa „Zdravas Maria“. A hľa, čo tu zbadal? Videl, že Ježiško v náručí Panny Marie je samá rana a že z neho tečie krv. Ó Bože, zvolal, čo to bol za ukrutník, čo tak zohavil toto nevinné dieťa? To vy, hriešnici, odpovedala P. Maria, zaobchodíte tak s mojím Synom. Vojaka v tej chvíli prejala ľútosť a preto prosil Pannu, aby mu vyprosila odpustenie, nazývajúcu ju Matkou milosrdenstva. Panna Maria nato povedala: Vy hriešnici nazývate ma matkou milosrdenstva, avšak neprestávate robiť zo mňa matku bolesti a biedy. Ale kajúci hriešnik sa nedal odbyť a neprestával Pannu Mariu prosiť, aby sa primlúvala za neho. Najsvätejšia Panna obrátila sa k Synovi, prosiac ho, aby odpustil tomuto hriešnikovi. Ale Syn, akoby nechcel. Tu však Panna Maria povedala: Syn môj, nehnem sa od Tvojich nôh, dokiaľ neodpustíš tomuto skrušenému hriešnikovi, ktorý sa mi odporúča. Matka moja, povedal nato Ježiš, nikdy som Ti ničoho neodoprel. Žiadaš si, aby som odpustil tomuto tuná? Nech mu je odpustené! A na znak, že mu odpúšťam, nech pristúpi a pobožká tieto moje rany. A hriešnik vstal, pristúpil a len čo rany

pobozkal, hneď sa zacelily. Keď vyšiel z kostola, išiel prosiť svoju manželku za odpustenie, a keď sa vzájomne ushovorili, obidvaja dali svetu s Bohom, vstúpili do rehole a tam sväte dokonali svoj život.

6. príklad.

V živote brata Benedikta Lopeza sa vypráva, že keď bol vojakom, bol až po krk zahrúžený v hriechoch. Jedného dňa vošiel v Travankore do kostola a uzrel tam obraz Panny Marie s Ježiškom. Pán Boh ho upamätal na jeho prostopašný život, a hriešnik pri tej upomienke takmer zúfal nad sebou; avšak obrátil sa k Panne Marii a horko plačúc, jej sa odporúčal. A tu videl, ako sväté dieťaťko plače a ako jeho slzy padajú na oltár, a to tak nápadne, že to aj iní videli, a tiež pribehli tam a slzy utierali ručníčkami. To Benedikta natoľko dojalo a pohlo k ľútosti, že opustil svet, vstúpil za brata laika do Spoločnosti Ježišovej a v nej ako najvrúcnejší ctiteľ sv. detinstva Ježišovho žil a umrel.

7. príklad.

Páter Patrignani vypráva (Tom. 4. Es. 11.) že v Messine žil Dominik Ansalon, mladík zo šľachtického rodu. Chlapec často a rád chodieval do istého kostola, aby tam uctieval plastický obraz Panny Marie s Ježiškom v náručí. Toho Ježiška mal Dominik vo veľkej láske. Ale raz ochorel na smrť. I prosil tak doliehave svojich rodičov, aby mu poslali pre to milované dieťa, že mu napokon vyhoveľi a urobili mu tú radosť. Bol tým veľmi potešený, obraz si položil na postel, ustavične naň vrúcne hľadel a chvíľami ho aj oslovil: „Ježiško môj, smiluj sa nado mnou!“ Potom obrátený k prítomným povedal: „Hľadte, hľadte, aký je krásny tento môj máľucký Pán.“ V poslednú noc svojho života zavolať svo-

jich rodičov a pred nimi povedal najprv k svätému dieťaťu: „Ježiš môj, Teba ustanovujem za svojho dediča.“ Potom prosil otecka a mamičku, aby z malej čiastky peňazí, ktoré mal, dali po jeho smrti slúžiť 9 sv. omší, a z toho, čo zvýši, aby dali spraviť nové šatôčky jeho maľuckému dedičovi. Prv však, než skončil, obrátil svoje radostné oči hore a povedal: „Ó aký krásny je môj Pán!“ A vypustil dušu.

8. príklad.

V „Zrkadle príkladov“ vypráva sa o istom nábožnom mládencovi v Anglii, menom Edmundovi, ako bol jedného dňa na poli s inými chlapcami a pretože mal zaľúbenie v modlitbe a v samote, poodišiel od ostatných a sám sa prechádzal po lúke, vrúčne a láskave sa rozprával s Ježiškom. Tu akoby s neba spadlo, ukáže sa mu z čista jasna prekrásne dieťa a pozdravuje ho slovami: „Boh ťa pozdrav, môj drahý Edmund!“ Potom sa ho opytovalo, či vie, kto je? Edmund, že nevie. „Ale ako by si nevedel,“ povie zasa nebeské dieťa, „veď som stále pri tebe! Keď ma chceš poznať, nuž podívaj sa mi na čelo.“ Edmund sa podíva a číta na čele tieto slová: „Ježiš Nazaretský, kráľ židovský. To je moje meno.“ Ježiš hneď dodal: „a chcem, aby si na pamiatku lásky, ktorou ťa milujem, každú noc značil svoje čelo týmto menom a zachránim ťa od náhlej smrti, a podobne zachránim kohokoľvek, kto tiež tak urobí.“ Od tej doby sa Edmund zavše značieval najsvätejším Ježišovým menom. Raz mu však diabol sviazaľ ruky, aby sa nemohol ním poznamenať a prežehnať, lež Edmund ho premoťhol modlitbou a potom prinútil, aby mu povedal, ktorej zbrane sa najviac bojí. Diabol odpovedal, že toho mena, ktorým sa značieva na čele.

9. príklad.

Páter Nadasi vvráva (Hebdom. 16. Pueri Jesu), že v ktoromsi panenskom kláštore zavedená bola pobožnosť k Ježiškovi tak, že si rehoľnice rad-radom na deň brávaly jeho sošku a uctievaly ju. Jedna z rehoľných panien, ktorá práve bola na rade, keď sa už bola dlho modlila a nastala už noc, vzala sošku a zavrela ju do malej skrinky. Ale sotva sa uložila na lôžko, počula, ako sv. dieťa klope na dvierka skrinky. Hneď teda vstala, sošku postavila znovu na oltárik a zasa sa dlho modlila, až ju potom znovu zavrela. Ale dieťa znovu klopalo. Panna ho teda znovu vyňala a modlila sa. Na koniec premožená spánkom, pýtala si od neho dovolenie ísť spať a spala až do bieleho rána. A ráno dobrorečila minulej noci, v ktorej sa tak sväto bavila so svojím miláčkom.

10. príklad.

V dominikánskom denníku je na deň 7. októbra zaznamenané, že keď sv. Dominik kázal v Ríme, že tam vtedy žila hriešnica Katarína, ktorú volali „krásnou“. Keď dostala od svätého ruženec, začala sa ho modlievať, ale nezanechala svojho hriešneho života. Jedného dňa ukázal sa jej Pán Ježiš, zprvu ako mladík, a potom sa premenil na utešené dieťa, ale s trňovou korunou na hlave a s krížom na pleciach; slzy mu tiekli z očí a krv sa mu rinula z tela, a povedal: Dost už, Katarína, dost, prestaň a neobrážaj ma viacej! Pozri, čo si ma stála, pretože som už od maľučka začal trpieť pre teba a neprestal som trpieť až do smrti. Katarína bez meškania vyhľadala sv. Dominika, vyspovedala sa mu a na jeho radu rozdala najprv všetko, čo mala, chudobným, a uzavrela sa do malej zamurovanej komôrky, kde žila tak

horlivým životom a od Pána bola tak omilostnená, že sa svätý až divil. Naposledy navštívená aj od najblah. Panny Marie, veľmi blaženou smrťou zomrela.

11. príklad.

Ctih. Sestra Johanna od Ježiša a Marie z rádu sv. Františka, keď jedného dňa rozjímalá, ako Herodes strojil Ježišovmu životu úklady, počula veľký lomoz ako by ozbrojeného davu, ktorý niekoho prenasleduje, a potom videla pred sebou veľmi krásne dieťa, ktoré plné strachu utekalo a prosilo ju: Johanna, pomôž mi a zachráň ma! Ja som Ježiš Nazaretský, utekám pred hriešnikmi, ktorí ma chcú zabiť a horšie ma prenasledujú ako Herodes, zachráň ma! (Tak možno čítať u P. Jenov. služobn. Bolestnej Panny Marie.).

12. príklad.

Vypráva sa v živote P. Zucchiho zo Spoločnosti Ježišovej, prevrúcneho ctiteľa Božského dieťaťa, ktorého obrázkami získal Bohu veľmi mnoho duší, že jedného dňa daroval takýto obrázok Jezuliatka istej deves, ktorá bola síce bezúhonného života, ale vôbec nepomýšľala stať sa rehoľnicou. Deva prijala darček, ale s úsmevom odpovedala: A čo ja budem robiť s týmto dieťaťom? Nič iného, odpovedá Páter, než že si ho postavíte na klavír, na ktorom tak často hrávate. Dievča totiž veľmi milovalo hudbu. Urobila to, a pretože toto dieťa mala stále pred sebou, musela sa často naň pozerieť. A keď ho vídala, pomaly cítila pobožnosť k nemu; potom sa v nej prebudila túžba po dokonalejšom živote, takže sa potom pri klavíri zaoberala viacej modlitbou ako hudbou. Nakoniec si umienila dať svetú výhosť a vstúpiť do rehole. Plná radosti ponáhľala sa k P. Zucchimu, aby mu podala zpravu o tom, ako ju toto dieťa okúzľilo svojou láskou

a odviedlo od svetských náklonností, takže sa mu úplne zasvätila. Stala sa rehoľnicou a žila dokonalým životom.

Litánie sv. detinstva Pána Ježiša.

1. Najsladší Ježiško, ktorý si sa z Ducha Svätého v živote najblahoslavennejšej Panny Marie počal a podobu služobníka prijal, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

2. Najsladší Ježiško, ktorý si s panenskou Matkou svätú Alžbetu navštívil, predchodcu Svojho, Jána, Duchom Svätým naplnil a už v živote materinskom posvätil, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

3. Najsladší Ježiško, ktorý si deväť mesiacov v živote matkinom strávil, s vrúcnou túžbou od najsvätejšej Panny a sv. Jozefa očakávaný bol a Bohu Otcu za spasenie sveta sa obetoval, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

4. Najsladší Ježiško, ktorý si sa v Betleheme z Marie Panny narodil, do plienok obvinutý, od anjelov zvestovaný a od pastierov bol navštívený, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

5. Najsladší Ježiško, ktorý si ôsmeho dňa pri obrezaní bol zranený, slávnym menom „Ježiš“ nazvaný a tak menom i krvou za Spasiteľa označený, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

6. Najsladší Ježiško, ktorý si sa svätým trom Krá-

Ľom hviezdou ohlásil, od nich v matkinom náručí uctený a významnými darmi: zlatom, kadidlom a myrhou bol obdarovaný, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

7. Najsladší Ježiško, ktorý si Panenskou Matkou v chráme bol obetovaný, Simeonom do náručia vzatý a Annou proročkyňou ľudu izraelskému zjavený, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

8. Najsladší Ježiško, ktorý si bol bezbočným Herodesom na smrť hľadaný, ale svätým Jozefom a Pannou Mariou do Egypta odnesený, od krutého zavraždenia zachránený a mučeníctvom nevinných dietok oslávený, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

9. Najsladší Ježiško, ktorý si sa s Matkou svojou i sv. Patriarchom Jozefom až do smrti Herodesa v Egypte zdržoval, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

10. Najsladší Ježiško, ktorý si s rodičmi svojimi z Egypta sa vracajúc, mnoho útrap cestou znášal, než si sa do mesta Nazaretu dostal, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

11. Najsladší Ježiško, ktorý si vo svätom domku nazaretskom rodičom vo všetkom súc poddaný, svätý život žil, chudobe a práci sa podrobil, a múdrosťou, vekom a milosťou neprestajne prospieval, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

12. Najsladší Ježiško, ktorý si sa v dvanástom roku do Jeruzalema odobral, od rodičov s bolesťou hľadaný a tretieho dňa v chráme s radosťou najdený bol, smiluj sa nad nami!

Odp. Smiluj sa nad nami, Ježiško, smiluj sa nad nami!

V. Slovo telom sa stalo. Alleluja.

R. A prebývalo medzi nami. Alleluja.

Modlime sa. — Všemohúci, večný Bože, Pane nebies a zeme, ktorý sa zjavuješ maľučkým, daj nám, prosíme, aby sme presväté tajomstvá Tvojho Syna, Dieťaťa Ježiša, dôstojne uctievať a príklad jeho nasledujúc, kráľovstva Tvojho, maľučkým sľúbeného, účastnými sa stali. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Zasväcujúca modlitba k Jezuliatku.

Klaniame sa Tebe, Pane Ježišu Kriste, svojmu Stvoriteľovi a Vykupiteľovi, lebo Ty si sa ráčil za nás ako dieťaťko v jaskyni narodiť, aby si nás vyslobodil zo tmy hriechu, ku sebe nás privinul a rozpálil nás svojou svätou láskou.

Vyznávame a vyvoľujeme si Teba za svojho kráľa a pána a ako daň venujeme Ti všetky city svojho úbohého srdca. Drahý Ježiš, Pane a Bože náš, príjmi do brotíve túto našu obeť, a aby bola hodná Tvojej Božskej velebnosti, odpusť nám naše viny, osviet nás a rozniť nás svätým ohňom, ktorý si preto priniesol na svet, aby si ho rozniť v našich srdciach. Nech sa tak duša naša stane večnou obetou ku Tvojej cti a chvále! Učiň, nech hľadá tu na zemi len Tvoju väčšiu česť a chválu, aby raz mohla v nebesiach hľadiť na Tvoju nekonečnú krásu. Amen.

(Raz za deň 100 dní odpust.)

OBSAHOVÝ PREHLAD.

	Strana
Venovanie sv. Alfonzovi Marii z Liguori	5
Predmluva	7
Úvaha prvá: Večné Slovo sa vtelilo	11
Úvaha druhá: Večné Slovo sa stalo z veľkého maľučkým.	26
Úvaha tretia: Večné Slovo sa stalo z Pána služobníkom.	37
Úvaha štvrtá: Večné Slovo sa stalo z nevinného vinným .	46
Úvaha piata: Večné Slovo sa stalo zo silného slabým .	57
Úvaha šiesta: Večné Slovo sa vzdalo seba a stalo sa naším	66
Úvaha siedma: Večné Slovo sa stalo z blaženého usú- ženým	76
Úvaha ôsma: Večné Slovo sa stalo z bohatého chudob- ným.	88
Úvaha deviata: Večné Slovo sa stalo nízkym zo vzneše- ného	99
Úvaha desiatá: Vo svätú noc. — O narodení Pána . .	108
Úvaha jedenásta: O najsv. mene Ježiš	118
Osmoro rozjímaní o veľkom tajomstve vtelenia večného Slova, ktoré možno použiť v prvých ôsmych dňoch v Advente	128—138

Rozjímania adventné a vianočné.

Rozjímania adventné až do deväťdňovej pobožnosti na Narodenie Ježiša Krista	139—177
Rozjímania pri deväťdňovej pobožnosti na Božie Na- rodenie	179—198

Rozjímania v oktáve Božieho Narodenia a ďalej až do sv. Troch Kráľov.

	Strana
Rozjímanie I.: O narodení Ježiša Krista	201
Rozjímanie II.: Ježiš prichádza maľučký na svet	203
Rozjímanie III.: Ježiš v plienkach	206
Rozjímanie IV.: Ježiš kojencom	208
Rozjímanie V.: Ježiš na slame	211
Rozjímanie VI.: Ježiš spí	213
Rozjímanie VII.: Ježiš plače	215
Rozjímanie VIII.: O najsv. Ježišovom Mene	217
Rozjímanie IX.: O Ježiškovej samote v maštali	220
Rozjímanie X.: Čím sa Ježiško zamestnával v betlehemskej maštali	222
Rozjímanie XI.: O chudobe Ježiškovej	224

Rozjímanie v oktáve Zjavenia Pána.

Rozjímanie I.: Sv. Mudrci klaňajú sa Ježiškovi	227
Rozjímanie II.: O obetovaní P. Ježiša v chráme	229
Rozjímanie III.: O úteku P. Ježiša do Egypta	231
Rozjímanie IV.: O pobyte P. Ježiša v Egypte	233
Rozjímanie V.: O návrate P. Ježiša z Egypta	236
Rozjímanie VI.: O pobyte P. Ježiša v Nazarete	238
Rozjímanie VII.: O tej istej veci ďalej	240
Rozjímanie VIII.: O strate P. Ježiša v chráme	242
Iné rozjímanie na deň Obrezania Pána	244
Iné rozjímanie na deň najsv. mena Ježiš	245
Iné rozjímanie na deň sv. Troch Kráľov	247

Iná novena na slávnosť Narodenie Pána.

Rozjímanie I.: O láske, ktorú Boh osvedčil pri svojom vtelení	248
Rozjímanie II.: O láske, ktorú Boh osvedčil, keď sa narodil maľučkým	250

Rozjímanie	III.: Ako chudobne začal žiť P. Ježiš hneď od maľučka	252
Rozjímanie	IV.: Ako pokorne začal žiť P. Ježiš od svojho detinstva	253
Rozjímanie	V.: Aký trudný život začal žiť P. Ježiš od svojho narodenia	255
Rozjímanie	VI.: Aké milosrdenstvo nám Boh preukázal, keď prišiel s neba, aby nás spasil svojou smrťou	256
Rozjímanie	VII.: O ceste Ježiškovej do Egypta	258
Rozjímanie	VIII.: O pobyte Ježiškovom v Egypte a v Nazarete	259
Rozjímanie	IX.: O narodení Ježiškovom v betlehemskej jaskyni	261
Príklady o	Jezuliatku	263—269
Litánie sv.	detinstva Pána Ježiša	270
Zasväcujúca	modlitba k Jezuliatku	272

SVÄZOK II.

TRI POBOŽNOSTI.

SBIERKA Z ASKETICKÝCH SPISOV
SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI,
učiteľa Cirkvi sv. a zakladateľa Kongregácie
Najsv. Vykupiteľa.

Sväzok II.

SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI:

1. Novena k Duchu Svätému.
2. Oktáva Božieho Tela.
3. Deviatnik k najsv. Srdcu
Ježišovmu.

Z českého prekladu poslovenčil:
P. KAROL STAŠÍK, REDEMPTORISTA.

S povolením cirkevnej a rehoľnej vrchnosti.

1 9 3 5

TLAČIL »LEV« KNÍHTLAČ. A NAKL. SPOLOK ÚČ SPOL.
V RUŽOMBERKU.

(Povolenie českého prekladu:)

E. N. 3974.

IMPRIMATUR.

Archiepiscopalis Ordinariatus Pragae,
die 26. Aprilis 1900.

IMPRIMI POTEST.

P r a g a è, 22. Septembris 1933.

P. JOANNES HADERKA mp.,
C. SS. R. Superior Provincialis.

IMPRIMATUR.

Čís. 2755/934.

S pi š s k á K a p i t u l a, 23. okt. 1934.

+ JÁN VOJTAŠŠÁK m. p.,
biskup spišský.

SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI

NOVENA

(deväťdenná pobožnosť)

K DUCHU SVÄTÉMU,

s denným rozjímaním, počínajúc
Nanebevstúpením Pána.

Úvod prekladateľa z pôvodiny.

Nič nemôže lepšie odporúčať túto „deväťdňovú pobožnosť k Duchu sv.“ z pera „najhorlivejšieho“ učiteľa Cirkvi, sv. Alfonza, ako slová hlavy Cirkvi Leva XIII. Sv. Otec vyzýva totiž zvláštnym listom všetkých veriacich, aby svoje modlitby spojili s jeho modlitbami na ten úmysel, aby blúdiaci a od Cirkvi sv. odlúčení naši bratia boli nazpäť privedení k jednote viery a ku katolíckej Cirkvi. K tomu však, hovorí sv. Otec, niet príhodnejšej doby ako tá, keď sa kedysi sv. apoštolovia po Nanebevstúpení Pána síšli vo večeradle a „všetci jednomyselne zotrúvali na modlitbe so ženami i s Mariou, matkou Ježišovou“ a očakávali sľúbenú im „moc shora“ a všetky nebeské dary.

„Preto myslím“, hovorí sv. Otec ďalej, „že povzbudím pobožnosť katolíkov, keď ich vyzvem, aby podľa príkladu najsvätejšej Matky Pána a sv. apoštolov v týchto deviatich dňoch pred Svätodušnými sviatkami Boha jednomyselne a so zvláštnou horlivosťou prosili, úpenlivo k nemu volajúc: „Sošli Ducha svojho, a znova stvorení budú: A obnovíš podobu zeme.“ Lebo zaiste najväčšie a najspasiteľnejšie dary možno očakávať od toho, ktorý je Duchom pravdy, ktorý nám zjavuje tajomstvá Božie vo svätých Písmach a Cirkev ustavičnou svojou prítomnosťou posilňuje a utvrdzuje; z ktorého ako zo žriedla všetkej svätosti duše sa znovu rodia ako dietky Božie a ktorým sú podivuhodným spôsobom na ceste k večnému svojmu cieľu vedené a zdokonaľované. Lebo

z mnohonásobnej milosti Ducha svätého plynie im stále božské svetlo, uzdravenie a sila, potecha a odpočinutie, odhodlanosť ku všetkému dobrému a úrodnosť ich svätých činov.“ (Breve z 5. mája r. 1895.)

Aj druhá pobožnosť, „Oktáva Božieho Tela“, zaiste bude vítaná ctiteľom tejto „najvznešenejšej Sviatosti“, keďže sa im v nej podáva toľko pohnútok k láske a úcte Ježiša Krista, Sviatostného Krista Kráľa, zastretého pokornými spôsobami chleba, a toľko vrúcnych a krásnych modlitieb.“

Deväťdňová pobožnosť k Svätému Duchu.

Deväťdňová pobožnosť k svätému Duchu je zo všetkých najstaršia, keďže prvú konali sv. apoštolovia a najblahoslavenejšia Panna Maria vo večeradle v Jeruzaleme, a bola vyznamenaná zázrakmi a skvelými darmi, obzvlášte darom Ducha sv., ktorého nám zaslúžil sám Ježiš Kristus svojím horkým umučením. Ježiš Kristus nás sám o tom poučil, keď povedal svojim učeníkom, že ak neumrie, nebude nám môcť poslať Ducha sv.: *„Je lepšie pre vás, keď ja odídem, lebo keby som neodišiel, Potešiteľ by neprišiel k vám, kdežto keď odídem, pošlem ho k vám“*. (Ján 16, 7.)

Ďalej nás sv. viera učí, že Duch sv. je láska, ktorou sa Otec a večné Slovo navzájom milujú, a preto dar lásky, čo Boh dušiam našim uštedruje a ktorý je zo všetkých darov najvzácnejší, pripisuje sa hlavne Duchu sv., ako hovorí sv. Pavel: *„Láska Božia vyliala sa nám do srdc skrze Ducha svätého, ktorý nám je daný“*. (Rím 5, 5.) Preto sa sluší, aby sme si pri tejto deväťdennej pobožnosti uviedli na myseľ obzvlášte veľké a vzácne vlastnosti lásky Božej, aby sme po nej zatúžili a nábožnými cvičeniami, hlavne modlitbou, hľadeli sa jej stať účastnými, keďže ju Boh prisľúbil tomu, kto ho pokorne o ňu prosí: *„Váš nebeský Otec dá dobrého ducha tým, ktorí ho prosia“*. (Luk. 11, 13.)

O d p u s t k y tejto 9-dennej pobožnosti sú: 1.) 300 dní v každý deň pobožnosti, ak sa odriekava nábožne a kajúcne niektorá z modlitieb schválených Cirkvou (na

pr. modlitby na str. 24. uvedené alebo iné). — 2.) **P l n o m o c n é o d p u s t k y** alebo v niektorý deň 9-dennej pobožnosti, alebo v niektorý z nasledujúcich 8 dňov. Podmienky: sv. spoveď a sv. prijímanie, modlitba za Cirkev a sv. Otca. (Pius IX. 5. januára r. 1849). — 3.) 7 rokov a 280 dní v každý deň 9-dennej pobožnosti, keď sa odriekavajú niektoré modlitby k Duchu sv. (na pr. 7 Otčenášov a Zdravas Maria i Sláva Otcu... alebo iné) verejne alebo súkromne. 4.) **P l n o m o c n é o d p u s t k y** v niektorý z týchto 9 dňov alebo v Turíčnu nedeľu alebo v niektorý deň oktávy. — Podmienky: sv. spoveď a sv. prijímanie a modlitba za sjednotenie našich bratov, odlúčených od Cirkvi, v pravej katolíckej viere. — 5.) Všetky tieto odpustky (3-4) s tými istými podmienkami možno získať ešte raz, ak sa táto pobožnosť koná vo Svätodušnej oktáve. — Tieto odpustky možno získať i v prospech dušičiek v očistci. (Lev XIII. 5. mája 1895).

Rozjímanie I.

Láska je oheň, ktorý rozniecuje.

Boh nariadil v Starom Zákone, aby sa na jeho oltári ustavične udržoval oheň: „*Oheň však na oltári nech horí vždycky*“. (Lev. 6, 12.) Sv. Gregor hovorí, že oltárom Božím sú naše srdcia a Boh si žiada, aby oheň jeho lásky v nich stále horel. Preto tiež večný Otec nemal dosť na tom, že nám dal Ježiša Krista, svojho Syna, aby nás svojou smrťou spasil, ale daroval nám i Ducha sv., aby prebýval v našich dušiach a ustavične ich rozniecoval Božou láskou. A Ježiš Kristus sám osvedčuje, že jedine preto prišiel na svet, aby v našich srdciach rozniečil tento svätý oheň a že si iného nežiada, než aby ich vi-

del roznieť láskou: „*Prišiel som oheň složiť na zem: a čože chcem, než aby sa zapálil?*“ (Luk. 12, 49.) Preto zabudol na urážky a na nevďak, ktorých sa mu na zemi dostalo od ľudí, a po svojom Nanebevstúpení poslal nám Ducha sv. — Najmilší Vykupiteľ, tak nás teda vždycky miluješ: vo svojich mukách a pohanách, i vo svojej sláve?

Preto sa i vo večeradle ukázal Duch sv. v podobe ohnivých jazykov: „*I ukázaly sa im rozdelené jazyky, akoby oheň.*“ (Sk. ap. 2, 3.) A preto i Cirkev sv. nás učí modliť sa: „Prosíme, Pane, nech nás Duch svätý rozplamení tým ohňom, ktorý Pán Ježiš priniesol na zem a chcel, aby sa silne roznieť.“ (V sobotu svätodušných suchých dní.) Ten svätý oheň roznieť i svätých, aby podnikli veľké veci pre Boha, aby milovali svojich nepriateľov, aby túžili po opovržení, odriekli sa všetkých vzdajších statkov a aby s radosťou objali muky a smrť. Láska nemôže byť nečinnou a nikdy nepovie: dosť. Duša, milujúca Boha, čím viac robí pre milujúceho, tým viac si žiada pre neho urobiť, aby sa mu zaľúbila a aby si jeho lásku viac a viac naklonila. Tento oheň sa rozniecuje v rozjímavej modlitbe podľa slov Žalmistu Pánovho: „*Keď som rozmýšľal (o tom), roznieť sa oheň*“ (38, 4.) Ak si teda žiadame horieť láskou k Bohu, zamilujme si rozjímavú modlitbu, to je blažené ohniško, v ktorom sa rozniecuje táto Božská žiara.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Bože môj, dosiaľ som ničoho neurobil(a) pre Teba, ktorý si tak veľké veci urobil pre mňa. Ach, moja vlažnosť Ťa zaiste veľmi núti, aby si ma zavrhol. Ó Duchu svätý, „zohrej, čo je studené“. Zbav ma tejto mojej chladnosti a roznieť vo mne silnú túžbu Tebe sa zaľúbiť. Odriekam sa teraz všetkých svojich záľub a žiadam si

radšej umrieť, než Ti aj najmenšiu neľúbosť spôsobiť. Ukázal si sa v podobe ohnivých jazykov, hľa zasväcujem ti svoj jazyk, aby ťa už neobrážal. Ó Bože, ty si mi ho daroval, aby som Ťa ním chválil(a), a ja som Ťa ním obráždil(a) a aj iných k tomu sviedol(a), že Ťa hnevali. Lútujem za to z celej svojej duše. Pre lásku Ježiša Krista, ktorý Ťa za svojho života svojím jazykom toľko ctí a oslavoval, daj, nech Ťa od dneška i ja stále ctím, nech Ťa chválím svojimi modlitbami, nech Ťa často vzývam o pomoc a nech hovorím o tvojej добрôte a o nekonečnej láske, ktorú zasluhuješ. Milujem Ťa, moje svrchované dobro, milujem Ťa, ó Bože lásky. — Ó Maria, ty si najmilšou nevestou Ducha sv., vypros mi oheň svätej lásky.

Rozjímanie II.

Láska je svetlo, ktoré osvecuje.

Jedno z najväčších nešťastí, ktoré na nás uvalil Adamov hriech, je i to, že náš rozum je zatemnený zlými žiadostami, ktoré zatažujú našu myseľ. Úbohá duša, ktorá sa poddá niektorej vášni! Náruživosť je dym a závoj, ktorý nedopúšťa, aby sme poznali pravdu. Ako sa uchráni zlého, kto nepozná, čo je zlé? Táto zaslepenosť vzráha sa viac a viac, čím viacej sa množia naše hriechy. Avšak Duch sv., ktorý sa zovie „prebľazeným svetlom“, svojimi Božskými paprškami nielen že naše srdce rozpaľuje láskou, ale zaháňa i tmu a dáva nám poznať, aké márne sú zemské majetky a akú cenu majú hodnoty večné; aká je dôležitá spása duše; aká je vzácna milosť Božia; aký je Boh dobrotivý, ako je hoden nekonečnej lásky a ako nás nesmierne miluje: „*Smyselný človek nechápe, čo je Ducha Božieho*“ (I. Kor. 2, 14.). Človek pohrúžený do zemských žiada-

stí málo chápe tieto pravdy, a preto nešťastník miluje, čo by mal nenávidieť, a nenávidí, čo by mal milovať. „Ó láska nepoznaná, ó láska nemilovaná“, volávala sv. Maria Magdalena z Pazzi. A sv. Terezia hovorievala, že Boha nemilujú, pretože ho nepoznajú. Preto svätí ustavične prosievali Boha, aby ich osvietil a obdaril svojím svetlom: „Vypuť svetlo svoje! Osvieť temnosti moje! Otvor oči moje!“ A právom, lebo bez svetla je nemožné uchrániť sa pádu a nemožné najst Boha.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó Božský svätý Duchu, verím, že si pravý Boh, ale iba jediný Boh s Otcom a Synom. Klaniam sa Ti a vyznávam, že Ty si darcom všetkých osvietení, ktorými si mi dal poznať, akc som zle robil(a), keď som Ťa obráťal(a), a ako som Ťa milovať povinný(á). Ďakujem Ti za to a nadovšetko ľutujem, že som Ťa hneval(a). Zaslúžil(a) som, aby si ma ponechal v mojej zaslepenosti, avšak vidím, že si ma ešte neopustil. Osvecuj ma i naďalej, Duchu večný, nech viac a viac poznávam Tvoju nekonečnú dobrotu, a posilňuj ma, aby som Ťa na budúce miloval(a) z celého svojho srdca. Rozhojni svoju milosť vo mne, aby som nemiloval(a) iba Teba. Prosím Ťa o to pre zásluhy Ježiša Krista. Milujem Ťa, moje najvyššie dobro, milujem Ťa viacej ako seba. Chcem byť úplne tvojím(a); príjmi ma a nedaj, aby som Ťa znova opustil(a). — Ó Maria, Matka moja, stoj zavše pri mne so svojou prímluvou.

Rozjímanie III.

Láska je voda, ktorá hasí žízeň.

Láska sa nazýva i živým prameňom: „Zdroj si živý, láska. plameň.“ Náš Vykupiteľ povedal Samari-

tánke: „Kto bude piť z vody, ktorej mu ja dám, nebude žížniť na veky“. (Ján 4, 13.) Láska je voda, ktorá hasí žížeň. Kto Boha úprimne miluje, iného nehľadá, ani si nežiada, pretože v Bohu má všetko dobré. Preto, súc spokojný s Bohom, volá zavše radostne: „Bože môj a moje všetko!“ Bože môj, ty si všetko moje dobro. A preto sťažuje si Boh na tie mnohé duše, ktoré žobrajú u tvorov biedne a krátke rozkoše, a opúšťajú jeho, ktorý je nekonečné dobro a zdroj všetkej radosti. „*Dve zlé veci učinil môj ľud: mňa opustil, prameň živej vody, a kopali si studne, studne deravé, ktoré nemôžu držať vodu*“. (Jer. 2, 13.) Preto volá Boh, ktorý nás miluje a chce nás mať šťastných, a zve všetkých: „*Ak kto žížni, nech príde ku mne a nech sa napije*“. (Ján 7, 37.) Jestli si kto žiada byť šťastný, nech príde ku mne a dám mu Ducha sv., ktorý ho učiní blaženým v tomto i v onom živote: „*Kto verí vo mňa, tomu, ako hovorí Písmo, potečú z útrob (z tela) potoky živej vody*“ (38.). Preto, kto verí v Ježiša Krista a kto ho miluje, dostane sa mu tak hojných milostí, že z jeho srdca vyvrú početné pramene sv. ctností, ktorými si zachová nielen svoj vlastný život, ale aj iným zaopatrí život. A tou vodou bol práve Duch sv., podstatná láska, ktorého nám Ježiš sľúbil poslať s neba po svojom Nanebevstúpení: „*A toto povedal o Duchu (svätom), ktorého mali dostať tí, ktorí uveria v neho: nebol totiž ešte Duch daný, pretože Ježiš ešte nebol oslávený*“ (v. 39.).

Kľúč, ktorý otvára žriedla týchto blažených vôd, je svätá modlitba, ktorá nám zaopatrí všetko dobré podľa zaslúbenia: „*Pýtajte, a dá sa vám*“. (Mat. 7, 7.) My sme slepí, chudobní a slabí, ale modlitba nám zaopatrí svetlo, silu a prebohaté milosti. Theodoret hovorí: „Modlitba je jedna, ale všetko môže.“ Kto pýta, dá sa mu, čokoľvek si žiada. Boh nám rád dá svoje milosti, ale chce, aby sme ho prosili.

Vrúčne vzdychy a prosby.

„Pane, daj mi tej vody“. (Ján 4, 15.) Ježiš môj, prosím ťa so ženou Samaritánkou, daj mi tejto svojej lásky, ktorá mi dá zabudnúť na túto zem, aby som žil(a) jedine Tebe, ktorý si hoden nekonečnej lásky.“ Zvlaž nám vysušené srdcia.“ Moja duša je suchá zem, ktorá neplodí iba trne a bodliaky hriechov; ó zvlaž ju svojou milosťou, aby priniesla nejaké ovocie k tvojej cti a sláve, prv než odíde smrťou z tohoto života. Ó prameň živej vody, ó najvyššie dobro, ako často som Ťa opustil(a) pre biedne zemské kaluže, ktoré ma pripravily o Tvoju lásku. Ó bár by som bol(a) radšej zomrel(a), než Ťa obrazil(a)! Avšak nabudúce nechcem už hľadať iba Teba, ó môj Bože! Pomôž mi a učiň, nech som Ti verný(á). — Ó Maria, moja nádej, zachovaj ma navždy pod svojím ochranným plášťom.

Rozjímanie IV.

Láska je rosa, ktorá zúrodňuje.

Práve za to učí nás Cirkev sv. modliť sa: „Ducha sv. vlej do našich srdc a očisť ich, jeho rosou ich skrop a zúrodni.“ Láska zúrodňuje dobré žiadosti, spasiteľné predsavzatia a sv. činy v duši: to sú kvety a ovocie, ktoré plodí milosť Ducha sv. Láska nazýva sa rosou i preto, že mierni oheň zlých žiadostí a pokušení. Preto sa menuje Ducha sv. aj občerstvením, tónou v horúčave: „Presladké občerstvenie, v práci si poľahčenie, v horúčave si ochladenie.“ Táto rosa padá do našich srdc pri modlitbe. Stačí, keď sa štvrt hodiny pomodlíme a utíchne každá, i najprudšia nenávisť a nezriadená láska. „Vo-viedol ma do vinárne a riadil vo mne lásku“. (Pies. 2, 4.)

Rozjímanie je to miesto, kde sa riadi láska, keďže obraz lásky je víno, a vedie nás k tomu, aby sme bližného milovali ako seba samých a Boha nadovšetko. Kto Boha miluje, miluje modlitbu, a kto nemiluje modlitby, je mravne nemožné, aby potlačil svoje náruživosti.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó Bože Duchu svätý, nechcem už žiť sebe; cez všetky ostatné dni svojho života chcem len Teba milovať a Tebe robiť radosť. Preto Ťa prosím o dar modlitby. Príď do môjho srdca a nauč ma modliť sa tak, ako sa náleží. Posilni ma, aby som modlitbu nezanedbával(a) z omrzelosti počas duševnej suchoty a udeľ mi ducha modlitby, totiž milosť, aby som sa vždy modlil(a) a o to Ťa prosil(a), čo je najmilšie Tvojmu Božskému Srdcu. Bol(a) som pre svoje hriechy už stratený(á), ale z prenežnej Tvojej lásky ku mne vidím, že chceš, aby som bol(a) spasený(á) a stal(a) sa svätým(ou); a ja chcem byť svätým(ou), aby som sa Ti zaľúbil(a) a viacej miloval(a) Tvoju nekonečnú dobrotu. Milujem Ťa, moje najvyššie dobro, moja láska, moje všetko; a pretože Ťa milujem, všetok(ka) sa ti darujem. — Ó Maria, moja nádej, vezmi ma do svojej ochrany.

Rozjímanie V.

Láska je odpočinutie, ktoré občerstvuje.

Láska sa nazýva ďalej „v práci poľahčenie a v plači potešenie.“ Láska je poľahčením, odpočinutím, ktoré občerstvuje, lebo láska smeruje hlavne k tomu, aby vôľa milujúceho bola jedno s vôľou milovaného. Duša milujúca Boha v každej urážke jej učinenej, v každej bolesti,

ktorú znáša, v každej strate, ktorá ju potká, hneď sa obveselí, len čo si spomenie, že je to vôľa toho, ktorého miluje, aby trpela túto skúšku. Keď si len povie: „Môj Boh tomu chce“, hneď sa poteší a upokojí vo všetkých súženiach. To je ten pokoj, ktorý je nad všetky smyselné rozkoše: „Pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý smysel“. (Fil. 4, 7.) Keď sv. Maria Magdalena z Pazzi vyslovila číre slovo: „Vôľa Božia“, už oplývala radosťou.

V tomto živote každý musí niesť svoj kríž. Sv. Terezia však hovorí, že kríž je ťažký len tomu, kto ho nerád vlečie, nie však tomu, kto ho objíma s radosťou. Tak vie Pán raniť i hojiť: „*On raní i hojí*“. (Job 5, 18.) Duch svätý svojou vnútornou potechou osladzuje a milými robí aj potupu i muky. „*Áno, Otče, lebo tak sa tebe ľúbilo*“. (Mat. 11, 26.) Tak máme hovoriť vo všetkých protivenstvách, ktoré nás stihnú: „Stalo sa tak, Pane, pretože tak sa Tebe ľúbilo.“ A ak sa bojíme, aby nás niektorá časná nehoda nepotkala, povedzme za každým: „Urob, ó môj Bože, ako sa Ti ľúbi, lebo čokoľvek urobíš, všetkému sa už teraz podrobujem.“ A preto je užitočné denne sa častejšie obetovať Bohu, ako to robievala sv. Terezia.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó môj Bože, koľkokrát som sa Ti sprotivil(a) a koľkokrát som pohrdol(a) Tvojou vôľou, aby som sebe vyhovel(a). Želiem nadovšetko, že som tak zle urobil(a). Pane, od dneška Ťa chcem milovať z celého svojho srdca: „Hovor, Pane, lebo počúva tvoj služobník(ica)“. (I. Kráľ. 3, 10.) Povedz, čo si žiadaš odo mňa, a všetko som urobiť hotový(á). Tvoja vôľa bude zavše mojou jedinou túžbou, jedinou mojou láskou. Pomôž, ó Duchu svätý, mojej slabosti! Ty si samá dobrota, čo by som mal(a) milovať, ak nie Teba? Ó pripútaj k sebe všetky moje náklon-

nosti sladkosťou svojej svätej lásky! Všetko opúšťam, aby som sa Ti všetok(a) daroval(a). Príjmi ma a pomôž mi. — Ó Matka moja, Maria, v Tebe dôverujem!

Rozjímanie VI.

Láska je sila, ktorej nič neodolá.

„*Silná je láska ako smrť*“. (Pies. 8, 6.) Ako žiadna stvorená sila neodolá smrti, podobne niet žiadnej ťažkosti, ktorú by neprekonala milujúca duša. Keď ide o to, aby milovanému urobila radosť, láska premôže všetko, oženie všetko, znesie opovrzenie i bolesti. „Nič je nie tak ťažké, aby nebolo premožené ohňom lásky.“ To je najistejšie znamenie, ktorým sa pozná, či ktorá duša naozaj miluje Boha, keď je totiž verná svojej láske ako v šťastí, tak i v protivenstvách. Sv. František Salezský hovorieval, že „Boh je milovaniahodný i keď nás potešuje, i keď nás šľahá, pretože všetko robí z lásky.“ Ba čím viac nás v tomto živote šľahá, tým viac nás miluje. Sv. Ján Zlatoústý považoval sv. Pavla za šťastnejšieho v okovách, než keď bol vytržený až do tretieho neba. Preto sv. mučeníci plesali vo svojich mukách a ďakovali za ne Bohu, považujúc to za najväčšiu milosť, že im doprial trpieť z lásky k nemu. A ostatní svätí, nemajúc tyranov, ktorí by ich trápili, sami si boli katmi a konali kajúce skutky, aby sa zaľúbili Bohu. Preto vraví sv. Augustín, že kto miluje, nepozná námahy, a keď je unavený, že samú únavu miluje: „V tom, čo kto miluje alebo niet námahy, alebo miluje samú námahu.“

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó Bože mojej duše, vravím síce, že Ťa milujem, ale čo robím z lásky k Tebe? Nerobím nič! To je znak, že

Ťa nemilujem, alebo že Ťa milujem veľmi málo. Preto mi pošli Ducha sv., ó Ježiš môj, aby ma posilnil, aby som trpel(a) z lásky k Tebe a niečo vykonal(a) pre Teba, prv než nadíde moja posledná hodina. Ach, môj milovaný Vykupiteľ, nedaj mi umrieť v takej chladnosti a nevďačnosti, akú som dosiaľ javil(a) oproti Tebe. Daj mi silu a zmužilosť, aby som rád(a) trpel(a) po toľkých hriechoch, za ktoré som si zaslúžil(a) peklo. Ó môj Bože, samá dobrota a láska, ty si žiadaš prebývať v mojej duši, z ktorej som ťa toľkokrát vyhnal(a), príd', ubytuj sa v nej, učiň ju mojím majetkom, nech je celá Tvoja. Milujem Ťa, Pane môj, a jestli Ťa milujem, Ty si už pri mne, ako ma uisťuje sv. Ján: „*Kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh v ňom*“ (I. 4, 16.) Keďže teda zostávaš teraz už vo mne, rozmnož plamene a putá lásky, aby som už po ničom netúžil(a), iného nehľadal(a) a nemiloval(a) len Teba, a tak súč sputnaný(á) s Tebou, nemohol(a) sa už odlúčiť od Tvojej lásky. Chcem byť Tvojím(ou), ó Ježiš môj, úplne Tvojím(ou). — Ó Maria, Kráľovná a prímluvkyňa moja, vypros mi lásku a vytrvalosť.

Rozjímanie VII.

Láska robí Bohu príbytok v duši.

Duch sv. sa nazýva hosťom duše: „Duše hosť najmilejší“! Toto veľké prisľúbenie Ježiš Kristus učinil tomu, kto ho miluje, keď povedal: Ak ma milujete, budem prosiť Otca a pošle vám Ducha sv., aby zostával zavše s vami: „*Ak ma milujete, zachovávalajte moje prikázania. A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Tešiteľa, aby s vami zostával naveky*“ (Ján 14, 15—16.) Lebo Duch sv. neopustí nikdy duše, ak ho nezapudí sama: „Neopúšťa, iba ak je opustený.“

Boh teda prebýva v duši, ktorá ho miluje, avšak osvedčuje, že je nie spokojný, ak ho nemilujeme celým srdcom. Sv. Augustín píše, že rímsky senát nechcel prijať Ježiša Krista medzi svojich bohov, hovoriac, že je Bohom pyšným, lebo chce, aby sa jemu jedinému klaňali. A nacaj: Ježiš Kristus nechce mať spoločníka v srdci, ktoré ho miluje; chce prebývať v ňom sám jediný a jedine sám byť milovaným; a ak vidí, že je nie milovaný sám jediný, závidí, ako píše sv. Jakub, tým tvorom, ktoré majú účasť v srdci, ktoré chce mať sám, a hovorí im: „*Či sa nazdávate, že Písmo nadarmo hovorí: So závišťou túži Duch, ktorý prebýva vo vás*“? (4, 5.) Slovom, Ježiš Kristus je žiarlivý, ako hovorí sv. Jeronym: „Ježiš je žiarlivý.“ Preto nebeský ženích chváli dušu, ktorá žije osamelá a skrytá svetu ako hrdlička. „Krásne sú tvoje líca ako hrdličky“. (Pies. 1, 9.) Preto nechce, aby svet mal podiel v láske, ktorú si celú sám žiada. Preto chváli i svoju nevestu, keď ju nazýva zamknutou záhradou: „Záhrada zamknutá si, sestro, nevesto moja“. (Pies. 4, 12.) Záhradou zamknutou, totižto všetkej zemskej láske. A či si Ježiš nezaslúži všetkej našej lásky? „Všetok sa ti daroval, nič sebe nenechal“, hovorí sv. Ján Zlatoústý. Dal ti všetku krv i život, a nič mu nezostalo, čo by ti nebol dal.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó môj Bože, vidím, že chceš, aby som bol(a) celkom Tvojím. Toľkokrát som Ťa vyhnal(a) zo svojho srdca, a Tebe sa neťažilo znova sa vrátiť a spojiť sa so mnou. Ó vezmi si ma teraz celého(ú) za svojho. Celkom sa Ti dnes darujem; príjmi ma, Ježiš môj, a nedaj, aby som nabudúce, hoci len na chvíľku, žil(a) bez Tvojej lásky. Ty hľadáš mňa, a ja nehľadám iba Teba. Ty chceš moju dušu, a moja duša nechce iba Teba. Ty miluješ mňa a

ja milujem Teba, a pretože ma miluješ, sputnaj ma so sebou, aby som už nikdy neodišiel(a) od Teba. — Ó Kráľovná nebeská, v tebe skladám svoju dôveru!

Rozjímanie VIII.

Láska je puto, ktoré nás viaže s Bohom.

Ako je Duch svätý láska nestvorená a nerozlučiteľné puto, ktoré viaže Otca s večným Slovom, tak spája i dušu s Bohom. „Láska je cnosť“, hovorí sv. Augustín, „ktorá nás spája s Bohom.“ Preto celý nadšený volá sv. Vavrinec Justiniani: Takúto moc teda, ó láska, má tvoje puto, že spútalo Boha a spojilo ho s našimi dušami? „Ó láska, aká silná je tvoja väzba, keď si vedela spútať Boha!“ Putá sveta sú putá smrti, ale putá Božie sú putá života a spasenia. „Jej okovy sú spasiteľná väzba!“ (Sir. 6, 31.) A tak je naozaj, lebo okovy Božie nás láskou poja s Bohom, ktorý je pravým a jediným našim životom.

Prv než prišiel Ježiš Kristus, utekali ľudia od Boha, a keďže lipli k zemi, zdráhali spojiť sa so svojim Stvoriteľom, avšak náš milý Spasiteľ nás pripútal k sebe väzbami lásky, ako prisľúbil skrze proroka Ozeáša: „Sväzkami ľudskými som ich sputnal, väzbami lásky“ (11, 4.). Väzby to sú jeho dobrodenia, osvietenia, povolanie k jeho láske, prisľúbenie neba, zvlášte však obeť kríža a najsv. Sviatosť Oltárna, ktoré nám Ježiš Kristus daroval, a naposledy Duch svätý, ktorého nám dal. Preto volá prorok Izaiáš: „Zbav sa okovy so svojho hrdla, zajatá dcéro sionská! (52, 2.) Ó duša, ktorá si stvorená pre nebo, zbav sa pút zeme a spoj sa s Bohom putami svätej lásky. „Nado všetko majte lásku, čo je sväzkom dokonalosti“. (Kol. 3, 14.) Láska je puto, ktoré obsahuje všetky ctnosti a dušu robí dokonalou. „Miluj, a rob, čo sa

ti páči!“ vravieval sv. Augustín. Miluj Boha, a rob čo chceš; a zaiste, jestli kto miluje Boha, vystríha sa všetkého, čo by sa neľúbilo milovanému a hľadá sa mu vo všetkom zalúbiť.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj milý Ježiš, priveľmi si ma zaviazal k svojej láske a mnoho Ťa to stálo, kým si si získal moju lásku. Bol(a) by som veľmi nevďačný(á), keby som Ťa nedokonale miloval(a) a keby som svoje srdce rozdelil(a) medzi tvcami a Tebou, keď si mi Ty dal svoju krv a svoj život. Chcem sa odlúčiť od všetkého a jedine Tebe darovať všetku svoju lásku a svoje náklonnosti. Som — pravda — slabý(á), aby som uskutočnil(a), čo si žiadam. Ty, ktorý si mi vnukol tieto túžby, daj mi však i silu, aby sa staly skutkom. Zraň, môj milý Ježiš, moje úbohé srdce šípmom svojej lásky, aby som stále omdlieval(a) túžbou po Tebe a rozplýval(a) sa láskou k Tebe, Teba zavše hľadal(a), po Tebe dychtil(a) a aby som Ťa vždycky našiel(a). Ježiš môj, len Teba si žiadam, a nič iného. Daj, nech ustavične opakujem počas svojho života, a zvlášte v hodine svojej smrti: „Len Teba chcem, a nič iného.“ — Ó Maria, Matka moja, daj, aby som si od dneška nežiadal(a) ničoho okrem Boha.

Rozjímanie IX.

Láska je poklad všetkého dobra.

Láska je poklad, o ktorom vraví sv. evanjelium, že hodno všetko opustiť, aby sme ho získali. A je to pravda, lebo láska nás robí účastnými Božieho priateľstva: „Je nekonečným pokladom pre ľudí: a ktorí ho užívajú,

sú účastní priateľstva Božieho“. (Múdr. 7, 14.) Preto, ó človeče, hovorí sv. Augustín, aké to hľadáš poklady? Hľadaj jediné dobro, v ktorom sú všetky dobra. Boha však nemožno najst, ak neopustíme zemských vecí. Sv. Terezia vraví: „Odlúč svoje srdce od tvorov a najdeš Boha.“ Kto Boha najde, najde všetko, čo si žiada: „*Radosť maj v Pánovi: a on ti dá žiadosť tvojho srdca*“. (Žalm 36, 4.) Ľudské srdce jednoducho túži po hodnotách, ktoré by ho urobili šťastným, ale ak ich hľadá u tvorov, hoci by sa mu ich čo najviac dostalo, neuspokojí ho; ak si však nežiada iba Boha, Boh ukojí všetky jeho žiadosti. Či sú šťastnejší ľudia na svete, než sú svätí? A prečo? Preto, že nechcú a nehľadajú než Boha. Istý knieža, idúc na poľovačku, zazrel pustovníka, ako beží lesom, i dopytoval sa ho, čo tu hľadá v pustatine? A čo hľadáš ty, ó knieža, odpovedal pustovník? „Ja hľadám zver“, povie knieža. „A ja Boha“, povedá pustovník.

Sv. Klementovi ponúkal sudca zlato a drahokamy, aby sa odriekol Ježiša Krista. A svätý si vzdychol a zvolal: Ach, Boh sa prirovnáva k hŕstke blata! Blahoslavený, kto si vie vážiť tohoto pokladu Božej lásky a hľadá ho dosiahnuť. Kto ho dosiahne, sám sa zbaví všetkého, aby nemal iného než Boha. „Keď je dom v plameňoch“, hovorí sv. František Salezský, „všetky veci sa vyhadzujú oblokom.“ A veľký sluha Boží P. Pavel Segneri mladší hovorieval, že láska je zbojník, ktorý nás pripraví o všetky zemské náklonnosti, tak že naposledy zvoláme: „A čo iného si žiadam, než jedine teba, môj Pane?“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Bože môj, nehľadal(a) som prv Teba, ale len seba a ukojenie svojich žiadostí, a pre ne odriekol(a) som sa Teba, svojho najvyššieho dobra. Avšak potechou sú mi slová Jeremiášove: „*Dobrý je Pán dúfajúcim v neho, duši*

hľadajúcej ho". (Nár. J. 3, 25.) Uisťuje ma, že si samá dobrotnosť k tomu, ktorý Ťa hľadá. Môj milý Pane, poznávam, že som zle urobil(a), keď som Ťa opustil(a) a ľutujem to z celého srdca. Poznávam, aký si Ty nekonečný poklad; nechcem zle užívať toho svetla; všetkého sa odriekam a vyvolujem si Ťa za jedinú svoju lásku. Bože môj, láska moja, moje všetko, Teba milujem, po Tebe túžim, po Tebe vzdychám. Ó Duchu svätý, príď a svojou svätou žiarou znič vo mne všetku náklonnosť, ktorá nesmeruje k Tebe. Daj, nech som úplne Tvojím(ou) a nech premôžem všetko, aby som sa Ti zaľúbil(a). — Ó orodovnica a Matka moja, buď mi nápomocná svojou prímluvou.

Rozjímanie X.

O prostriedkoch lásky božej a svätosti.

Čím viacej kto miluje Boha, tým je svätejší. Sv. František Borgias hovorieval, že modlitba uvádza do srdca ľudského lásku Božiu, umŕtvenosť však vypratúva zo srdca zem a robí ho súcim, aby prijal túto posvätnú žiaru. Čím viacej je zeme v srdci, tým menej je v ňom miesta pre sv. lásku. „*Múdrost kde sa nachádza . . . Nepozná človek jej ceny, ani sa nenachodí v zemi rozkošne žijúcich*". (Job 28, 12—13.) Preto svätí hľadeli čo najviac umŕtvovať samolásku a svoje smysly. Svätými sú — pravda — málokterí; avšak treba tak žiť ako málokterí, aby sme i s málokterými boli spasení. „Ži ako len niektorí, keď chceš s týmito niektorými kráľovať“, píše sv. Klimak. A sv. Bernard vraví: „Dokonalé nemôže byť, iba čo zvlášťne je.“ Keď chce byť niekto dokonalým, musí žiť zvláštnym životom. Ak chce byť niekto svätým, je predovšetkým potrebné mať túžbu stať sa svätým:

túžbu a spolu odhodlanosť. Niektorí stále túžia, ale nikdy neprikladajú rúk k dielu. „Týchto nerozhodných duší sa diabol nebojí“, hovorievala sv. Terezia. Naopak, vravievala svätá, „Boh miluje veľkodušné duše.“ Diabol nás hľadá prehovoriť, ako by to bola pýcha, keby sme pomýšľali urobiť pre Boha veľké veci. Bola by to zaiste pýcha, keby sme sa pri tom spoliehali na svoje sily; ale nie je to pýcha, keď sa odhodláme byť svätými, pričom dôverujeme v Boha a vravíme: „*Všetko môžem skerze to-ho, ktorý ma posilňuje*“. (Fil. 4, 13.) Treba si teda dodávať myslí, odhodlať sa a začať. Modlitba všetko môže. Čo nemôžeme sami z vlastných síl, môžeme to s pomocou Božou, ktorý slúbil, že nám dá, o čokoľvek ho budeme prosiť: „*Čo len chcete, proste, a stane sa vám*“. (Ján 15, 7.)

Vrúcne vzdychy a prosby.

Môj milý Vykupiteľ, Ty si žiadaš moju lásku a prikazuješ mi, aby som Ťa miloval(a) z celého srdca. Áno, Ježiš môj, chcem Ťa milovať z celého srdca. Nie, ó môj Bože — dôverujúc v Tvoje milosrdenstvo — neľakám sa pre svoje hriechy, pretože ich teraz nadovšetko nenávidím a zavrhum ich, a viem, že zabúdaš na urážky duše, ktorá ich želim a ktorá Ťa miluje. Áno, keďže som Ťa obražal(a) viac ako druhí, chcem Ťa i viac milovať, dúfajúc v Tvoju pomoc. Pane môj, Ty chceš, aby som bol(a) svätým(ou), a ja sa chcem stať svätým(ou), aby som sa ti zaľúbil(a). Milujem Ťa, nekonečná dobrota! Tebe sa všetok(a) darujem. Ty si jediné moje dobro, jediná moja láska. Prijmi ma, láska moja, a daj, aby som sa celý(á) stal(a) tvojím(ou), a nedaj, aby som Ťa kedy zas urazil(a). Učín, nech sa celkom strávim pre Teba, ako si sa Ty strávil pre mňa, — Ó Maria, nevesta Ducha svätého, ktorého si milovala najvrúcnejšou láskou a od ne-

ho najviac bola milovaná, vypros mi jeho vernosť a lásku.

„Veni Creator Spiritus.“

Príď, ó Duchu Stvoriteľu, svojich verných Učiteľu, naplň nám srdcia milosťou, ktoré si stvoril múdrosťou.

Tešiteľom si nazvaný, od Boha nám darovaný, zdroj si živý, láska, plameň, posvätenia duší prameň.

Pôvod siedmych si milostí, sila Otca si mocností: Tys' dľa sľubu Bohom daný, darca reči požehnaný.

Tmu smyslov ráč osvecovať, srdcia láskou rozpaľovať: dávaj pomoc v každú dobu, uniesť každú tela mdlobu.

Nepriateľa vzdial' zlostného, pokoja nám daj svätého, by sme pri Tvojom sprievode vyhýbali duší škode.

Daj nám poznať Hospodina, daj tiež poznať jeho Syna: daj nám veriť z celej sily v Teba Ducha v každej chvíli.

Buď česť Otcu vždy večnému, Synu z mŕtvych vzkriesenému, svätému tiež Duchu sláva nech sa všetky veky vzdáva. Amen.

„Veni Sancte Spiritus.“

Duchu svätý, príď s neba, a vydať ráč zo seba žiaru svetla svojho!

Príď, Otče zúbožených, darca darov sľúbených, svetlo srdca nášeho!

Tešiteľ najhlavnejší, duše Host najmilejší, presladké občerstvenie!

V práci si poľahčenie, v sparne si občerstvenie a v plači potešenie!

Svetlo plné blahosti, plň srdca vnútornosti ľudu Tebe verného.

Bez Tvojej svätej mocnosti, je človek v ničomnosti: nie je v ňom nič dobrého.

Očisť, čo poškvrnené: zvlaž, čo je vysušené, uzdrav, čo je ranené!

Zohni, čo je stužené, zohrej, čo je studené: naprav, čo je zblúdené!

Daj všetmu vieru majúciemu, a v Teba dúfajúcemu, dar sedmorych milostí!

Odplatu udeľ ctnosti, slávu po tej časnosti a nebeské radosti!

V. Sošli Ducha Svojho a znovu budú stvorení.

R. A obnovíš podobu zeme.

Modlime sa. Bože, ktorý si srdcia veriacich osvietením Ducha svätého vyučil: daj, aby sme v tom istom Duchu pravé veci smýšľali a z Jeho potešenia vždycky sa radovali. Skrze Krista Pána nášeho. Amen.

Odpustky: 1) Plnom. odpustky raz v mesiaci v ktorýkoľvek deň získajú tí, ktorí sa raz alebo viackrát denne nábožne a kajúčne pomodlia alebo chválospev „Veni Creator Spiritus“ alebo „Veni Sancte Spiritus“. *Podmienky:* „Sv. spoveď, sv. prijímanie a modlitba na obyčajné úmysly.“ 2) 300 dní, keď sa vo svätodušnú nedeľu alebo v oktávu svätodušnú prvý alebo druhý chválospev nábožne a skrúšene pomodlí. 3) 100 dní zakaždým v ktorýkoľvek iný deň v roku, keď sa hociktorý chválospev nábožne a skrúšene pomodlí. (Pius VI. 26. mája r. 1796.)

Treba poznamenať, že posledný verš chválospevu: „Veni Creator Spiritus“: „Buď česť Otcu . . .“ podľa výnosu sv. Sboru obradov z r. 1899. nabudúce sa nemení ani v dobe mimoveľkonočnej.

SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI

OKTÁVA BOŽIEHO TELA

Rozjímania na každý deň v oktáve Božieho Tela.

Rozjímanie I.

O Ježišovej láske v najsvätejšej Sviatosti.

Náš najmilejší Vykupiteľ, keď po dokonanom diele nášho vykúpenia mal opustiť túto zem a odísť k Otcovi, a videl, že hodina jeho smrti už nadišla, ako píše sv. Ján: „*Pretože Ježiš vedel, že prišla jeho hodina, aby odišiel z tohoto sveta k Otcovi*“ (13, 1.), nechcel nás nechať samotných v tomto slzavom údolí; čo teda urobil? Ustanovil najsv. Sviatosť Oltárnu, v ktorej sa nám sám celý zanechal. „Žiaden jazyk nevypovie,“ vraví sv. Peter z Alkantary, „ako veľmi miluje Ježiš Kristus každú dušu, ktorá je v jeho milosti. Keď teda ten najmilší Ženích mal odísť s tohoto sveta, aby duše pre jeho neprítomnosť na neho nezabudly, nechal im na pamiatku túto velebnú Sviatosť a sám v nej zostal, lebo nechcel, aby sa spomienka na neho udržiavala — inou zárukou, — ako ním samým“. Nechcel sa teda P. Ježiš svojou smrťou od nás odlúčiť a ustanovil túto Sviatosť lásky, aby prebýval s nami až do konca sveta: „A hľa, ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta“ (Mat. 28, 20). A hľa, tu prebýva, ako nás učí sv. viera, na toľkých oltároch, kde je uzavretý ako vo väzniciach lásky, aby ho každý našiel, kto ho hľadá. Lež ó Pane, hovorí sv. Bernard, to

sa predsa nesluší Tvojej velebnosti?! Stačí, odpovedá Ježiš, že svedčí sa tak mojej láske.

Ako veľmi bývajú dojatí jeruzalemskí pútnici, keď prídu do jaskyne, kde sa narodilo vtelené Slovo, — keď vkročia na nádvorie, kde bol Pán Ježiš bičovaný, — keď vystúpia na Kalváriu, kde umrel, — keď navštívia sv. hrob, kde bol pochovaný. Ale o koľko nežnejšia má byť naša láska, keď pristupujeme k oltáru, kde prebýva Pán Ježiš sám v najsv. Sviatosti! Ctihod. P. Ján Avila hovorieval, že medzi všetkými svätyňami niet svätejšej a vznešenejšej svätyne nad chrám Pána, kde prebýva Ježiš v prevelebnej Sviatosti.

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó môj milý Ježiš, ó Bože pohnutý láskou k ľuďom, či si mohol vynajst' niečo väčšieho, aby si bol od týchto nevďačných ľudí milovaný? Ó keby Ťa ľudia milovali, boly by zaiste všetky kostoly ustavične plné ľudí, ktorí by sa svojou tvárou dotýkali zeme, Tebe sa klaňali a ďakovali Ti, a horeli láskou k Tebe, keby očami viery hľadeli na Teba skrytého vo svätostánku. Lež, žiaľbohu, ľudia zabúdajú na Teba a na Tvoju lásku, radi sa zdržujú u ľudí, od ktorých úfajú nejaký biedny prospech, a nechávajú Teba, svojho Pána, opusteného a samotného. Ó bár by som mohol(a) napraviť svojou oddanosťou a vernosťou takúto nevďačnosť! Lutujem, že som i ja bol (a) prv tak nedbalý(á) a nevďačný(á). Avšak nabudúce už nechcem byť takým(ou); chcem sa radostne a tak dlho pri tebe zdržovať, dokiaľ mi to len bude možné. Rozpál ma svojou svätou láskou, aby som od dneška žil (a) len preto, aby som Ťa miloval(a) a Tebe sa ľúbil(a). Ty zasluhuješ lásku všetkých srdc. Ak som kedysi Tebou pohrdal(a), teraz si nežiadam iného, než Teba milovať. Ježiš môj, Ty si moja láska a všetko moje dobro. „Bože

môj a moje všetko!“ — Najsvätejšia Panna Maria, vy-
môž mi lásku k najsv. Sviatosti!

Rozjímanie II.

**Pán Ježiš prebýva na oltároch, aby ho tu
našli všetci.**

Sv. Terezia vravievala, že tu na zemi nemôžu všetci poddaní rozprávať s kniežaťom. Obyčajní ľudia môžu s ním vyprávať nanajvýš prostredníctvom tretieho. Keď však chceme rozprávať s Tebou, ó nebeský Kráľ, nepotrebuje žiadneho prostredníka: každý, kto chce, nájde Ťa v najsv. Sviatosti a môže sa s Tebou rozprávať dľa ľúbosti a bez bojzlivosti. Preto povedala tá istá svätá, že Ježiš Kristus v najsv. Sviatosti zakryl svoju velebnosť podobou chleba, aby nám dodal väčšej dôvery, aby sme pristupovali k nemu bez všetkej bázně. Ó ako volá Ježiš s oltárov: *„Poďte ku mne všetci, ktorí sa ustávajú a ste obťažení, a ja vás občerstvím“* (Mat. 11, 28.). Poďte, hovorí, poďte chudobní, poďte chorí, poďte sklúčení, poďte spravodliví aj hriešnici, a u mňa nájdete občerstvenie vo všetkých svojich nedostatkoch a úzkostiach. Toto je túžba Ježiša Krista: každého potešiť a každému pomôcť. Vo dne v noci prebýva na oltároch, aby ho našli všetci a aby všetkým udeľoval milosť. Preto bolo svätým na zemi takou rozkošou zdržovať sa pred sviatosťným Ježišom, že sa im tu dni a noci míňaly ako chvíľky. Grófka z Ferie, keď vstúpila do rádu sv. Kláry, bola by jednoducho zostávala v chóre pred svätostánkom; a keď sa jej jedného dňa vypytovali, čo tu tak dlho robí pred najsv. Sviatosťou, s udivením odpovedala: „Čo robím pred najsv. Sviatosťou? Čože by som robila? Ďa-

kujem, milujem, prosím.“ Sv. Filip Nerejský, keď zazrel velebnú sviatosť, zvolal: „Ajhľa, moja láska, hľa, všetka moja láska!“ Ó keby bol Ježiš Kristus tiež všetkou našou láskou, i nám by sa zdaly dni a noci v jeho prítomnosti ako chvíľky.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ježiš môj, dúfam, že od dneška i ja, keď Ťa prídem navštíviť na oltároch, zavše tak zvolám: „Ajhľa, moja láska, hľa, všetka moja láska!“ Áno, môj premilý Vykupiteľ, nechcem milovať iba Teba, Ty buď jedinou láskou mojej duše. Umrel(a) by som temer od bolesti, keď si spomeniem, že som prvej miloval(a) tvory a vlastné chútiky viac než Teba, a že som pohrdol(a) Tebou, nekonečným dobrom. Ale pretože nechceš, aby som bol(a) zatratený(á), znášal si ma s takou trpezlivosťou, miesto aby si ma trestal, zranil si moje srdce toľkými šípami lásky, takže som už nemohol(a) odolať tvojej nežnosti a oddal(a) som sa Tebe. Viem, že chceš, aby som bol(a) všetok(a) Tvoj(a). A keď tak chceš, urob to, lebo Tebe to prísluší urobiť. Odlúč ma od všetkých zemských náklonností, odo mňa samého(ej), a učiň, nech nehľadám iba Teba, nemyslím len na Teba, nehovorím iba o Tebe, a nežiadam, neužívam, nedychtím, než horieť láskou k Tebe a pre Teba žiť a umierať. Ó láska môjho Ježiša, príď a uchváť celé moje srdce a vyžeň z neho každú lásku, ktorá nesmeruje k Bohu. Milujem Ťa, môj Sviatostný Ježiš, milujem Ťa, môj život, môj poklad, moja láska a moje všetko! — Ó Maria, moja nádej, pros za mňa a daj, aby som celkom náležal(a) Ježišovi.

Rozjimanie III.

Akú vzácny dar nám zanechal Ježiš Kristus, keď sa nám daroval v najsv. Sviatosti.

Láska Ježiša Krista sa neuspokojila len tým, že za nás obetoval svoj Božský život v samých bolestiach a potupách, aby nám tým dokázal svoju prevrúcnu lásku, ale aby nás tým viacej zaviazal k láske, v tú noc pred svojou smrťou zanechal nám seba samého za pokrm v najsv. Sviatosti Oltárnej. Boh je všemožúci, avšak keď sa daroval duši v tejto Sviatosti lásky, nemá už, čo by jej nebol dal. Tridentský snem hovorí, že Ježiš, keď sa nám daroval vo sv. prijímaní, tým darom vyčerpал takrečeno všetky bohatstvá svojej nekonečnej lásky: „Takmer vylial bohatstvo svojej lásky k ľuďom.“ Za akú česť by si to považoval poddaný, píše sv. František Salezský, keby mu jeho knieža poslal pokrm s vlastného svojho stola. Pán Ježiš však vo sv. prijímaní nepodáva nám za pokrm časť svojho jedla, ale dáva nám svoje vlastné najsvätejšie telo, hovoriac: „Vezmite a jedzte, toto je moje telo.“ A spolu so svojím telom dáva nám i svoju dušu a svoje božstvo. Preto hovorí sv. Ján Zlatoústý, že Pán Ježiš, darujúc nám seba samého v najsv. Sviatosti, dáva nám všetko, čo má, a nemá už nič, čo by nám dal: „Celý sa ti dal, nič si nenechal.“ Ó podivuhodná a úžasná Božia láska! Ten Boh, ktorý je Pánom všetkého, dáva sa úplne nám.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó môj najdrahší Ježiš, čo by si mal ešte urobiť, aby si nás pohnul k svojej láske? Ó daj nám poznať nesmiernu lásku, ktorá Ťa urobila pokrmom, aby si sa mohol spojiť s nami, úbohými hriešnikmi. Teda tak nežnú

lásku si mal ku mne, môj Vykupiteľ, že si sa nezdráhal darovať sa mi tak často vo sv. prijímaní, a ja som mal(a) odvahu toľkokrát Ťa vyhnúť zo svojej duše? Ty však nevieš pohrdnúť skrúšeným a poníženým srdcom. Ty si sa stal človekom pre mňa, umrel si za mňa, učinil si sa i mojím pokrmom: a čo ešte chybuje, aby si urobil pre mňa a získal si moju lásku? Ó bár by som umrel(a) od bolesti toľkokrát, koľkokrát si spomeniem, že som tak znevážil(a) Tvoju milosť. Lutujem, moja láska, z celého srdca, že som Ťa hneval(a). Milujem Ťa, nekonečná dobrota, milujem Ťa, nekonečná láska. Iného si nežiadam, než milovať Ťa, a nebojím sa iného, než žiť bez Tvojej lásky. Môj milovaný Ježiš, nech sa Ti neťaží zavítať znova do mojej duše. Príď, lebo radšej stokrát umriem, než by som Ťa vyhnal(a), a urobím, čo budem môcť, aby som sa Ti zaľúbil(a). Príď a rozpál ma celého(ú) svojou láskou. Daj, nech zabudnem na všetko a nech nemyslím na nič a po ničom netúžim, iba po Tebe, svojom najvyššom a jedinom dobre. — Ó Matka moja, Maria, oroduj za mňa a vymôž mi svojou prímluvou, aby som bol(a) vďačný(á) svojmu Ježišovi za tak veľkú jeho lásku.

Rozjímanie IV.

Akú veľkú lásku osvedčil voči nám Ježiš Kristus v najsvätejšej Sviatosti Oltárnej.

Pretože Ježiš vedel, že prišla jeho hodina, aby odišiel s tohoto sveta k Otcovi, keď miloval svojich, ktorí boli na svete, až do konca miloval ich“ (Ján 13, 1.). Keďže Ježiš vedel, že nadišla hodina jeho smrti, chcel nám prv než umrie, dať najväčší dôkaz svojej lásky, a to bola najsvätejšia Sviatosť Oltárna. „Až do konca ich

miloval," t. j. „miloval ich najväčšou láskou," hovorí sv. Ján Zlatoústy. Miloval teda ľudí najväčšou láskou, ktorou ich mohol milovať, keď im daroval celého seba. Ale kedyže ustanovil Ježiš Kristus túto veľkú Sviatosť, v ktorej sa nám sám zanechal? V tú noc pred svojou smrťou: „*V tú noc, v ktorú bol zapredaný — píše sv. apoštol — vzal chlieb, a keď poďakoval, lámal a riekol: Vezmite a jedzte, toto je moje telo*" (I. Kor. 11, 23, 24.). Práve keď ho ľudia zamýšľali usmrtiť, on im zamýšľal dať tento posledný dôkaz svojej lásky. Prejavy lásky, ktorú nám osvedčujú priatelia pri svojej smrti, nám utkvajú hlboko v srdci; preto i Ježiš práve pred smrťou zanechal nám tento dar prevelebnej Sviatosti. Preto právom nazýva sv. Tomáš ten dar „sviatosťou a zárukou lásky" a sv. Bernard ju zovie „láskou všetkej lásky", keďže v tejto Sviatosti Ježiš Kristus spojil a shrnul všetku nežnosť svojej lásky k nám. Preto sv. Maria Magdalena z Pazzi nazývala deň, keď Ježiš ustanovil túto Sviatosť, „dňom lásky."

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó nekonečná Ježišova láska, ktorá si zaslúžiš, aby si navzájom bola nekonečne milovaná. Pane môj, ty si ľudí tak veľmi miloval, ako je teda možné, že ľudia nemajú žiadnej lásky k Tebe? Čo si mal ešte urobiť, aby si bol od nich milovaný? Ó Ježiš môj, Ty si tak milovania hodný a tak veľmi nás miluješ: daj, nech Ťa poznáme a milujeme. Kedy Ťa však budem milovať tak, ako si ma Ty miloval? Ó daj mi poznať viac a viac, aká je veľká tvoja dobrota, aby som viacej a viacej horel(a) láskou k Tebe a snažil(a) sa Ti zaľúbiť. Ó miláčku mojej duše, kiež by som Ťa vždycky miloval(a)! Lež, žiaľ-bohu, nielen že som Ťa kedysi nemiloval(a), ale Tvojou

milosťou a láskou som i dokonca pohrdal(a). Čo mi dodáva potechy, je ľútosť, ktorú nad tým pociťujem, a dúfam v odpustenie preto, že si kajúcemu sľúbil odpustiť. Tebe, môj Spasiteľ, venujem všetku svoju lásku; pomôž mi pre zásluhy svojho umučenia, aby som Ťa miloval(a) zo všetkých svojich síl. Ó keby som umrel(a) z lásky k Tebe, ako si Ty umrel z lásky ku mne! — Ó Maria, Matka Božia, vypros mi milosť, aby som od dneška iného nemiloval(a), než Boha.

Rozjímanie V.

Ako sa úzko spája duša s Ježišom vo sv. prijímaní.

Sv. Dionýz z Areopagu hovorí, že hlavný účinok lásky je snaha po spojení. A práve preto Pán Ježiš ustanovil sv. prijímanie, aby sa celkom spojil s našimi dušami. Bol už naším učiteľom, vzorom a našou obetou; nezbývalo než dať sa nám i za pokrm, aby bol jedno s nami, ako sa pokrm v jedno slučuje s tým, kto ho požíva. A to urobil, keď ustanovil túto Sviatosť lásky: „To je posledný stupeň lásky — hovcrí sv. Bernardín Sienský — keď sa nám dal za pokrm, čím sa dal k dokonalému spojeniu, lebo pokrm a požívajúci sa navzájom slučujú.“ Nedostačilo teda Ježišu Kristovi, že sa spojil s našou ľudskou prirodzenosťou, ale touto Sviatosťou chcel najstť spôsob, aby sa spojil s každým z nás a náležal celý každému, kto ho prijme. Preto píše sv. František Salezský: „V žiadnom inom diele nejaví sa nám náš Spasiteľ tak nežným a milým, ako tu, kde takrečeno sám seba ničí a robí pokrmom, aby preniknul naše duše a spojil sa so srdcom svojich veriacich.“ Keďže nás Ježiš prevrúcne miloval, chcel sa s nami spojiť v prevelebnej Svia-

tosti, aby sme boli jedno s ním, ako hovorí sv. Ján Zlatoústý: „Seba samého v nás zamiešal, aby sme boli jedno: lebo to je snaha vrúcne sa milujúcich.“ Slovom, chcel si, ó Bože lásky, aby naše srdce a Tvoje bolo jedným srdcom: „Chcel si, aby sme s Tebou mali jedno srdce,“ vraví sv. Vavrinec Justiniani. A Ježiš to sám povedal: „Kto jie moje telo, . . . prebýva vo mne a ja v ňom“ (Ján 6, 57.). Kto teda prijíma, prebýva v Ježišovi a Ježiš prebýva v ňom; a toto spčjenie nie je iba vymyslené, ale skutočné. Ako sa dve rozohriate sviece v jedno spájajú, hovorí sv. Cyril Alexandrijský, práve tak kto prijíma, splýva v jedno s Ježišom Kristom. Pomyslime si teda, keď prijímame telo Pána, akoby nám Ježiš Kristus hovoril, čo povedal jedného dňa svojej milej služobnici, Margarete z Ypru: „Pozri, dcéra moja, to krásne spojenie medzi mnou a tebou, nuž miluj ma a buďme zavše spolu spojení láskou a nikdy sa nerozlučujme.“

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó Ježiš môj, to je, o čo Ťa prosím a o čo Ťa zavše chcem prosiť pri svätom prijímaní: „Buďme zavše spolu spojení a nikdy sa nerozlučujme.“ Viem, že Ty sa nikdy odo mňa neodlúčiš, ak sa ja prv neodlúčim od Teba. A toho sa obávam práve, aby som sa ani nabudúce hriechom neodlúčil(a) od Teba, ako sa to prv stalo. Ó nedaj, aby sa to opakovalo, môj milovaný Vykupiteľ: „Nedaj mi odlúčiť sa od Teba.“ Dokiaľ neumriem, neujdem toľmuto nebezpečenstvu; preto Ťa prosím, pre zásluhy tvojej smrti, nechaj ma radšej umrieť, než by som sa znovu dopustil(a) tej veľkej krivdy. Opakujem svoju prosbu a daj mi milosť, aby som ju stále opakoval(a): „Nedaj mi odlúčiť sa od Teba, nedaj mi odlúčiť sa od Teba.“ Ó Bože mojej duše, milujem Ťa, milujem Ťa, milujem Ťa, a

chcem Ťa zavše milovať a chcem jedine Teba milovať, a nikoho iného. Počuj ma, Ježiš môj, jedine Teba chcem milovať, a nič iného. — Ó Maria, Matka milosrdenstva, oroduj za mňa v túto chvíľu a vypros mi milosť, aby som sa už nikdy neodlúčil(a) od Ježiša a nemiloval(a) iba Ježiša.

Rezjímánie VI.

Ako veľmi túži Ježiš Kristus, aby sa spojil s nami vo sv. prijímaní.

„Pretože Ježiš vedel, že prišla jeho hodina“. (Ján 13, 1.) Táto hodina, ktorú Ježiš nazýva „svojou hodinou“, bola práve hodina v tú noc, keď malo začať jeho umučenie. Ale prečo tak neblahú hodinu menuje „svojou hodinou“? Preto, že práve po tej hodine túžil svoj celý život, keďže v tú noc si umienil zanechať nám sv. prijímanie, v ktorom sa chcel spojiť s našimi milovanými dušami, za ktoré mal v krátkom dať krv i život. Čujme len, čo povedal v tú noc svojim učeníkom: „Žiadostive žiadal som si jesť tohoto veľkonočného baránka s vami“. (Luk. 22, 15.) Týmito slovami nám chcel dať na javo veľkú žiadosť a svoju túžbu, aby sa s nami spojil v tejto Sviatosti lásky: „Žiadostive žiadal som“, to sú slová — hovorí sv. Vavrinec Justiniani — ktoré vyšly z Ježišovho Srdca, roznieteného nesmiernou láskou: „Toto je slovo najplameňnejšej lásky.“ A ten istý plameň, ktorý vtedy horel v Ježišovom Srdci, horí v ňom i teraz, a to isté pozvanie, ktoré vtedy učinil svojim učeníkom, aby ho prijali, robí aj dnes nám všetkým: „*Vezmite a jedzte, toto je moje telo*“. (Mat. 26, 26.) A aby nám dodal chuť, aby sme ho prijímali s láskou, sľubuje nám nebo. „*Kto*

je moje telo . . . , má život večný“. (Ján 6, 55.) A ak sa ho zdráhame prijímať, vyhráža nám smrťou: „*Ak nebudete jesť telo Syna človeka . . . , nebudete mať v sebe života“* (v. 54). Tieto pozvania, tieto sľuby a hrozby majú svoj pôvod vo vrúcnej túžbe Pána Ježiša, aby sa s nami spojil vo sv. prijímaní z lásky, ktorou nás miluje. „Niet včely — povedal Pán raz sv. Mechtilde — aby sa s tak prudkou láskou vrhla na kvetiny, aby z nich sala med, s akou ja prichádzam do duše, ktorá po mne túži.“ Pretože nás Ježiš miluje, chce byť aj od nás milovaný; a pretože po nás túži, chce, aby sme i my dychtili po ňom. „Boh žižni po našej žižni“, hovorí sv. Gregor. Blažená duša, ktorá pristupuje ku stolu Pána s veľkou túžbou, aby sa spojila s Ježišom Kristom!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj poklonyhodný Ježiš, nemáš už väčších dôkazov lásky, aby si nám dal na javo, že nás miluješ. Dal si za nás život. Zanechal si sa nám v najsv. Sviatosti, aby sme sa živili Tvojím telom, a jedine si to žiadaš, aby sme Ťa prijímali. Ó ako je teda možné, že znajúc toľkonásobné dôkazy tvojej prevrúcej lásky, nehoríme láskou k Tebe? Odíďte, zemské náklonnosti, a opusťte moje srdce; vy mi prekážate, aby som horel(a) pre Ježiša, ako on horí pre mňa. A či sa mi inde dostane väčších dôkazov lásky, ó môj Vykupiteľ, ako tie, ktoré si mi dal Ty? Ty si obetoval z lásky ku mne celý svoj život, Ty si sa z lásky ku mne podrobil tak potupnej a ukrutnej smrti, Ty si sa z lásky ku mne takmer zničil, keď si sa učinil pokrmom v najsv. Sviatosti, aby si sa mi celý daroval. Ó Pane, nedopúšťaj, aby som bol(a) ďalej tak nevďačný(á) k takejto добрôte. Ďakujem Ti, že mi dopriavaš čas, aby som oplakával(a) Tebe učinené urážky a aby som Ťa miloval(a) cez všetky ostatné dni svojho života. Lu-

tujem, ó najvyššie dobro, že som prv tak pohrdal(a) Tvojou láskou! Milujem Ťa, nekonečná dobrota, milujem Ťa, nekonečný poklad, milujem Ťa, nekonečná láska, hodná nekonečnej lásky. Pomôž mi, Ježiš môj, aby som zo svojho srdca dal(a) výhost všetkým náklonnostiam, ktoré sa nevzťahujú k Tebe, aby som od dneška netúžil(a) po inom, iného nehľadal(a) než Teba. Môj milý Pane, daj, nech Ťa vždy najdem a zavše Ťa milujem. Vezmi si celú moju vôľu, aby som nikdy nechcel(a), než čo sa ľúbi Tebe. Bože môj, Bože môj, čože by som len miloval(a), keby som nemiloval(a) Teba, ktorý si najvyššie dobro? Áno, len teba chcem a nič iného. — Ó Maria, Matka moja, vezmi moje srdce a naplň ho láskou k Ježišovi!

Rozjímanie VII.

Sv. prijímanie nám zaopatruje vytrvanlivosť v milosti Božej.

Keď Pán Ježiš vojde pri sv. prijímaní do duše, prinesie jej všetko dobré, všetku milosť a obzvlášte milosť vytrvanlivosti. Toto je hlavný účinok najsv. Sviatosti Oltárnej: že živiac dušu, ktorá ju prijíma, týmto pokrmom života udeľuje jej veľkú silu a zmužilosť, aby kráčala po ceste k dokonalosti a odolala nepriateľom, usilujúcim sa o našu večnú smrť. Preto sa Ježiš v najsv. Sviatosti zovie nebeským chlebom: „*Ja som chlieb živý, ktorý som sostúpil s neba. Kto bude jesť z toho chleba, bude žiť na veky*“. (Ján 6, 51—52.) Ako zemský chlieb zachováva telesný život, tak tento nebeský chlieb zachováva dušu pri živote tým, že jej dopomáha, aby zotrvala v Božej milosti. Preto učí sv. snem Tridentský (sed. 13, hl. 2.), že sv. prijímanie je liekom, ktorý nás oslo-

bodzuje od všedných a chráni nás od ťažkých hriechov: „Kazijed, ktorým bývame oslobodení od denných previnení a od smrtných chránení.“ Pápež Innocent III. píše, že Ježiš Kristus nás zbavuje svojím umučením spáchaných hriechov a najsv. Sviatosťou chráni nás od hriechov, ktoré by sme spáchali. Preto vraví sv. Bonaventúra, že hriešnici sa nemajú vyhýbať sv. prijímaniu preto, že boli hriešnikmi; ba práve preto, že boli hriešnikmi, majú tým častejšie pristupovať ku stolu Pána, lebo „čím sa kto cíti nemocnejším, tým viacej potrebuje lekára.“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Pane, prečože sa potom ja úbohý(á) sťažujem na svoju slabosť, vidiac, ako často som klesol(a)? Akože som mohol(a) odolať pekelným útokom, keď som sa vzdialoval(a) od Teba, ktorý si naša sila? Keby som bol(a) častejšie pristupoval(a) k sv. prijímaniu, nebol(a) by som býval(a) toľkokrát premožený(á) od svojich nepriateľov; nabudúce sa to už nestane. „V Tebe, Pane, som dúfal(a): nebudem zahanbený(á) naveky.“ Už sa však nebudem spoliehať na svoje predsavzatia, Ježiš môj, Ty si moja nádej, Ty ma posilni, aby som už nikdy neklesol(a) do hriechu. Ja som slabý(á), ale ty ma vo sv. prijímaní urobíš silným(ou) oproti všetkým pokušeniam. „*Všetko môžem skerze toho, ktorý ma posilňuje*“. (Fil. 4, 13.) Odpušť mi, Ježiš môj, všetky Tebe učené urážky, za ktoré ľutujem z celej svojej duše. Umieňujem si, že chcem radšej umrieť, ako Ťa znova rozhnevať, a dúfam pre Tvoje umučenie, že mi pomôžeš, aby som v Tvojej milosti zotrval(a) až do smrti. „V Tebe, Pane, som dúfal(a): nebudem zahanbený(á) naveky.“ A so sv. Bonaventúrom obraciam sa i k tebe, ó Maria, moja Matka: „V tebe, ó Pani, som dúfal(a); nebudem zahanbený(á) naveky!“

Rozjímanie VIII.

**Ako sa treba pripravovať na sv. prijímanie
a po ňom ďakovať.**

Kardinál Bona sa opytuje: Ako to, že toľko duší po toľkých sv. prijímaniach, tak málo prospieva na ceste k Bohu? A odpovedá: „Tu je nie na vine pokrm, ale nespôsobilosť toho, kto ho požíva“; totiž jeho nedostatočná príprava. Oheň hneď zapáli suché drevo, ale nie surové, pretože je nie súce k horeniu. Svätí mávali veľký úžitok zo sv. prijímania, pretože sa naň veľmi pripravovali. Dvoch vecí má hlavne dbať duša, aby sa pripravila na sv. prijímanie. Prvá je, aby sa odlúčila od tvorov a aby sa svojím srdcom odtiahla od všetkého, čo je nie Boh a nie je pre Boha. Hoci by duša bola v Božej milosti, ak je srdce zaujaté zemskými náklonnosťami, koľko zeme má v sebe, o toľko menej miesta zbýva v ňom pre Božiu lásku. Sv. Gertruda vypytovala sa raz Pána Ježiša, akú prípravu na sv. prijímanie si žiada od nej. Pán Ježiš jej odpovedal: „Iného nežiadam od teba, než aby si bola prázdna seba samej, keď ma prijímaš.“ — Druhá vec, ktorá sa požaduje, aby sme mali zo sv. prijímania veľký úžitok, je túžba prijať Ježiša Krista a viacej ho milovať. Gerson hovorí, že u toho stolu bývajú len tí nasýtení, ktorí majú veľký hlad. Preto sv. František Salezský píše, že hlavný úmysel duše, pristupujúcej k sv. prijímaniu, má byť ten, aby prospievala v Božej láske. „Má sa prijímať“, hovorí svätý, „z lásky Ten, ktorý sa nám dáva z čirej lásky.“ A preto povedal Pán Ježiš sv. Mechtilde: „Keď ideš k sv. prijímaniu, žiadaj si všetku lásku, akú kedy ktoré srdce malo ku mne, a ja ju prijmem tak, ako keby si žiadala, aby to bola tvoja láska.“

Okrem toho treba, aby sme po sv. prijímaní ďakovali. Niet milšej modlitby Bohu ako modlitba po sv. prijímaní. Vtedy sa treba cvičiť v prosbách a vrúcnych vzdychoch. Nábožné vzdychy, ktoré vtedy vzbudzujeme, majú väčšiu zásluhu pred Bohom ako inokedy, pretože im dodáva ceny prítomnosť Ježiša Krista, ktorý je sjednotený s našou dušou. A o prosbách vraví sv. Terezia, že Ježiš po sv. prijímaní je v duši ako na tróne milosti a hovorí jej: „Čo chceš, aby som ti učinil?“ Duša, preto som prišiel s neba, aby som ti udelil milosti, žiadaj si čokoľvek a koľko chceš, a budeš vyslyšaná. Ó aké poklady milostí strácajú tí, ktorí sa málo modlia po sv. prijímaní.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó Bože lásky, ty si teda tak veľmi žiadaš uštedriť nám svoje milosti, a my tak málo dbáme o to, aby sme o ne presili. Ako toho budeme ľutovať v hodinke smrti, keď si pomyslíme na túto svoju nedbalosť, ako sme si ňou uškodili! Pane môj, zabudni na minulosť, lebo nabudúce chcem sa lepšie pripravovať a vynasnažím sa, aby som svoje srdce odlúčil(a) od všetkých vecí, ktoré ma zbavujú tých milostí, ktoré by si mi rád udelil. A po sv. prijímaní chcem zotrvať v modlitbe, dokiaľ mi bude možno, aby som obsiahol(a) od Teba milosť potrebnú k tomu, aby som prospieval(a) v Tvojej láske. Pomôž mi, aby som to uskutočnil(a). Ó Ježiš môj, aký(á) som bol(a) prv nedbalý(á), v láske k Tebe! Čas života, ktorého mi dopriavaš vo svojom milosrdenstve, dávaš mi preto, aby som sa pripravil(a) na smrť, a urážky, ktoré som Ti preukázal(a), aby som napravil(a) láskou. Chcem ho celý obetovať k tomu, aby som svoje hriechy oplakával(a) a Teba miloval(a). Milujem Ťa, Ježiš môj, milujem Ťa, moje jediné dobro. Smiluj sa nado mnou a neopú-

šťaj ma! — A Ty, ó Maria, moja nádej, buď mi zavše nápomocná svojou prímluvou.

Modlitba pred svätým prijímaním.

Môj milovaný Ježiš, pravý Syn Boží, ktorý si raz umrel za mňa na kríži v mori bolestí a opovržení, pevne verím, že si v najsv. Sviatosti prítomný, a za túto vieru hotový(á) som položiť i život.

Môj drahý Vykupiteľ, dúfam v tvoju dobrotivosť a v zásluhy tvojej krvi, že až teraz zavítaš ku mne, že ma roznietiš celého(ú) svojou svätou láskou a že mi udeľíš všetky milosti, ktoré potrebujem, aby som Ti bol(a) poslušný(á) a verný(á) až do smrti.

Ó môj Bože, pravý a jediný milovník mojej duše, či si mohol viacej učiniť, aby si ma zaviazal k svojej láske? Nemajúc na tom dosť, moja láska, že si umrel za mňa, ustanovil si ešte najsv. Sviatosť a dal si sa mi za pokrm, aby si sa mi všetok daroval a spojil sa s tvorom tak nehodným a nevďačným, aký som ja. Áno, sám ma zveš a túžiš po mne, aby som Ťa prijal(a). Ó nesmierna láska! Boh sa celý dáva mne! Ó môj Bože, ktorý zasluhuješ nekonečnú lásku, milujem Ťa nadovšetko, milujem Ťa z celého svojho srdca, milujem Ťa preto, že to zasluhuješ a preto, aby som sa Ti zaľúbil(a), keďže toľko túžiš po mojej láske. Opusťte moju dušu, zemské náklonnosti, len Tebe, Ježiš môj, môj poklad, moje všetko, darujem všetku svoju lásku. Ty sa dávaš teraz celý mne, a ja sa dávam celý(á) Tebe. Dovoľ, nech Ťa milujem, lebo nechcem, iba Teba a čo sa Tebe ľúbi. Milujem Ťa, môj Spasiteľ, a spojujem svoju nepatrnú lásku s láskou všetkých anjelov a svätých a s láskou, ktorou Ťa miluje blah. Panna Maria, Tvoja Matka, a Tvoj večný Otec. Ó keby si bol od všetkých milovaný! Kiež by som mohol urobiť,

aby Ťa všetci ľudia milovali a len Teba milovali, ako zasluhuješ.

Hľa, ó Ježiš môj, už idem, aby som sa nasýtil(a) Tvojím najsvätejším telom. Lež, ó môj Bože, kto som ja, a kto si Ty? Ty si Boh nekonečnej dobroty, a ja som úbohý červ, poškvrný(á) toľkými hriechami, ktorý(á) som Ťa často vyhnal(a) zo svojej duše. Pane, nie som ani hoden(á) kľasť tu pred Tebou, mal(a) by som byť už dávno v pekle, od Teba navždy odlúčený(á) a opustený(á). Avšak zveš ma vo svojej добрote, aby som Ťa prijal(a). Hľa, už idem, prichádzam pokorený(á) a zahambený(á) pre tak mnohé urážky, ktoré som Ti preukázal(a), ale tiež plný(á) dôvery v Tvoje milosrdenstvo a lásku, ktorú máš ku mne. Ó ako veľmi želim a ľutujem, môj najmilší Vykupiteľ, že som Ťa prv toľko obražal(a) a hneval(a)! Ty si dal za mňa i svoj život, a ja som tak často pohrdol(a) Tvojou milosťou a láskou, a dal(a) som prednosť ledaakej ničomnej veci pred Tebou. Ľutujem a nenávidím z celého srdca a nadovšetko každý hriech, či ťažký, či všedný, pretože som ním obrazil(a) Teba, nekonečnú dobrotu. Dúfam, že si mi už odpustil; ale ak si mi dosiaľ neodpustil, odpusť mi, Ježiš môj, prv než Ťa príjmem. Ó príjmi ma chytro na milosť, pretože chceš už čochvíľa zavítať ku mne.

Príď teda, Ježiš môj, a zavítaj do mojej duše, ktorá túži po Tebe. Moje jediné a nekonečné dobro, môj život, moja láska, moje všetko, rád(a) by som Ťa prijal(a) teraz s takou láskou, s akou Ťa prijímaly Teba najviac milujúce duše, a s takou vrúcnosťou, s akou ťa prijímala Tvoja najsv. Matka, Panna Maria; s jej prijímaniami spojujem svoje prijímanie. Ó blah. Panna a Matka moja, Maria, podaj mi svojho Synáčka; pomyslí si, ako by som ho prijímal(a) z tvojich rúk. Povedz mu, že som tvojím(ou) sluhom(žkou), aby ma s tým väčšou láskou privinul k svojmu Srdcu, keď teraz zavíta ku mne.

Modlitba po svätom prijímaní.

Hľa, Ježiš môj, už si zavítal ku mne, už prebývaš vo mne a už si celkom môj. Vítam Ťa, môj najmilší Vykupiteľ! Kľaniam sa Ti a padám Ti k nohám, ale spolu Ťa cbjímam, viniem Ťa k svojmu srdcu a ďakujem Ti, že si ráčil zavítať do môjho srdca. Ó Maria, moji svätí patrónovia, môj anjel strážca, poďakujte mu za mňa. Ó môj Božský Kráľ, keďže si s takou láskou prišiel ku mne, darujem Ti svoju vôľu, svoju slobodu a seba samého(ú). Ty si sa mi celý daroval, a ja sa celkom darujem Tebe. Nechcem už náležať sebe, od dneška chcem byť Tvojím(ou) a celkom Tvojím(ou). Nech je Tvojou celá moja duša, nech je Tvoje moje telo, nech sú Tvoje moje schopnosti a moje smysly, aby všetky slúžili Tebe a pôsobili Ti radosť. Tebe zasväcujem všetky svoje myšlienky, svoje žiadosti, svoje náklonnosti a celý svoj život. Ježiš môj, dosť už urážok, ktoré som Ti spôsobil, svoj ostatný život celý zasväcujem Tvojej láske, ktorý si ma toľko miloval.

Príjmi, ó Bože duše mojej, túto obeť, ktorú Ti prináša úbohý(á) hriešnik(ca), ktorý(á) si teraz iné nežiada, len Teba milovať a Tebe sa lúbiť. Urob a nalož so mnou a so všetkým, čo je moje, ako sa Ti lúbi. Nech Tvoja láska zničí vo mne všetky náklonnosti, ktoré sa Ti nelúbia, aby som bol všetok(a) Tvoj(a) a žil(a) len preto, aby som sa Ti lúbil(a).

Nežiadam Ťa o zemské poklady, ani o radosť, o česť a slávu, ale prosím Ťa, ó Ježiš môj, aby si mi pre zásluhy svojho umučenia udelil ustavičnú ľútosť nad mojimi hriechami. Osvieť ma, aby som poznal(a), aké márne je všetko na svete a ako zaslúžiš byť milovaným. Odlúč ma od všetkého, čo ma púta ku svetu, a sputnaj ma úplne svojou svätou láskou, aby moja vôľa od dneška nič iného nechcela, ani si nežiadala, než čo chceš Ty. Udeľ mi

trpezlivosti a oddanosti v chorobe, v chudobe a vo všetkom, čo sa protiví mojej samoláske. Daj, nech som tichý(á) k tým, ktorí mnou opovrhujú. Učín, nech sväto umriem. Udeľ mi svoju svätú lásku. Obzvlášť Ťa však prosím, nech zotrávam v Tvojej milosti až do smrti, a nedaj, aby som sa niekedy odlúčil(a) od Teba: „Najsladší Ježiš, nedaj mi odlúčiť sa od Teba.“ A tu Ťa prosím aj o milosť, aby som sa zavše utiekal(a) k Tebe, ó Ježiš môj, a o pomoc Ťa vzýval(a) vo všetkých svojich pokušeniach a zavše Ťa prosil(a) o milosť vytrvalosti.

Večný Otče, Ježiš, Tvoj Syn, mi sľúbil, že mi všetko dáš, o čo Ťa budem v jeho mene prosiť: „Ak budete niečo pýtať od svojho Otca v mojom mene, dá vám“. (Ján 16, 23.) Teda v mene a pre zásluhy Tvojho Syna prosím Ťa o Tvoju lásku a o svätú vytrvanlivosť, aby som raz prišiel(a) do neba a tam Ťa zo všetkých svojich síl miloval(a) a na veky oslavoval(a) Tvoje milosrdenstvo, súc istý(á), že sa už nikdy neodlúčim od Teba.

Ó Maria, Matka a nádej moja, vypros mi tieto milosti, ktoré si žiadam, a zaopatri mi sama tú milosť, aby som Ťa, ó Kráľovná moja, veľmi miloval(a) a vo všetkých potrebách svojich Tebe sa zavše odporúčal(a).

Denná modlitba k Ježišu Kristovi o jeho svätú lásku.

Moja ukrižovaná láska, môj milý Ježiš, verím a vyznávam, že si pravý Syn Boží a Spasiteľ sveta. Klaniam sa Ti v najhlbšej pokore, súc si vedomý(á) svojej nehodnosti, a ďakujem Ti, že si ráčil umrieť za mňa, aby si mi zaopatril život Božej milosti. Ó nad všetkých priateľov najvernejší, nad všetkých otcov najláskavejší, nad všetkých pánov najmilší! Môj milovaný Vykupiteľ, Tebe ďakujem za svoje spasenie, za dušu, za telo a za vše-

tko, čo som a mám. Ty si ma oslobodil od pekla; Ty si mi odpustil moje hriechy, Ty si mi dal nádej na nebo. Ale ja nevďačný(á)! Miesto aby som Ťa miloval(a) za tak veľké milosrdenstvo a tak zvláštnu, nežnú Tvoju lásku ku mne, znovu a znovu som Ťa obráždil(a) a hneval(a). Viem, že by som si za trest zaslúžil(a), aby som Ťa už nesmel(a) milovať. Ale nie, Ježiš môj, ulož mi akýkoľvek trest, len týmto ma netrestaj! Jestli som Ťa prv obráždil(a), teraz Ťa milujem a žiadam si milovať Ťa z celého srdca. Ale Ty vieš, že bez tvojej pomoci nič nemôžem. Keďže mi teda prikazuješ, aby som Ťa miloval(a), a ponúkaš mi každú milosť, ak Ťa budem o ňu prosiť, nuž, spoliehajúc sa na Tvoju dobrotivosť a na Tvoje zaslúbenie: „Čokoľvek budete pýtať od Otca v mojom mene, to učiním“ (Ján 14, 13.), pristupujem, ako som chudobný(á), k trónu tvojho milosrdenstva a pre zásluhy Tvojho umučenia prosím Ťa najprv o odpustenie všetkých svojich hriechov, za ktoré z celej svojej duše ľutujem preto, že som obrazil(a) Teba, nekonečnú dobrotu. Odpusť mi teda, a spolu s odpustením udeľ mi svätú vytrvanlivosť až do smrti, a zatiaľ mi udeľ dar svojej svätej lásky.

Ó môj Ježišu Kriste, moja nádej a jediná láska moja, život môj, poklad môj a moje všetko, osviet moju dušu tým svetlom pravdy a rozniť ju tým ohňom lásky, ktoré si nám priniesol na svet. Osviet ma, aby som viacej a viacej poznával(a), ako veľmi zaslúžiš byť milovaný, a ako nesmierne si ma miloval, keďže si za mňa toľko trpel a umrel. Udeľ mi tú lásku, ktorou Ťa sám Tvoj večný Otec miluje. A ako on je v Tebe a jedno je s Tebou, nech som i ja skrze pravú lásku a skrze dokonalé sjednotenie vôle jedno s Tebou. Dopraj mi tej milosti, ó Ježiš môj, aby som Ťa miloval(a) so všetkou vrúcnosťou svojej duše a aby som Ťa zavše prosil(a) o milosť milovať

Ťa, aby som potom, keď sa v Tvojej láske rozlúčim s týmto životom, vošiel(a) do neba a tam Ťa miloval(a) najčistejšou a najdokonalejšou láskou a nikdy Ťa už neprestal(a) požívať.

Ó Matka krásneho milovania, najblah. Panna Maria, orodovnica, Matka a po Ježišovi moja jediná nádej, Ty, ktorú tento Boh zo všetkých tvorov najviac miluje a ktorá si iného nežiadaš, než aby bol od všetkých duší milovaný, pre lásku tohoto Syna, ktorý umieral pred Tvojimi očami za naše spasenie, primlúvaj sa za mňa a vypros mi milosť, aby som ho zavše a z celého srdca miloval(a). O to Ťa prosím a dúfam, že ma vyslyšíš. Amen.

SV. ALFONZA MARIE Z LIGUORI

DEVIATNIK
K NAJSV. SRDCU JEŽIŠOVEMU.

ÚVODOM.

„Pobožnosť všetkých pobožností“ — píše sv. Alfonz — „je: milovať Ježiša Krista a často spomínať na lásku, ktorú k nám najmilší Vykupiteľ prechovával a dosiaľ prechováva. Sťažuje si, a to právom, ktorýsi nábožný spisovateľ, že mnohí konajú rozličné pobožnosti, ale že túto najdôležitejšiu zanedbávajú, že mnohí kazatelia a spovedníci hovoria o rozličných veciach, ale len zriedka hovoria o láske k Ježišu Kristovi. A predsa láska k Ježišovi mala by byť ozaj hlavnou, ba jedinou pobožnosťou každého kresťana. Táto nedbalosť je príčinou, že mnohé duše tak málo prosperujú v ctnostiach, že ďalej hynú vo svojich chybách a nezriedka i do ťažkých hriechov klesajú preto, že málo dbajú o to a zriedka bývajú k tomu i povzbudzované, aby k Ježišovi Kristovi mali lásku, ktorá je zlatým putom, čo spája duše s Bohom a pripúta ich k nemu.“

Tieto rozjímania dobre poslúžia tým, ktorí chcú keďkoľvek konať deväťdňovú pobožnosť k Božskému Srdcu Ježišovmu, alebo prvé piatky v mesiaci zasväcujú Božskému Srdcu modlitbami a nábožným rozjímaním. Jednotlivých rozjímaní a prosieb možno užiť i pred sv. prijímaním alebo po ňom.

Deviatnik

k B. Srdcu Ježišovmu.

Rozjímanie I.

Ježišovo Srdce zasluhuje našu lásku.

Keď poznáme, že si niekto zasluhuje našu lásku, mimovoľne k nemu zahoríme láskou. Kiež by sme hľadeli poznať všetky krásne vlastnosti Ježiša Krista, pre ktoré zasluhuje našu lásku — boli by sme ho priamo nútení milovať. Aká blažená by to bola nutnosť!

Či najdeme medzi všetkými srdcami srdce hodnejšie našej lásky nad Srdce Ježišovo? To Srdce je celkom čisté, celkom sväté, celkom naplnené láskou k Bohu a láskou k nám ľuďom, lebo všetky jeho túžby smerujú len ku cti a sláve Božej a k nášmu blahu. V tom Srdci nachádza Boh všetku svoju rozkoš a všetko svoje zaľúbenie. V tom Srdci vládnu všetky ctnosti a všetka dokonalosť, i najvrúcnejšia láska k Bohu, k jeho Otcovi, spojená s najhlbšou pokorou a úctivosťou, akú si len môžeme predstaviť. V ňom je slúčené najväčšie zahanbenie pre naše hriechy s detinskou dôverou nežne milujúceho Syna, najväčšia ošklivosť nad našimi hriechami s úprimnou sústrasťou oproti nám biednym, najväčšia bolesť a utrpenie s dokonalou odovzdanosťou do vôle Božej. Slovom, Srdce Ježišovo má všetky vlastnosti, ktoré prebúdzajú lásku.

Niektorí ľudia milujú svojich bližných pre ich krásu, iných pre nevinnosť, iných milujú pre ich príjemnú

spoločnosť, iných zas pre ich nábožnosť. Predstavme si však človeka, ktorý by v sebe spojoval všetky tieto a ešte iné ctnosti. Kto by ho nemiloval? Keby sme počuli, že kdesi ďaleko žije vznešený knieža, spanilý a nábožný, pokorný a láskavý, ktorý sa odpláca ľuďom dobrým za zlé, ktorých ani nepozná, keby on o nás ani nevedel a keby sme ho my nepoznali, či by si predsa nezískal našu lásku? Neboli by sme priamo nabádaní milovať ho pre jeho dobrotu? Avšak Ježiš Kristus spojuje v sebe všetky tieto ctnosti skutočne a v dokonalej miere. Tak nežne nás miluje! Ako je teda možné, že medzi ľuďmi nachádza tak málo lásky, že je nie jedinou túžbou našej lásky? Ó Bože, prečo Ježiš Kristus, hoci jediný zasluhuje všetku našu lásku a sám nám preukázal nescíselné dôkazy svojej lásky, prečo on jediný, zdá sa, nie je tak šťastný, aby upútal našu lásku, akoby si jej nezaslúžil?

Práve toto až k slzám dojímalo sv. Rozu Limanskú, sv. Katarinu Janovskú, sv. Tereziu, sv. Magdalenu z Pazzi, že uvažujúc o nevďaku ľudí, volávaly s plačom: „Láska je nie milovaná, láska je nie milovaná!“

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó môj láskyhodný Vykupiteľ, mohol mi Tvoj večný Otec prikázať, aby som miloval(a) niekoho láskyhodnejšieho, než si Ty? Ty si krásou neba, Ty si milovaným Synom svojho Otca, Tvoje Srdce je hĺbinou všetkých ctností. Ó najmilšie Srdce Ježišovo, naozaj si hodné lásky všetkých srdc. Aké úbohé a nešťastné je srdce, keď Ťa nemiluje!

Tak nešťastné bolo, ó Bože, i moje srdce cez tú celú dobu, keď Ťa nemilovalo. Nechcem už však byť tak nešťastný(á). Milujem Ťa, Ježiš môj, a chcem Ťa vždycky milovať. Ó Pane, na ktorého som dosiaľ zabúd(a), na čo ešte čakám? Čakám azda, až Ťa prinútim svojou ne-

vďačnosťou, aby si aj Ty na mňa úplne zabudol a opustil ma svojou milosťou? Nie, drahý Spasiteľ, len to neurob! Teba miluje Boh, ako by Ťa nemal(a) milovať hriešnik(ca), tak úbohý(á), ako som ja, hriešnik(ca), ktorému (ej) si preukázal toľko dobrého a ktorého(ú) si tak miloval?

Ó nebeské plamene, ktoré horíte v Ježišovom milujúcom Srdci, zapáľte v mojom úbohom srdci svätú žiaru, ktorú prišiel zapáliť Ježiš s neba na zem. Spáľte a zničte všetky nečisté náklonnosti v mojom srdci, ktoré prekážajú Ježišovej láske. Daj, Bože môj, aby som žil(a) len láske k Tebe. Môj milý Ježiš, nepohrdaj mojim srdcom a dovoľ, nech Ťa moje srdce miluje, ako Ťa kedysi zarmucovalo. — Najsvätejšia Panna Maria, moja nádej, pomôž a prihlúv sa u Ježiša, aby ma jeho milosť učinila takým(ou), akým(cu) si ma žiada mať!

Rozjímanie II.

Ježišovo Srdce nás miluje.

Akou láskou horí Ježišovo Srdce k nám! Keby sa spojili všetci ľudia, všetci anjeli a svätí a zo všetkých síl nás milovali, ich láska by nebola ani tisíca čiastka lásky, ako nás miluje Ježiš. On nás miluje nesmierne viac, než my milujeme seba samých.

Miloval nás až do krajnosti: „*Hovorili o jeho odchode — t. j. o jeho smrti — ktorý mal dokonat v Jeruzaleme*“, vypráva Písmo sv. (Luk. 9, 31.). Či je väčšia krajnosť ako to, že Boh umrel za svoje tvory? Ježiš nás miloval až do najkrajnejších medzí: „*Keď miloval svojich, ktorí boli na svete, až do konca miloval ich*“. (Ján 13, 1.) Miloval nás ako Boh už od večnosti, takže cez celú več-

nosť nebolo chvíle, aby nebol s láskou myslel na nás. „*Miloval som ťa večnou láskou*“. (Jer. 31, 3.) A tento Boh stal sa z lásky k nám i človekom a pre nás vyvolil si život plný bolesti a prehorkú smrť kríža. Hľa, miloval nás viacej než svoju vlastnú česť, viacej než svoje pohodlie, viacej než svoj život a všetko to obetoval, aby nám ukázal nesmiernosť svojej lásky. Či je to nie láska do krajnosti? Anjeli a celé nebo sa jej budú diviť naveky.

Ježišova láska k nám pohla ho i k tomu, aby zostal medzi nami v Oltárnej Sviateosti. V nej sa skrýva našim zrakom pod nepatrným spôsobom chleba. Uzavretý je v ciboriu, kde jeho Božská velebnosť akoby bola úplne zničená. Ani sa v nej nehýbe, takže sa zdá, akoby vo Sviateosti nič iného nerobil, ako miloval ľudí.

Jestliže niekoho milujeme, chceme ho mať jednotaj pri sebe. Takáto láska pohla i Ježiša Krista, že zostal s nami v najsvätejšej Sviateosti. Žil síce medzi nami triatricať rokov, ale táto doba sa mu zdala príliš krátkou. Aby nám teda ukázal, ako po nás túži, rozhodol sa, že vykoná najväčší zázrak, zázrak všetkých zázrakov, a ustanoví Sviateosť Oltárnu. Prečo chcel Ježiš zostať ďalej na zemi v tejto Sviateosti? Veď dielo nášho vykúpenia bolo už dokonané, ľudia boli už smierení s Bohom. Preto zostal na zemi vo Sviateosti, že sa nemohol odlúčiť od nás, hovoriac, že je mu rozkošou byť medzi ľudskými synmi.

Ježišova láska k nám pohla ho až k tomu, že sa učinil pokrmom našich duší, aby sa s nami úplne spojil a srdce naše slúčil v jedno so svojím Srdcom. „Kto jie moje telo a pije moju krv — povedal — prebýva vo mne a ja v ňom“. (Ján 6, 57.) Ó zázrak Božej lásky! — Ktorýsi Boží sluha hovorieval: „Keby niečo otriaslo mojou vierou v tajomstvo prevel. Sviateosti, neboly by to pochybnosti, ako sa môže premeniť chlieb v telo a ako môže byť Pán Ježiš na toľkých miestach a v tak malej Hostii. Na to by

som odpovedal: Boh môže všetko. Avšak keby sa ma opytovali, prečo Ježiš ľudí toľko miluje, že sa im dáva za pokrm, tu by som nevedel odpovedať, leda to, že nás tak učí viera a že táto pravda prevyšuje môj rozum. Ježišovu lásku nemôžeme pochopiť.“

Ó Ježišova láska, daj, aby ťa ľudia poznali a milovali!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó poklonyhodné Srdce Ježišovo, Srdce ľudí tak nežne milujúce, Srdce len preto stvorené, aby si milovalo ľudí, ako je to možné, že sa ti ľudia odmeňujú len pohrdaním? Ja úbohý(á) som náležal(a) tiež k týmto nevďačníkom!

Odpusť mi, Ježiš môj, tento veľký hriech, že som Ťa nemiloval(a), keď si toľko učinil, len aby si ma zaviazal k svojej láske. Viem, že som si zaslúžil(a), aby som Ťa už nikdy nesmel(a) milovať, keď som dosiaľ pohrďdal(a) Tvojou láskou. Ale nie, môj drahý Spasiteľ, tresci ma, ako chceš, len ma uchráň toho trestu. Dúfam, že mi dopraješ, aby som Ťa smel(a) od dneskajška milovať, veď čujem, ako mi i teraz kladieš na srdce svoje prvé a najsladšie prikázanie: „Milovať budeš Pána Bcha svojho z celého svojho srdca“. (Mat. 22, 37.) Áno, Bože môj, Ty chceš, aby som Ťa miloval(a), a ja Ťa chcem milovať. Nechcem milovať nič, iba Teba. Ó láskou roznieťené Ježišovo Srdce, roznieť i moje srdce! Nedaj, aby svet videl ten hrozný nevďak, že by som znova pohrďol(a) Tebou, ktorý si ma tak miloval a toľkými milosťami a osvieteniami obdaril. Nedopusť to, Ježiš môj!

Ó Maria, Matka krásneho milovania, ktorá si žiadaš, aby Ježiša milovali všetci ľudia, sviaž a spútaj ma so svojím Synom, aby som sa od neho nikdy neodtrhol(a).

Rozjímanie III.

Ježišovo Srdce túži po našej láske.

Ježiš Kristus nás nepotrebuje. Či ho milujeme alebo nemilujeme, on je rovnako šťastný, rovnako bohatý a mocný. A predsa — podivná vec — tak túži po našej láske, ako by človek bol jeho Bohom a ako by jeho blaženosť závisela od blaženosti človeka.

Nad tým ustrnul už sv. Job: „Čo je človek, že si ho tak vážiš? Alebo čo prikľadáš k nemu svoje srdce“? (Job 7, 17.) Ako? Že Boh tak mocne túži po láske zemskeho červa a toľko po nej dychtí? Bola by to veľká milosť, keby sa nám Boh len dovolil milovať. On však po našej láske túži. Keby poddaný povedal svojmu vládcovi: „Panie, ja vás milujem“, nazvali by to ľudia odvážlivosťou. Čo by sme povedali, keby vládár povedal poddanému: „Chcem, aby si ma miloval. Natoľko sa nesnížia mocní tohoto sveta. Ježiš Kristus, nebeský panovník, žiada však dôrazne našu lásku: „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho.“ Súrne prosí: „*Daj mi, synu môj, svoje srdce*“ (Prís. 23, 26.) Keď ho niektorá duša odoženie, neodchádza, čaká vonku pri dverách srdca a klope, aby smel vojsť: „Stojím u dverí a klopem“. (Zjav. 3, 20.) Prosí dušu, aby mu otvorila a nazýva ju svojou sestrou a nevestou: „*Otvor mi, sestra moja, nevesta*“ (Pies. Šal. 5, 2.; 4, 9.) Slovom, pre Ježiša je rozkošou, keď ho milujeme, a je všetok šťastný, keď mu často hovoríme: „Bože, ó Bože, ja Ťa milujem!“

To všetko pochádza z veľkej lásky, akú má Ježiš k nám. Kto miluje, dychtí, aby bol sám milovaný. Srdce túži po srdci, láska hľadá lásku. „Prečo miluje Boh, ak nie preto, aby bol milovaný?“ opytuje sa sv. Bernard. A už predtým povedal Boh sám: „*Pán Boh tvoj žiada od*

teba jedine to, aby si sa bál Pána Boha svojho . . . a aby si ho miloval". (Deutor. 10, 12.) Preto nás učí, že on je pastierom, ktorý keď našiel stratenú ovcu, svoláva všetkých, aby sa radovali s ním: „*Radujte sa so mnou, lebo som našiel svoju stratenú ovcu*". (Luk. 15, 6.) Učí nás, že on je otcom, ktorý stratenému synovi nielen odpustil, ale i nežne ho objal. Učí nás, že kto nemiluje, je odsúdený na smrť: „*Kto nemiluje, zostáva v smrti*". (I. Ján. 3, 14.), a naopak, kto ho miluje, že náleží jemu: „*Kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh v ňom*". (I. Ján. 4, 16.) Hľa, toľko prosieb Božích, také súrenie, také hrozby, toľkoraké sľuby! — Nepohnú nás milovať Boha, ktorý si tak žiada, aby sme ho milovali?

Vrúcné vzdychy a prosby.

Môj drahý Vykupiteľ, vyznávam so sv. Augustínom: „Ty mi prikazuješ, aby som Ťa miloval(a), a ak Ťa nebudem milovať, vyhrážaš mi peklom. Môže ma však stihnúť hroznejšie peklo a väčšie nešťastie, než že by som bol(a) pozbavený(á) Tvojej lásky? Pane, ak ma chceš zastrašiť, len mi vyhrážaj, že Ťa nebudem môcť milovať. Tejto hrozby sa ľakám viacej než tisícorakého pekla. Keby zatratení v pekelných plameňoch mohli horiť Tvojou láskou, ó Bože môj, peklo by sa im premenilo v nebo a naopak, keď by Ťa svätí v nebi nemohli milovať, nebo by sa im premenilo v peklo.“

Môj milovaný Ježiš, viem, že by som si zaslúžil(a) pre svoje hriechy, aby ma opustila Tvoja milosť a aby som Ťa vo večnom odsúdení už milovať nemohol(a). Ty mi však i naďalej prikazuješ, aby som Ťa miloval(a). Cítim v sebe veľkú túžbu po Tvojej láske. Táto túžba je darom Tvojej milosti, Ty mi ju vnukáš. Daj mi teda i silu, aby som Ťa ozajstne miloval(a). Daj, aby som smel(a) od dneška celým srdcom hovoriť: Bože môj,

milujem Ťa, milujem Ťa. Ty túžiš po mojej láske, ja túžim po Tvojej láske.

Zabudni, Ježiš môj, na urážky, ktorými som Ťa prv hneval(a), a stále sa milujme. Ja od Teba neupustím, ty neupušt odo mňa. Najmilší Spasiteľ, Tvoje zásluhy sú mojou nádejou: učíš svojou milosťou, nech Ťa miluje a veľmi miluje hriešnik(ca), ktorý(á) Ťa toľko obrážd(a). — Nepoškvrnená Panna Maria, pomôž mi a primlúvaj sa za mňa u Ježiša!

Rozjímanie IV.

Ježišovo Srdce sa rmúti pre našu ľahostajnosť.

Nie je možné uvažovať, ako veľmi bolo zarmútené Ježišovo Srdce tu na zemi z lásky k nám a nemať s ním útrpnosti. Pán Ježiš sám vyznal, akým zármutkom bolo preplnené jeho srdce: „Smutná je duša moja až na smrť.“ Tento zármutok bol by už sám stačil, aby mu vzal život.

Pán Ježiš by bol zomrel od bolesti, keby nebol svojou vlastnou Božskou mocou smrť zázračne zadržal.

Najväčšia bolesť, ktorú Ježišovo Srdce trpelo, nepochádzala však z pohľadu na muky a bolesti, ktoré mu ľudia chystali, ale z pohľadu na ich nevďačnosť za jeho nesmiernu lásku. Pán Ježiš videl zreteľne všetky hriechy, ktorých sa kedy dopustíme, i keď on bude za nás trpieť a zomrie prehorkou a potupnou smrťou. Videl zvlášte hrozné urážky, ktorými ľudia budú zahrňovať jeho poklonyhodné Srdce, ktoré nám zanechá na dôkaz svojej lásky v najsv. Sviatosti. Ó Bože, akých potúp sa už dostalo Ježišovi od ľudí v tejto Sviatosti lásky! Stúpali po nej nohami, hádzali ju do kanálov, zneuctievali ju, aby

urobili diablovi radosť. A jednako pohľad na tieto urážky ho nezadržal, aby nám v nej nezanechal vzácnu záruku svojej lásky. Pán Ježiš nadovšetko nenávidí hriech, avšak pri ustanovení preveleb. Sviatosti láska k nám, zdá sa, zvíťazila i nad jeho nenávisťou proti hriechu. Radšej dopustil nesčíselné svätokrádeže, nežby zbavil milujúce duše tohoto Božského pokrmu.

Nemalo by to všetko dostačiť, aby sme svoje srdce zasvätili láske Toho, ktorý nás toľko miloval? Či azda neučinil Ježiš Kristus, čo mohol, aby si zaslúžil našu lásku? Chceme byť i my takí(é) nevďační(é), a necháme Ježiša na oltári opusteného, ako robí väčšina ľudí? Či sa nepridáme radšej k nábožným dušiam, ktoré sa k nemu hlásia, aby sa strávily láskou ako sviece, ktoré plápolajú pri svätostánku? Srdce Ježišovo horí vo Sviatosti láskou k nám, a my v prítomnosti Ježišovej nezahoríme k nemu láskou?

Vrúcne vzdychy a prosby.

Môj milý a poklonyhodný Ježiš, pozri, pri svojich nohách hriešnika(cu), ktorý(á) toľko zarmútil(a) Tvoje láskynajhodnejšie Srdce. Ó Bože, ako som mohol(a) tak veľmi zarmútiť Tvoje Srdce, ktoré ma toľko miluje, a ktoré ničoho nešetřilo, aby si získalo moju lásku? Ale teš sa, Spasiteľ môj, ak smiem tak povedať: moje srdce je teraz zranené Tvojou láskou a tak horko ľutuje za urážky Ti učinené, že by si žiadalo umrieť od bolesti nad nimi. Ó kto mi dá takúto bolesť nad mojimi hriechami, akú si mal nad nimi Ty, Ježiš môj, dokiaľ si žil na svete!?

Večný Otče, obetujem Ti ľútosť a ošklivosť, ktorú pocítil Tvoj Syn nad mojimi hriechami a prosím Ťa pre bolesti jeho svätej duše: daj mi tak veľkú ľútosť nad hriechami, aby som, kým žiť budem, pocítoval.

(a) horkosť a zármutok, pretože som pohrdal(a) kedysi Tvojím priateľstvom. A Ty, Ježiš môj, daj mi od dneška toľko hrôzy pred hriechom, aby som v ošklivosti mal(a) i ten najmenší hriech, nikdy nezabúdajúc, ako Ty hriech nenávidíš. Môj najmilejší Pane, zavrhujem teraz všetko, čo sa ti neľúbi a nabudúce nechcem milovať nič, než Teba a čo Ty miluješ. Pomôž mi a posilni ma, udeľ mi, Spasiteľ, milosť, aby som Ťa zavše vzýval(a) a jednoducho opakoval(a) prosbu: Ježiš môj, daj mi svoju lásku!

A Ty, najsvätejšia Panna Maria, vypros mi, aby som Ťa zavše vzýval(a): Matka moja, učiň, aby som miloval(a) Ježiša Krista!

Rozjímanie V.

Ježišovo Srdce je k nám plné sľutovania.

Kde najdeme srdce milosrdnejšie a nežnejšie, srdce, ktoré by malo s našimi biedami väčšiu sústrasť než Srdce Ježišovo? Toto milosrdenstvo priviedlo ho s neba na zem; toto milosrdenstvo vložilo mu do úst slová, že on je dobrý pastier, ktorý ide, aby svoj život dal za spasenie svojich oviec. Nám hriešnym chcel zaopatriť odpustenie, a preto neodpustil sám sebe. Obetoval seba samého na kríži a tak zmenil svojimi mukami trest, ktorý sme si my zaslúžili.

Táto útrpnosť a milosrdenstvo vkladá mu i teraz do úst slová: „*Prečo by ste mali zomrieť, dome izraelský? ... Obráťte sa, a žite*“ (Ezech. 18, 31, 32). Ľudia — hovorí Spasiteľ — moje úbohé deti, prečo sa chcete zatratiť, prečo utekáte odo mňa? Či nevidíte, že padáte do večnej smrti, keď sa odlúčite odo mňa? Ja nechcem, aby ste zahynuli, nezúfajte! Vráťte sa ku mne kedykoľvek a zasa najdete život: „*Obráťte sa a žite.*“

I toto milosrdenstvo nám dal Ježiš Kristus najavo, keď vyprával, že on je láskyplným otcom, ktorý vidiac, že syn ním pohrdol, predsa ho neodmietol, len čo sa k nemu kajúčne vrátil, ale nežne ho objal a zabudnul na všetky učené urážky: „Nespomeniem nijakej jeho neprávosti“. (Ezech. 18, 22.) Celkom ináč postupujú ľudia. Hoci by aj odpustili, predsa im utkvie v pamäti urážka, ktorá sa im stala a pokúša ich k pomste, a ak sa nepomstia, bojac sa Boha, predsa cítia v svojom srdci veľký odpor, keď hovoria s tými, ktorí ich obrazili.

Ó Ježiš môj, Ty odpúšťaš kajúcim hriešnikom a nezdráhaš sa dať sa im celý vo sv. prijímaní v tomto živote a celý v nebi vo večnej sláve. Ty nemáš ani najmenšieho odporu, keď si nám odpustil a cez celú večnosť chceš v svojom objatí držať dušu, ktorá Ťa obrazila. Ó kde najdem srdce milovaniahodnejšie a milosrdnejšie nad Tvoje srdce, môj drahý Spasiteľ?

Vrúcne vzdychy a prosby.

Ó milosrdné Srdce Ježiša môjho, sľutuj sa nado mnou: „Najsladší Ježiš, smiluj sa nado mnou!“ Tak volám teraz a prosím Ťa o milosť, aby som tak ustavične opakoval(a): „Najsladší Ježiš, smiluj sa nado mnou!“

Už vtedy, prv než som Ťa obrazil(a), môj Vykupiteľ, nezaslúžil(a) som si iste ani jednej z tých milostí, ktoré si mi dával. Ty si ma stvoril a ozdobil toľkými darmi, a to všetko bez mojej zásluhy. Keď som Ťa však hriechami začal(a) obrázať, nielen že som si nezaslúžil(a) milostí, ale zaslúžil(a) som, aby si ma celkom opustil a do pekla zatratil. Ty si však vo svojom milosrdenstve čakal na mňa, zachoval si ma pri živote, i keď som žil(a) v tvojej nemilosti. Tvoje milosrdenstvo ma osvecovalo a ponú-

kalo mi odpustenie, naplňovalo ma ľútosťou nad hriechami a vnukalo mi túžbu, aby som Ťa miloval(a). Teraz dúfam, že pre Tvoje milosrdenstvo som už v Tvojej milosti.

Nedaj, Ježiš môj, aby som znova zneužil(a) Tvojej dobroty. Milosť, o ktorú Ťa prosím, je len táto: Pomôž mi, aby som Ti nikdy nebol(a) nevďačným(ou). Nie, moja láska, nespolieham sa na Tvoje odpustenie, keďby som Ťa znova opustil(a). Takéto spoliehanie bolo by hriešne a zavrelo by mi bránu k Tvojmu milosrdenstvu. Veď akéže sľutovanie mohol(a) by som očakávať od Teba, keby som vo svojej nevďačnosti znovu pohrdol(a) Tvojím priateľstvom a od Teba sa odlúčil(a)? Nie, môj Bože, milujem Ťa a chcem Ťa zavše milovať. A len toto milosrdenstvo dúfam od Teba a oň Ťa prosím: „Nedaj mi odlúčiť sa od Teba, nedaj mi odlúčiť sa od Teba!“ — O to prosím i Teba, Matka moja, Maria, nedaj, aby som sa odlúčil(a) od svojho Boha!

Rozjímanie VI.

Ježišovo Srdce je k nám plné štedrosti.

Ľudia dobrého srdca majú vzácnu vlastnosť, že si žiadajú urobiť každého šťastným, zvlášte tých, čo trpia veľkú núdzu a čo sú zarmútení. Môže však mať niekto lepšie srdce, než ho má Ježiš Kristus?

On je nekonečná dobrota. Preto má nesmiernu túžbu štedro rozdávať zo svojich milostí. „*U mňa je bohatstvo, ... aby som tých, ktorí ma milujú, obohatil*“ (Múdrosť) (Prísl. 8, 18—21.). Preto sa stal chudobným, hovorí apoštol, aby nás obohatil: „*Pre vás sa stal chudobným, hoci bol bohatý, aby ste vy zbohatli z jeho chudoby*“ (II. Kor. 8, 9). Preto zostal s nami v najsv.

Sviatosti, kde má ruky stále plné milosti, ako videl P. Alvarez, aby nimi obdaroval toho, kto ho príde navštíviť. Preto sa nám tiež daruje celý vo sv. prijímaní. Tým nám dáva na javo, že nám nemôže odprieť svojich darov, keď nám napred daroval seba. *Akože nám s ním nedal i všetko*“ (Rím. 8, 32)?

A tak máme v Srdci Ježišovom všetko dobré a každú milosť, ktorú si žiadame: „*Vo všetkom ste skerze neho obohatení, takže nemáte žiadneho nedostatku v žiadnej milosti*“ (I. Kor. 1, 5, 7). Áno, z Ježišovho Srdca obdržali sme a máme všetky milosti: milosť vykúpenia a povolania, všetky osvietenia, odpustenia hriechov, pomoc v pokúšeniach a trpezlivosť v protivenstvách; bez jeho pomoci neboli by sme schopní ničoho dobrého: „*Bezo mňa nemôžete nič činiť*“ (Ján 15, 5). Jestli ste prv neobdržali viac milostí, nestážujte sa na mňa, hovorí nám Pán, ale žalujte sami na seba, lebo ste ich odo mňa nežiadali. „*Až dosiaľ nepýtali ste ničoho v mojom mene. Pýtajte a dostanete*“ (Ján 16, 24.)

Ó aké bohaté je Ježišovo Srdce a štedré ku každému, kto sa k nemu utieka: Bohatý (je) pre všetkých, ktorí ho vzývajú“ (Rím. 10, 12). Ako mnohého milosrdenstva sa dostáva dušiam, ktoré sa často utiekajú k Ježišovi o pomoc; hovorí Pánov Žalmista: „*Ved' ty si, Pane, ľúbezny a tichý a veľkého milosrdenstva k všetkým, ktorí ťa vzývajú*“ (85, 5). Ponáhľajme sa zavše k Srdcu Ježišovmu, volajme k nemu s dôverou a obdržíme všetko!

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó Ježiš, Ty si sa nezdráhal dať za mňa svoju krv a život, a ja by som Ti váhal(a) dať svoje úbohé srdce? Nie, drahý Vykupiteľ, celé Ti ho obetujem a darujem Ti celú svoju vôľu. Prijmi ju a urob s ňou, čo sa Ti líbi. Ja nič nemám a nič nemôžem, ale mám srdce, ktoré si mi

daroval a o to ma nemôže nikto olúpiť. Môžem síce utraťiť svoj majetok, krv i život, ale nie svoje srdce. Týmto srdcom Ťa môžem milovať, a chcem Ťa ním milovať.

Ó môj Bože, nauč ma, ako by som úplne zabudol(a) na seba, nauč ma, čo mám robiť, aby som Ťa miloval(a) čistou láskou, po ktorej túži moje srdce. Cítim v sebe rozhodnú vôľu Tebe sa ľúbiť, ale od Teba očakávam, že mi k tomu pomôžeš. Na Tebe záleží, láskavé Srdce Ježišovo, či Tebe bude celkom náležať moje úbohé srdce, ktoré prv bolo k Tebe tak nevďačné a vlastnou vinou stratilo Tvoju lásku. Učiň, aby srdce moje horelo pre Teba tak, ako Tvoje Srdce horí pre mňa. Učiň, nech je moja vôľa dokonale spojená s Tvojou vôľou, a nech nechce len to, čo Ty chceš. Kiež je Tvoja najsv. vôľa od dneška pravidlom všetkých činov, všetkých myšlienok, všetkých mojich žiadostí. Dúfam, Pane, že mi neodoprieš svojej milosti, aby som splnil(a), čo si teraz umieňujem pred Tebou.

Nepoškvrnená Panna Maria, blahoslavená si, že Tvoje srdce bolo zavše a vo všetkom podobné Srdcu Ježišovmu. Ó Matka moja, vypros mi u Boha, aby som na budúce nič nechcel(a) a nežiadal(a) si, iba to, čo chce Ježiš a čo chceš Ty.

Rozjímanie VII.

Ježišovo Srdce je vďačné za našu lásku.

Srdce Pána Ježiša je tak vďačné, že niet najmenšieho skutku, ktorý vykonáme z lásky k nemu, niet najmenšieho slova, ktoré povieme k jeho cti, niet dobrej myšlienky, ktorá slúži k jeho zaľúbeniu, aby jej neodmeňnil podľa zásluhy. Áno, Srdce Pánovo je tak vďačné, že všetko odmeňuje stonásobne. „*Obsiahne stokrát toľko*“, sľubuje.

Ak sú ti ľudia vďační a ak sa ti odmenia za preukázané dobrodenia, odmenia sa ti raz. Urobili zadosť svojej povinnosti, ako hovoria, a už na teba nemyslia. Ježiš Kristus nerobí tak voči nám. Každý dobrý čin, ktorým sa mu chceme zaľúbiť, odpláca stonásobne nielen v tomto živote, ale odplácať bude nekonečne cez celú večnosť. Či by bol niekto tak ľahostajný a nehladel by, nakoľko len môže, radosť robiť Srdcu Ježišovmu, ktoré je tak vďačné?

Ale, ó Bože, ako dbajú ľudia, aby sa zaľúbili Ježišovi? Alebo povedzme lepšie, ako je možné, že sme boli tak nevďační voči svojmu Spasiteľovi? Keby bol vycedil len jedinú kvapku krvi, vyronil len jedinú slzu za naše spasenie, boli by sme mu za to nekonečne zaviazaní, veď tá číra kvapka, tá jediná slza mala by u Boha nekonečnú cenu a moc, aby nám zaslúžila všetky milosti. Ježiš sa však obetoval za nás každú chvíľku svojho života a daroval nám všetky svoje zásluhy, všetky svoje muky, všetku potupu, všetku krv a celý svoj život. Preto nielen raz, ale tisíckrát sme ho povinní milovať.

Ale ach, bývame vďační aj nemej tvári: keď sa nám psík lichoří, to nás, povedal by som, núti, aby sme ho mali radi. Ako je však možné, že sme tak nevďační voči Bohu? Božie dobrodenia, zdá sa, u ľudí tratia svoju prirodzenosť a menia sa v ukrutnosť, keďže namiesto vďačnosti a lásky plodia Bohu iba urážky a potupu. Osvieť, Pane, týchto nevďačníkov, aby poznali lásku, akou ich miluješ.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Milovaný Ježiš, pozri na nevďačníka(cu) pri svojich nohách! Býval(a) som vďačný(á) oproti tvorom, len voči Tebe som bol(a) nevďačný(á), voči Tebe, ktorý si zomrel za mňa a už ani nevieš, čo by si urobil, aby si

ma pohnul Teba milovať. Ale to ma teší a dodáva mi myslí, že Tvoje Srdce je nekonečne dobrotivé a milosrdné, že zabúda na všetky urážky, len keď hriešnik za ne ľutuje a Teba miluje.

Môj milý Ježiš, prv som Ťa obrážd(a) a Tebou pohrdal(a), teraz Ťa však nadovšetko milujem, milujem Ťa viac než seba. Povedz, čo žiadaš odo mňa, s Tvojou milosťou som ochotný(á) všetko urobiť. Verím, že si ma stvoril a že si obetoval svoju krv a život z lásky ku mne. Verím tiež, že k vôli mne prebývaš v najsv. Sviatosti Oltárnej. Ďakujem ti za to, môj Spasiteľ. Nedaj, aby som za toľké dobrodenia, za tak početné dôkazy Tvojej lásky bol(a) zasa nevďačný(á) voči Tebe. Sviaž a pripútaj ma k svojmu Srdcu a nedopúšťaj, aby som Ťa ešte niekedy zarmútil(a). Dosť je už urážok, ktoré som Ti, Ježiš môj, spôsobil(a). Kiež by sa vrátili moje stratené roky! Tie sa však už nevrátia a mojich dní je hádam už málo. Nech ich je mnoho alebo málo, všetok zbývajúci čas života chcem vynaložiť, Bože môj, aby som miloval(a) Teba, najvyššie dobro, ktorý si hodný večnej a nekonečnej lásky.

Ó Maria, Matka moja, nedaj, aby som bol(a) nevďačný(á) oproti Tvojmu Synovi, primlúvaj sa za mňa u Ježiša!

Rozjímanie VIII.

Ježišovo Srdce cíti náš nevďak.

Nič nebolí srdce toľko, ako keď miluje, a vidí, že sa opovrhne jeho láskou. Tá bolesť je tým väčšia, čím väčšie dávalo dôkazy svojej lásky a čím menej sa uznávajú.

Keby sa všetci ľudia odriekli všetkých svojich majetkov a odišli na púšť, kde by sa živili korenkami, by-

linami a spali by na holej zemi, keby konali tuhé kajúce skutky a naposledy dali sa usmrtiť pre Ježiša Krista, či by sa tým odmenili Božiemu Synovi za to, že z lásky k nim trpel a obetoval krv a svoj život? Keby sme sa každú chvíľu obetovali na smrť, nedáme tým ani najmenej náhrady za lásku, ktorú Ježiš Kristus prejavil voči nám, keď sa nám daroval v Oltárnej Sviatosti. Povážme len, čo je to: Boh sa skrýva pod nepatrnými spôsobami chleba a dáva sa za pokrm svojim tvorom!

Ale, ó Bože, ako sa ľudia odmeňujú Ježišovi za dar najsv. Sviatosti, čím mu dávajú najavo svoju vďačnosť? Čím? Tým, že ho trápia a sužujú, jeho prikázaniami, jeho učením pohŕdajú, obražajú ho tak, že by sa takto nechovali ani k svojmu nepriateľovi alebo otrokovi, ba ani k najhoršiemu človekovi na svete. Či teda môžeme pomyšlieť na všetky tieto potupy a útrapy, ktorých sa dostáva Ježišovi Kristovi, a nemať s ním útrpnosti? Či sa nevynasnažíme svojou láskou splácať mu za nesmiernu lásku, ktorou jeho Božské Srdce horí k nám v najsv. Sviatosti a túžobne si praje celé sa nám darovať?

Zvykli sme počuť o stvorení, vtelení a vykúpení, o narodení Pána Ježiša v maštali, o jeho smrti na kríži. Bože, keby nám niekto iný preukázal niektoré z týchto dobrodení, nemohli by sme ho nemilovať. Jedine Boh zdá sa mať to nešťastie s ľuďmi, že si nemôže získať ich lásky, hoci už nevedel, čo urobiť, aby bol od nich milovaný; naopak denne vidí, ako ľudia, miesto aby ho milovali, ním opovrhujú a iným dávajú prednosť. A to všetko pochádza odtiaľ, že ľudia zabúdajú na lásku svojho Boha a Spasiteľa.

Vrúčne vzdychy a prosby.

Ó Srdce Ježišovo, priepať milosrdenstva a lásky, prečo som tak nevďačný(á), keď vidím, aký si Ty ku mne dobrotivý, prečo sa nestrávim ľútosťou a žiaľom?

Môj Spasiteľ, Ty si mi dal život, daroval si mi aj svoju krv a svoj život, keď si sa podrobil potupnej smrti pre mňa. Nemal si však na tom dosť. Našiel si spôsoby, aby si sa denne za mňa obetoval v najsv. Sviatosti, a nič si nedomyslel, že sa tým vydávaš premnohým urážkam a svätokrádežiam. Bože, ako môžem byť tak nevďačným(ou) a neumrieť od hanby?

Pane, učiň už koniec mojej nevďačnosti, zraň moje srdce svojou láskou a učiň ma úplne svojím(ou). Spomeň si na krv a na slzy, ktoré si za mňa vycedil, a odpusť mi. Kiež sú pre mňa nie stratené Tvoje veľké bolesti! Ty si ma neprestával milovať, Ježiš môj, hoci si vedel, ako budem nevďačný(á) a nehodný(á) Tvojej lásky, neprestal si ma milovať i vtedy, keď som ja Teba nemiloval(a), ba o Tvoju lásku ani som nestál(a); čím viac smiem úfať v Tvoju lásku teraz, keď si iného nežiadam, než teba milovať a Tebou byť milovaný(á)? Ó nasýť dokonale túto moju túžbu, učiň, aby dnešný deň bol dňom môjho dokonalého obrátenia, tak, aby som Ťa začal(a) milovať a už Ťa nikdy, najvyššie Dobro, neprestal(a) milovať. Učiň, nech celkom umriem pre seba, nech žijem jedine Tebe, nech stále horím Tvojou láskou.

Ó Maria, Tvoje srdce bolo oltárom, na ktorom ustavične horel oheň Božskej lásky. Moja premilá Matka, učiň ma sebe podobným(ou), požiadaj o to svojho Syna, ktorý Ti ničoho neodoprie, o čokoľvek ho prosíš.

Rozjímanie IX.

Ježišovo Srdce je verné svojim ctiteľom.

Aké verné je Ježišovo spanilé Srdce tomu, koho volá k svojej svätej láske: „*Verný je, ktorý vás povolal, on to i vykoná*“ (I. Tes. 5, 24.)

Božia vernosť nám dodáva dôvery, že smieme úfať všetko, hoci by sme si nezaslúžili ničoho. Ak sme Boha vyhnali zo srdca, otvoríme mu zas bránu srdca, a on hneď vojde do neho, ako nám to prisľúbil vo Zjaveniach: „*Ale ak mi kto . . . otvorí: vojdem k nemu a budem s ním večerať*“ (3, 20.). Ak si žiadame milosť, prosíme o ňu Boha v mene Ježiša Krista. Ten nám slúbil, že ju obdržíme: „*Čokoľvek budete pýtať od Otca v mojom mene, to učiním*“. (Ján 14, 13.) Ak sme pokúšaní, volajme o pomoc pre jeho zásluhy, a on nedopustí, aby útoky nepriateľov boli nad naše sily: „*Verný je však Boh, že nedopustí pokúšať vás nad vaše sily*“. (I. Kor. 10, 13.)

Omnoho lepšie je obcováť s Bohom než s ľuďmi. Ľudia často sľubujú a potom nedostojia slovu, pretože nemali úprimnej vôle, keď sľubovali, alebo potom zmenili svoju vôľu. „*Boh je nie ako človek — hovorí Duch svätý — aby klamal, ani ako syn človeka, aby sa menil*“. (Num. 23, 19.) Boh nemôže byť neverný svojim sľubom, keďže nemôže luháť, súc pravda sama. Boh nemôže meniť svoju vôľu, pretože všetko, čo chce, je dobré a spravедlivé. Keď teda sľubuje, že príjme na milosť každého, kto príde k nemu, že pomôže každému, kto ho prosí o pomoc, že bude milovať každého, kto jeho miluje, či tiež tak neurobí? „*Ved' povedal, a neučinil by*“? (Num. a. h.)

Kiež by sme my boli verní Bohu tak, ako on je verný voči nám! Ako často sme prv slúbili, že budeme jeho, že mu budeme slúžiť, že ho budeme milovať, a potom sme ho zradili, službu mu vypovedali a zapredávali sa do poroby zlému duchu! Prosme Ježišovo Srdce, nech nás posilní, aby sme mu nabudúce boli vernejší. Blahoslavení budeme, ak budeme verní Ježišovi v tých málo prikázaniach, ktoré nám ukladá! Zaiste aj on bude verný vo svojej odmene a dá nám počuť, čo prisľúbil svojim verným služobníkom: „*Dobre, sluho dobrý a verný; že*

si bol nad málom verný, ustanovím ťa nad mnohým: vojski do radosti svojho Pána“. (Mat. 25, 21.)

Vrúčne vzdychy a prosby.

Môj milý Vykupiteľ, kiež by som Ti bol(a) verným(ou), ako si Ty bol mne verný! Kedykoľvek som Ti otvoril(a) svoje srdce, vošiel si, aby si mi odpustil a prijal ma na milosť. Kedykoľvek som Ťa vzýval(a), priletel si, aby si mi pomohol. Ty si mi bol verný, ale ja som Ti bol(a) veľmi neverný(á). Sľúbil(a) som, že Ti budem slúžiť, a potom som Ťa toľkokrát opustil(a); sľúbil(a) som, že Ťa budem milovať, a potom som Ti tak často odmietal(a) svoju lásku, ako by si Ty, môj Bože, ktorý si ma stvoril a vykúpil, bol menej hoden lásky než svet a moje biedne žiadosti, pre ktoré som Ťa opustil(a). Odpusť mi, Ježiš môj!

Poznávam svoj nevďak a zatracujem ho. Poznávam, že si nekonečná dobrota a hoden nekonečnej lásky obzvlášťe odo mňa, ktorého(ú) po toľkých urážkach ešte stále miluješ. Ó ja úbohý(á), keby som zahynul(a)! Milosti, ktoré si mi preukázal, a prejavy zvláštnej, nežnej lásky, ktorými si ma zahrňoval, boly by, ó Bože, peklom môjho pekla. Ale nie, moja láska, sľutuj sa nado mnou! Nedaj, aby som Ťa opustil(a), nedaj, aby som Ti lásku, ktorou si ma miloval, v pekle ďalej splácal(a) urážkami a nenávisťou, keď sa sám (sama) zatratím do pekla.

Ó milujúce a verné Ježišovo Srdce, rozpál moje úbohé srdce, aby horelo pre Teba, ako Ty horíš pre mňa. Ježiš môj, zdá sa mi teraz, že Ťa milujem, ale milujem Ťa málo; učiň, aby som Ťa veľmi miloval(a) a zostal(a) Ti verný(á) až do smrti. O túto milosť Ťa prosím a spolu mi daj, aby som Ťa o ňu ustavične prosil(a).

Maria, moja Matka, pomôž mi, aby som bol(a)
verný(á) Tvojmu Synovi.

Zasväcujúca modlitba k najsv. Srdcu Ježišovmu.

Najsladší Ježiš, Vykupiteľ pokolenia ľudského, vzhliadni na nás, ktorí pokorne klačíme pred Tvojím oltárom. Tvoji sme, tvoji byť chceme, ale aby sme s Tebou boli čím tesnejšie spojení, hľa, každý z nás sa dnes dobrovoľne venuje Tvojmu najsvätejšiemu Srdcu. Mnohí Ťa — pravda — nikdy nepoznali, mnohí Ťa zavrhlí, keď pohrdli Tvojimi príkazmi. Smiluj sa nad všetkými, najlaskavejší Ježiš, a pritiahni všetkých k Svojmu svätému Srdcu. Pane, buď Kráľom nielen veriacich, ktorí od Teba nikdy neodstúpili, ale i márnوترatných synov, ktorí Ťa opustili; daj, aby sa títo čím skorej vrátili do otcovského domu, žeby nezahynuli od biedy a od hladu. Buď kráľom tých, ktorých klamú bludné mienky alebo nesvornosť odtrhuje, a privolaj ich nazpät' do prístavu pravdy a k jednote viery, aby bol skoro jeden ovčinec a jeden pastier. — Buď Kráľom i všetkých tých, čo sú ešte vo tme modlárstva alebo izlamizmu, a ráč ich vyviešť do svojho svetla a kráľovstva. Shliadni konečne okom milosrdenstva na synov toho národa, ktorý bol tak dlho vyvoleným ľudom, a tá krv, ktorú kedysi svolali na seba, nech sa teraz spustí na nich prúdom vykúpenia a života. — Popraj, Pane, svojej Cirkvi istej a stálej slobody, daj poriadku a pokoja všetkým národom, daj, aby sa od oboch točníc zeme ozýval jeden hlas: Sláva Božskému Srdcu, ktoré nám prinieslo spasenie. Jemu česť a chvála naveky. — Amen.

OO. A. M. D. G. et B. M. V. et OO. SS. H.

Deo gratias et Mariae!

OBSAH.

	Strana
Úvod prekladateľa z pôvodiny	9
1. Deväťdňová pobožnosť k Duchu svätému	11
Rozjímanie I.: Láska je oheň, ktorý rozniecuje	12
Rozjímanie II.: Láska je svetlo, ktoré osvecuje	14
Rozjímanie III.: Láska je voda, ktorá hasí žízeň	15
Rozjímanie IV.: Láska je rosa, ktorá zúrodňuje	17
Rozjímanie V.: Láska je odpočinutie, ktoré občerstvuje.	18
Rozjímanie VI.: Láska je sila, ktorej nič neodolá	20
Rozjímanie VII.: Láska robí Bohu príbytok v duši	21
Rozjímanie VIII.: Láska je púto, ktoré nás viaže s Bohom.	23
Rozjímanie IX.: Láska je poklad všetkého dobra	24
Rozjímanie X.: O prostriedkoch k láske Božej a k svätosti	26
Veni Creator Spiritus	28
Veni sancte Spiritus	28

2. Oktáva Božieho Tela:

Rozjímanie	I.: O láske Ježišovej v najsv. Sviatosti.	33
Rozjímanie	II.: P. Ježiš prebýva na oltároch, aby ho tu našli všetci	35
Rozjímanie	III.: Aký vzácny dar nám zanechal Ježiš Kristus, keď sa nám daroval v najsv. Sviatosti	37
Rozjímanie	IV.: Akú veľkú lásku osvedčil voči nám Ježiš Kristus v najsv. Sviatosti Oltárnej.	38
Rozjímanie	V.: Ako sa úzko spája duša s Ježišom vo sv. prijímaní	40
Rozjímanie	VI.: Ako veľmi túži Ježiš Kristus, aby sa spojil s nami vo sv. prijímaní	42
Rozjímanie	VII.: Sv. prijímanie zaopatruje nám vytrvanlivosť v milosti Božej	44

Rozjímanie VIII.: Ako sa treba pripravovať na sv. prijímanie a po ňom ďakovať	46
Modlitba pred sv. prijímaním	48
Modlitba po sv. prijímaní	50
Denná modlitba k Ježišu Kristovi o jeho sv. lásku	51

3. Deviatnik k najsv. Srdcu Ježišovmu:

Úvodom	57
Rozjímanie I.: Ježišovo Srdce zasluhuje našu lásku	59
Rozjímanie II.: Ježišovo Srdce nás miluje	61
Rozjímanie III.: Ježišovo Srdce túži po našej láske	64
Rozjímanie IV.: Ježišovo Srdce sa rmúti pre našu ľahostajnosť	66
Rozjímanie V.: Ježišovo Srdce je k nám plné slutovania.	68
Rozjímanie VI.: Ježišovo Srdce je k nám plné štedrosti.	70
Rozjímanie VII.: Ježišovo Srdce je vďačné za našu lásku.	72
Rozjímanie VIII.: Ježišovo Srdce cíti náš nevďak	74
Rozjímanie IX.: Ježišovo Srdce je verné svojim ctiteľom.	76
Zasväcujúca modlitba k najsv. Srdcu Ježišovmu	79

Niektoré chyby tlače v I. sväzku:

Strana	11.	3. riadok shora	— miesto : babylonskéhoi — čítaj : babylonského.
Strana	19.	2. riadok zdola	— miesto : stupili — čítaj : stúpili.
Strana	21.	3. riadok zdola	— miesto : pále — čítaj : páli
Strana	22.	5. riadok shora	— miesto : pale — čítaj : páli.
Strana	35.	8. riadok zdola	— miesto : neodopre — čítaj : neodoprie.
Strana	37.	1. riadok shora	— miesto : slavná — čítaj : slávna.
Strana	39.	17. riadok zdola	— miesto : um — čítaj : na um.
Strana	41.	11. riadok zdola	— miesto : miluje? — čítaj : miluješ?
Strana	42.	13. riadok zdola	— miesto : smyslných — čítaj : smyselných.
Strana	44.	7. riadok shora	— miesto : nechcem — čítaj : nechceme.
Strana	61.	16. riadok zdola	— miesto : ktorá — čítaj : ktoré.
Strana	66.	15. riadok zdola	— miesto : ž adam i — čítaj : žiadam aj.
Strana	66.	15. riadok zdola	— miesto : by — čítaj : aby.
Strana	71.	3. riadok shora	— miesto : nedaroval — čítaj : nedaroval len.
Strana	114.	13. riadok zdola	— miesto : vidte, ako — čítaj : vidte ako.
Strana	169.	5. riadok zdola	— miesto : i — čítaj : ja.
Strana	172.	6. riadok shora	— miesto : narodil — čítaj : narodilo.
Strana	194.	16. riadok zdola	— miesto : žiali — čítaj : žialil.
Strana	262.	11. riadok zdola	— miesto : milo — čítaj : milo-
Strana	262.	10. riadok zdola	— miesto : loval — čítaj : val.

Niekde ešte chýbí bodka pri »i« alebo pri »j«, najde sa tiež »í« miesto »i«, alebo dakde chýbí mäkčen, čo všetko však smyslu nevádi.
